

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	3
1. Η μεθοδολογία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	5
2. Παρουσίαση του Τμήματος.....	9
3. Προγράμματα Σπουδών	25
4. Διδακτικό έργο	68
5. Ερευνητικό έργο.....	84
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	98
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	100
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	106
9. Συμπεράσματα.....	117
10. Σχέδια βελτίωσης.....	128
11. Παραρτήματα	130

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας δια δεύτερη φορά μέσα σε δέκα χρόνια ολοκλήρωσε και καταθέτει έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης. Την πρώτη φορά μάλιστα (2000) πραγματοποίησε και εξωτερική αξιολόγηση.

Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος Κοινωνιολογίας είναι το αποτέλεσμα μιας συλλογικής διαδικασίας στην οποία κλήθηκαν και συνεισέφεραν, όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος (Μέλη ΔΕΠ, συμβασιούχοι διδάσκοντες, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό).

Όπως και η αξιολόγηση του 2000, έτσι και η παρούσα είναι μια κριτική αυτοαξιολόγηση που αποτυπώνει και αναδεικνύει τα θετικά και τα αρνητικά χαρακτηριστικά της λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνιολογίας, καθώς επίσης και τις προοπτικές ανάπτυξής του. Απετέλεσε, δε, μια διαδικασία αναστοχασμού του Τμήματος σχετικά με το έργο το οποίο επιτελεί και τις συνθήκες υλοποίησής του.

Στο επίκεντρο της αξιολόγησης ήταν η διδασκαλία, η οργάνωση των σπουδών, οι συνθήκες σπουδών, η παρουσία, η διδακτική, η ερευνητική και άλλες δραστηριότητες του διδακτικού προσωπικού, οι διοικητικές και τεχνικές υπηρεσίες και υποδομές, οι σχέσεις του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς της τοπικής κοινωνίας.

Κοινή διαπίστωση όλων των εμπλεκομένων του Τμήματος είναι ότι στο Τμήμα μας, και πέρα από κάποιες επιμέρους διαφωνίες, επικρατεί μια κουλτούρα σεβασμού των από τους νόμους προβλεπομένων δημοκρατικών διαδικασιών, της συλλογικότητας, της διαφάνειας, του σεβασμού της αντίθετης άποψης και της έγνοιας για τη συνεχή βελτίωση των σπουδών, καθώς και της αρωγής στους φοιτητές και φοιτήτριές μας διαμέσου κάθε απαραίτητης πληροφορίας και βοήθειας, όχι μόνο για τις σπουδές, αλλά και για άλλα θέματα που τους απασχολούν.

Η διαδικασία αυτή και παρά τις αρχικές σοβαρές επιφυλάξεις των μελών του Τμήματος ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης και κυρίως ως προς τη μέθοδο και τα κριτήρια αξιολόγησης, δεδομένου ότι υποτιμούνται τα ποιοτικά στοιχεία και αποτελούν το δυνατό σημείο των κοινωνικών επιστημών, και τέλος ως προς τη σκοπιμότητα του Υπουργείου σε σχέση με την αξιολόγηση, έδωσε αφορμή να αναδειχθεί η σχετικά υψηλή ποιότητα σπουδών του Τμήματος, η δυναμική που το χαρακτηρίζει, αλλά και οι δυνατότητες βελτίωσης.

Βεβαίως διαπιστώθηκαν και μια σειρά από προβλήματα που φαίνεται μεν κατά ένα μέρος να συνδέονται με το ίδιο το Τμήμα και τη λειτουργία του, αλλά σε ένα μεγαλύτερο μέρος είναι απόρροια της γενικότερης εκπαιδευτικής πολιτικής, όπως των συνεχώς μειούμενων πόρων των Πανεπιστημίων, με ταυτόχρονη αύξηση των αναγκών τους, τη μείωση των πιστώσεων για θέσεις ΔΕΠ και συμβασιούχων, την συνεχή αύξηση του αριθμού των εισαγομένων πρωτοετών φοιτητών – παρά την αντίθεση των Τμημάτων και των Πανεπιστημίων - την ανεπάρκεια των υποδομών και κυρίως των κτιριακών, το υπερβολικό κόστος ζωής των φοιτητών και φοιτητριών στον τόπο που εδρεύει το Πανεπιστήμιο Κρήτης και τέλος λόγω της συνεχώς συρρικνούμενης αυτονομίας των Πανεπιστημίων, που έχει ως συνέπεια, εκτός των άλλων, να χαράξει μια στρατηγική ανάπτυξης και να σχεδιάσει τους τρόπους και τα μέσα υλοποίησής της.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της εξάρτησης του Πανεπιστημίου από την πολιτική του Υπουργείου είναι οι γνωστοί εξατομικευμένοι καταλογισμοί από το Ελεγκτικό Συνέδριο τεράστιων ποσών σε συναδέλφους που ως εκπρόσωποι των Τμημάτων τους και μετά από έγκριση της Συγκλήτου διέθεσαν πόρους από τον ειδικό

Λογαριασμό αποδεδειγμένα για την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και αφού το Υπουργείο κόφευε μπροστά στις ασφυκτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου.

Παρ' όλους τους έντονους προβληματισμούς και τις επιφυλάξεις εκ μέρους του Τμήματος Κοινωνιολογίας, ευελπιστούμε ότι η έκθεση αυτή μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη της επικοινωνίας, συνεργασίας και διαλόγου μεταξύ διδασκόντων, αλλά και μεταξύ αυτών και των φοιτητών, καθώς και με το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, με στόχο τη βελτίωση των σπουδών και της εκπαίδευσης των φοιτητών και φοιτητριών μας. Αυτό προϋποθέτει βέβαια τόλμη και ειλικρίνεια, καθώς και αυτοκριτική διάθεση ως προς την πιθανή ευθύνη που αναλογεί στον καθένα και την κάθε μια μας.

Πολύ περισσότερο ευελπιστούμε ότι το Υπουργείο Παιδείας θα κατανοήσει την ευθύνη του για τα προβλήματα και την κατάσταση των Πανεπιστημίων, αλλά και για τη βελτίωση των σπουδών και την ανάπτυξή τους προς την κατεύθυνση ενίσχυσης και βελτίωσης της ποιότητας της παρεχόμενης Πανεπιστημιακής Δημόσιας Εκπαίδευσης ως κοινωνικού αγαθού που στόχο έχει την υλοποίηση της κοινωνικής εντολής προς το Πανεπιστήμιο: να ασκεί κριτική, να αποκαλύπτει, να διαφωτίζει, να παράγει και να ασκεί μια πραγματική πολιτική, πολιτισμό και παιδεία, να αντιστέκεται και να στέκεται όρθιο, να συμβάλλει στη δημιουργία ενός άλλου κόσμου, όπου οι άνθρωποι θα δημιουργούν, θα εκφράζονται ελεύθερα, θα βρίσκουν νόημα στη ζωή, θα ερωτεύονται, θα ονειρεύονται και θα σχεδιάζουν ουτοπίες κοντινές και μακρινές, ενάντια στο σκοταδισμό, τη μεταφυσική, τη θεοκρατία και τους κάθε φονταμενταλισμούς, τον τεχνοκρατισμό, τις ιεραρχήσεις και τους διαχωρισμούς, τις αυταρχικές εξουσίες, το λαϊκισμό, την αλλοτρίωση, τις κοινωνικές ανισότητες και διακρίσεις, τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, το ρατσισμό και τις μισαλλοδοξίες.

Η κρίση μπροστά στην οποία βρισκόμαστε όχι μόνο δεν αλλάζει το ρόλο του Πανεπιστημίου, τον ρόλο μας ως συνειδητών πολιτών, τον ρόλο των διανοουμένων, αλλά και του κάθε σκεπτόμενου πολίτη, αντίθετα μάλιστα τον κάνει πιο επιτακτικό και αναγκαίο και επιβάλλει να θυμόμαστε την παραπάνω κοινωνική εντολή.

Υπ' αυτή την έννοια ελπίζω αυτή η αξιολόγηση να γίνει αφορμή για μια συλλογική προσπάθεια περαιτέρω βελτίωσης της ποιότητας των σπουδών, καταξίωσης του Τμήματός μας και του αντικειμένου της Κοινωνιολογίας που θεραπεύει, αλλά και διεκδίκησης όλων των προϋποθέσεων γι' αυτό το σκοπό.

Τέλος εκφράζω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλαν σε αυτή την προσπάθεια, που απετέλεσε μια από τις κορυφαίες συλλογικές προσπάθειες του Τμήματος.

Σκεύος Παπαϊωάννου, Καθηγητής
Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνιολογίας

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

1.1. Σκοπός της Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Η Εσωτερική Αξιολόγηση αποτελεί μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης που έχει σκοπό να αποτυπώσει και αναδείξει τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά της λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνιολογίας καθώς και καταγράψει τις προοπτικές ανάπτυξής του. Αποτελεί, δε, μια διαδικασία αναστοχασμού του Τμήματος σχετικά με το έργο το οποίο επιτελεί και τις συνθήκες υλοποίησής του. Στη διαδικασία αυτή κλήθηκαν να συνεισφέρουν, αναδεικνύοντας τη δική τους οπτική, όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος (Μέλη ΔΕΠ, συμβασιούχοι διδάσκοντες, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό).

Η διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ), η οποία εγκρίνεται από το Τμήμα και ακολούθως διαβιβάζεται, μέσω της ΜΟΔΠΠ, στην ΑΔΠΠ, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης. Υπεύθυνη για τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), που ορίστηκε από το Τμήμα για να φέρει σε πέρας τη διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης. Η θητεία της λήγει μετά την ολοκλήρωση της σύνταξης της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης και την υποβολή της στη ΜΟΔΠΠ του Πανεπιστημίου Κρήτης και, μέσω αυτής στην ΑΔΠΠ, προκειμένου να ενεργοποιηθεί η διαδικασία της Εξωτερικής Αξιολόγησης.

1.2. Σύνθεση της Ομάδας εσωτερικής αξιολόγησης.

Η Γ.Σ. του Τμήματος Κοινωνιολογίας με απόφασή της (226^{ης}/8-4-09) όρισε ως μέλη της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α) τους:

1. Σκεύο Παπαϊωάννου, Καθηγητή
2. Σωκράτη Κονιόρδο, Αναπληρωτή Καθηγητή
3. Γεώργιο Χάλαρη, Αναπληρωτή Καθηγητή
4. Μηνά Σαματά, Αναπληρωτή Καθηγητή
5. Παύλο Γαβριλάκη, εκπρόσωπος φοιτητών.

Παράλληλα με την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης ορίστηκε επιτροπή προεργασίας για την Εσωτερική Αξιολόγηση αποτελούμενη από τους Σκεύο Παπαϊωάννου (Συντονιστή), Μηνά Σαματά, Γιώργο Χάλαρη, Νίκο Σερντεδάκι, Γιώργο Τσιώλη, Βασιλική Πετούση. Η Επιτροπή προεργασίας συναντήθηκε στις 17.02.2010 και μετά από μια εποικοδομητική και γόνιμη συζήτηση αποφάσισε τους θεματικούς άξονες στους οποίους θα κινηθεί η Εσωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος Κοινωνιολογίας, τις μεθόδους παραγωγής δεδομένων και τον καταμερισμό του έργου. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετείχαν ενεργά όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

1.3. Θεματικές ενότητες της Εσωτερικής Αξιολόγησης και Καταμερισμός του Έργου.

Συγκεκριμένα αποφασίστηκε η Εσωτερική Αξιολόγηση να εστιάζει στις ακόλουθες θεματικές (σε παρένθεση αναφέρονται τα Μέλη ΔΕΠ και του προσωπικού, που ανέλαβαν να συλλέξουν και να επεξεργαστούν τα στοιχεία):

A. Παρουσίαση του Τμήματος:

–Στόχοι, Γεωγραφική Θέση, Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος, Διοίκηση του Τμήματος, Πρόγραμμα προπτυχιακών Σπουδών (Μηνάς Σαματάς).

–Στελέχωση του Τμήματος (Μέλη ΔΕΠ & Διοικητικό και Τεχνικό Προσωπικό), Αριθμός προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών (Νίκος Σερντεδάκις & Γιώργος Τσιώλης).

–Κτιριακές εγκαταστάσεις και υποδομές (Μηνάς Σαματάς & Αλέξανδρος Τσιριντάνης).

B. Παρουσίαση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών:

–ΜΠΣ «Κοινωνιολογία» (Αλίκη Λαβράνου & Μαρία Κούση).

–Διατμηματικό ΜΠΣ «Βιοηθική» (Βασιλική Πετούση).

–Διατμηματικό ΜΠΣ «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» (Ελένη Φουρναράκη).

Γ. Παρουσίαση και αξιολόγηση των Εργαστηρίων του Τμήματος:

–Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης & Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας (Σκεύος Παπαϊωάννου).

–Εργαστήριο Έρευνας και Εκπαίδευσης για το Κοινωνικό Φύλο (Γιώτα Παπαγεωργίου).

Δ. Παρουσίαση και αξιολόγηση της πρακτικής Άσκησης του Τμήματος (Γιάννης Ζαϊμάκης, Χριστίνα Κωνσταντινίδου)

Ε. Παρουσίαση και αξιολόγηση του Προγράμματος Erasmus (Σωκράτης Κονιόρδος).

ΣΤ. Παρουσίαση και αξιολόγηση των Σχέσεων του Τμήματος Κοινωνιολογίας με Κοινωνικούς, Πολιτισμικούς και Παραγωγικούς Φορείς (Σκεύος Παπαϊωάννου & Μύρων Αχείμαστος).

Ζ. Παρουσίαση του επιστημονικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια, συμμετοχές σε ερευνητικά προγράμματα, ετεροαναφορές, διακρίσεις (Βασίλης Ρωμανός, Χριστίνα Καρακιουλάφη).

Η. Αξιολόγηση του προγράμματος Σπουδών, του διδακτικού έργου και των συνθηκών Σπουδών στο Τμήμα Κοινωνιολογίας.

–Η οπτική των διδασκόντων (Βασιλική Πετούση, Στεφανία Καλογεράκη, Μαρίνα Παπαδάκη).

–Η οπτική των προπτυχιακών φοιτητών (Γιώτα Παπαγεωργίου, Βασιλική Πετούση, Στεφανία Καλογεράκη, Μαρίνα Παπαδάκη).

–Η οπτική των μεταπτυχιακών φοιτητών (Γιώργος Τσιώλης).

Η Μαρία Κούση ανέλαβε τον **συντονισμό** του συνολικού εγχειρήματος της Εσωτερικής Αξιολόγησης. Ο Βασίλης Ρωμανός και η Χριστίνα Καρακιουλάφη ανέλαβαν να **συλλέξουν** τα επιμέρους τμήματα/ενότητες της Εσωτερικής Αξιολόγησης και να **συνθέσουν** το τελικό κείμενο.

Επικουρικά στο έργο συνέδραμε η Γραμματεία του Τμήματος που βοήθησε στη **συλλογή** των δεδομένων και κατέθεσε **έκθεση αξιολόγησης** σχετικά με τις υποδομές της Γραμματείας και τις συνθήκες της διοικητικής εργασίας.

1.4. Εργαλεία και διαδικασίες συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων.

Στο πλαίσιο του συνολικού έργου της Εσωτερικής Αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκε πολύ-μεθοδική προσέγγιση τόσο για τη συλλογή όσο και για την ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων. Ειδικότερα:

- Αξιοποιήθηκαν οι **οδηγοί σπουδών** του Τμήματος καθώς και **κείμενα** που αφορούν την ιστορία του Τμήματος αλλά και του Πανεπιστημίου Κρήτης και καταδεικνύουν την ιστορική τους εξέλιξη.
- Αξιοποιήθηκε η **βάση δεδομένων** και το **αρχείο** του Τμήματος σε ό,τι αφορά την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων, των φοιτητών και των διοικητικών υπαλλήλων.
- Συμπληρώθηκε από το σύνολο των μελών ΔΕΠ **πρότυπο βιογραφικό σημείωμα** με πλήρη και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με το επιστημονικό τους έργο, το οποίο εν συνεχεία έγινε αντικείμενο ποιοτικής και ποσοτικής επεξεργασίας.
- Διαμορφώθηκε **ερωτηματολόγιο**¹ (με κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις βάσει του οποίου αξιολογήθηκε το πρόγραμμα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό), το διδακτικό και ερευνητικό έργο των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος καθώς και οι διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές ειδικότερα του Τμήματος και γενικότερα του Πανεπιστημίου. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε ανωνύμως από όλα τα μέλη Δ.Ε.Π (19 μέλη) εκτός των μελών που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια (2 μέλη). Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου 2009-2010.
- Για τη διερεύνηση της οπτικής των προπτυχιακών φοιτητών σχετικά με την αξιολόγηση των σπουδών τους στο Τμήμα Κοινωνιολογίας υιοθετήθηκε το **ερωτηματολόγιο** της ΑΔΙΠ². Στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης εκάστου Τμήματος σημαντική είναι η γνώμη των φοιτητών του Τμήματος. Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας ωστόσο δεν εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης μαθημάτων και διδασκόντων από τους φοιτητές. Με δεδομένο αυτό και προκειμένου να καταγραφεί η γνώμη των φοιτητών έστω και σε επίπεδο τάσεων κατασκευάστηκε ερωτηματολόγιο το οποίο σε κάποια έκταση ακολούθησε τη δομή του αντίστοιχου ερωτηματολογίου για τα μέλη ΔΕΠ. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε περίπου 30 ερωτήσεις. Σχεδόν στο σύνολό τους οι ερωτήσεις ήταν κλειστές και οι περισσότερες από αυτές κατασκευάστηκαν με βάση την κλίμακα Likert. Ωστόσο, 4 ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε δείγμα φοιτητών κατά τη διάρκεια διδασκαλίας διαφόρων μαθημάτων. Προσπάθεια καταβλήθηκε ώστε το δείγμα να περιλαμβάνει φοιτητές διαφόρων εξαμήνων έτσι ώστε να προσεγγίζονται κάποιοι όροι αντιπροσωπευτικότητας. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε συνολικά από 101 φοιτητές. Από αυτούς 88 ήταν γυναίκες και 10 άνδρες (3 missing cases) κατανομή η οποία ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στην ανισορροπία φύλου που εμφανίζει το Τμήμα στο οποίο φοιτούν πολύ περισσότερες γυναίκες από ότι άνδρες. Ως προς το έτος φοίτησης το δείγμα κατανέμεται ως εξής: 42,1% του δείγματος βρίσκονται στο πρώτο έτος φοίτησης (14,7% και 27,4% στο 1^ο και 2^ο εξάμηνο αντίστοιχα), 37,9% φοιτούν στο δεύτερο έτος (15,8% και 22,1% στο 3^ο και 4^ο εξάμηνο αντίστοιχα), 15,8% στο 3^ο έτος (9,5% και 6,3% στο 5^ο και 6^ο εξάμηνο αντίστοιχα) ενώ μόνο 4,2% του δείγματος είναι φοιτητές του 7^{ου} (2,1%) και 8^{ου} (2,1%) εξαμήνου. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε ερωτήσεις που αναφέρονταν στο Πρόγραμμα Σπουδών, τη Διδασκαλία, τις Σχέσεις μεταξύ Διδασκόντων και Φοιτητών και τις Υποδομές και Διοικητικές Υπηρεσίες.
- Για τη διερεύνηση της οπτικής των μεταπτυχιακών φοιτητών σχετικά με την αξιολόγηση των σπουδών τους στο Τμήμα Κοινωνιολογίας αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα που είχαν προκύψει από **ομάδα εστίασης (focus group)** που είχε

¹ Επισυνάπτεται στο παράρτημα Ι.

² Επισυνάπτεται στο παράρτημα ΙΙ.

πραγματοποιηθεί με μεταπτυχιακούς φοιτητές στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτοαξιολόγησης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

1.5. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Θετικά σημεία:

- Η εσωτερική αξιολόγηση δύναται να αποτελέσει το έναυσμα μιας συστηματικής καταγραφής του έργου που επιτελείται στο Τμήμα Κοινωνιολογίας σε εκπαιδευτικό και επιστημονικό επίπεδο.
- Η εσωτερική αξιολόγηση μπορεί να αποτελέσει ένα έναυσμα αναστοχασμού για το έργο που επιτελείται στο Τμήμα, τις συνθήκες εργασίας των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, τους παράγοντες που λειτουργούν ανασχετικά, τις πραγματικές ανάγκες του Τμήματος σε προσωπικό, αλλά και σε υλικοτεχνικές υποδομές.
- Η διενέργεια της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης σε τακτά χρονικά διαστήματα και η τυποποίηση των διαδικασιών και των αρχών δίνει τη δυνατότητα για μια διαχρονική θεώρηση και συγκριτική στη διάρκεια του χρόνου αποτίμηση του έργου που επιτελείται στο Τμήμα Κοινωνιολογίας.

Δυσκολίες:

- Στη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης συμμετείχαν όλα σχεδόν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, συμβασιούχοι διδάσκοντες, αλλά και μέλη του διοικητικού προσωπικού. Η μαζική αυτή συμμετοχή όλων των κατηγοριών των μελών του Τμήματος ήταν σημαντική ως προς την ανάδειξη όλων των οπτικών στη διαδικασία αξιολόγησης. Κατέστησε ωστόσο τη διαδικασία ιδιαίτερα χρονοβόρα και έκανε το έργο του συντονισμού ιδιαίτερα δύσκολο και απαιτητικό.
- Η επικέντρωση της λογικής αξιολόγησης της ΑΔΠΠ – που στα περισσότερα σημεία της υιοθετήθηκε και στην εσωτερική αξιολόγηση του Τμήματος Κοινωνιολογίας – σε ποσοτικά κριτήρια και δείκτες, θέτει σε δεύτερη μοίρα τις ποιοτικές διαστάσεις του διδακτικού και ερευνητικού έργου, το οποίο επιτελείται σε ένα Τμήμα που θεραπεύει αντικείμενα τα οποία εντάσσονται στο πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών.
- Υπάρχουν αδυναμίες ανταπόκρισης σε μια ποσοτικού τύπου απεικόνιση συγκεκριμένων πτυχών του ερευνητικού έργου των διδασκόντων, όπως για παράδειγμα η συλλογή και η παρουσίαση των ετεροαναφορών, στο βαθμό που δεν υπάρχουν σχετικές βάσεις δεδομένων και μηχανές αναζήτησης για τις δημοσιεύσεις στα ελληνικά.

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης εδρεύει στην Πανεπιστημιούπολη του Γάλλου Ρεθύμνου Κρήτης, έκτασης περίπου 1.500 στρεμμάτων, η οποία βρίσκεται 4 χλμ. ΝΔ από το κέντρο της πόλης του Ρεθύμνου. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας στεγάζεται σε κτίριο που βρίσκεται νότια της Βιβλιοθήκης και παραπλεύρως της Οικονομικού Τμήματος της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

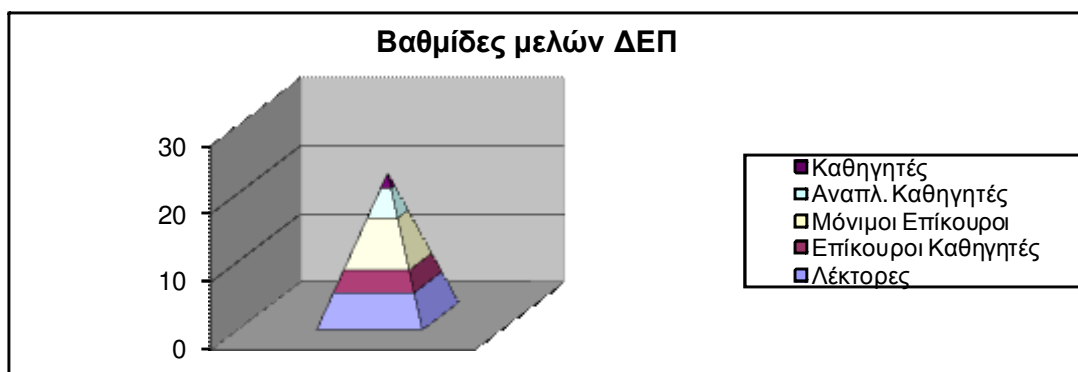
2.2.1. Σύντομο Ιστορικό.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας ανήκει στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης ιδρύθηκε το 1973 με έδρα το Ρέθυμνο, σύμφωνα με το Ν.Δ. 87/73 και αναπτύχθηκε παράλληλα στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας ιδρύθηκε το 1984 μαζί με τα Τμήματα Ψυχολογίας και Οικονομικών Επιστημών (ΦΕΚ 156/27-4-1984, τεύχος Α) και λειτούργησε το 1987/1988 (δηλαδή δέχτηκε φοιτητές για πρώτη φορά).

Τα Τμήματα Κοινωνιολογίας, Ψυχολογίας και Οικονομικών Επιστημών συναπετέλεσαν αρχικά τη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, στην οποία αργότερα προστέθηκε και το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης. Αρχικά, το Τμήμα Κοινωνιολογίας, όπως και τα υπόλοιπα πανεπιστημιακά Τμήματα της πόλης του Ρεθύμνου στεγάστηκε σε σχολικό συγκρότημα στην περιοχή των Περιβολίων. Από το Μάρτιο του 1998 μεταφέρθηκε σε νέο κτίριο στην Πανεπιστημιούπολη στην περιοχή του Γάλλου. Στο χώρο αυτό συγκεντρώνονται τόσο οι εκπαιδευτικές, όσο και οι ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

2.2.2. Μέλη ΔΕΠ και συμβασιούχοι διδάσκοντες κατά την περίοδο 2004-2009.

Σήμερα, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας υπηρετούν δύο Καθηγητές πρώτης βαθμίδας, τέσσερις Αναπληρωτές/τριες Καθηγητές/τριες, εκ των οποίων η μία σε διαδικασία εξέλιξης, δέκα Επίκουροι Καθηγητές, εκ των οποίων οι τρεις έχουν εκλεγεί στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή και αναμένουν τον διορισμό τους ενώ ανάμεσα στους υπόλοιπους επτά επίκουρους καθηγητές οι τέσσερις είναι μόνιμοι. Επιπλέον στο Τμήμα υπηρετούν πέντε μέλη ΔΕΠ που κατέχουν την βαθμίδα του Λέκτορα ενώ αναμένεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας κρίσης για την πρόσληψη ενός ακόμη μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Λέκτορα. Τα εικοσιένα (21) μέλη ΔΕΠ καλύπτουν τις ανάγκες επιτέλεσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας, ενώ διδακτικό έργο παρέχεται και σε δύο μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που οργανώνονται σε διατμηματική βάση.

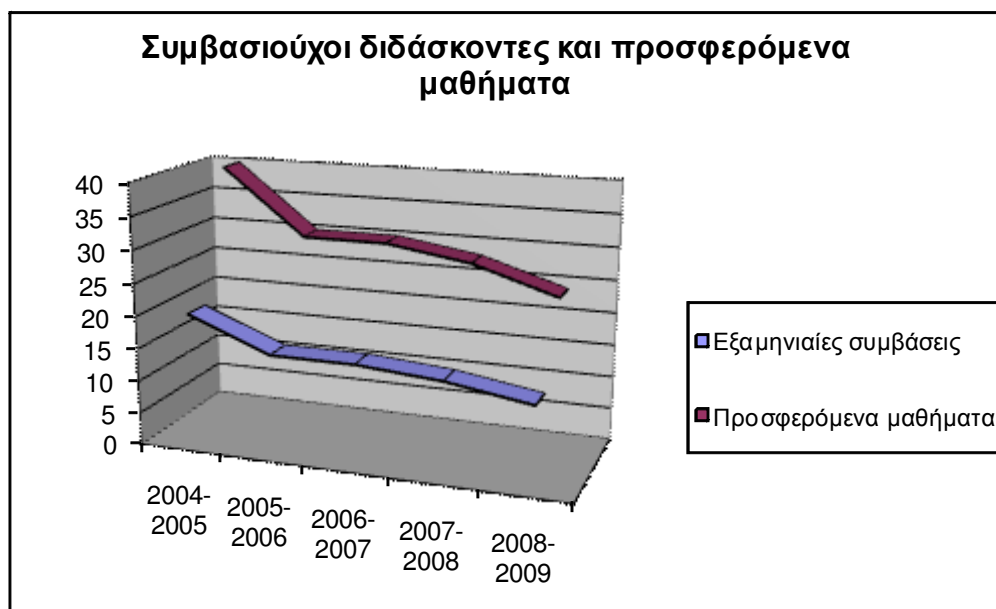

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία η κατανομή των μελών ΔΕΠ στις διάφορες βαθμίδες μπορεί να κριθεί ως εξαιρετικά ισορροπημένη, γεγονός που σημαίνει ότι στο Τμήμα έχει εμπεδωθεί μια ακαδημαϊκή κουλτούρα, η οποία καθοδηγεί την ένταξη και την εξέλιξη των μελών ΔΕΠ μέσα από την τήρηση των κανόνων που αντιστοιχούν στο ακαδημαϊκό πεδίο. Η αναμενόμενη επικύρωση των εξελίξεων διδασκόντων που έχουν ολοκληρωθεί και οι διαδικασίες κρίσης ως προς τους νεοεισερχόμενους στο Τμήμα αναμένεται να ενισχύσουν την υφιστάμενη ισορροπη κατανομή των μελών ΔΕΠ στις διάφορες βαθμίδες. Στο μέλλον πιθανές στρεβλώσεις ως προς την κατανομή των ΔΕΠ στις υφιστάμενες βαθμίδες είναι δυνατόν να προκύψουν από τη διαφαινόμενη πολιτική βούληση του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με την μείωση των παρεχόμενων πιστώσεων, αλλά και την προκήρυξη νέων θέσεων που σήμερα καλύπτονται από συμβασιούχους διδάσκοντες του νόμου 407.

Ειδικότερα ως προς τις διαδικασίες εξέλιξης των μελών ΔΕΠ στο Τμήμα Κοινωνιολογίας ενδιαφέροντα είναι τα ευρήματα που προκύπτουν από τον πίνακα 11 του Παραρτήματος. Κατά τα πέντε ακαδημαϊκά έτη που αντιστοιχούν στην περίοδο 2004-2009 κανένα μέλος ΔΕΠ δεν εξελίχθηκε στη βαθμίδα του Καθηγητή πρώτης βαθμίδας. Να σημειώσουμε εδώ ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 απεχώρησε από το Τμήμα ένας Καθηγητής πρώτης βαθμίδας λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, ενώ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 απεχώρησε μια λέκτορας για τον ίδιο λόγο. Κατά την ίδια περίοδο (2004-2009) τρεις επίκουροι καθηγητές/τριες εξελίχθηκαν στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή ενώ μεγαλύτερη κινητικότητα σημειώνεται στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. Συνολικά δεκατρία μέλη ΔΕΠ διορίζονται ως επίκουροι καθηγητές/τριες, εκ των οποίων οι δύο αφορούν σε νέες προσλήψεις και οι υπόλοιποι/ες έντεκα αφορούν σε εξελισσόμενα ΔΕΠ από τη βαθμίδα του Λέκτορα. Τούτη η πυκνότητα εξηγείται από το γεγονός της ωρίμανσης των διδασκόντων που κατά την προηγούμενη περίοδο είχαν εισαχθεί στο Τμήμα από την εναρκτήρια βαθμίδα. Τέλος, κατά τα ακαδημαϊκά έτη της περιόδου 2004-2009 πληρώθηκαν έξι θέσεις διδασκόντων στη βαθμίδα του Λέκτορα. Συμπερασματικά προκύπτει η διαπίστωση ότι στο διάστημα των πέντε τελευταίων ακαδημαϊκών ετών ένα μέλος ΔΕΠ αποχωρεί λόγω συνταξιοδότησης ενώ εισέρχονται στο Τμήμα οκτώ νέα μέλη, τα δύο εκ των οποίων στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.

Σημαντική είναι η συμβολή των συμβασιούχων διδασκόντων του νόμου 407 στην καλή λειτουργία τόσο του προπτυχιακού όσο και του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι θέσεις των συμβασιούχων διδασκόντων προκηρύσσονται κάθε χρόνο με τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους με τη δημοσίευση στην ιστοσελίδα του Τμήματος και σε εφημερίδες εθνικής και τοπικής κυκλοφορίας των θεματικών αντικειμένων, τα οποία η Γενική Συνέλευση κρίνει ότι καλύπτουν υφιστάμενα κενά στα προγράμματα σπουδών του Τμήματος. Οι

συμβάσεις που αφορούν στους συμβασιούχους διδάσκοντες είναι εξαμηνιαίες και δεν μπορούν να αφορούν στο ίδιο πρόσωπο για χρονικό διάστημα πέραν των έξι εξαμήνων (συνολικά τρία ακαδημαϊκά έτη), γεγονός που διασφαλίζει αφενός τη δυνατότητα εναλλαγής των διδασκόντων και τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών με νέα μαθήματα και αφετέρου την αποφυγή διαμόρφωσης σχέσεων εργασιακής εξάρτησης των συμβασιούχων διδασκόντων.

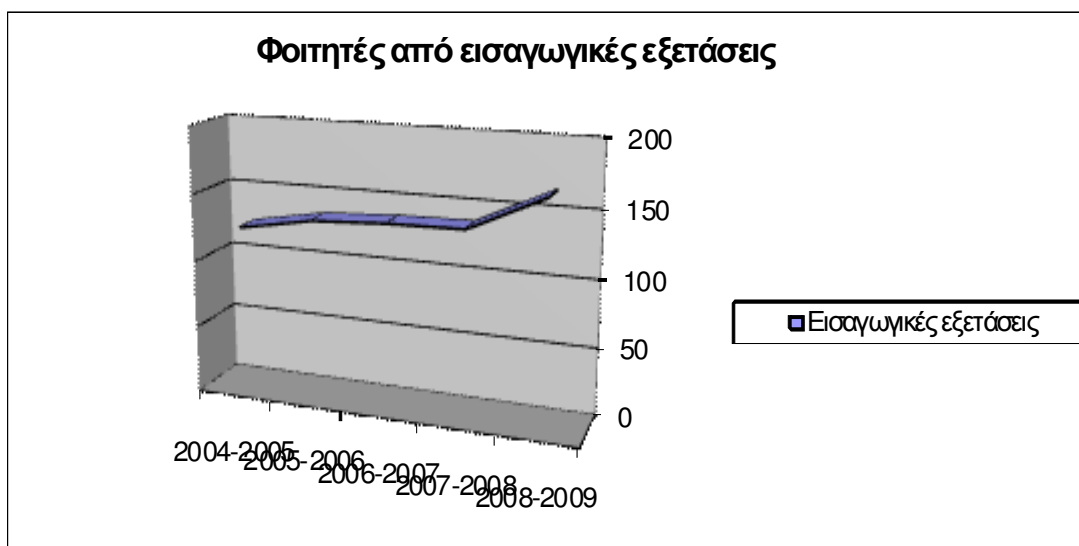

Ο αριθμός των συμβάσεων που συνήψε το Τμήμα παραμένει σταθερά μειούμενος κατά τα ακαδημαϊκά έτη της περιόδου 2004-2009. Από τις 20 εξαμηνιαίες συμβάσεις που συνήφθησαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005, οι οποίες αντιστοιχούν σε δέκα συμβασιούχους και επομένως στην προσφορά 40 μαθημάτων και σεμιναρίων, το έτος 2008-2009 συνήφθησαν 12 εξαμηνιαίες συμβάσεις που αντιστοιχούν σε 6 συναδέλφους που προσφέρουν 24 μαθήματα και σεμινάρια. Η φημολογούμενη περαιτέρω μείωση των διδασκόντων αυτής της κατηγορίας, δίχως την γρήγορη ολοκλήρωση των διορισμών που εκκρεμούν αναμένεται να δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στην εκτέλεση των δύο προγραμμάτων σπουδών. Σημαντικότερες αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, καθώς η προσφορά μαθημάτων και σεμιναρίων θα μειωθεί αισθητά, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο επιμήκυνσης της διάρκειας σπουδών των φοιτητών, πέραν βέβαια από την μείωση του εύρους των προσφερόμενων μαθημάτων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα του προγράμματος σπουδών.

2.2.3. Οι φοιτητές του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

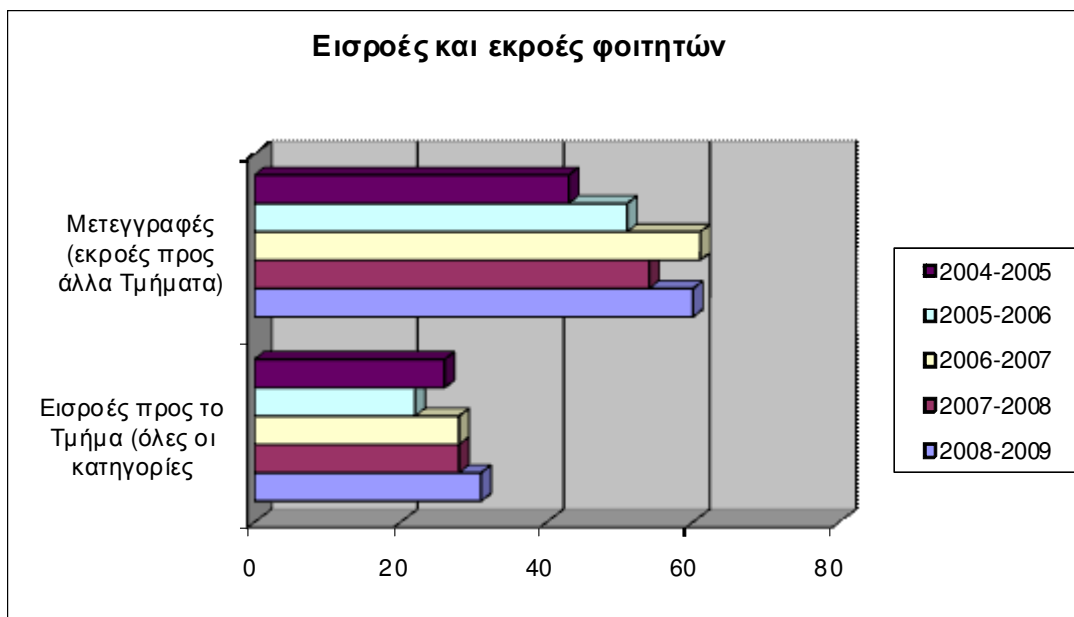
Την περίοδο 2008-2009 ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών στο τμήμα ήταν 890.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2004-2005 έως το 2008-2009 η εισροή προπτυχιακών φοιτητών εμφανίζεται ως σχετικά σταθερή μια μικρή επιπλέον αύξηση κατά το τελευταίο ακαδημαϊκό έτος.

Πέραν των εισαγομένων από τις πανελλαδικές εξετάσεις, σταθερή είναι η κατ' έτος εισροή φοιτητών από κατατακτήριες εξετάσεις για αποφοίτους άλλων ΑΕΙ και ΑΤΕΙ, καλύπτοντας το ανώτερο ποσοστό εγγραφόμενων που προβλέπει ο νόμος για την κατηγορία αυτή, γεγονός που δείχνει μια σταθερή ζήτηση για σπουδές στην Κοινωνιολογία από πτυχιούχους άλλων Τμημάτων, οι οποίοι προφανώς θεωρούν ότι ένα δεύτερο πτυχίο στην Κοινωνιολογία συνιστά ένα σημαντικό εφόδιο είτε για την προσωπική τους ολοκλήρωση είτε για την απόκτηση δεξιοτήτων που τους χρειάζονται στο πλαίσιο της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

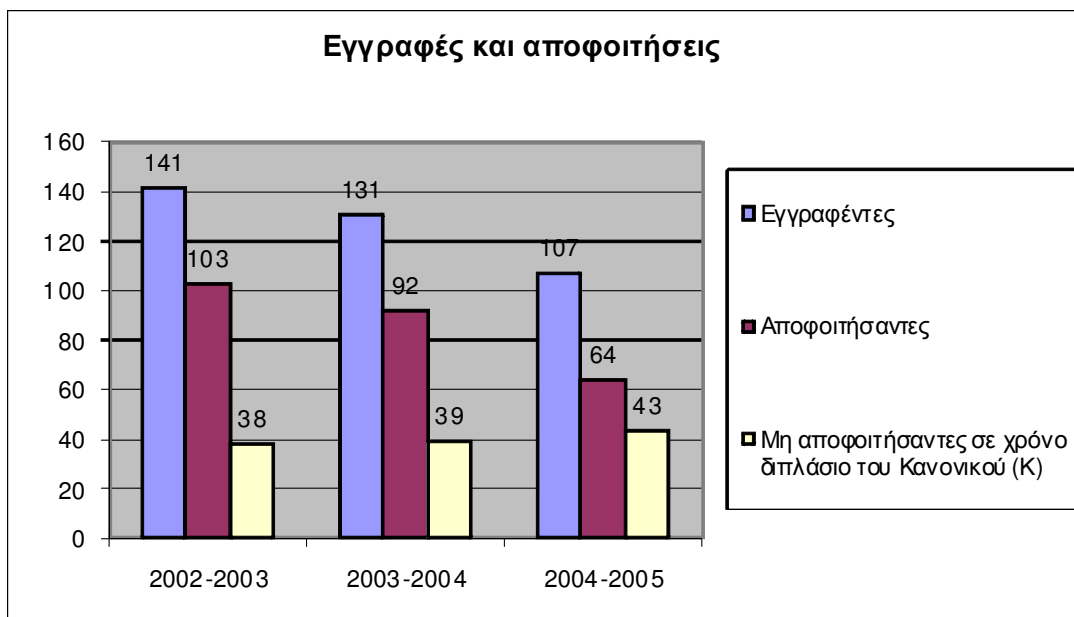
Σημαντική επίσης είναι η εισροή φοιτητών που αφορούν σε επιτυχόντες σε άλλα ΑΕΙ, οι οποίοι για κοινωνικούς λόγους που προβλέπονται από τη νομοθεσία επιλέγουν να σπουδάσουν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Αντίστοιχα, βέβαια, για τους ίδιους λόγους σημαντική είναι και η εκροή επιτυχόντων φοιτητών στο Τμήμα μας προς άλλα ομοειδή ακαδημαϊκά Τμήματα που λειτουργούν σε ιδρύματα του εσωτερικού. Βασικός λόγος μετακίνησης των φοιτητών από και προς το Τμήμα Κοινωνιολογίας, με εντονότερες όμως τις εκροές, φαίνεται να αποτελεί το υψηλό κόστος διαβίωσης που συνεπάγεται η μετακίνηση των φοιτητών σε άλλο μέρος από εκείνο της κατοικίας γονέων που αντιμετωπίζουν οικονομικά ή/και άλλα προβλήματα ή σε μέρος διαφορετικό από εκείνο των σπουδών άλλων μελών της ίδιας οικογένειας.

Αν αθροίσουμε όλες τις κατηγορίες των εισροών και τις αντιπαραβάλουμε προς τις μετεγγραφές των πρωτοετών σε άλλα ΑΕΙ, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι κατά μέσο όρο ο λόγος εισροών προς τις εκροές είναι 1 προς 2. Τούτες οι παρατηρήσεις εφόσον ισχύουν και για τα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα για τα Τμήματα που λειτουργούν στην Πανεπιστημιούπολη του Ρεθύμνου μπορούν να μας οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι αφενός καταγράφεται μια σημαντική ζήτηση για σπουδές στα εν λόγω Τμήματα, όπως επίσης ότι είναι αναγκαία και επείγουσα η μέριμνα για την εξασφάλιση δωρεάν ή χαμηλού οικονομικού κόστους, ποιοτικής φοιτητικής στέγης, με στόχο την αποτροπή της απεγγραφής από τα μητρώα των Τμημάτων, πριν από την είσοδο των φοιτητών έστω στην πρώτη παράδοση μαθήματος, την ουσιαστική εκ μέρους τους γνώση του περιεχομένου και του προγράμματος σπουδών, των προσφερόμενων εκπαιδευτικών ευκαιριών και των ευρύτερων συνθηκών διαβίωσης που προσφέρονται στο πανεπιστήμιο Κρήτης και στην τοπική κοινωνία του Ρεθύμνου.

Ως προς τη χρονική διάρκεια των σπουδών των εγγεγραμμένων φοιτητών και φοιτητριών στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, δυστυχώς δεν έχουμε στη διάθεση μας δεδομένα που αφορούν στα ακαδημαϊκά έτη προ του 2002. Τα διαθέσιμα στη Γραμματεία συγκεντρωτικά στοιχεία, τα οποία προκύπτουν από την κεντρική μηχανοργάνωση του Πανεπιστημίου Κρήτης μας επιτρέπουν μόνο κάποιες σκέψεις σ' ένα μικρό δείγμα ακαδημαϊκών ετών.

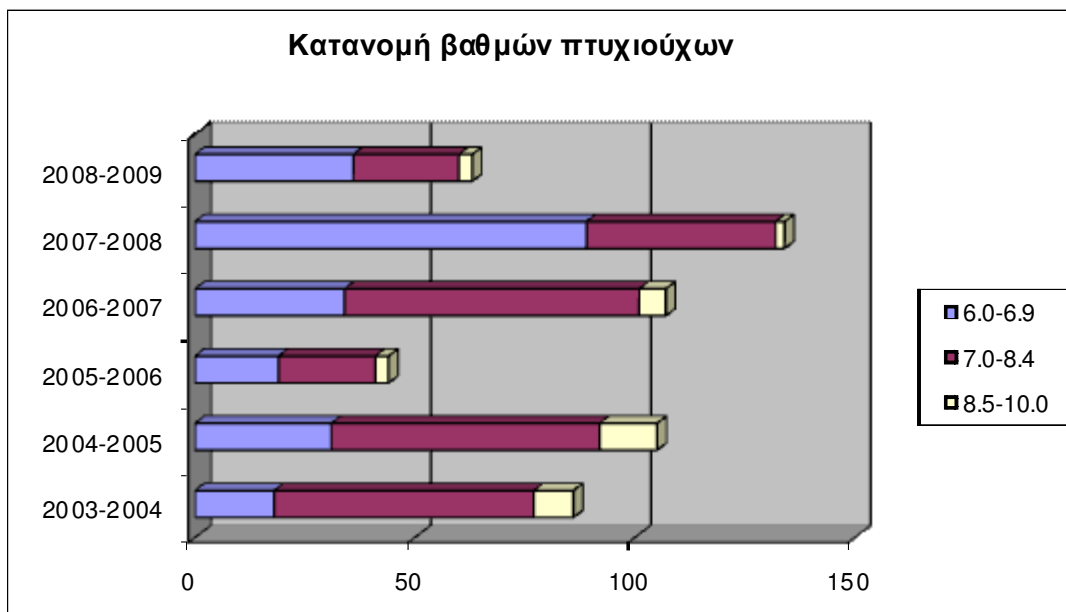
Όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα, κατά τα δύο ακαδημαϊκά έτη των ετών 2002-2003 και 2003-2004 οι αποφοιτήσαντες από το Τμήμα Κοινωνιολογίας ανέρχονται σε πάνω από τα 2/3 των εγγραφέντων. Αντίθετα περισσότερο δυσμενής είναι ο λόγος των αποφοιτησάντων προς τους εγγραφέντες του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005, κατά το οποίο περίπου το 40% των εγγεγραμμένων δεν κατόρθωσε να αποφοιτήσει στο διπλάσιο του κανονικού χρόνου σπουδών. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα δεδομένα ως προς τη διάρκεια των σπουδών των εν λόγω ετών (βλ. σχετικό πίνακα στο Παράρτημα). Το μεγαλύτερο μέρος των αποφοίτων ολοκληρώνει τις σπουδές του από τα τέσσερα χρόνια έως τα έξι χρόνια ενώ ελάχιστοι είναι εκείνοι που αποφοιτούν εγγραφόμενοι στο έβδομο και πλέον έτος σπουδών.

Το εύρημα αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι φοιτητές που καταγράφονται ως μη αποφοιτήσαντες, σε χρόνο διπλάσιο του κανονικού, μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν εγκαταλείψει τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Από τα δεδομένα που έχουμε στη διάθεσή μας δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τους λόγους εγκατάλειψης των σπουδών από ένα τόσο μεγάλο μέρος των αρχικά εγγραφέντων φοιτητών, για να μπορέσουμε να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα που θα τροφοδοτούσαν τον αναστοχασμό μας για το παρεχόμενο από το Τμήμα πρόγραμμα σπουδών και τις πιθανές δυσλειτουργίες που δυνάμει συμβάλλουν στην μη λήψη του πτυχίου, δίχως βέβαια να παραγνωρίζεται η αρχική θεμελιώδης στρέβλωση που προκύπτει από το υφιστάμενο σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία οδηγεί νέα παιδιά στο να εγγραφούν σε Τμήματα, των οποίων το γνωστικό αντικείμενο δεν ταιριάζει με τις αναζητήσεις και τις προσδοκίες τους.

Τέλος, ως προς τις επιδόσεις των φοιτητών που έχουν αποφοιτήσει από το Τμήμα Κοινωνιολογίας από το 2003 έως το 2009 μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο μέσος όρος του βαθμού του πτυχίου κυμαίνεται από το 7,02 στο 7,51 με άριστα το 10 (βλ. σχετικό πίνακα στο Παράρτημα). Συνολικά, στα παραπάνω ακαδημαϊκά έτη αποφοίτησαν 543 φοιτητές και φοιτήτριες, εκ των οποίων μόλις τέσσερις συγκέντρωσαν βαθμό πτυχίου από 5,0 έως 5,9. Στους υπόλοιπους αποφοίτους ελαφρά φαίνεται να υπερτερούν όσοι και όσες αποφοίτησαν με βαθμό από 7,0 έως 8,4 έναντι εκείνων που πήραν το πτυχίο τους με βαθμό από 6,0 έως 6,9. Τέλος, οι αριστεύσαντες φοιτητές και φοιτήτριες (από 8,5 και πάνω) συγκροτούν μια σχετικά ισχνή αριθμητικά ομάδα (μόλις 36 στους 543).

Ως προς την κατανομή των βαθμών του πτυχίου στα διαφορετικά ακαδημαϊκά έτη μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι με την πάροδο του χρόνου αυξάνει ο αριθμός των φοιτητών που αποκτούν το πτυχίο τους με χαμηλότερη βαθμολογία. Για παράδειγμα, οι απόφοιτοι των ακαδημαϊκών ετών 2003-2004 έως και 2006-2007 εμφανίζουν υψηλότερους απόλυτους αριθμούς στην κατηγορία εκείνων που επιτυγχάνουν ένα μέσο όρο βαθμολογίας από 7,0 έως 8,4 ενώ αντίθετα, οι πτυχιούχοι των δύο τελευταίων ακαδημαϊκών ετών (2007-2008 και 2008-2009) καταγράφουν σε απόλυτους αριθμούς μικρότερο βαθμό πτυχίου (βλ. σχετικό Πίνακα στο Παράρτημα).

Τέλος, ιδιαίτερα μικρός είναι ο αριθμός των αποφοίτων του ακαδημαϊκού έτους 2005-2006, γεγονός που μας οδηγεί σ' ένα κρίσιμο συμπέρασμα, αν λάβουμε υπόψη μας ότι τη χρονιά εκείνη, κατά το εαρινό εξάμηνο, εκδηλώθηκαν μαζικές κινητοποιήσεις εναντίωσης στην τροποποίηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, σχετικά με τον δημόσιο χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρότι, ίσως λόγω της συχνότητας τέτοιων επεισοδίων φοιτητικής συλλογικής δράσης τείνουμε όλοι, του Υπουργείου συμπεριλαμβανομένου, στην υποβάθμιση τέτοιων συμβάντων ως προς τη λειτουργία των Τμημάτων και το πολιτικό τους κόστος, οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι τα αποτελέσματά τους μπορούν να καταστούν εξαιρετικά δυσμενή σε διάφορα επίπεδα: από το μπλοκάρισμα σημαντικού αριθμού φοιτητών ως προς το χρόνο λήψης των πτυχίων τους έως την υπερφόρτωση των μαθημάτων κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Υπό αυτήν την έννοια, η επιβολή μεταρρυθμίσεων από τα πάνω, δίχως σοβαρή, συστηματική μελέτη και κυρίως δίχως ουσιαστικό διάλογο με την ακαδημαϊκή κοινότητα και εντέλει την εξασφάλιση της συναίνεσής της είναι δυνατόν να οδηγήσει σε σοβαρές δυσλειτουργίες το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

2.2.4. Διδακτικό, ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό.

Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, πέραν των μελών ΔΕΠ και των συμβασιούχων διδασκόντων υπηρετούν τρία μέλη των κατηγοριών Ειδικό και Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΠ) και Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ), παρέχοντας διδακτικό έργο στον τομέα της Αγγλικής για Κοινωνιολόγους, επικουρικό εργαστηριακό έργο στον τομέα των ποσοτικών μεθόδων της κοινωνιολογικής έρευνας και υποστηρίζοντας τεχνικά τη λειτουργία του υπολογιστικού κέντρου της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, της Γραμματείας του Τμήματος Κοινωνιολογίας και τις ανάγκες των φοιτητών και των διδασκόντων του Τμήματος ως προς τη χρήση και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Να σημειώσουμε εδώ ότι κατά την τελευταία πενταετία, παρά τον πολλαπλασιασμό των δραστηριοτήτων του Τμήματος και την αυξητική τάση ως προς τον αριθμό των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών φοιτητών, το προσωπικό αυτής της κατηγορίας

παραμένει αμετάβλητο, όπως και εκείνο που απασχολείται στη Γραμματεία του Τμήματος (βλέπε παρακάτω).

Η συμβολή των μελών ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ στην καλή λειτουργία του Τμήματος, αλλά και στην επιτέλεση των προγραμμάτων σπουδών είναι καίριας σημασίας. Υπό αυτήν την έννοια δεν μπορεί να μην επισημανθεί η ύπαρξη ενός σημαντικού κενού σε πρόσθετο προσωπικό αυτής της κατηγορίας. Η λειτουργία δύο εργαστηρίων εντός του Τμήματος Κοινωνιολογίας διαμορφώνει μια σειρά από απαιτήσεις για προσωπικό με σταθερή σχέση εργασίας. Η πρόσληψη δύο ακόμα μελών ΕΤΕΠ και δυο ΕΕΔΠ θα πρέπει να θεωρηθεί ως στόχος πρώτης προτεραιότητας για την ανάπτυξη των εργαστηρίων και τον ορθολογικότερο σχεδιασμό της ερευνητικής φυσιγνωμίας του Τμήματος. Τα εργαστήρια του Τμήματος θα πρέπει να πάψουν να λειτουργούν μόνο στο μέτρο που εξασφαλίζουν πόρους από ερευνητικά προγράμματα. Χρειάζεται να διαθέτουν ένα βασικό ποσό από τον τακτικό προϋπολογισμό για λειτουργικά έξοδα, ένα άτομο ως διοικητικό προσωπικό ένα ΕΤΕΠ και ένα ΕΕΔΠ. Επί πλέον θα πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν τα ίδια ερευνητικές υποδομές, τεχνογνωσία και ερευνητικές προτάσεις σε σταθερή βάση. Τούτη η προοπτική θα συνδέσει ενεργότερα τα εργαστήρια με τους φοιτητές του Τμήματος και τα προγράμματα σπουδών, προσφέροντας ένα περιβάλλον ένταξης και μύησής τους, με συστηματικό τρόπο, στις τεχνικές και τις μεθόδους της κοινωνιολογικής έρευνας.

Τέλος, σε μεγάλο βαθμό τα ίδια ισχύουν και με τα τρία μέλη του προσωπικού που υποστηρίζει γραμματειακά τη λειτουργία του Τμήματος. Ο όγκος του έργου που πρέπει να παραχθεί από τη Γραμματεία (εγγραφές και δηλώσεις μαθημάτων φοιτητών, έκδοση πιστοποιητικών, παροχή πληροφοριών, τήρηση πρακτικών επιτροπών και γενικών συνελεύσεων, απομαγνητοφωνήσεις πρακτικών εκλογής μελών ΔΕΠ, υποστήριξη ΔΕΠ στο έργο τους, έκδοση πτυχίων, γραμματειακή στήριξη του Μεταπτυχιακού κλπ) απαιτεί την στελέχωση της Γραμματείας με τουλάχιστον δυο επιπλέον άτομα προσωπικό, τόσο για τη διασφάλιση ανθρώπινων όρων εργασίας του προσωπικού όσο και για την ορθολογικότερη οργάνωση της γραμματειακής υποστήριξης του Τμήματος και των προγραμμάτων σπουδών του.

2.3. Σκοπός του Τμήματος.

2.3.1. Στόχοι του Τμήματος.

Οι στόχοι του Τμήματος προβλέπονται από το Προεδρικό Διάταγμα 156/27-4-1984 (αριθμ. Φύλλου 53). Η κοινωνιολογία είναι μια εμπειρικά προσανατολισμένη κοινωνική επιστήμη που μελετά τα κοινωνικά φαινόμενα στην ιστορική και συγχρονική τους διάσταση και συμβάλλει στην κοινωνική συνειδητοποίηση των ανθρώπων. Στόχος του Προγράμματος Σπουδών είναι να εξοπλίσει θεωρητικά τον φοιτητή στα αντικείμενα της κοινωνιολογίας, όπως επίσης και να τον καταστήσει ικανό στη χρήση των εμπειρικών μεθόδων της κοινωνιολογικής έρευνας. Οι σπουδές προσανατολίζονται στην ανάπτυξη της αυτόνομης και μεθοδολογικά αναστοχαστικής κοινωνιολογικής σκέψης για την επιστημονική ανάλυση των κοινωνικών προβλημάτων, ενώ μεγάλη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη της ικανότητας του φοιτητή να στοχάζεται τις επιδράσεις της δραστηριότητάς του στην κοινωνική πραγματικότητα. Οι σπουδές στην Κοινωνιολογία στοχεύουν στη θεωρητικά και μεθοδολογικά θεμελιωμένη εκπαίδευση για την απόκτηση γνώσεων γύρω από την κοινωνική δομή, την κοινωνική αλληλόδραση και τους κοινωνικούς θεσμούς. Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας οι σπουδές είναι δομημένες με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζουν την ευρύτερη κοινωνιολογική γνώση στα ιδιαίτερα πεδία της κοινωνιολογίας και γνώσεις από άλλες πειθαρχίες των κοινωνικών επιστημών. Το Πρόγραμμα Σπουδών οργανώνεται γύρω από τις θεματικές: γενικές κοινωνιολογικές

θεωρίες, ανάλυση των κοινωνικών δομών, μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας, ειδικές κοινωνιολογίες, συναφή επιστημονικά αντικείμενα των κοινωνικών επιστημών, καθώς και την πρακτική άσκηση του φοιτητή.

2.3.2. Φυσιογνωμία του Τμήματος – Μέλη ΔΕΠ, Εργαστηριακό και Τεχνικό Προσωπικό του Τμήματος.

Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό	Τηλέφωνο (Κωδικός 28310)	Ηλεκτρονική Διεύθυνση
Καθηγητές		
Κούση Μαρία	77477	kousis@social.soc.uoc.gr
Παπαϊωάννου Σκεύος	77486	skevos@social.soc.uoc.gr
Αναπληρωτές Καθηγητές		
Κονιόρδος Σωκράτης	77494	skoni@social.soc.uoc.gr
Παπαγεωργίου Παναγιώτα	77487	papageo@social.soc.uoc.gr
Σαματάς Μηνάς	77488	samatas@social.soc.uoc.gr
Χάλαρης Γεώργιος	77470	halaris@social.soc.uoc.gr
Επίκουροι Καθηγητές		
Αχείμαστος Μύρων	77481	myron@social.soc.uoc.gr
Γκούνης Κωνσταντίνος	77472	gounis@social.soc.uoc.gr
Ζαϊμάκης Ιωάννης	77495	zaimakisj@social.soc.uoc.gr
Ζαμπαρλούκου Στέλλα	77478	zamba@social.soc.uoc.gr
Κωνσταντινίδου Χριστίνα	77474	chrkon@social.soc.uoc.gr
Λαβράνου Αλίκη	77482	lavranu@social.soc.uoc.gr
Πετούση Βασιλική	77469	petousi@social.soc.uoc.gr
Σερντεδάκης Νίκος	77493	nserd@social.soc.uoc.gr
Τσιώλης Γεώργιος	77497	
Φουρναράκη Ελένη	77483	elfou@social.soc.uoc.gr
Λέκτορες		
Αράπογλου Βασίλης	77497	arapov@social.soc.uoc.gr
Καρακιουλάφη Χριστίνα	77479	karakichr@social.soc.uoc.gr
Μάρκου Αικατερίνη	77479	markat@social.soc.uoc.gr
Ρωμανός Βασίλης		romanos@social.soc.uoc.gr
Τζανάκης Μανόλης	77472	tzanakism@social.soc.uoc.gr
Ειδικό & Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Ε.ΔΙ.Π)		
Χαβρεδάκη Ειρήνη	77474	chavrede@social.soc.uoc.gr
Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π)		
Παπαδάκη Μαρίνα	77429	papmarina@social.soc.uoc.gr
Τσιριντάνης Αλέξανδρος	77500	tsiridan@social.soc.uoc.gr

ΦΕΚ των διορισμένων μέχρι τον Ιούνιο του 2010 μελών ΔΕΠ (21 άτομα). Κατάταξη με βάση τη βαθμίδα

ΚΟΥΣΗ-ΛΕΚΑΚΗ	ΜΑΡΙΑ	1.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΤΗΣ ΤΟΥ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	ΣΚΕΥΟΣ	1.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΑΙ ΤΗΣ

ΚΟΝΙΟΡΔΟΣ	ΣΩΚΡΑΤΗΣ	2.ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	2.ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ
ΣΑΜΑΤΑΣ	ΜΗΝΑΣ	2.ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΧΑΛΑΡΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	2.ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΣ	ΜΥΡΩΝΑΣ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ & ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ
ΓΚΟΥΝΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΑΣΤΕΑΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ
ΖΑΪΜΑΚΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΖΑΜΠΑΡΛΟΥΚΟΥ	ΣΤΕΛΛΑ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	ΧΡΙΣΤΙΝΑ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΛΑΒΡΑΝΟΥ	ΑΛΙΚΗ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
ΠΕΤΟΥΣΗ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ
ΣΕΡΝΤΕΔΑΚΙΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ
ΤΣΙΩΛΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΗ	ΕΛΕΝΗ	3.ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	4.ΛΕΚΤΟΡΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ
ΚΑΡΑΚΙΟΥΛΑΦΗ	ΧΡΙΣΤΙΝΑ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	4.ΛΕΚΤΟΡΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΜΑΡΚΟΥ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	4.ΛΕΚΤΟΡΑΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΧΩΡΟ
ΡΩΜΑΝΟΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	4.ΛΕΚΤΟΡΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
ΤΖΑΝΑΚΗΣ	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	4.ΛΕΚΤΟΡΑΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.

Η διοίκηση του Τμήματος ασκείται, σύμφωνα με το νόμο, από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Σε περίπτωση απουσίας του Προέδρου το ρόλο αυτό ασκεί ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος. Ο Πρόεδρος ή ο Αναπληρωτής Πρόεδρος προϊστάται των Υπηρεσιών του Τμήματος και σύμφωνα με το νόμο συγκαλεί το συλλογικό όργανο του Τμήματος που είναι η Γενική Συνέλευση (ΓΣ), καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των ΓΣ, μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων των ΓΣ και συγκροτεί επιτροπές με προοπτική την ταχύτερη διεκπεραίωση θεμάτων που σχετίζονται με την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος.

Γραμματεία του Τμήματος.

Η Γραμματέας του Τμήματος προϊστάται της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία της. Σε συνεργασία με τον Πρόεδρο και τις υπερκείμενες Διοικητικές Υπηρεσίες η Γραμματέας είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του νόμου και τη διεκπεραίωση των αποφάσεων των ΓΣ. Στη Γραμματεία του Τμήματος εκτός της Γραμματέως υπηρετούν ακόμη δύο υπάλληλοι που υποστηρίζουν το προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

2.5. Επιτροπές του Τμήματος.

Στο Τμήμα έχουν καθοριστεί και λειτουργούν ορισμένες Επιτροπές :

(α) Επιτροπές Τμήματος :

1. Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών
2. Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών
3. Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης
4. Επιτροπή Κατατακτηρίων Εξετάσεων
5. Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι
6. Επιτροπή Προϋπολογισμού και Προμηθειών
7. Επιτροπή Ελέγχου Σίτισης
8. Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
9. Επιτροπή Βιβλιοθήκης

(β) Διατμηματικές Επιτροπές :

1. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό στη 'Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία' (με το *Ιστορίας-Αρχαιολογίας*)
2. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό στη 'Βιοηθική' (με το *ΦΚΣ*).

2.6. Εσωτερικοί Κανονισμοί λειτουργίας του Τμήματος.

Στο Τμήμα έχουν θεσμοθετηθεί δύο εσωτερικοί κανονισμοί : α) Ο κανονισμός προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, β) Ο κανονισμός προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2.7. Διάρθρωση του Τμήματος.

Το Τμήμα δεν έχει ακόμα διαρθρωθεί τυπικά σε τομείς. Με στόχο όμως τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής του λειτουργίας, το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς, στους οποίους κατανέμεται το διδακτικό του προσωπικό. Ο Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Οι Τομείς του Τμήματος είναι

τρεις (3) και λειτουργούν προς το παρόν άτυπα : α) Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Μεθόδων, β) Τομέας Κοινωνικής Οργάνωσης και Μεταβολής, γ) Τομέας Πολιτισμού.

2.8. Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Εργαστήρια.

Στο Τμήμα λειτουργούν τα εξής δύο εργαστήρια (βλ. Κεφάλαιο 5):

- α. Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας, και
- β. Εργαστήριο Μελετών για το Κοινωνικό Φύλο.

2.9. Σταδιοδρομία Πτυχιούχων.

Ο πτυχιούχος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης αποκτά όλα τα αναγκαία εφόδια για να ασκήσει την Κοινωνιολογία ως Επιστήμη και ως Επάγγελμα. Ειδικότερα, αποκτά τη δυνατότητα:

- να συνεχίσει μεταπτυχιακές σπουδές εξειδίκευσης (Master), αλλά και Διδακτορικές Σπουδές (Ph.D), τόσο στο Τμήμα μας, όσο και σε άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα Κοινωνικών Επιστημών, ΜΜΕ, Ιστορίας, Οικονομίας, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικών, Δημόσιας Διοίκησης, κ.τ.λ. σε ελληνικά και ξένα ΑΕΙ.
- να απασχοληθεί στον ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα: ως επιστημονικός συνεργάτης και ως επιτελικό στελέχος σε θέματα υγείας, κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας, πρόληψης κατά των ναρκωτικών και της εγκληματικότητας στο θεραπευτικό και σωφρονιστικό σύστημα, καθώς και στα διάφορα ερευνητικά προγράμματα κρατικών φορέων, αλλά και ιδιωτικών φορέων που αναλαμβάνουν την εκπόνηση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Επίσης, εργάζεται σε τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, κ.τ.λ.
- να διδάξει κοινωνιολογία και κοινωνικές επιστήμες στη μέση εκπαίδευση, και να συμβάλλει στη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων σε ΙΕΚ και αλλού.
- να ενταχθεί στο στρατό, και στις ένοπλες δυνάμεις. Ο πτυχιούχος Κοινωνιολογίας συχνά επιλέγεται και υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία ως κοινωνιολόγος, εμπειρία που βοηθά να ενταχθεί ως μόνιμος στέλεχος στο στρατό.
- να απασχοληθεί στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Δήμους, Νομαρχίες και Περιφέρειες) ως επιστημονικός συνεργάτης και σύμβουλος για θέματα περιφερειακής ανάπτυξης, μειονοτήτων, κοινωνικών προβλημάτων, πολιτιστικών και οικολογικών πρωτοβουλιών, ευρωπαϊκής διασύνδεσης, κ.τ.λ.
- να εργαστεί σε δημόσια και ιδιωτικά ΜΜΕ ως σύμβουλος και παραγωγός προγραμμάτων κοινωνικού περιεχομένου, και σε διάφορα ιδιωτικά γραφεία ευρωπαϊκής πληροφόρησης, αλλά και σε υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για θέματα κοινωνικών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προγραμμάτων και ευκαιριών στην Ε.Ε, καθώς και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως επίσης
- να συμμετάσχει ενεργά σε πολιτιστικές, οικολογικές και πολιτικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και σε συλλόγους παρέμβασης στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα.

2.10. Αποτελέσματα αξιολόγησης σε σχέση με τις επαγγελματικές προοπτικές.

2.10.1. Επιλογή Τμήματος Κοινωνιολογίας.

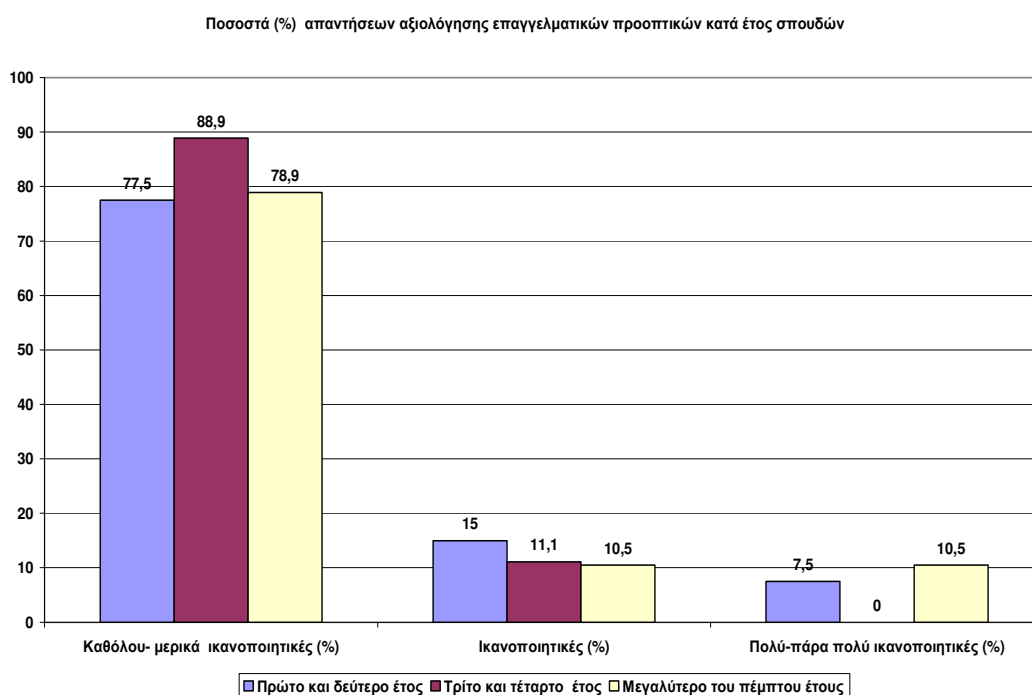
Με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι η φοίτηση στο Τμήμα Κοινωνιολογίας τείνει να προκύπτει συμπτωματικά για τους περισσότερους φοιτητές καθώς 56,4% των φοιτητών απάντησαν ότι οι σπουδές στο Τμήμα Κοινωνιολογίας προέκυψαν «ως αποτέλεσμα του συστήματος εισαγωγικών εξετάσεων» ενώ προσωπική επιλογή αποτελούν για 43,6% των ερωτηθέντων.

2.10.2. Επαγγελματικές προοπτικές.

Η επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων των τμημάτων Κοινωνιολογίας των ΑΕΙ ψηφίστηκε το 2009 (ΦΕΚ 199/1-10-2009 τ.Α΄ Π.Δ. 159/2009).

Αρνητικά, ωστόσο, τείνουν να αξιολογούν τις επαγγελματικές προοπτικές τους οι συμμετέχοντες στην έρευνα. Στο σύνολο του δείγματος, 80,2% των ερωτηθέντων αξιολογούν τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος ως «μερικά ικανοποιητικές» (44,6%) ή «καθόλου ικανοποιητικές» (35,6%). Όπως φαίνεται όμως και στο Γράφημα 2, πιο αρνητική εικόνα για τις επαγγελματικές προοπτικές τους τείνουν να έχουν οι φοιτητές των μεγαλύτερων ετών φοίτησης. Έτσι, «καθόλου ή μη ικανοποιητικές» θεωρούν τις επαγγελματικές τους προοπτικές 88,9% των φοιτητών του τρίτου και τέταρτου έτους ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους φοιτητές του πρώτου και δεύτερου έτους είναι 77,5% και για φοιτούντες σε έτος πέραν του πέμπτου 78,9%. «Ικανοποιητικές» θεωρεί τις επαγγελματικές προοπτικές του ποσοστό 15% των φοιτητών πρώτου και δεύτερου έτους, 11,1% φοιτητές του τρίτου και τέταρτου έτους και 10,5% φοιτητές πέραν του πέμπτου έτους σπουδών. Ως «πολύ και πάρα πολύ ικανοποιητικές» αξιολογεί τις επαγγελματικές προοπτικές του ποσοστό 7,5% των φοιτητών πρώτου και δεύτερου έτους και ποσοστό 10,5% των φοιτητών πέραν του πέμπτου έτους σπουδών. Κανείς από τους φοιτητές τρίτου και τέταρτου έτους δεν θεωρεί ότι έχει τέτοιου είδους επαγγελματικές προοπτικές.

Γράφημα 2

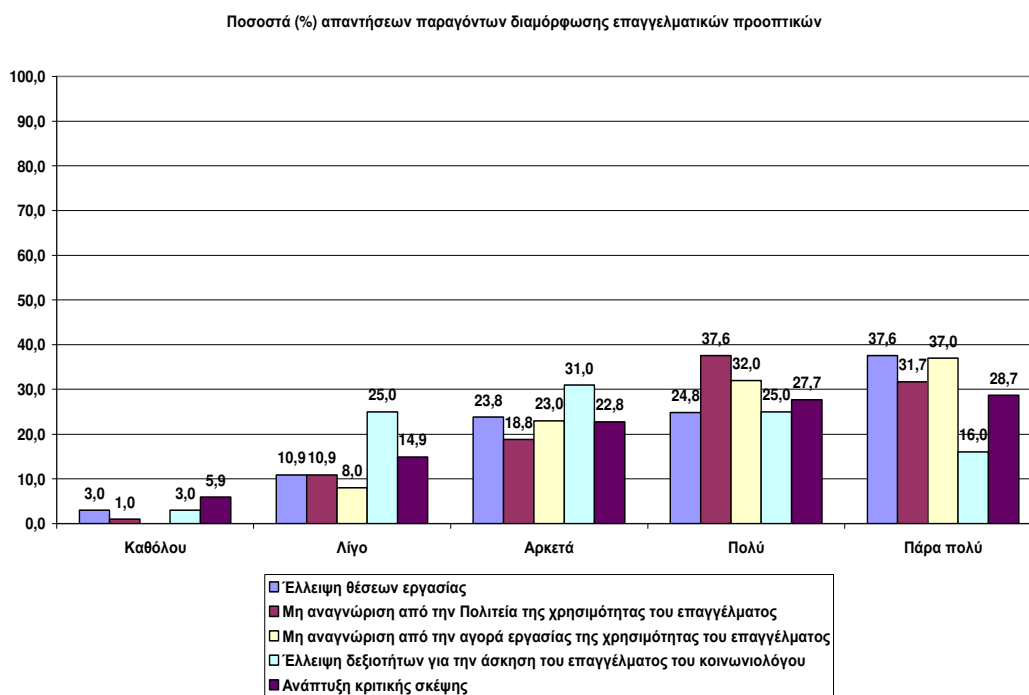

2.10.3. Παράγοντες διαμόρφωσης επαγγελματικών προοπτικών.

Αναφορικά με τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος Κοινωνιολογίας, οι ερωτηθέντες στο σύνολό τους υποστηρίζουν ότι «πάρα πολύ» επηρεάζονται αυτές οι προοπτικές από την έλλειψη θέσεων εργασίας (37,6%), τη μη αναγνώριση της χρησιμότητας του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου από την Πολιτεία (37,6%) και την αγορά εργασίας (32%) όπως επίσης την έλλειψη δεξιοτήτων για την άσκηση του επαγγέλματος (25%) και την έλλειψη θέσεων εργασίας (24,8%). Ενδιαφέρον αποτελεί το εύρημα ότι ποσοστό 27,7% του δείγματος θεωρεί ότι οι επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος επηρεάζονται «πάρα πολύ» από την ανάπτυξη κριτικής σκέψης.

«Πολύ» και «πάρα πολύ» επηρεάζονται οι επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων από τη μη αναγνώριση από την Πολιτεία (69,3%) και την αγορά εργασίας (69%) της χρησιμότητας του επαγγέλματος ενώ ακολουθούν η έλλειψη θέσεων εργασίας (63,8%), η ανάπτυξη κριτικής σκέψης (58,4%) και η έλλειψη δεξιοτήτων για την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου (41%) (Γράφημα 3).

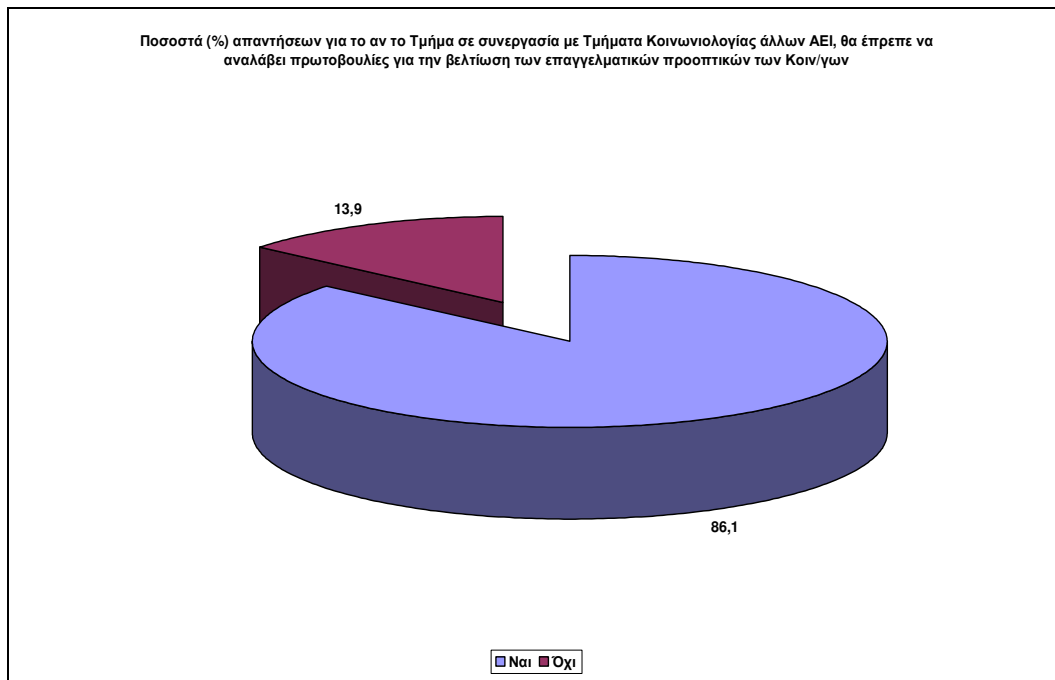
Γράφημα 3

2.10.4. Πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη επαγγελματικών προοπτικών.

Στο πλαίσιο της παραπάνω αξιολόγησης των επαγγελματικών προοπτικών τους, ποσοστό 86,1% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, μόνο του ή σε συνεργασία με Τμήματα Κοινωνιολογίας άλλων ΑΕΙ της χώρας θα έπρεπε να αναλάβει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών των κοινωνιολόγων (Γράφημα 4).

Γράφημα 4

Στην πλειοψηφία τους οι φοιτητές που απάντησαν σε σχετική ανοιχτή ερώτηση αναφορικά με το ποιες πρωτοβουλίες θεωρούν ότι θα έπρεπε να αναληφθούν από το Τμήμα Κοινωνιολογίας ή/και τα Τμήματα Κοινωνιολογίας άλλων ΑΕΙ της χώρας, προτείνουν δράσεις που θα συμβάλλουν στην αναγνώριση της σημαντικότητας του έργου και ειδικότερα του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου. Μέρος τέτοιων δράσεων όπως υποστηρίζουν οι φοιτητές θα πρέπει να είναι η διεξαγωγή εμπειρικών ερευνών και η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων τους. Ακολουθούν σε συχνότητα προτάσεις για τη δημιουργία και την κατοχύρωση θέσεων εργασίας (καταρχήν από την Πολιτεία) όπως για παράδειγμα την κατοχύρωση θέσεων εργασίας κοινωνιολόγων ως εκπαιδευτικών στη μέση εκπαίδευση. Ειδική αναφορά γίνεται στην εξασφάλιση ότι οι απόφοιτοι των Τμημάτων Κοινωνιολογίας θα μπορούν να συμμετέχουν στις εξετάσεις ΑΣΕΠ χωρίς την προηγούμενη φοίτησή τους στην ΑΣΠΑΙΤΕ.

Με μεγάλη διαφορά ως προς τη συχνότητα των απαντήσεων προτείνονται από τους φοιτητές η καλύτερη ενημέρωση για τις υπάρχουσες δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης καθώς και δράσεις όπως βελτίωση και διεύρυνση της πρακτικής άσκησης, αύξηση του αριθμού των μαθημάτων επιλογής καθώς και συντονισμό των προγραμμάτων σπουδών μεταξύ των διαφόρων Τμημάτων. Δύο μόνο από τους φοιτητές που απάντησαν στην ανοιχτή ερώτηση προτείνουν τη σύνδεση των σπουδών με την αγορά εργασίας (χωρίς ωστόσο να διευκρινίζουν περαιτέρω αυτή τη σύνδεση) ενώ ένας φοιτητής απαντά «Δεν ξέρω. Ας σκεφτεί το Υπουργείο Παιδείας που δημιούργησε αυτό το Τμήμα»!

2.11. Εκτιμήσεις και εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Με βάση τα αποτελέσματα δύο ερευνών για τους απόφοιτους του Τμήματος Κοινωνιολογίας με επιστημονικό υπεύθυνο τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Μηνά Σαματά:

α. την έρευνα του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Κρήτης για την απορρόφηση στην αγορά εργασίας των αποφοίτων όλων των τμημάτων των ετών 1998 – 2000, που διεξήχθη το 2005, και

β. την έρευνα στο πλαίσιο της διοργάνωσης της 1ης Συνάντησης Αποφοίτων του Τμήματος Κοινωνιολογίας, για τη σύσταση Συλλόγου Αποφοίτων τον Δεκέμβριο 2007, διαπιστώθηκαν συνοπτικά τα εξής συγκριτικά συμπεράσματα :

- Αύξηση ικανοποίησης των αποφοίτων από τις σπουδές τους στο Τμήμα Κοινωνιολογίας από 76% σε 79%.
- Αύξηση της επιρροής της Κοινωνιολογίας στη ζωή των αποφοίτων από 69% σε 72,5 %.
- Μεγάλη αύξηση της έκφρασης δυσαρέσκειας για την έλλειψη αγοράς εργασίας από 14,4% σε 20,6%.
- Αύξηση των μεταπτυχιακών σπουδών από 19,4% σε 32%.
- Αύξηση της απασχόλησης από 77% σε 79% , η οποία όμως χαρακτηρίζεται από μεγάλη αύξηση της ετεροαπασχόλησης.

Δηλαδή, ο βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με την απασχόληση των αποφοίτων ήταν: στην έρευνα του 2005 σχετικός 36,5% και άσχετος 62,4%, το οποίο αποτελούσε το μεγαλύτερο συγκριτικά ποσοστό ετεροαπασχόλησης των απόφοιτων όλων των τμημάτων του Πανεπιστημίου Κρήτης. Στην έρευνα του 2007 ο βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με την απασχόληση καταγράφηκε βελτιωμένος από 36,5% σε 46% και άσχετος από 62,4% σε 54 %.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.

3.1.1. Παρουσίαση.

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει έναν αριθμό μαθημάτων που καλύπτουν – ανάλογα και με το υπάρχον διδακτικό δυναμικό του Τμήματος– το ευρύτερο γνωστικό πεδίο της Κοινωνιολογίας, ήτοι: τη θεωρία και τις μεθόδους της Κοινωνιολογίας, καθώς και θεωρητικές και αναλυτικές γνώσεις σε επιμέρους περιοχές και γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης. Στο μέτρο του δυνατού, το Τμήμα έχει ως στρατηγική την ανάπτυξη μαθημάτων που δε θα έχουν μόνο εισαγωγικό - θεωρητικό χαρακτήρα, αλλά περισσότερο αναλυτικό, εμπειρικό και συγκριτικό περιεχόμενο.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών, δίνεται ιδιαίτερο βάρος στα μαθήματα που αφορούν το χειρισμό των ποιοτικών και των ποσοτικών μεθόδων της κοινωνιολογικής έρευνας, με στόχο να εξοπλιστεί ο φοιτητής με όλες τις απαιτούμενες γνώσεις για την οργάνωση ερευνητικών σχεδίων και την επεξεργασία δεδομένων με τη χρήση των πιο σύγχρονων υπολογιστικών μέσων και εργαλείων.

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής του λειτουργίας, το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς, στους οποίους κατανέμεται το διδακτικό του προσωπικό. Ο Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Οι Τομείς του Τμήματος είναι τρεις (3) και λειτουργούν προς το παρόν άτυπα.

(α) Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Μεθόδων.

Ο Τομέας καλύπτει γνωστικά αντικείμενα όπως αυτά της ιστορίας των κοινωνιολογικών θεωριών, της κλασικής και σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας, της κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας, της επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών και των μεθόδων των κοινωνικών επιστημών.

(β) Τομέας Κοινωνικής Οργάνωσης και Μεταβολής.

Ο Τομέας αυτός καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της κοινωνιολογίας του κράτους και των οργανώσεων, της κοινωνιολογίας της οικογένειας, των κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων, της κοινωνικής δημογραφίας, της αστιακής κοινωνιολογίας, της αγροτικής κοινωνιολογίας, της περιβαλλοντικής, της κοινωνιολογίας της γραφειοκρατίας, των επιχειρήσεων και της οικονομικής κοινωνιολογίας. Καλύπτει, επίσης, τις θεωρίες κοινωνικής αλλαγής και ανάπτυξης, τις κρατικές πολιτικές (με έμφαση στο κράτος πρόνοιας), το τοπικό κράτος, τα κοινωνικά κινήματα, τα πολιτικά κόμματα, τις οργανώσεις συμφερόντων, την πολιτική κοινωνιολογία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τη μετανάστευση και τις θεωρίες παγκοσμιοποίησης.

(γ) Τομέας Πολιτισμού.

Ο Τομέας Πολιτισμού καλύπτει την κοινωνιολογία του πολιτισμού, την κοινωνική ανθρωπολογία, την κοινωνιολογία της εργασίας, την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, την ιδεολογία και την κουλτούρα. Καλύπτει, επίσης, μια σειρά αντικειμένων που σχετίζονται με την κοινωνικοποίηση και τον κοινωνικό έλεγχο, την κοινωνιολογία της θρησκείας, την κοινωνιολογία της νεολαίας, την κοινωνιολογία

της λογοτεχνίας, την κοινωνιολογία της τέχνης, της επικοινωνίας και την κοινωνιολογία των μειονοτήτων.

Ομάδες Μαθημάτων.³

Με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών και τα μαθήματα που αυτό περιέχει, ο φοιτητής καλείται να επιλέξει και να συγκροτήσει το δικό του ατομικό Πρόγραμμα Σπουδών. Για να διευκολύνει αυτή τη διαδικασία, το Τμήμα έχει διαρθρώσει το Πρόγραμμα Σπουδών με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- το βαθμό δυσκολίας και συνθετότητας των μαθημάτων
- την ύπαρξη μαθημάτων που θεωρούνται από επιστημολογική και διδακτική άποψη προαπαιτούμενα για την επιλογή άλλων, πιο σύνθετων ή πιο εξειδικευμένων μαθημάτων
- την ύπαρξη μαθημάτων που προσφέρουν τις απολύτως απαραίτητες κοινωνιολογικές βάσεις για κάθε φοιτητή της Κοινωνιολογίας.

Με βάση αυτά τα κριτήρια, τα μαθήματα του Προγράμματος χωρίζονται σε δυο ομάδες: (α) τα Μαθήματα Κορμού και (β) τα Μαθήματα των Κατευθύνσεων.

α. Μαθήματα Κορμού.

Ο Κορμός περιλαμβάνει μαθήματα που σκοπό έχουν να προσφέρουν τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία, τις γνώσεις και το πλαίσιο αναφοράς της Κοινωνιολογίας και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα, καθώς και μια εισαγωγή στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου.

Τα Μαθήματα Κορμού, που προσφέρονται αποκλειστικά από το Τμήμα Κοινωνιολογίας, έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν εγκύκλιο γνώση στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης της Κοινωνιολογίας και αφετέρου να διευκολύνουν τη μετάβαση προς τις επιμέρους θεματικές ενότητες επιστημονικών κατευθύνσεων, βάσει των οποίων αναπτύσσεται το Πρόγραμμα Σπουδών. Τα μαθήματα αυτά είναι κοινά για όλους τους φοιτητές, οι οποίοι θα πρέπει να τα συμπεριλάβουν υποχρεωτικά στο πρόγραμμά τους. Είναι δηλαδή Υποχρεωτικά (ΥΠΟ) και ο αριθμός τους ανέρχεται σε έντεκα (11).

Τρόπος οργάνωσης της διδασκαλίας των Υποχρεωτικών Μαθημάτων (Κορμού).

Τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνουν σε εβδομαδιαία βάση:

- τρίωρη παράδοση
- πρόσθετη τρίωρη διδασκαλία φροντιστηριακή, εργαστηριακή ή άλλης μορφής που εμβαθύνει στο αντικείμενο του μαθήματος.

Στο μέρος της παράδοσης γίνεται διδασκαλία πλαισίου, ενώ το φροντιστηριακό μέρος επικεντρώνεται σε ειδικά θέματα ενταγμένα στη θεματολογία της διδασκαλίας πλαισίου.

Κάθε ΥΠΟ μάθημα αντιστοιχεί σε τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες (δ.μ.).

β. Μαθήματα Κατευθύνσεων.

Οι κατευθύνσεις συγκροτούν συστηματικές θεματικές περιοχές επιμέρους γνωστικών αντικειμένων στο πλαίσιο της ευρύτερης επιστήμης της Κοινωνιολογίας.

³ Βλέπε Παράρτημα ΙΙΙ.

Προσφέρουν τη δυνατότητα περαιτέρω εμβάθυνσης και ευέλικτης συγκρότησης του ιδιαίτερου επιστημονικού πεδίου προτίμησης του φοιτητή.

Οι Κατευθύνσεις είναι:

A. Κοινωνική Θεωρία – Μεθοδολογία.

B. Κοινωνική Ανάπτυξη - Κοινωνικός Μετασχηματισμός.

Γ. Πολιτική Κοινωνιολογία.

Δ. Πολιτισμός - Εργασία - Εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης γνωστικής ευρύτητας και ευελιξίας σε προπτυχιακό επίπεδο, οι παραπάνω ενότητες δεν αποτελούν περιοχές στενής εξειδίκευσης. Επιδιώκεται έτσι να υπηρετηθούν δύο καίριας εκπαιδευτικής σημασίας στόχοι. Αφενός δίνεται στο φοιτητή η δυνατότητα προσωπικής επιλογής των κατευθύνσεων και συνεπώς των γνωστικών αντικειμένων, στα οποία θα ήθελε να επικεντρώσει το ενδιαφέρον του, αφετέρου λαμβάνεται μέριμνα για την παράλληλη επαφή του με τα αντικείμενα και των άλλων κατευθύνσεων -τουλάχιστο με βασικά στοιχεία αυτών των αντικειμένων -, ώστε να εξασφαλίζεται ο εμπλουτισμός της γνώσης.

Τα μαθήματα κατεύθυνσης είναι:

– **Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Κατευθύνσεις (ΥΕΚ).**

Πρόκειται για μαθήματα που λειτουργούν ως «πύλες εισόδου» στις παραπάνω κατευθύνσεις.

– **Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Παραδόσεις (ΥΕΠ).**

Πρόκειται για μαθήματα που συγκροτούν τον κύριο όγκο των θεματικών αντικειμένων που περιλαμβάνουν οι κατευθύνσεις. Οι διδάσκοντες μπορούν να καθορίζουν και προαπαιτούμενα, όπου κρίνουν ότι αυτό είναι απαραίτητο. Για την απόκτηση πτυχίου απαιτούνται δεκαέξι (16) ΥΕΠ. Κάθε ΥΕΠ αντιστοιχεί σε τρεις (3) δ.μ.

– **Υποχρεωτικά Επιλεγόμενα Σεμινάρια (ΥΕΣ).**

Τα Σεμινάρια, που είναι Μαθήματα Υποχρεωτικά Επιλεγόμενα, χαρακτηρίζονται από τη σχετική εξειδίκευση του αντικειμένου. Προϋποθέτουν τη συστηματική ενεργοποίηση του φοιτητή στη διεξαγωγή του μαθήματος, μέσα από την άσκηση του στη συγκρότηση επιστημονικών εργασιών, οι οποίες παρουσιάζονται προφορικά και κατατίθενται και σε γραπτή μορφή. Γι' αυτό, ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθεί συστηματικά το Σεμινάριο που επιλέγει.

Για την απόκτηση πτυχίου απαιτούνται έξι (6) ΥΕΣ. Κάθε ΥΕΣ αντιστοιχεί σε τέσσερις (4) δ.μ.

– **Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΛΕ).**

Πρόκειται για μαθήματα διεπιστημονικής κατάρτισης που συμπληρώνουν τα Υποχρεωτικά και Υποχρεωτικά Επιλεγόμενα Μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και προσφέρονται από άλλα Τμήματα του Ιδρύματος ή, έπειτα από ειδική απόφαση της Γ.Σ., από άλλα πανεπιστήμια της χώρας ή του εξωτερικού. Για την απόκτηση πτυχίου ο φοιτητής έχει δικαίωμα να συμπεριλάβει στο πρόγραμμά του μέχρι έξι (6) μαθήματα ΕΛΕ. Οι ΕΛΕ αντιστοιχούν σε τρεις (3) δ.μ.

Επιτόπια Διδακτική Άσκηση.

Η Επιτόπια Διδακτική Άσκηση μπορεί να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο διδασκαλίας μαθημάτων ή Σεμιναρίων. Η άσκηση αυτή θα προσδιορίζεται στο περίγραμμα του μαθήματος. Το ποσό της δαπάνης καλύπτεται από τον Προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.

Ξένη Γλώσσα.

Το μάθημα «Αγγλικά για Κοινωνιολόγους» που προσφέρει το Τμήμα είναι Υποχρεωτικό Μάθημα Κορμού. Ο φοιτητής ως το τέλος των σπουδών του, πρέπει να έχει μάθει την αγγλική γλώσσα σε βαθμό που να μπορεί να κατανοεί κείμενα κοινωνιολογικού περιεχομένου. Το μάθημα της Ξένης Γλώσσας διδάσκεται τρεις (3) ώρες την εβδομάδα σε προοδευτική σειρά τεσσάρων (4) εξαμήνων τα οποία αντιστοιχούν στις βαθμίδες Α, Β, C, D. Ο φοιτητής που επιθυμεί να παρακολουθήσει άλλη γλώσσα (Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ισπανικά) είναι υποχρεωμένος να την επιλέξει από το Τμήμα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών στο οποίο διδάσκεται. Όταν δεν προσφέρεται, είναι ελεύθερος να την επιλέξει από άλλο Τμήμα του Ιδρύματος

Πτυχιακή Εργασία.

Η Πτυχιακή Εργασία (ΠΤΥΚ 400, ΠΤΥΚ 40Ι) είναι προαιρετική για τη λήψη πτυχίου και αντιστοιχεί με δύο (2) ΥΕΠ και ένα (Ι) ΥΕΣ. Για τον υπολογισμό του πτυχίου ισοδυναμεί με τη βαθμολογία ενός μαθήματος (η ρύθμιση αυτή έχει αναδρομική ισχύ από το έτος εισαγωγής 2002-03). Ο φοιτητής που επιλέγει την εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας οφείλει να το δηλώσει στην αρχή του έβδομου (Ζ') εξαμήνου (μέσα στον αριθμό των δηλωθέντων μαθημάτων). Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας έχει ο φοιτητής που δεν οφείλει πάνω από δέκα (10) μαθήματα από το συνολικό αριθμό μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου. Για να διατηρήσει το δικαίωμα να συνεχίσει την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας και κατά το όγδοο (Η') εξάμηνο, δεν πρέπει να οφείλει περισσότερα από πέντε (5) μαθήματα. Επίσης, πρέπει να έχει περάσει επιτυχώς μαθήματα ή/και Σεμινάρια του ίδιου αντικείμενου ή παρόμοιου με αυτό που επιθυμεί να μελετήσει ως θέμα της Πτυχιακής του Εργασίας και να έρθει σε επαφή και συνεννόηση με το διδάσκοντα που καλύπτει τη σχετική θεματική περιοχή.

Απόκτηση Πτυχίου.

Οι σπουδές ολοκληρώνονται σε οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η επιτυχής ολοκλήρωσή τους οδηγεί στην απόκτηση πτυχίου Κοινωνιολογίας, για το οποίο απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε σαράντα έξι (46) εξαμηνιαία μαθήματα (42 μαθήματα στην Κοινωνιολογία και συναφή αντικείμενα συν 4 εξαμηνιαία μαθήματα Ξένης Γλώσσας).

Από το σύνολο των σαράντα έξι (46) μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου:

- έντεκα (11) μαθήματα είναι Υποχρεωτικά (ΥΠΟ)
- τέσσερα (4) μαθήματα Ξένης Γλώσσας
- τρία (3) μαθήματα από τις Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Κατευθύνσεις (ΥΕΚ)
- δεκαέξι (16) μαθήματα είναι Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Παραδόσεις (ΥΕΠ).

Διατμηματική Συνεργασία.

Η ακαδημαϊκή συνεργασία του Τμήματος Κοινωνιολογίας με άλλα Τμήματα, συναφούς γνωστικού αντικειμένου, του Πανεπιστημίου ή και άλλων πανεπιστημίων της Ελλάδας ή του εξωτερικού, συμβάλλει στον εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών και στην αναβάθμιση των ίδιων των σπουδών.

Πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθησης /ERASMUS».

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει συνάψει αριθμό συμφωνιών συνεργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών και διδασκόντων Σωκράτης/Εράσμους. Ορισμένες από αυτές τις συμφωνίες αφορούν μόνον μετακίνηση προπτυχιακών φοιτητών, άλλες μεταπτυχιακών και άλλες, τέλος, διδασκόντων. Αριθμός συμφωνιών περιλαμβάνει δύο ή και τρεις από τις προαναφερθείσες κατηγορίες μετακινούμενων. Οι συμφωνίες, οι οποίες είναι σε ισχύ κατά το ακαδ. έτος 2009-2010, αφορούν τις παρακάτω χώρες και ιδρύματα:

Αγγλία: University of Kent at Canterbury, London Metropolitan University. Αυστρία: University of Vienna. Γαλλία: Universite Lumiere (Lyon II), Universite de Metz, Universite Pierre Mendes France de Grenoble, Universite de Toulouse –II- Le Mirail, Universite Picardie. Γερμανία: Freie Universitat Berlin, Humboldt Universitaet, Johann-Wolfgang Goethe-Universitaet Frankfurt am Main, Universitaet Gottingen, Universities Kassel, Universitaet Hannover, Universitaet Jena. Ισπανία: Universidad Complutense de Madrid. Ιταλία: Universita degli studi della Calabria, Universita degli studi di Firenze, University of Trento, Universita di Milano-Bicocca. Κύπρος: Πανεπιστήμιο Κύπρου. Λιθουανία: Kaunas University. Πολωνία: Uniwersitet Jagiellonski. Πορτογαλία: Instituto Superior de Ciencias do Trabalho e da Empresa, Ινστιτούτο ISEG του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Λισσαβόνας. Σουηδία: Linkopings Universitet. Τουρκία: Maltepe University.⁴

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας προωθεί τους φοιτητές του, τόσο τους προπτυχιακούς όσο και τους μεταπτυχιακούς, να αξιοποιήσουν τις συμφωνίες που έχει συνάψει με άλλα ομοειδή Τμήματα του εξωτερικού στη βάση του πλαισίου Σωκράτης/Εράσμους μετακινήσεων φοιτητών προκειμένου να αποκτήσουν την εμπειρία σπουδής σε μία άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Κατά την τελευταία πενταετία 22 φοιτητές του Τμήματος αξιοποίησαν την δυνατότητα που τους παρέχει το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμους και οι φοιτητές αυτοί πραγματοποίησαν μέρος των σπουδών τους στο εξωτερικό. Το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμους παρέχει οικονομική ενίσχυση (υποτροφία) στους μετακινούμενους φοιτητές, ενώ επιτρέπει την κατοχύρωση μαθημάτων ή εργαστηριακών ασκήσεων που πραγματοποιήθηκαν και εξετάστηκαν στο εξωτερικό επιτυχώς μέσω της μεταφοράς των διδακτικών μονάδων ECTS.

Οι φοιτητές διευκολύνονται πολύ από την ικανοποιητική λειτουργία και στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Π.Κ.. Το Γραφείο αυτό παρέχει στους φοιτητές την απαραίτητη βοήθεια για την μέγιστη αξιοποίηση του χρόνου παραμονής στο επιλεγέν Ίδρυμα του εξωτερικού. Επίσης το Τμήμα Κοινωνιολογίας συνολικά ενημερώνει σε ειδικές συναντήσεις με τους υπευθύνους του Γραφείου τους φοιτητές του για τις δυνατότητες κινητικότητας και τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να τις εκμεταλλευτούν. Το αυτό πράττουν και τα μέλη ΔΕΠ, ιδιαίτερα σε σχέση με χώρες και ιδρύματα για τα οποία έχουν ίδια γνώση.

Όπως προαναφέρθηκε, οι μεταφορές και αναγνωρίσεις των μαθημάτων στο διεθνές πρόγραμμα συνεργασίας Σωκράτης/Εράσμους πραγματοποιούνται με βάση

⁴ Πρόσθετες πληροφορίες παρέχονται στο επισυναπτόμενο Παράρτημα IV.

το εφαρμοζόμενο σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων ECTS. Η διαδικασία αυτή υπόκειται στον έλεγχο του υπεύθυνου του προγράμματος Σωκράτης/Εράσμους όπως και της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών και της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ή της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης, αναλόγως του επιπέδου (προπτυχιακό/μεταπτυχιακό) των μετακινούμενων φοιτητών. Οι μετακινήσεις αυτές συνήθως αφορούν ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο και σε ορισμένες περιπτώσεις δύο. Γενικότερα, η εμπειρία αυτή θα πρέπει να αξιολογηθεί ως πολύ θετική για τους μετακινούμενους φοιτητές, ευρύτερα δε και για το λοιπό φοιτητικό σώμα καθώς διαχέονται οι πληροφορίες αναφορικά με τη σπουδή και τη διαβίωση σε άλλες κοινοτική χώρες. Στα θέματα που χρειάζεται μόνιμη προσοχή είναι να διακριβώνεται η γλωσσική ικανότητα των φοιτητών του Τμήματος να παρακολουθούν τα μαθήματα στα ιδρύματα της αλλοδαπής στα οποία μετακινούνται.

Αναμφίβολα, θα πρέπει να συνεχιστεί η αξιοποίηση του προγράμματος Σωκράτης/Εράσμους από τους φοιτητές του Τμήματος Κοινωνιολογίας και να αυξηθεί ο αριθμός των μετακινούμενων κι αυτό θα πρέπει να αποτελέσει ρητή επιδίωξη.

Επίσης, το Τμήμα Κοινωνιολογίας δέχεται ένα αριθμό φοιτητών από άλλα (ξένα) ιδρύματα για ένα και σε ορισμένες περιπτώσεις δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Κατά την τελευταία πενταετία 22 φοιτητές εξωτερικού μετακινήθηκαν στο Τμήμα αξιοποιώντας το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμους. Οι μετακινήσεις αυτές έχουν μία θετική επίδραση στο συνολικό φοιτητικό σώμα καθώς προωθεί την αλληλο-γνωριμία των νέων.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν έχει οργανώσει μέχρι στιγμής εκδηλώσεις ενημέρωσης των εισερχόμενων από άλλα Ιδρύματα φοιτητών, καθώς ο αριθμός των φοιτητών αυτών παραμένει χαμηλός. Οι φοιτητές αυτοί υποστηρίζονται σε προσωπικό επίπεδο από τα στελέχη του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων, τον υπεύθυνο του προγράμματος του Τμήματος και τα μέλη ΔΕΠ της επιλογής τους.

Όπως ήδη σημειώθηκε, τα μαθήματα στο Τμήμα Κοινωνιολογίας διδάσκονται μόνο στην Ελληνική. Όμως, οι περισσότεροι από τους εισερχόμενους φοιτητές αυτής της κατηγορίας δεν γνωρίζουν σε ικανοποιητικό την ελληνική ώστε με άνεση να τα παρακολουθούν. Από την άλλη πλευρά, με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν είναι σε θέση να υποστηρίζει την συμμετοχή φοιτητών από το εξωτερικό στα προπτυχιακά ή τα μεταπτυχιακά του μαθήματα με διδασκαλία σε ξένη γλώσσα. Ως λύση έχει προκριθεί, στις περιπτώσεις των μετακινούμενων προς το Τμήμα φοιτητών του προγράμματος Σωκράτης/Εράσμους, να εργάζονται σε προσωπικό επίπεδο με τα μέλη ΔΕΠ, τα οποία τους παρέχουν ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Αυτοί οι φοιτητές έχουν υποχρέωση να παρουσιάσουν γραπτή ερευνητική εργασία σε ξένη γλώσσα, συνήθως στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική, αναλόγως και των δυνατοτήτων των διδασκόντων και των ιδίων. Το μέλος ΔΕΠ που έχει αναλάβει ένα/μία φοιτητή/τρια αξιολογεί την εργασία του. Ακόμα, παροτρύνονται οι φοιτητές Σωκράτης/Εράσμους να συμμετέχουν στην παρακολούθηση διαλέξεων επιστημόνων του εξωτερικού, οι οποίες πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους⁵.

Κατάλογος Προσφερόμενων Μαθημάτων με διδακτικές μονάδες (δ.μ.) και πιστωτικές μονάδες (ECTS).

⁵ Πρόσθετες πληροφορίες για την μετακίνηση των φοιτητών παρέχονται στο επισυναπτόμενο Παράρτημα V.

Τα μαθήματα του Τμήματος κωδικοποιούνται ως εξής:

- Υποχρεωτικά Μαθήματα Κορμού (ΥΠΟ)	Δείκτης 100-149
- Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Κατευθύνσεις (ΥΕΚ)	Δείκτης 200-299
- Υποχρεωτικά Επιλεγόμενες Παραδόσεις ΥΕΠ)	Δείκτης 200-299
- Σεμινάρια (ΥΕΣ)	Δείκτης 300-399
- Πτυχιακή Εργασία (ΠΤΥΚ)	Δείκτης 400-401
- Πρακτική Άσκηση (ΠΡΑΚ)	Δείκτης 500

Έπειτα από το διακριτικό του περιεχομένου του εκάστοτε μαθήματος (π.χ. ΘΕΩ) και το χαρακτηριστικό του Τμήματος (Κ), ακολουθεί ο αριθμητικός δείκτης του μαθήματος (π.χ. ΘΕΩΚ 107).

Πρακτική Άσκηση.

Οι αποκαλούμενες ασκήσεις πεδίου, δηλαδή η επιτόπια παρατήρηση και έρευνα από το φοιτητή σε χώρους κοινωνικής και πολιτικής δράσης, που σχετίζονται με τις βασικές ενότητες γνωστικών αντικειμένων του κύκλου σπουδών, συμβάλλουν στη σύνδεση των θεωρητικών γνώσεων με την εμπειρική πραγματικότητα και στην καλύτερη κατανόηση και των δύο. Το Τμήμα στηρίζει αυτές τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και τη συμμετοχή του φοιτητή σε προγράμματα ερευνητικών κέντρων, αλλά και σε οργανισμούς της Τοπικής Κοινωνίας.

Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών ξεκίνησε από το 2002. Οι βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι να δοθούν ευκαιρίες στους φοιτητές-τριες να συνδέσουν τη θεωρητική κοινωνιολογική γνώση με την κοινωνική πραγματικότητα μέσα από τη άσκηση τους σε συνεργαζόμενους φορείς που έχουν σχέση με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος Κοινωνιολογίας. Το πρόγραμμα εντάχθηκε στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου προγράμματος «ΕΠΕΑΕΚ Πρακτικής Άσκησης» το εαρινό εξάμηνο του έτους 2002-03 και λειτούργησε σε αυτή τη βάση μέχρι το Σεπτέμβριο του 2008. Έκτοτε το Πρόγραμμα εξακολουθεί να λειτουργεί σε συνεργασία με επιλεγμένους φορείς σε εθελοντική βάση χωρίς χρηματοδότηση και ασφαλιστική κάλυψη για τους ασκούμενους. Το Τμήμα από τον Ιούνιο του 2009 έχει υποβάλλει πρόταση για την ένταξη του προγράμματος στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δια Βίου Εκπαίδευση για τις κατηγορίες πράξεων «Πρακτική Άσκηση Ανώτατης Εκπαίδευσης», «Γραφεία Διασύνδεσης Ανώτατης Εκπαίδευσης».

Μέσα από την Πρακτική Άσκηση εξασφαλίζεται η εκπαίδευση των φοιτητών σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες και στη μάθηση μέσα στην πράξη των επαγγελματικών ρόλων και δραστηριοτήτων των κοινωνιολόγων καθώς επίσης η ενθάρρυνση της επαγγελματικής επινοητικότητας και του επαγγελματικού ήθους από τους ασκούμενους. Παράλληλα η πρακτική άσκηση δίνει την ευκαιρία για συνεργασίες με φορείς, προγράμματα και υπηρεσίες της τοπικής κοινωνίας και την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την ανάπτυξη ενός δικτύου επαφών το οποίο θα μπορεί να στηρίζει την ομαλή ένταξη των φοιτητών στην αγορά εργασίας.

Η Πρακτική Άσκηση είναι προαιρετική έχει διάρκεια 2 μήνες και ισοδυναμεί με τις διδακτικές μονάδες ενός μαθήματος επιλογής (ΥΕΠ 3.δμ.). Οι ασκούμενοι με το πέρας της πρακτικής τους άσκησης είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν ειδική επιστημονική εργασία στον επιστημονικό υπεύθυνο του προγράμματος. Η εργασία συνθέτει θεωρητικούς προβληματισμούς με την εργασιακή εμπειρία των φοιτητών-τριών και δείχνει το βαθμό αφομοίωσης της εμπειρικής γνώσης. Κατά το διάστημα

στο οποίο η Πρακτική Άσκηση είχε ενταχθεί στο ΕΠΕΑΕΚ το τμήμα μέσα από την γραμματειακή μονάδα της Πρακτικής Άσκησης φρόντιζε για τη διανομή και τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων στους φορείς και στους ασκούμενους. Ο υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος ανέλαβε τη στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων. Για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της Πρακτικής Άσκησης έλαβε χώρα ημερίδα με παρουσιάσεις από τον πρόεδρο του Τμήματος, τον επιστημονικό υπεύθυνο και εκπρόσωπο του Συλλόγου Ελλήνων Κοινωνιολόγων το Δεκέμβριο του 2007. Στην ημερίδα συμμετείχαν με παρεμβάσεις τους εκπρόσωποι συνεργαζόμενων φορέων και απόφοιτοι του Τμήματος, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης και διδάσκοντες στο Τμήμα.

Στη διάρκεια της συνεργασίας της Πρακτικής Άσκησης με το ΕΠΕΑΕΚ η απορροφητικότητα του ήταν πολύ ικανοποιητική. Στο χρονικό διάστημα της Πρακτικής Άσκησης της Β' φάσης του ΕΠΕΑΕΚ (15/11/2002 έως 31/12/2005) ασκήθηκαν 115 φοιτητές/τριες σε 74 συνεργαζόμενους φορείς. Στην Πρακτική Άσκηση Γ' φάσης (1/1/2006 έως 30/9/2008) ασκήθηκαν 113 φοιτητές/τριες σε 85 συνεργαζόμενους φορείς. Από το χειμερινό εξάμηνο του 2008 μέχρι και το εαρινό εξάμηνο του έτους 2009 έχουν ασκηθεί στο πρόγραμμα σε εθελοντική βάση 13 φοιτητές σε 10 συνεργαζόμενους φορείς. Οι 169 φορείς με τους οποίους συνεργάστηκε το Τμήμα έχουν ταξινομηθεί στα εξής πεδία: Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας, Εργασία και Απασχόληση, Εκπαίδευση και Έρευνα, ΜΜΕ, Υπηρεσίες Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Τοπικές Αναπτυξιακές Εταιρίες, Υπηρεσίες για τη Μετανάστευση, Κρατικές Υπηρεσίες (Υπουργεία), ΜΚΟ και Εθελοντικοί Οργανισμοί.

Η εμπειρία της λειτουργίας του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης κρίνεται ικανοποιητική. Μέσα από την πρακτική άσκηση εκπονήθηκαν ορισμένες αξιόλογες εργασίες ενώ προέκυψαν και ενδιαφέρουσες συνεργασίες που οδήγησαν στην εργασιακή απασχόληση αποφοίτων μας. Στον αντίποδα υπήρξαν δυσλειτουργίες σε ορισμένες περιπτώσεις που οι υποδομές και κυρίως η έλλειψη κοινωνιολόγου στην υπηρεσία οδηγούσε σε προβληματικές συνεργασίες. Η απουσία χρηματοδοτούμενου προγράμματος για την ένταξη της πρακτικής άσκησης κρίνεται ως σοβαρό πρόβλημα αφού ανάμεσα στα άλλα οι φοιτητές δεν καλύπτουν στοιχειώδη έξοδα για την εκπόνηση της πρακτικής τους άσκησης και δεν έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Η έλλειψη αποζημίωσης των φοιτητών δεν επιτρέπει την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο μηνών, διάστημα το οποίο, όπως προέκυψε από τη σχετική έρευνα μεταξύ συνεργαζόμενων φορέων και φοιτητών, συχνά κρίνεται ανεπαρκές. Εξάλλου ο γενικότερος περιορισμός των κονδυλίων του ΠΠΑ καθιστά πρακτικά αδύνατη την παρακολούθηση της απασχόλησης των αποφοίτων καθώς επίσης δυσχερέστατη την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των φοιτητών και των συνεργαζόμενων φορέων. Εντούτοις, οι πληροφορίες που περιέχονται στα ερωτηματολόγια κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη βελτίωση του προγράμματος και την παραγωγική συνεργασία του Τμήματος Κοινωνιολογίας με την αγορά εργασίας που ως εκ τούτου καθίσταται προβληματική. Για τον ίδιο λόγο δεν είναι εφικτή η μακροχρόνια συλλογή και ανάλυση στοιχείων που αφορούν την απασχολησιμότητα και επαγγελματική εξέλιξη φοιτητών/τριών που συμμετείχαν στο ΠΠΑ μετά την αποφοίτησή τους.

Επιπλέον, για τη βελτίωση της Πρακτικής Άσκησης προτείνεται: α) να εξευρεθεί ένας πιο αποτελεσματικός τρόπος εποπτείας των απασχολούμενων φοιτητών με την εμπλοκή περισσότερων διδασκόντων, β) να συνδεθεί επαρκώς η Πρακτική Άσκηση με επιλεκτικούς φορείς που θα παρέχουν τη δυνατότητα για άσκηση κοινωνιολογικού έργου, γ) να εξευρεθεί ένας τρόπος που να καθιστά αποτελεσματικότερη την

επικοινωνία μεταξύ των συνεργαζομένων φορέων και του Τμήματος, δ) να δοθεί η δυνατότητα σε φοιτητές που ασκούν την πρακτική τους άσκηση σε φορείς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον (π.χ. ερευνητικά κέντρα) να παρατείνουν το χρόνο πρακτικής άσκησης, και στ.) να διερευνηθεί η δυνατότητα σύνδεσης της πρακτικής άσκησης με μικρά ερευνητικά προγράμματα που εμπεριέχουν κοινωνιολογική έρευνα.

3.1.2. Αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών από τους φοιτητές.

Προγράμματα ERASMUS και πρακτικής άσκησης.

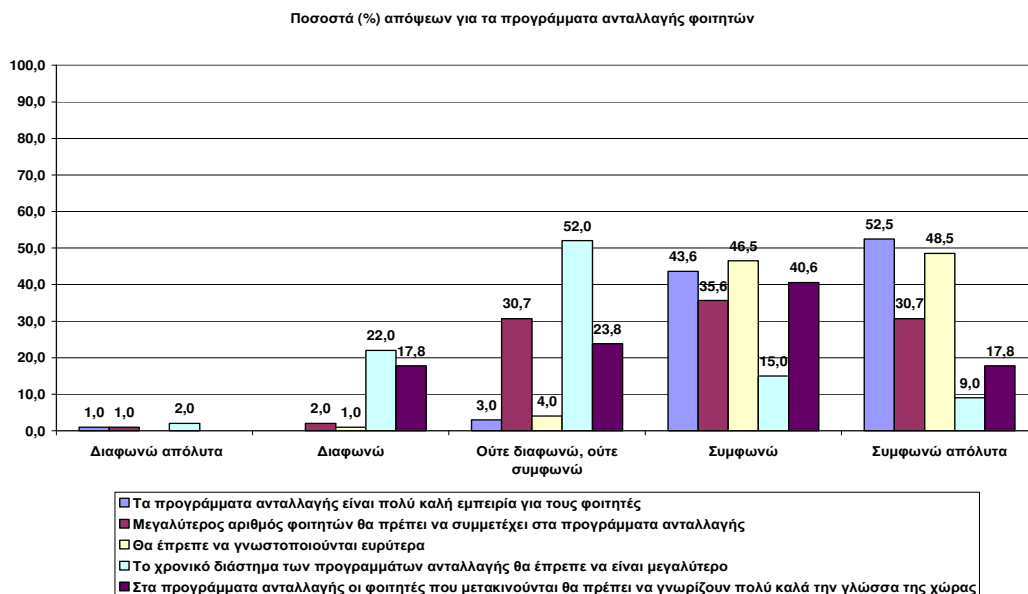
Το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει συνάψει συμβάσεις ανταλλαγής φοιτητών μέσω του προγράμματος ERASMUS. Στην πλειοψηφία τους ωστόσο, οι φοιτητές του δείγματος δεν έχουν συμμετάσχει (95%) σε τέτοιου είδους προγράμματα και παράλληλα σε ποσοστό 62% δηλώνουν ότι δεν προτίθενται στο μέλλον να συμμετάσχουν. Αντίθετα, πρόθεση μελλοντικής συμμετοχής δηλώνει ποσοστό 38% των ερωτηθέντων.

Ανεξάρτητα πάντως από τη συμμετοχή τους ή την πρόθεση συμμετοχής τους σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών ποσοστό 52,5% των ερωτηθέντων «συμφωνούν απόλυτα» και ποσοστό 43,6% «συμφωνούν» ότι τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών είναι πολύ καλή εμπειρία για τους φοιτητές (Γράφημα 9). Παράλληλα, ποσοστό 76,3% των ερωτηθέντων τάσσονται υπέρ της συμμετοχής μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών σε προγράμματα ανταλλαγής (30,7% «συμφωνούν απόλυτα» και 35,6% «συμφωνούν») (Γράφημα 9).

Ως προς τη χρονική διάρκεια των προγραμμάτων ανταλλαγής, οι ερωτηθέντες δεν φαίνεται να έχουν σχηματίσει γνώμη καθώς σε ποσοστό 52% «ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν» με τη δήλωση ότι το χρονικό διάστημα των προγραμμάτων ανταλλαγής θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο (Γράφημα 9).

Ευρύτερη γνωστοποίηση των προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών επιθυμεί η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 48,5% δηλώνει ότι «συμφωνεί απόλυτα» και 46,5% όχι «συμφωνεί») ενώ ποσοστό 68,4% «συμφωνεί απόλυτα» και «συμφωνεί» (17,8% και 40,6% αντίστοιχα) ότι οι φοιτητές θα πρέπει να γνωρίζουν πολύ καλά τη γλώσσα της χώρας στην οποία μετακινούνται (Γράφημα 9).

Γράφημα 9

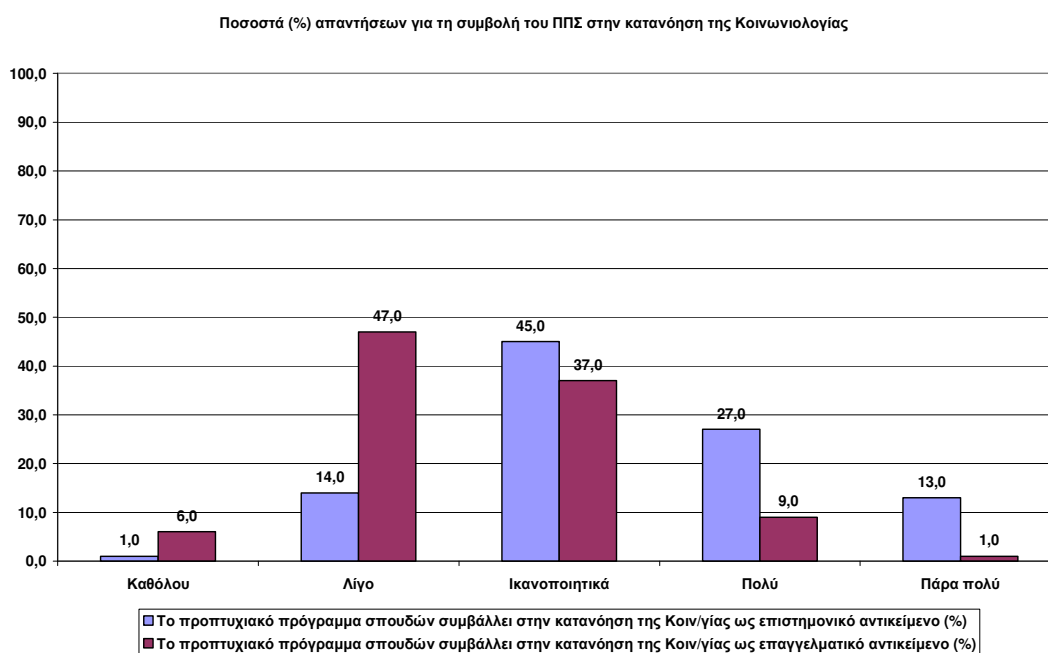

Στην ίδια ενότητα τέλος, οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 34% αξιολογούν το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης ως «πάρα πολύ χρήσιμο». Ως «πολύ χρήσιμο» και «χρήσιμο» αξιολογούν το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 27% και 28% αντίστοιχα. «Λίγο χρήσιμο» θεωρεί το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης ποσοστό 10% των ερωτηθέντων ενώ πολύ μικρό ποσοστό (1%) αξιολογεί το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης ως «καθόλου χρήσιμο».

Συμβολή του ΠΠΣ στην κατανόηση του αντικειμένου της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και ως επαγγέλματος.

Με βάση τις απαντήσεις τους στις αντίστοιχες ερωτήσεις, οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι το ΠΠΣ του Τμήματος τους παρέχει καλύτερη κατανόηση για το περιεχόμενο της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και λιγότερο ως επαγγέλματος. Έτσι, 45% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το ΠΠΣ συμβάλλει «ικανοποιητικά» στην κατανόηση του περιεχομένου της κοινωνιολογίας ως επιστήμης και 40% ότι συμβάλλει «πολύ» και «πάρα πολύ» (27% και 13% αντίστοιχα) σε αυτή την κατανόηση. Από την άλλη μεριά 47% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι το ΠΠΣ συμβάλλει «λίγο» στην κατανόηση του περιεχομένου της Κοινωνιολογίας ως επαγγέλματος και 37% ότι συμβάλλει «ικανοποιητικά» (Γράφημα 1).

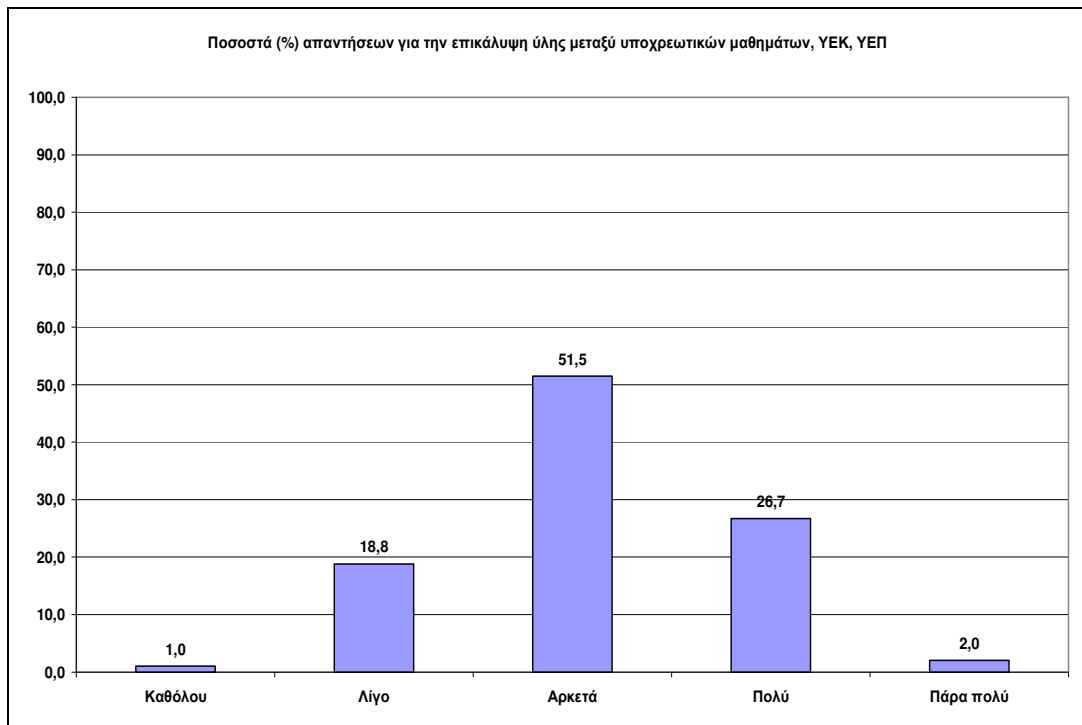
Γράφημα 1

Ύλη και αριθμός μαθημάτων, διδασκαλία ξένης γλώσσας.

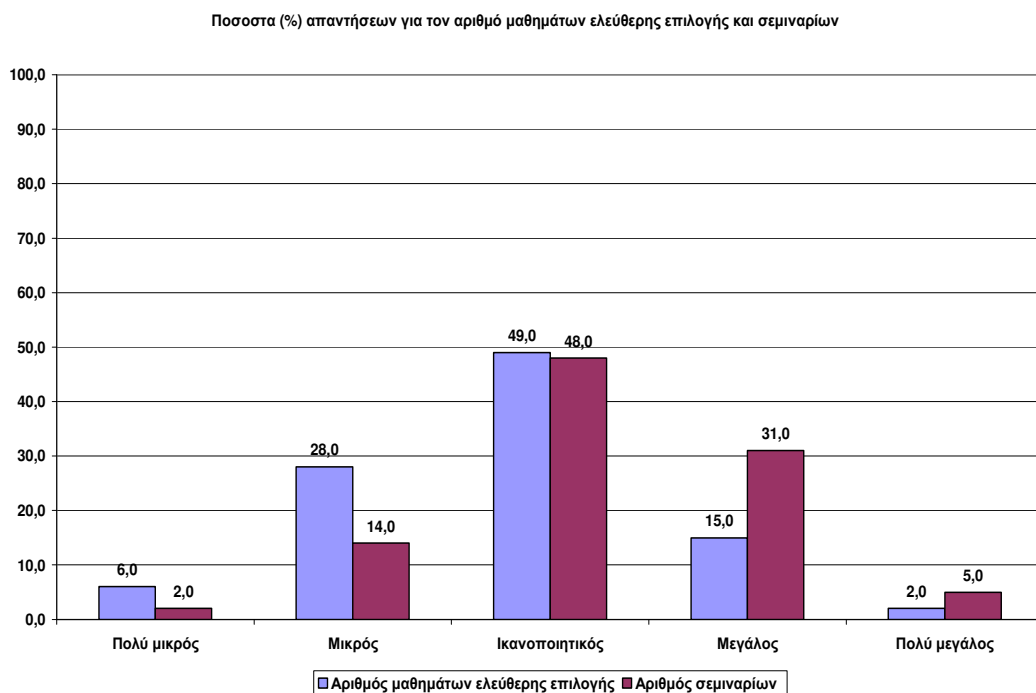
Υψηλό ποσοστό των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι μεταξύ των υποχρεωτικών μαθημάτων (ΥΕ), των μαθημάτων Υποχρεωτικής Επιλογής Κατεύθυνσης (ΥΕΚ) και Υποχρεωτικής Επιλογής Παράδοσης (ΥΕΠ) υπάρχει «αρκετή» (51,5%) και «πολύ» (26,7%) επικάλυψη ύλης (Γράφημα 5).

Γράφημα 5

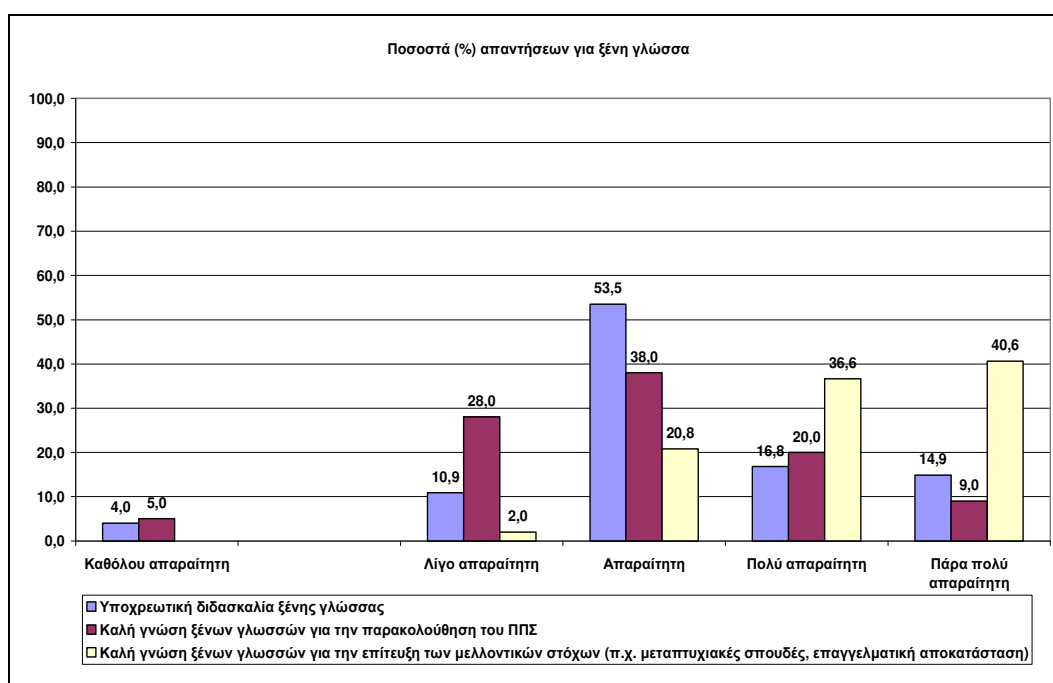
Παράλληλα, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους θεωρούν ότι ο αριθμός μαθημάτων ελεύθερης επιλογής που προσφέρεται στο Τμήμα είναι «ικανοποιητικός» (49%) ενώ ποσοστό 28% των ερωτηθέντων αξιολογούν τον αριθμό αυτό ως «μικρό» (Γράφημα 6). Από την άλλη μεριά, ο αριθμός των σεμιναρίων που απαιτείται για τη λήψη πτυχίου αξιολογείται ως «ικανοποιητικός» από ποσοστό 48% των ερωτηθέντων και «μεγάλος» από ποσοστό 31% των ερωτηθέντων (Γράφημα 6).

Γράφημα 6

Θετικά σε γενικές γραμμές αξιολογούν οι φοιτητές του Τμήματος που συμμετείχαν στην έρευνα την υποχρεωτική διδασκαλία ξένης γλώσσας. Έτσι, «απαραίτητη» κρίνουν την υποχρεωτική διδασκαλία ξένης γλώσσας οι φοιτητές σε ποσοστό 53,5% ενώ «πολύ απαραίτητη» και «πάρα πολύ απαραίτητη» σε ποσοστό 31,7% (16,8% και 14,9% αντίστοιχα). (Γράφημα 7) Μάλλον μοιρασμένες είναι οι απόψεις για το κατά πόσο η καλή γνώση ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για την παρακολούθηση του ΠΠΣ καθώς 38% την κρίνουν «απαραίτητη», 33% την κρίνουν «λίγο» ή «καθόλου απαραίτητη» (28% και 5% αντίστοιχα) και 29% κρίνουν τη γνώση ξένων γλωσσών «πολύ απαραίτητη» και «πάρα πολύ απαραίτητη» (20% και 9% αντίστοιχα) για την παρακολούθηση του ΠΠΣ. (Γράφημα 7) Ωστόσο, στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι ερωτηθέντες αξιολογούν τη γνώση ξένης γλώσσας ως σημαντική για την επίτευξη των μελλοντικών επαγγελματικών τους στόχων καθώς σε ποσοστό 40,6% απαντούν ότι είναι «πάρα πολύ απαραίτητη», σε ποσοστό 36,6% απαντούν ότι είναι «πολύ απαραίτητη» και «απαραίτητη» σε ποσοστό 20,8% (Γράφημα 7).

Γράφημα 7

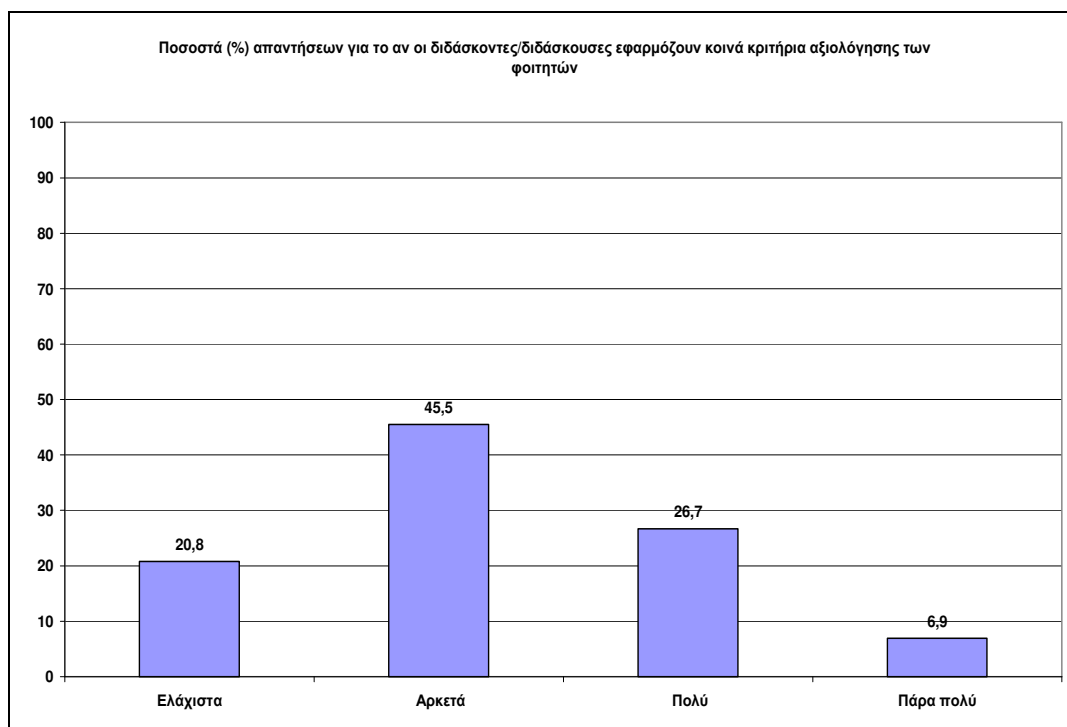

Αξιολόγηση φοιτητών από διδάσκοντες.

Η χρήση πολλαπλών τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών φαίνεται ότι εξαρτάται από το διδάσκοντα, τουλάχιστον όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων οι οποίοι σε ποσοστό 74,3% απαντούν ότι κάποιιοι από τους διδάσκοντες χρησιμοποιούν πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης ενώ κάποιιοι άλλοι όχι. Με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών που θεωρούν ότι οι διδάσκοντες εφαρμόζουν πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης (ποσοστό 18,8%) φαίνεται ότι οι τρόποι εξέτασης που εφαρμόζονται συνήθως από τους διδάσκοντες (η ερώτηση επέτρεπε παραπάνω από μία απαντήσεις) είναι οι γραπτές εργασίες (84,3%), οι παρουσιάσεις εργασιών (76,5%), οι πρόοδοι (45,1%) ενώ ακολουθούν τα μικρά ερευνητικά project (17,6%) και άλλοι τρόποι οι οποίοι δεν προσδιορίζονται (11,8%).

Στην ερώτηση «Σε γενικές γραμμές σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εφαρμόζουν κοινά κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών» οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 45,5% θεωρούν ότι τέτοια κριτήρια εφαρμόζονται «αρκετά», «πολύ» σε ποσοστό 26,7% και «πάρα πολύ» σε ποσοστό 6,9% (Γράφημα 8).

Γράφημα 8

Παράλληλα, ποσοστό 62,4% των ερωτηθέντων αξιολογούν τη βαθμολόγηση των φοιτητών από τους διδάσκοντες/διδάσκουσες στα μαθήματα και σεμινάρια ως «αντικειμενική». «Αυστηρή» κρίνει τη βαθμολόγηση των φοιτητών ποσοστό 23,8% των ερωτηθέντων και «ελαστική» ποσοστό 9,9%. (Ποσοστό 4% των ερωτηθέντων τάσσεται με την επιλογή «άλλο» χωρίς όμως περαιτέρω διευκρινίσεις.)

3.1.3. Αξιολόγηση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών από μέλη ΔΕΠ.

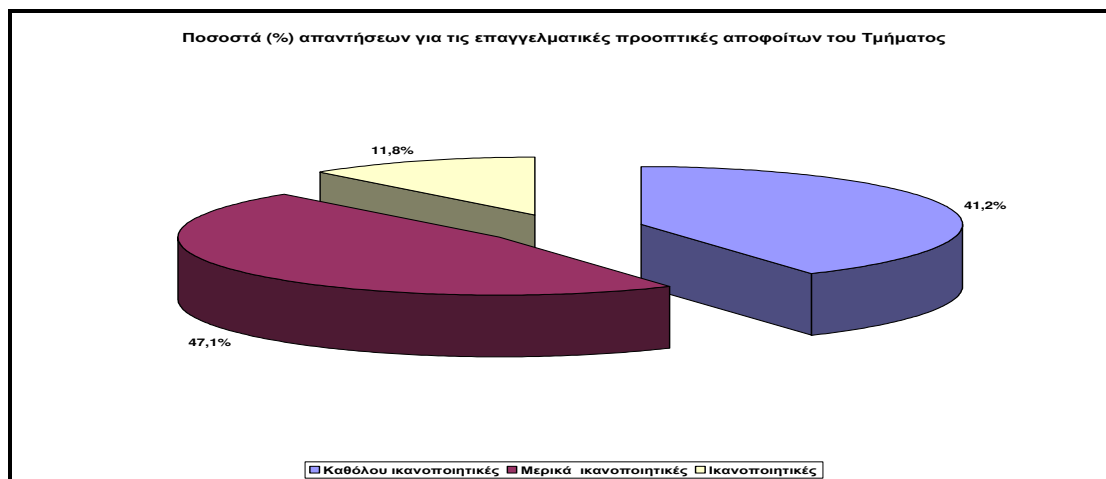
Στην συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας για την αξιολόγηση ζητημάτων που σχετίζονται με τα προγράμματα σπουδών (προπτυχιακό).

Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας για ζητήματα που σχετίζονται με την ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Με βάση την ανάλυση των απαντήσεων η πλειοψηφία 63,2% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών προετοιμάζει ικανοποιητικά τους αποφοίτους του Τμήματος να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου, ενώ το 15,8% των ερωτηθέντων

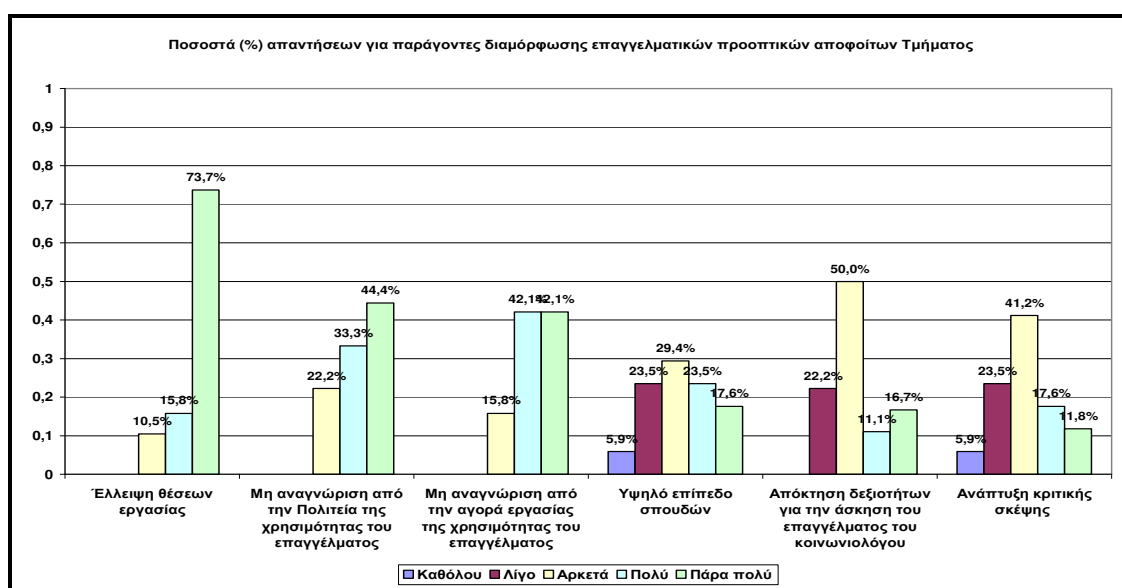
θεωρούν ότι το Πρόγραμμα προετοιμάζει «πολύ» τους προπτυχιακούς φοιτητές. Το αντίστοιχο ποσοστό για κείνους που υποστηρίζουν ότι είναι μικρή η συμβολή του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στο συγκεκριμένο ζήτημα είναι 21,1%. Το 41,2% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος «καθόλου ικανοποιητικές», το 47,1% λίγο ικανοποιητικές και το 11,8% «ικανοποιητικές» (Γράφημα 1).

Γράφημα 1

Η ανάλυση των απαντήσεων για τους διαφορετικούς παράγοντες διαμόρφωσης των επαγγελματικών προοπτικών των αποφοίτων του Τμήματος ανέδειξε ως «πέρα πολύ» σημαντική την έλλειψη θέσεων εργασίας (73,7%), τη μη αναγνώριση από την Πολιτεία της χρησιμότητας του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου (44,4%) και τη μη αναγνώριση από την αγορά εργασίας της χρησιμότητας του επαγγέλματος (42,1%). Αξιοσημείωτο είναι ότι το 5,9% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι παράγοντες όπως το υψηλό επίπεδο σπουδών και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης δεν συντελούν στην διαμόρφωση των επαγγελματικών προοπτικών των αποφοίτων του Τμήματος. Οι υπόλοιπες απαντήσεις παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 2.

Γράφημα 2

Αναφορικά με την ανάγκη διαμόρφωσης ενός συστήματος παρακολούθησης της προόδου/ επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων του, το 78,9% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί ότι το Τμήμα Κοινωνιολογίας θα πρέπει να διαμορφώσει ένα σύστημα παρακολούθησης της. Αντίθετα, το 21,1% δεν συμφωνεί με τη διαμόρφωση ενός τέτοιου συστήματος.

Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ).

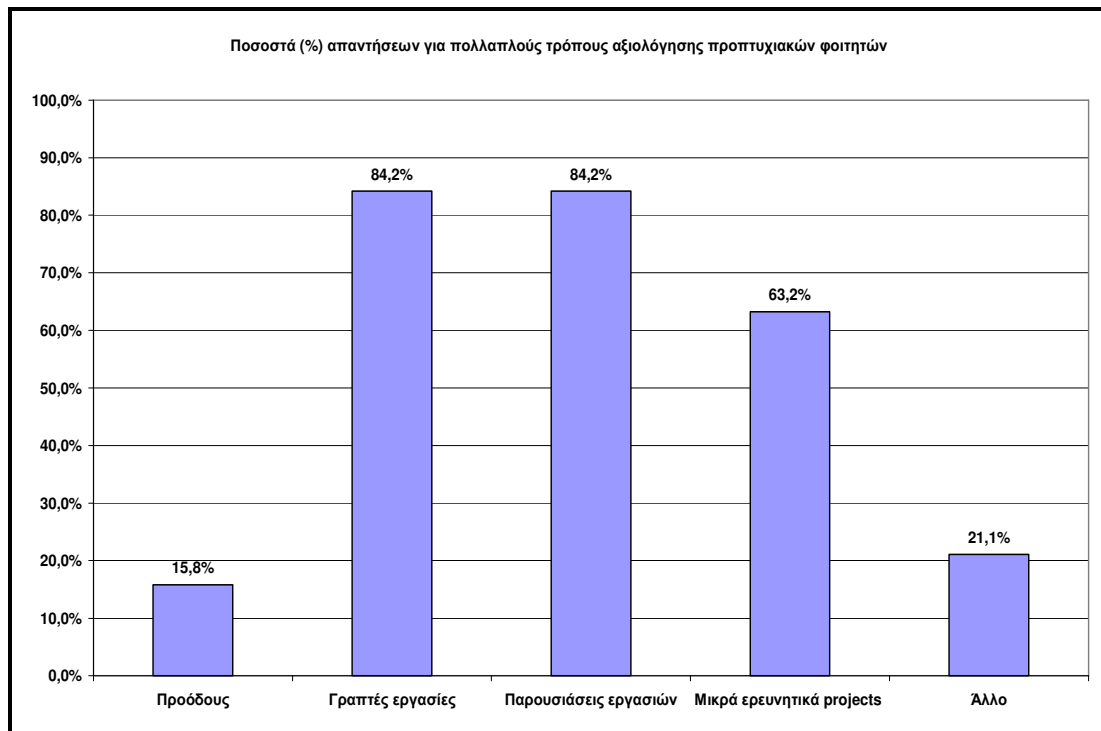
Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας για ζητήματα που αφορούν στη δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ). Η κατανομή των μαθημάτων/σεμιναρίων (ΥΕΣ) σε υποχρεωτικά (ΥΠΟ), υποχρεωτικά επιλεγόμενα κατεύθυνσης (ΥΕΚ) και υποχρεωτικές επιλεγόμενες παραδόσεις (ΥΕΠ) αξιολογήθηκε σε γενικές γραμμές θετικά από τα μέλη ΔΕΠ. Συγκεκριμένα, 10,5% υποστηρίζει ότι η υφιστάμενη κατανομή ανταποκρίνεται «πάρα πολύ» στις ανάγκες άρτιας εκπαίδευσης των φοιτητών, 26,3% «πολύ» και 63,2% «αρκετά». Επιπλέον, το 38,9% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να γίνουν αλλαγές στην κατανομή των μαθημάτων/ σεμιναρίων. Αντίθετα, το 61,1% υποστηρίζει αλλαγές στην κατανομή των μαθημάτων και προτείνει την κατάργηση της διάκρισης ΥΕΚ και ΥΕΠ, τον περιορισμό των σεμιναρίων, τον εξορθολογισμό και περιορισμό των ΥΕΚ. Παράλληλα, το 84,2% των ερωτηθέντων θεωρεί «μέτριο» τον αριθμό των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό (το 10,5% και το 5,3%) υποστηρίζει ότι ο αριθμός αυτός είναι «μεγάλος» και «πολύ μεγάλος», αντίστοιχα. Τέλος, το 64,7% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί ότι υπάρχει μικρός βαθμός επικάλυψης ύλης μεταξύ μαθημάτων ΥΠΟ, ΥΕΚ και ΥΕΠ ενώ 35,3% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι ο βαθμός αυτός είναι αρκετά μεγάλος..

Σε σχέση με τη διδασκαλία ξένων γλωσσών στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, το 57,9% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί ότι δεν χρειάζεται η υποχρεωτική διδασκαλία άλλων γλωσσών πλην της Αγγλικής. Αντίθετη γνώμη έχει το 42,1% των ερωτηθέντων οι οποίοι προτείνουν επιπρόσθετα τη διδασκαλία ξένων γλωσσών όπως Γαλλικά, Γερμανικά και Ισπανικά.. Γενικότερα, οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας δείχνουν ότι το 68,4% θεωρεί «πάρα πολύ απαραίτητο», το 10,5% «πολύ απαραίτητο» και το 21,1% «απαραίτητο» οι φοιτητές να γνωρίζουν καλά ξένες γλώσσες. Ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι το επίπεδο γνώσης των Αγγλικών των φοιτητών μας δεν είναι ικανοποιητικό (42,1%), ενώ μόλις το 10,5% το θεωρεί «ικανοποιητικό».

Το εξεταστικό σύστημα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ).

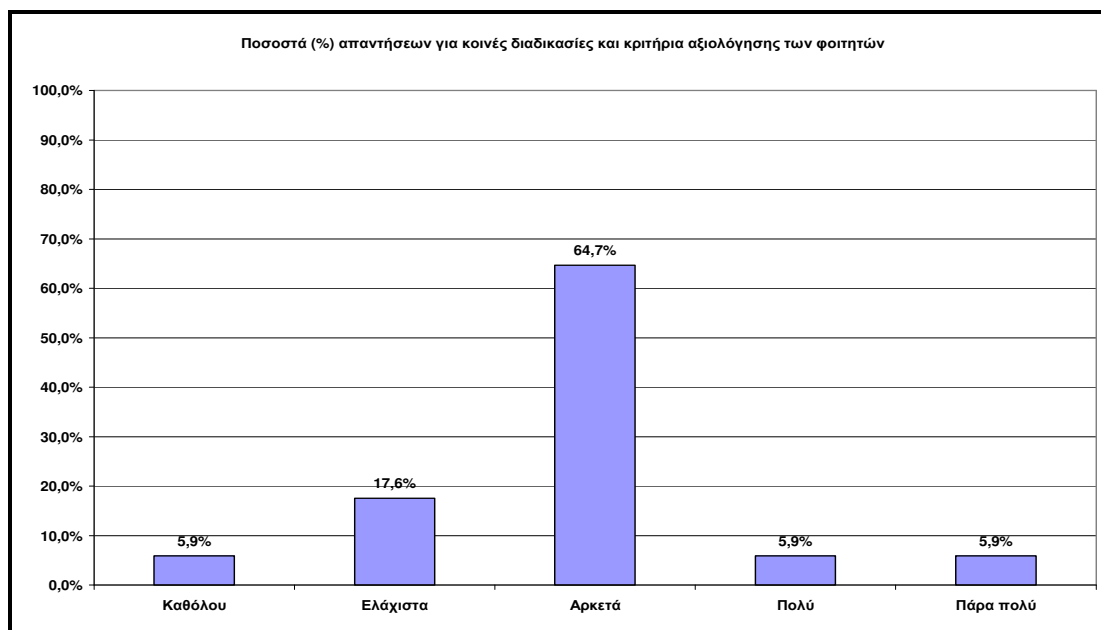
Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών ΔΕΠ σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τους τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και το εξεταστικό σύστημα γενικότερα. Η μεγάλη πλειοψηφία (ποσοστό 89,5% των μελών Δ.Ε.Π) χρησιμοποιεί πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης όπως παρουσιάσεις εργασιών (84,2%), γραπτές εργασίες (84,2%) και μικρά ερευνητικά projects (63,2%) (Γράφημα 3).

Γράφημα 3

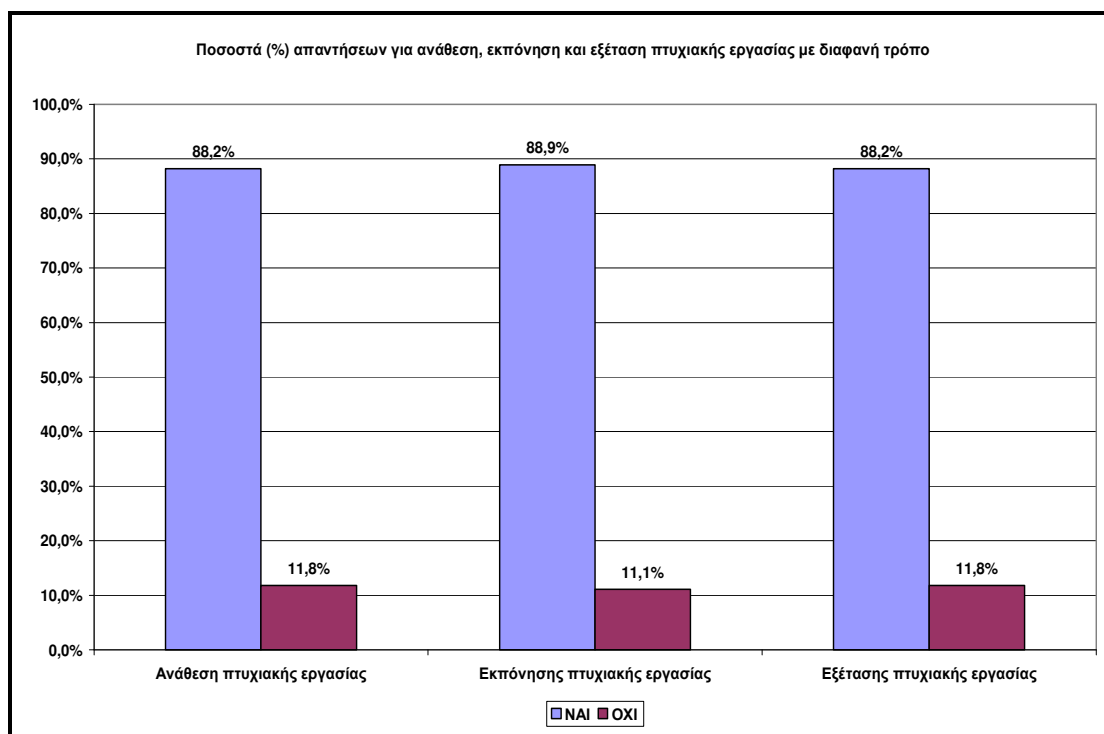
Στο ερώτημα κατά πόσο εφαρμόζονται από τους διδάσκοντες **κοινές διαδικασίες και κοινά κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών**, στην πλειοψηφία τους (64,7%), οι ερωτηθέντες κρίνουν ότι κοινές διαδικασίες και κοινά κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών εφαρμόζονται σε αρκετό, μεγάλο (5,9%) ή πολύ μεγάλο (5,9%) βαθμό. Από την άλλη μεριά ελάχιστα ή καθόλου θεωρούν οι εφαρμόζονται κοινές διαδικασίες και κριτήρια αξιολόγησης το 17,6% και το 5,9% αντίστοιχα. Τα ποσοστά των απαντήσεων του συγκεκριμένου ερωτήματος παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Γράφημα 4.

Γράφημα 4

Στο ερώτημα εάν θεωρούν ότι οι φοιτητές που συμμετέχουν στα μαθήματα/ σεμινάρια βαθμολογούνται ελαστικά, το 62,5% των ερωτηθέντων κρίνει «ελαστική» τη βαθμολόγηση των φοιτητών που συμμετέχουν στα μαθήματα/ σεμινάρια, ενώ «αντικειμενική» το 37,5% των ερωτηθέντων. Παράλληλα, 50% των μελών Δ.Ε.Π προτείνει εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης που περιλαμβάνουν προόδους, ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και προφορικές εξετάσεις. Αναφορικά με τις πτυχιακές εργασίες (προαιρετικές) που εκπονούνται στο Τμήμα, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι οι διαδικασίες της ανάθεσης (88,2%), εκπόνησης (88,9%) και εξέτασης πτυχιακών εργασιών (88,2%) γίνεται με διαφανή τρόπο (Γράφημα 5). Παράλληλα, στο ερώτημα «Θεωρείτε ότι στο Τμήμα εφαρμόζονται συγκεκριμένες και ενιαίες προδιαγραφές για την διεξαγωγή πτυχιακών εργασιών;», 57,9% των μελών Δ.Ε.Π απάντησε «αρκετά», 15,8% «λίγο», 5,3% «καθόλου», 15,8% «πολύ» και 5,3% «πάρα πολύ».

Γράφημα 5

Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ).

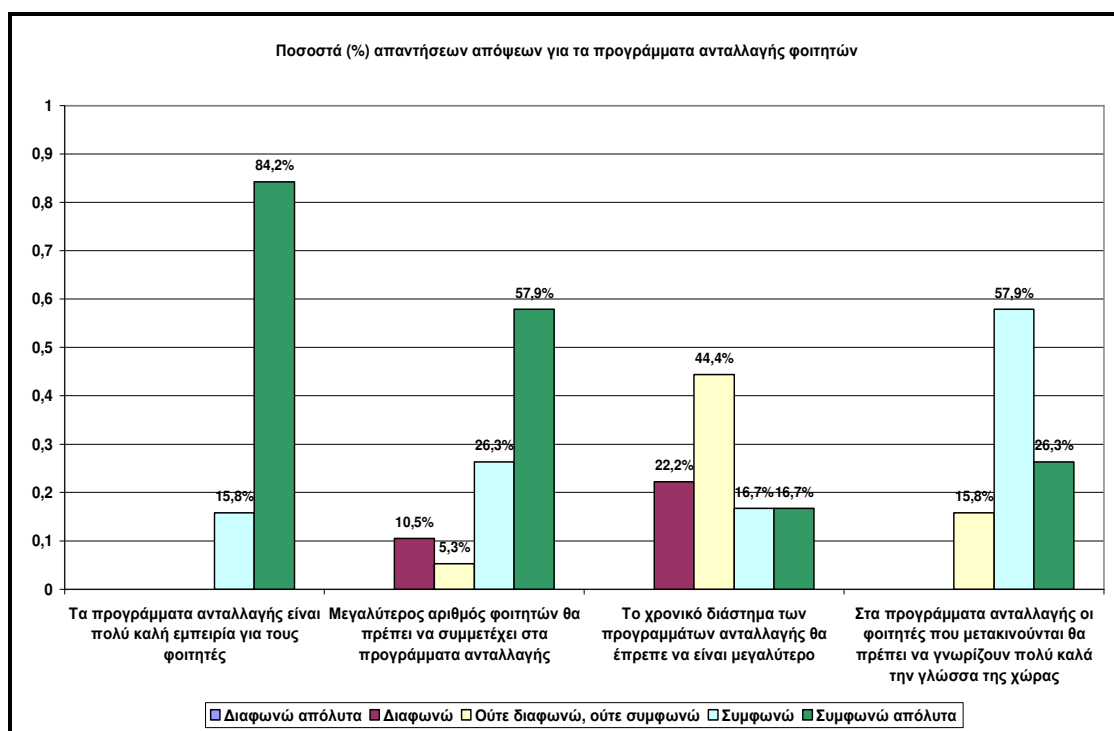
Στο ερώτημα «Θεωρείτε ότι η αριθμός των ξένων φοιτητών που συμμετέχουν στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών είναι μεγάλος;», το 26,3% και το 57,9% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι ο αριθμός των ξένων φοιτητών που συμμετέχουν στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματός μας είναι «πολύ μικρός» και «μικρός», αντίστοιχα, ενώ, το 15,8% υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος αριθμός είναι ικανοποιητικός. Επιπλέον, τα μισά μέλη Δ.Ε.Π (50%) θεωρούν ικανοποιητικό το επίπεδο γνώσεων των ξένων φοιτητών που συμμετέχουν στο ΠΠΣ του Τμήματός, εν αντιθέσει με το 44,4% που πιστεύει ότι το επίπεδο είναι «μερικά ικανοποιητικό» και το 5,6% που θεωρεί το επίπεδο «καθόλου ικανοποιητικό».

Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες (55,6%) θεωρούν ότι ο αριθμός των δικών μας φοιτητών που συμμετέχουν σε προπτυχιακά μαθήματα ξένων Πανεπιστημίων είναι μικρός. Αντίστοιχα, το 27,8% των μελών Δ.Ε.Π υποστηρίζει

ότι ο συγκεκριμένος αριθμός είναι «πολύ μικρός» ενώ το 16,7% χαρακτηρίζει αυτόν τον αριθμό «ικανοποιητικό». Σε σχέση με το επίπεδο γνώσεων των δικών μας φοιτητών που συμμετέχουν σε προπτυχιακά μαθήματα ξένων Πανεπιστημίων, το 56,2% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι είναι «ικανοποιητικό», το 6,2% «καθόλου ικανοποιητικό», το 31,2% «μερικά ικανοποιητικό» και το 6,2% «πολύ ικανοποιητικό».

Αξιολογώντας τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών, στην πλειοψηφία τους οι ερωτηθέντες συμφωνούν απόλυτα με την άποψη ότι τα προγράμματα ανταλλαγής είναι πολύ καλή εμπειρία για τους φοιτητές (84,2%) και ότι θα πρέπει μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών να συμμετέχει στα προγράμματα ανταλλαγής (57,9%) ενώ συμφωνούν επίσης με την άποψη ότι οι φοιτητές που μετακινούνται θα πρέπει να γνωρίζουν καλά τη γλώσσα της χώρας που επισκέπτονται (57,9%). Ωστόσο, 10,5% των μελών Δ.Ε.Π διαφωνεί με την άποψη ότι μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών θα πρέπει να συμμετέχει στα προγράμματα ανταλλαγής ενώ 22,2% των ερωτηθέντων διαφωνεί με την άποψη ότι το χρονικό διάστημα των προγραμμάτων ανταλλαγής θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο. Από την άλλη μεριά στην πλειοψηφία τους τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παίρνουν μια μάλλον ουδέτερη θέση ως προς τη διάρκεια των προγραμμάτων μετακίνησης φοιτητών (44,4%) ενώ 33,4% των ερωτηθέντων προκρίνουν μεγαλύτερη χρονική διάρκεια των προγραμμάτων αυτών (16,7% συμφωνούν απόλυτα και 16,7% συμφωνούν με την άποψη αυτή). Δεν φαίνεται να θεωρούν απαραίτητη την καλή γνώση της γλώσσας της χώρας που πρόκειται να επισκεφτούν οι φοιτητές, ποσοστό 26,3% των μελών ΔΕΠ (Γράφημα 6).

Γράφημα 6

Πρακτική άσκηση των φοιτητών του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ).

Με το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος (προαιρετική συμμετοχή) ασχολείται τώρα ή έχει ασχοληθεί στο παρελθόν ποσοστό 36,8% των

ερωτηθέντων. Αντίθετα ένα μεγάλο ποσοστό (63,2%) των μελών ΔΕΠ δεν ασχολείται ούτε έχει ασχοληθεί στο παρελθόν με το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Παρόλα αυτά η πρακτική άσκηση των φοιτητών αξιολογείται θετικά από τους ερωτηθέντες καθώς το 38,9% των μελών ΔΕΠ θεωρεί την πρακτική άσκηση των φοιτητών «πάρα πολύ χρήσιμη», το 22,2% «πολύ χρήσιμη», το 27,8% «χρήσιμη» και μόνο το 11,1% «λίγο χρήσιμη». Τα μέλη Δ.Ε.Π που θεωρούν την πρακτική άσκηση των φοιτητών «λίγο χρήσιμη» κάνουν συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης του προγράμματος που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ουσιαστική συμμετοχή του καθηγητή και την αμοιβή καθηγητή και φοιτητή .

3.2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.1. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Κοινωνιολογία».

3.2.1.1. Παρουσίαση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης οργανώνει Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) στη γνωστική περιοχή της «Κοινωνιολογίας». Αυτό το ΠΜΣ δεν είναι διατμηματικό. Το ΠΜΣ λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 σύμφωνα με τις διατάξεις του ΦΕΚ 1133/27-7-04, τις τροποποιήσεις και τις διατάξεις των άρθρων 10 ως και 12 του Νόμου 2083/1992. Όλες οι σχετικές πληροφορίες παρουσιάζονται αναλυτικά στον ιστότοπο:

<http://www.soc.uoc.gr/socpms>.

Αντικείμενο-Σκοποί.

Ως επίκεντρο του το ΠΜΣ έχει την ενασχόληση με σύγχρονα ζητήματα-προβλήματα που αφορούν την κοινωνιολογία ως επιστήμη και ως θεώρηση του κόσμου με παράλληλη ενίσχυση της ικανότητας των εξειδικευμένων επιστημόνων να καταστρώνουν και να διεξάγουν πολύπλευρη κοινωνιολογική έρευνα. Το ΠΜΣ επιτρέπει την εστίαση στις δομικές ανισότητες και τη σχέση τους με το οικονομικό πεδίο, με τον κοινωνικό αποκλεισμό στην εργασία και την εκπαίδευση, με τις έμφυλες ανισότητες, με τις επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών, με την κοινωνία της πληροφορίας, με τις πολιτισμικές πρακτικές και εντάσεις, με τα ιδεολογικά ρεύματα και κοινωνικά κινήματα, με τις πολιτικές περιβάλλοντος, με τη διάρθρωση των κοινωνικών σχέσεων (φύλο, τάξη, εθνότητες) και τη μεταβολή τους σε μια ιστορική προοπτική, με τη μεταβαλλόμενη σχέση κράτους και κοινωνίας των πολιτών και ευρύτερα τη σχέση δημοσίου και ιδιωτικού. Επιτρέπει επίσης τη συγκριτική – συγχρονική και διαχρονική– προσέγγισης διαφορετικών προτύπων κοινωνικής μεταβολής και ανάπτυξης. Απώτερος στόχος του ΠΜΣ είναι να ικανοποιήσει τη ζήτηση για σύγχρονες μεταπτυχιακές σπουδές στο αντικείμενο της κοινωνιολογίας στην Ελλάδα και να εκπαιδεύσει κοινωνικούς επιστήμονες σε κοινωνικά θέματα αιχμής που εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρούσα φάση ανάπτυξης και ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας και της παγκοσμιοποίησης. Από το Μάρτιο του 2004 έως τον Αύγουστο του 2008 το ΠΜΣ στην «Κοινωνιολογία» συγχρηματοδοτείτο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους.

Τίτλοι και διάρκεια Σπουδών.

Τίτλοι Σπουδών.

Το ΠΜΣ απονέμει:

α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) με τις εξής κατευθύνσεις:

- Κοινωνική Οργάνωση και Κοινωνική Μεταβολή,
- Πολιτισμός: Κοινωνικές Πρακτικές και Συγκρούσεις

β) Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) στην Κοινωνιολογία.

Διάρκεια Σπουδών.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή των κατά το άρθρο 3 απονεμόμενων τίτλων ορίζεται για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα και για το Διδακτορικό Δίπλωμα σε τουλάχιστον τρία (3) έτη από την ημερομηνία καθορισμού του θέματος. Μετά από αιτιολογημένη αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), είναι δυνατή η παράταση της διάρκειας των σπουδών.

Προϋποθέσεις Εισαγωγής.

Κατηγορίες Πτυχιούχων.

(α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ).

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Κοινωνικών Επιστημών και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ καθώς και Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας των ΤΕΙ (σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 12γ του Ν. 2916/2001 ΦΕΚ 114Α') της ημεδαπής ή αντίστοιχων αναγνωρισμένων και ομοταγών Τμημάτων της αλλοδαπής. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζονται επιπλέον κριτήρια για τους υποψήφιους μεταπτυχιακούς φοιτητές που προέρχονται από τμήματα εκτός των τμημάτων κοινωνιολογίας.

(β) Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.).

Προκειμένου για το Διδακτορικό Δίπλωμα στην Κοινωνιολογία, δεκτοί ως υποψήφιοι γίνονται όσοι έχουν ήδη ένα Μεταπτυχιακό Δίπλωμα από Τμήμα Κοινωνιολογίας ή συγγενών επιστημών των Ελληνικών Πανεπιστημίων ή αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, από το να τεκμαίρεται επαρκώς η συνάφεια με το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας. Τα συμπληρωματικά κριτήρια αξιολόγησης ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ 2(α) του άρθρου 12 του Ν. 2038/92.

Αριθμός Εισακτέων.

Ο αριθμός εισακτέων στο ΠΜΣ για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε είκοσι (20) ανά έτος.

Κανονισμός και πρόγραμμα Σπουδών.

Πρόγραμμα Μαθημάτων Α' Κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Πρόγραμμα που οδηγεί στο ΜΔΕ περιλαμβάνει τη διδασκαλία μαθημάτων ή σεμιναρίων και τη συγγραφή Μεταπτυχιακής Διατριβής (ΜΔ). Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν περάσει επιτυχώς συνολικά οκτώ (8) υποχρεωτικά καθώς και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα (τρίωρα μαθήματα τριών διδακτικών μονάδων ή 10 ECTS το κάθε ένα, σύνολο 24 διδακτικών μονάδων ή 80 ECTS) πριν τη συγγραφή της μεταπτυχιακής διατριβής, η οποία αντιστοιχεί σε δέκα διδακτικές μονάδες ή 40 ECTS. Για τη λήψη του ΜΔΕ οι φοιτητές/τριες οφείλουν να συγκεντρώσουν

συνολικά τριάντα τέσσερις (34) διδακτικές μονάδες ή 120 ECTS. Κατά τα δύο πρώτα εξάμηνα οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς συνολικά τρία τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα και τουλάχιστον δύο (2) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα. Κατά το τρίτο εξάμηνο οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς τουλάχιστον δύο (2) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα. Κατά το τέταρτο εξάμηνο οι φοιτητές υποχρεούνται να εκπονήσουν και να συγγράψουν την μεταπτυχιακή διατριβή. Η μεταπτυχιακή διατριβή αξιολογείται από τριμελή επιτροπή που καθορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Τα προσφερόμενα υποχρεωτικά μαθήματα είναι:

1. Σύγχρονα Ζητήματα στην Κοινωνιολογία-I (1ου εξαμήνου)
2. Σύγχρονα Ζητήματα στην Κοινωνιολογία-II (2ου εξαμήνου)
3. Μέθοδοι Έρευνας στην Κοινωνιολογία-I: Ποσοτικές Μέθοδοι (1ου εξαμήνου)
4. Μέθοδοι Έρευνας στην Κοινωνιολογία-II: Ποιοτικές Μέθοδοι (2ου εξαμήνου)

Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα επιμερίζονται στις δύο κατευθύνσεις ως εξής:

A) Κοινωνική Οργάνωση και Κοινωνική Μεταβολή.

- Νέες Τεχνολογίες: Πολιτικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις
- Αειφορικότητα και Οικολογικός Εκσυγχρονισμός: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις
- Κοινωνιολογικές Θεωρίες της Οικονομικής Ζωής
- Κοινωνικές και Πολιτικές Διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης
- Παγκοσμιοποίηση και Ανάπτυξη
- Η Κοινωνία της Πληροφορίας: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις
- Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
- Συλλογική Δράση και Κοινωνικά Κινήματα
- Μετανάστευση-Διασπορά: Κριτικές Προσεγγίσεις
- Κοινωνιολογία της Εργασίας
- Ειδικά Θέματα στην Κοινωνική Μεταβολή

B) Πολιτισμός: Κοινωνικές Πρακτικές και Συγκρούσεις.

- Ιδεολογία, Θρησκεία και Εξουσία στην Ύστερη Νεωτερικότητα
- Έμφυλες Ταυτότητες και Ανισότητες: Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου
- Κοινωνιολογία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
- Όψεις της Σύγχρονης Ελληνικής Κοινωνίας
- Τοπική Ανάπτυξη: Πολιτισμικές Διαστάσεις
- Εθνότητες και Εξουσίες: Εθνοτικές και Κρατικές Λογικές
- Σύγχρονες Τάσεις στην Κοινωνιολογία του Πολιτισμού και της Τέχνης
- Συστήματα Κοινωνικού Ελέγχου
- Ειδικά θέματα στην Κοινωνιολογία του Πολιτισμού

Τα ως άνω αντικείμενα των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων εναλλάσσονται στη διάρκεια της πενταετούς ισχύος του ΠΜΣ εξαρτώμενα από τις διαθεσιμότητες του διδακτικού προσωπικού και τους διαθέσιμους πόρους.

B' Κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών – Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής.

Ο/Η φοιτητής/τρια που απέκτησε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης μπορεί να συνεχίσει με αίτηση του/της για απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος, εφόσον κριθεί από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του ΠΜΣ ότι πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης. Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για την επίβλεψη και καθοδήγηση του/της υποψηφίου/ας. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτωρ οφείλει να βρίσκεται σε τακτική επαφή με τον επιβλέποντα και να προσκομίζει κατ' έτος γραπτή έκθεση με επαρκή στοιχεία σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής Διατριβής. Εάν παρέλθουν τρία έτη μετά την ανάθεση του θέματος, χωρίς ο επιβλέπων να έχει στοιχεία για την πορεία της διατριβής, η ανάθεση του θέματος ακυρώνεται. Η ανάθεση θέματος για την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής ισχύει για πέντε (5) έτη. Αν ο/η υποψήφιος/α δεν μπορέσει να ολοκληρώσει τη διατριβή μέσα στην 5ετία, είναι δυνατό μετά από αίτηση του/της να του/της παρασχεθεί παράταση από τη Γ.Σ.Ε.Σ., η οποία κρίνει κατά περίπτωση.

Διδακτικό προσωπικό.

Στο ΠΜΣ Κοινωνιολογίας διδάσκουν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, καθώς επίσης και μια σειρά από προσκεκλημένους/ες επισκέπτες/τριες καθηγητές και καθηγήτριες.

Ειδικές Δράσεις.

Στο πλαίσιο του ΠΜΣ οργανώνεται ετήσιο θερινό σχολείο / εντατικό σεμινάριο υποψηφίων διδακτόρων και μια σειρά θεματικών εργαστηρίων (11 συνολικά μέχρι σήμερα), ένα διαρκές σεμινάριο παρακολούθησης διπλωματικών εργασιών, ένα ερευνητικό σεμινάριο διδασκόντων, σειρά διαλέξεων προσκεκλημένων ελλήνων και ξένων ερευνητών/τριών, ειδικές ημερίδες παρουσίασης εργασιών που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο μεταπτυχιακών μαθημάτων και ημερίδες υποστήριξης μεταπτυχιακών διατριβών. Επίσης, το 2008 έχουν πραγματοποιηθεί ένα διεθνές συνέδριο με τίτλο «Κοινωνιολογία στον 21ο αιώνα» και μια Ημερίδα Αυτοαξιολόγησης.

Ανταπόκριση του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας.

Το ΠΜΣ, έτσι όπως λειτούργησε τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη, ανταποκρίνεται σε υψηλό βαθμό στους προγραμματικούς του στόχους. Εν τούτοις, η συνθετότητα και πολυπλοκότητα των αντικειμένων του σε συνδυασμό με μια γρήγορα μετασχηματιζόμενη κοινωνική πραγματικότητα απαιτούν, κατά την εκτίμησή μας, τη διαρκή αναθεώρηση των επιμέρους θεματικών του. Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει ξεκινήσει ήδη η σχετική συζήτηση διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με μια ημερίδα αξιολόγησης του ΜΠΣ και έχει δρομολογήσει τη διαδικασία επαναθεώρησης των περιεχομένων του.

Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ.

Όπως προκύπτει από την ανωτέρω παρουσίαση του ΠΜΣ, τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού (4) αποτελούν το 1/2 των συνολικών μαθημάτων/σεμιναρίων (8). Συνυπολογιζόμενης, ωστόσο, της μεταπτυχιακής διατριβής αποτελούν μόνον το 1/3 του συνολικού προγράμματος σπουδών. Η οργάνωση της ύλης των μαθημάτων συντονίζεται από τους διδάσκοντες και αφ' ετέρου από την Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ που μεριμνά για την διαρκή αναπροσαρμογή και επικαιροποίησή της.

Το εξεταστικό σύστημα.

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών/τριών προσδιορίζεται από τον/την εκάστοτε διδάσκουσα/διδάσκοντα και ανακοινώνεται στις αρχές του εξαμήνου και διαφέρει, βεβαίως, αναλόγως του περιεχομένου των μαθημάτων. Συνήθεις τρόποι αξιολόγησης είναι η γραπτή εκπόνηση σεμιναριακής εργασίας με συγκεκριμένη θεματική και η προφορική παρουσίασή της, που και οι δύο εξασφαλίζουν τη διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς και η συμμετοχή σε μικρές ερευνητικές δραστηριότητες (συλλογή και επεξεργασία εμπειρικών δεδομένων). Η ανάθεση μιας μεταπτυχιακής διατριβής γίνεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. κατόπιν αίτησης του/της υποψηφίου/ας, που συνοδεύεται από γραπτή περιγραφή της θεματικής της υπό εκπόνηση εργασίας, και σχετική εισήγηση του/της προτεινόμενου επιβλέποντα/επιβλέπουσας. Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει το θέμα της μεταπτυχιακής εργασίας και την τριμελή επιτροπή επίβλεψής της. Αντίστοιχη διαδικασία προβλέπεται και για την εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής. Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης εξασφαλίζεται επιπροσθέτως από τη δημόσια υποστήριξη τόσο των μεταπτυχιακών, όσο και των διδακτορικών διατριβών.

Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Η διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται με γραπτές εξετάσεις, αξιολόγηση του σχετικού φακέλου των υποψηφιοτήτων (περιχομενική συνάφεια και βαθμός του πτυχίου, ξένες γλώσσες, μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών) και προφορική συνέντευξη. Η αντικειμενικότητα και διαφάνεια αυτών των διαδικασιών αξιολόγησης εξασφαλίζονται με πολλαπλούς τρόπους. Πρώτον, με την μεγάλη βαρύτητα που δίδεται στη γραπτή εξέταση κατά τη συνολική αξιολόγηση των υποψηφίων. Δεύτερον με τον προσδιορισμό του θέματος της γραπτής εξέτασης λίγο πριν την έναρξη της εξεταστικής διαδικασίας. Τρίτον με την 'τυφλή' (ανώνυμη) διαδικασία αξιολόγησης των γραπτών από δύο αξιολογητές και, σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης των βαθμολογιών, από έναν τρίτο αξιολογητή. Τέταρτον, με τα σαφώς και ποσοτικά προσδιορισμένα κριτηρίων αξιολόγησης του φακέλου της υποψηφιοτήτας. Πέμπτον με τη συμμετοχή περισσότερων αξιολογητών στη διαδικασία των προφορικών συνεντεύξεων. Η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος, αλλά και με σχετικά έγγραφα στον Πίνακα Ανακοινώσεων του Τμήματος. Τα αποτελέσματα κοινοποιούνται αφ' ενός στους ενδιαφερομένους, αφ' ετέρου στον Πίνακα Ανακοινώσεων του Τμήματος.

Χρηματοδότηση του ΠΜΣ.

Από το Μάρτιο του 2004 έως τον Αύγουστο του 2008 το ΠΜΣ στην «Κοινωνιολογία» συγχρηματοδοτείτο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους.

Από το Σεπτέμβριο του 2008 το ΠΜΣ χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου Κρήτης απ' όπου καλύπτονται βασικές ανάγκες

1. του προγράμματος σπουδών: κάλυψη εξόδων μετακίνησης επισκεπτών καθηγητών που συμμετέχουν στα μαθήματα και στα σεμινάρια, και
2. των ειδικών δράσεων του ΠΜΣ: κάλυψη εξόδων μετακίνησης επισκεπτών σε θεματικά εργαστήρια και συνέδρια

Διεθνής διάσταση του ΠΜΣ.

Συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό.

Κατά τα πέντε τελευταία έτη, οι παρακάτω επισκέπτες καθηγητές συμμετείχαν στο πρόγραμμα μαθημάτων μέσω μαθημάτων ή διαλέξεων.

Philippe Steiner 2010
Mario Diani 2008
Florent Gaudez 2008
Apostolis Papakostas 2008
Joao Carlos Graca 2008
Rafael Marques 2008
Enzo Mingione 2008
Gabriela Maria Ottilie Kütting 2008
Torin Monahan 2008
Κατερίνα Σιδέρη 2007
Chris Rootes 2007
Tom Selwyn 2007
Toni M. Calasanti 2006
Neal King 2006
Herbert Gottweis 2006
Gorazd Mesko 2006

Διδάσκοντες από το εξωτερικό επίσης συμμετείχαν σε ειδικές δράσεις του ΠΜΣ – βλέπε ιστοσελίδα : <http://www.soc.uoc.gr/socpms>.

1. στα θεματικά εργαστήρια, στο διεθνές συνέδριο του 2008,
2. στην αξιολόγηση του ΠΜΣ καθώς και
3. στη σειρά διαλέξεων.

Συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό).

Ο αριθμός αυτός είναι πολύ μικρός και πρόκειται κυρίως για απόφοιτους ελληνικών πανεπιστημίων που δεν κατέχουν την ελληνική ιθαγένεια.

Μαθήματα που διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα.

Όλα τα μαθήματα διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα. Ξένες γλώσσες χρησιμοποιούνται σε όλα τα μαθήματα κυρίως για την επεξεργασία της σχετικής (ξενόγλωσσης) βιβλιογραφίας. Εν τούτοις, ορισμένες από τις ειδικές δράσεις (βλ. σημείο VI του Α' μέρους της παρούσας έκθεσης) γίνονται είτε και σε ξένη γλώσσα, είτε και μόνον σε ξένη γλώσσα (κυρίως στην αγγλική).

Συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού.

Κατά τα πέντε τελευταία έτη, υπεγράφησαν διμερείς συμφωνίες συνεργασίας του ΠΜΣ μέσω των προγραμμάτων ERASMUS με τα τμήματα Κοινωνιολογίας ή/και Πολιτικής Επιστήμης των ακόλουθων πανεπιστημίων:

1. University of Kent at Canterbury
2. London Metropolitan University
3. University of Vienna
4. Universite Picardie
5. Universite Pierre Mendes France de Grenoble
6. Freie Universitat Berlin
7. Universitaet Hannover
8. Universitaet Jena
9. Universidad Complutense de Madrid
10. Universita degli studi di Firenze

11. University of Trento
12. Universita di Milano- Bicocca
13. Instituto Superior de Ciencias do Trabalho e da Empresa
14. Ινστιτούτο ISEG του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Λισσαβόνας
15. Kaunas University
16. Πανεπιστήμιο Κύπρου

3.2.1.2. Συνοπτική Παρουσίαση της Αξιολόγησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών “Κοινωνιολογία”.

Η αξιολόγηση του ΜΠΣ “Κοινωνιολογία” αφορά στα 4 πρώτα έτη λειτουργίας του 2004-8 και βασίστηκε στην αξιολόγηση που έγινε από εξωτερικούς κριτές, στις απόψεις που διατύπωσαν φοιτητές σε σχετικές “ομάδες εστίασης” και στις απόψεις που κατατέθηκαν από καθηγητές και φοιτητές στην ημερίδα αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε από το τμήμα κοινωνιολογίας.

Αξιολόγηση από εξωτερικούς κριτές.

Στο τέλος της πρώτης διετίας του ΠΜΣ, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του προγράμματος από Επιτροπή Αξιολόγησης εξωτερικών κριτών. Τα τρία μέλη της επιτροπής Christopher Rootes (Professor of Environmental Politics and Political Sociology, University of Kent, Canterbury, UK), κ. Ρόη Παναγιωτοπούλου (Καθηγήτρια, Τμήμα Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Πανεπιστήμιο Αθηνών), Pierre Vercauteren (Professor, Department of Political Science, Catholic University of Mons, Belgium) προσκόμισαν τις σχετικές αξιολογήσεις (βλέπε παράρτημα).

Επίσης στο τέλος της δεύτερης διετίας του ΠΜΣ εντός του 2008, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση από μία νέα Επιτροπή Αξιολόγησης εξωτερικών κριτών. Τα τρία μέλη της νέας επιτροπής, επίσης οι διεθνώς αναγνωρισμένοι αξιολογητές-Κοινωνιολόγοι, Μιχάλης Λιανός (Professor, Director, Innovation and Society Research Centre, Groupe de Recherche Innovations et Sociétés (GRIS), University of Rouen, France), Αποστόλης Παπακόστας (Professor of Sociology, Research Director, Sodertorn University, Stockholm, Sweden) και Gregor McLennan (Professor, Established Chair of Sociology, Department of Sociology, University of Bristol, UK) αξιολόγησαν το ΠΜΣ και υπέβαλαν σχετικές εκθέσεις.

Το σύνολο των αξιολογητών εκφράστηκαν θετικά για το ΠΜΣ κοινωνιολογίας (παρά τις επιμέρους επιφυλάξεις που μπορεί να εκφράστηκαν) και υποστήριξαν την ανάγκη συνέχισης της λειτουργίας και χρηματοδότησης του. Ιδιαίτερα οι αξιολογητές εκφράστηκαν θετικά ως προς τα ακόλουθα:

1. Η δομή του ΠΜΣ κοινωνιολογίας κρίνεται ως ικανοποιητική και σε αντιστοιχία με άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα κοινωνιολογίας του εσωτερικού και του εξωτερικού
2. Το διδακτικό προσωπικό κρίνεται ως υψηλού επιπέδου και γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο διεθνή του προσανατολισμό και στο πλουραλισμό των ακαδημαϊκών προσεγγίσεων και ειδικοτήτων που υπάρχουν στο τμήμα.
3. Ιδιαίτερα θετική κρίνεται η συμμετοχή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα προσκεκλημένων καθηγητών από πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού. Επίσης πολύ θετικά κρίνονται οι διάφορες παράλληλες δράσεις (θερινό σχολείο, θεματικά εργαστήρια, σειρά διαλέξεων διδασκόντων, διαρκές σεμινάριο παρουσιάσεων των φοιτητών, προγράμματα Socrates και Erasmus κλπ) οι οποίες δίνουν την ευκαιρία στους φοιτητές να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους

και να συμμετέχουν σε ένα ευρύτερο ακαδημαϊκό διάλογο.

Οι κριτικές παρατηρήσεις των αξιολογητών εστίασαν στα εξής:

1. Από ορισμένους αξιολογητές σημειώθηκε ότι οι φοιτητές λαμβάνουν γενικές γνώσεις κοινωνιολογίας που αφορούν ένα μεγάλο εύρος επί μέρους αντικειμένων αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν επαρκώς μια θεματική.
2. Ένας αξιολογητής επισήμανε ότι η κατεύθυνση Πολιτισμός δεν παρουσιάζει την απαιτούμενη συνοχή.
3. Άλλος αξιολογητής πρότεινε τον εμπλουτισμό των μαθημάτων με επιπρόσθετα επίκαιρα θέματα καθώς και προσπάθεια διασύνδεσης του μεταπτυχιακού με την αγορά εργασίας.

Αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Η οπτική των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών διερευνήθηκε μέσα από τη διεξαγωγή «ομάδων εστίασης» (focus group) όπου τους τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με τη λειτουργία του μεταπτυχιακού⁶. Επίσης εκπρόσωποι φοιτητών παρουσίασαν τις απόψεις τους στην ημερίδα αξιολόγησης. Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν είναι:

1. Οι απόφοιτοι τμημάτων κοινωνιολογίας ανέφεραν ότι επαναλαμβάνονται συχνά περιεχόμενα, που έχουν διδαχθεί και στο προπτυχιακό πρόγραμμα. Η προσπάθεια να επιτευχθεί η θεματική εστίαση και εξειδίκευση μέσα από τη θέσπιση δύο κατευθύνσεων (Κοινωνική Οργάνωση & Κοινωνική Μεταβολή, Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις) δεν επιτυγχάνεται. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, που είναι απόφοιτοι άλλων Τμημάτων, αξιολογούν θετικά τον ευρύ θεματικό ορίζοντα του ΜΠΣ, αφού κατ' αυτόν τον τρόπο έρχονται σε επαφή με περισσότερες περιοχές της κοινωνιολογικής πειθαρχίας και έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να συνδέσουν κοινωνιολογικά περιεχόμενα με τα ειδικά τους ενδιαφέροντα και το επιστημονικό υπόβαθρο που διαθέτουν από τις προηγούμενες σπουδές τους.
2. Πιστεύουν ότι η χαμηλή ελκυστικότητα του ΠΜΣ, μπορεί να οφείλεται στο γεγονός των γραπτών εξετάσεων, αποδέχονται όμως ότι οι γραπτές εξετάσεις δεν είναι δύσκολες και ως εκ τούτου δεν λειτουργούν κατ' ουσίαν ως μηχανισμός αποκλεισμού, ενώ διασφαλίζουν την αντικειμενικότητα.
3. Οι φοιτητές που έχουν αποφοιτήσει από Τμήματα των οποίων το περιεχόμενο των σπουδών αντιστοιχεί σε συγκεκριμένους και διακριτούς επαγγελματικούς ρόλους (πχ. κοινωνική εργασία), θεωρούν ότι με τις μεταπτυχιακές τους σπουδές στην Κοινωνιολογία εμπλουτίζουν τον γνωστικό τους ορίζοντα και βελτιώνουν το επαγγελματικό τους προφίλ. Αντίθετα, οι φοιτητές, που έχουν ολοκληρώσει προπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία, θεωρούν ότι το συγκεκριμένο ΜΠΣ δεν θα βελτιώσει τη θέση τους στην αγορά εργασίας.
4. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν τα περισσότερα μαθήματα που διδάσκονται στο ΜΠΣ ως ενδιαφέροντα. Θεωρούν, ωστόσο, ότι το κατά πόσο ένα μάθημα παρουσιάζει ενδιαφέρον εξαρτάται κυρίως από τη διάθεση των διδασκόντων και τον τρόπο διδασκαλίας και λιγότερο από το περιεχόμενό του.
5. Θεωρούν αποτελεσματικότερους τους εναλλακτικούς τύπους διδασκαλίας. Ειδικότερα, αναφέρουν ως καλές πρακτικές τις ακόλουθες:
 - Την επιλογή σειράς κειμένων στην αρχή του εξαμήνου, τα οποία επεξεργάζονται οι φοιτητές και συζητούνται ανά εβδομάδα στο μάθημα.

⁶ Βλέπε στο Παράρτημα VI.

- Τον εμπλουτισμό του μαθήματος με ερευνητικές ασκήσεις και εφαρμογές
6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκτιμούν ότι στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν υπάρχει επαρκής ποικιλία προσφερομένων μαθημάτων και συνεπώς περιορίζονται οι δυνατότητες επιλογής τους. Επισημαίνουν, επίσης, την ανισοκατανομή των προσφερομένων μαθημάτων στις δύο κατευθύνσεις, εις βάρος της κατεύθυνσης «Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις».
 7. Θεωρούν *αδύναμη* τη σύνδεση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών με την εμπειρική κοινωνική έρευνα και προτείνουν:
 - την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριων, κατά την διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών, σε ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος.
 - Την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων στα πλαίσια των υποχρεωτικών σεμιναρίων για τις μεθόδους
 - τον εμπλουτισμό των θεματικών μαθημάτων με στοιχεία από εμπειρικές έρευνες.
 8. Αξιολογούν ως θετική τη διαδικασία εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Πιστεύουν όμως ότι οι φοιτητές ορισμένες φορές καθυστερούν να ολοκληρώσουν τη διπλωματική τους εργασία εξαιτίας της αδυναμίας του επιβλέποντα διδάσκοντα να καθοδηγήσει ουσιαστικά τη διπλωματική εργασία την οποία έχει αναλάβει.
 9. Σε γενικές γραμμές οι φοιτητές έκριναν θετικά τους διδάσκοντες θεωρώντας ότι οι περισσότεροι διαθέτουν ευρύτητα γνώσεων και φροντίζουν να ανανεώνεται και να εμπλουτίζεται το μάθημα τους. Δεν έλειψαν όμως και τα αρνητικά σχόλια για μερίδα καθηγητών οι οποίοι σύμφωνα με του φοιτητές επιδεικνύουν μειωμένη διάθεση συνεργασίας. Προτείνουν, να ενεργοποιηθεί με πιο αποτελεσματικό τρόπο ο θεσμός του "συμβούλου σπουδών" (advisor) για όλους τους φοιτητές. Προτείνουν ακόμη οι καθηγητές να προβαίνουν σε γραπτό σχολιασμό των εργασιών τους.
 10. Οι φοιτητές εξέφρασαν την άποψη ότι η μικρή συμμετοχή στα μαθήματα και οι πολλές απουσίες οφείλονται στην ανεκτικότητα και ελαστικότητα των καθηγητών.

Αξιολόγηση από τους Διδάσκοντες/σκουσες.

Μέσα από τις εισηγήσεις που έγιναν από τους διδάσκοντες κατά την διάρκεια της ημερίδας αξιολόγησης του ΜΠΣ "Κοινωνιολογία" και τη συζήτηση που ακολούθησε αναδείχθηκαν ορισμένα καίρια ζητήματα σχετικά με τη μέχρι τώρα πορεία του μεταπτυχιακού. Τα σημαντικότερα ζητήματα που αναδείχθηκαν είναι τα εξής:

1. Η χαμηλή ζήτηση που υπάρχει για το μεταπτυχιακό και ο μικρός αριθμός φοιτητών που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις και τελικά εισάγονται σ' αυτό. Η ύπαρξη γραπτών εξετάσεων κρίθηκε ως βασικός αποτρεπτικός λόγος, η πλειοψηφία όμως δεν εισηγείται την κατάργησή τους αλλά την τροποποίησή τους.
2. Κοινή διαπίστωση είναι ότι υπάρχει ζωνρό ενδιαφέρον από μια μερίδα φοιτητών που παρακολουθούν συστηματικά. Την ίδια στιγμή όμως διαπιστώνεται πλημμελής παρακολούθηση των μαθημάτων από μια άλλη μερίδα φοιτητών. Διαρροή επισημαίνεται και ως προς το πόσοι εξ αυτών που παρακολουθούν με σχετική συνέπεια καταλήγουν να παραδώσουν την τελική τους εργασία.
3. Ένα πρόβλημα που επισημάνθηκε είναι η ετερογένεια των φοιτητών και η έλλειψη βασικών γνώσεων καθώς και κενά επιστημολογικού χαρακτήρα, που

παρουσιάζει μια μερίδα φοιτητών, ιδιαίτερα αυτών που προέρχονται από σχολές που δεν συνδέονται άμεσα με την κοινωνιολογία. Μια πρόταση που έγινε είναι οι φοιτητές αυτοί να ενθαρρύνονται να παρακολουθούν μαθήματα ή σεμινάρια του προπτυχιακού προγράμματος ώστε να καλύψουν αυτά τα κενά.

4. Τα μεγαλύτερα κενά ή αδυναμίες στη διεξαγωγή των μαθημάτων που διαπιστώνονται είναι:
 - Δυσχέρεια στη χρήση ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας
 - Δυσκολία των φοιτητών να ανασυγκροτήσουν την επιχειρηματολογία των επιστημονικών κειμένων, είτε προφορικά, κατά τη διάρκεια της συζήτησης στο μάθημα, η στη γραπτή πραγμάτευση των κειμένων.
 - Αδυναμία μιας μερίδας φοιτητών να συγκροτήσουν ένα ερευνητικό ερώτημα καθώς και να ερμηνεύσουν εμπειρικά δεδομένα.
 - Προβλήματα στη χρήση της επιστημονικής επιχειρηματολογίας καθώς και σύνταξη βιβλιογραφίας, παραπομπές κλπ.
 - Τέλος διαπιστώνεται απροθυμία να αναζητήσουν βιβλιογραφία και πληροφορίες από τις υπάρχουσες πηγές.
5. Ένα άλλο ζήτημα που τέθηκε από τους διδάσκοντες είναι η μεγάλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των σπουδών με αποτέλεσμα οι περισσότεροι μεταπτυχιακοί φοιτητές να υπερβαίνουν κατά πολύ τα δύο χρόνια φοίτησης. Η καθυστέρηση αυτή αποδίδεται τόσο στην ελλιπή παρακολούθηση όσο και στην υπέρβαση των ημερομηνιών κατάθεσης των εργασιών, ή ακόμη και μη κατάθεση τους.
6. Επιστημάνθηκε η ανάγκη για γραπτό και έγκαιρο σχολιασμό των εργασιών από τους υπεύθυνους καθηγητές με στόχο τόσο να βελτιωθεί η ποιότητα των εργασιών και διπλωματικών καθώς και να μειωθεί ο χρόνος ολοκλήρωσης του μεταπτυχιακού.
7. Τέθηκε το ζήτημα επανακαθορισμού των κατευθύνσεων. Επιστημάνθηκε το γεγονός ότι η μεγαλύτερη ποσοτικά σύμπτωση ενδιαφερόντων και βιογραφικών του διδακτικού προσωπικού παρατηρείται στη κατεύθυνση της κοινωνικής μεταβολής και οργάνωσης και μόνο τρία αποτελούν συγκροτημένα αντικείμενα του πολιτισμού. Ως εκ τούτου τέθηκε το ερώτημα κατά πόσο θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν τα κριτήρια ύπαρξης των κατευθύνσεων.
8. Τέλος επιστημάνθηκε ότι το μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν προσφέρει εξειδίκευση αλλά μια ευρύτητα γνώσεων γεγονός που κατά μια άποψη δυσχεραίνει την εμβάθυνση ενός θέματος.

3.2.1.3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ): αξιολόγηση από μέλη ΔΕΠ.

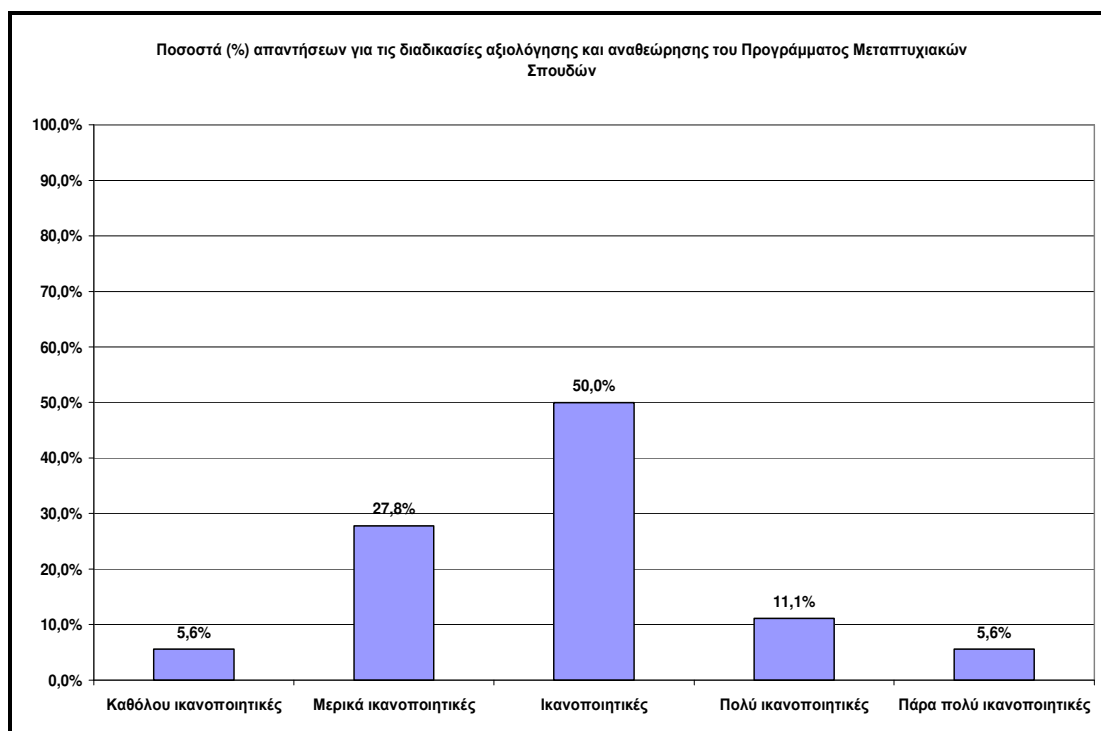
Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε ζητήματα που σχετίζονται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Καταρχήν παρουσιάζονται οι απόψεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος αναφορικά με την ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας. Στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

(ΠΜΣ) στους στόχους του έτσι όπως περιγράφονται στο ΦΕΚ ίδρυσής του;» το 72,2% απάντησε «αρκετά», το 16,7% «λίγο» και το 11,1% «πάρα πολύ». Σε σχετική ερώτηση, 70,6% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι το ΠΜΣ μόνο σε μικρό βαθμό διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους αποφοίτους του, ενώ το 5,9% θεωρεί ότι το ΠΜΣ δεν διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους αποφοίτους του. Τέλος, τα μισά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος θεωρούν ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΠΜΣ, όπου το 50% τις θεωρεί ικανοποιητικές (Γράφημα 7).

Γράφημα 7

Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

Σε αυτή την υποενότητα αναλύονται ζητήματα που σχετίζονται με τη δομή, τη συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Με βάση τις απαντήσεις στις σχετικές ερωτήσεις 43,8% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι η κατανομή των προσφερομένων μαθημάτων μεταξύ των κατευθύνσεων του ΠΜΣ δεν είναι τόσο απαραίτητη. Ωστόσο, το ίδιο ποσοστό εμφανίζεται και για τα άτομα που θεωρούν την συγκεκριμένη κατανομή «αρκετά απαραίτητη». Μόλις 12,5% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η κατανομή των προσφερομένων μαθημάτων μεταξύ των κατευθύνσεων του ΠΜΣ είναι «πολύ απαραίτητη».

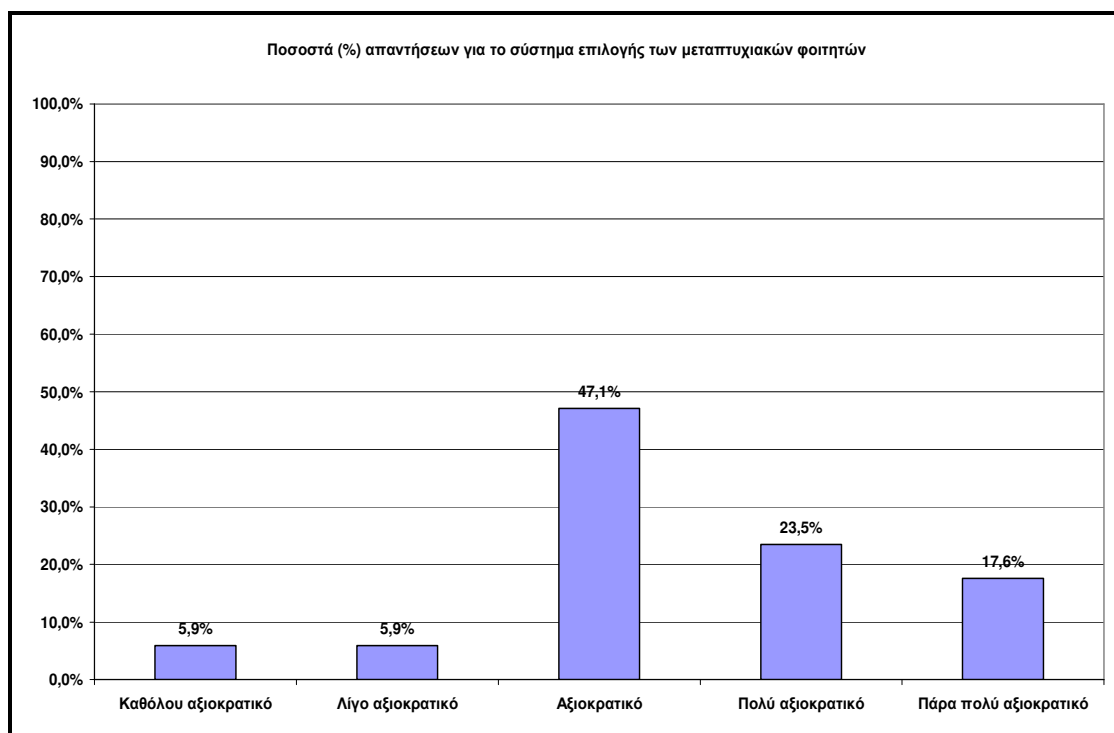
Υψηλό ποσοστό (66,7%) των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι υπάρχει μικρή επικάλυψη ύλης μεταξύ των προσφερομένων μαθημάτων του ΠΜΣ. Αντίθετα, 16,7% των μελών Δ.Ε.Π θεωρούν ότι δεν υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των προσφερομένων μαθημάτων, ενώ ποσοστό 11,1% και 5,6% πιστεύει ότι υπάρχει «αρκετά μεγάλη επικάλυψη» και «πολύ μεγάλη επικάλυψη», αντίστοιχα στα προσφερόμενα μαθήματα.

Στο ερώτημα «Πώς κρίνετε τη συνεργασία μεταξύ των μελών ΔΕΠ αναφορικά με τη λειτουργία του ΠΜΣ;» σε γενικές γραμμές φαίνεται να είναι τουλάχιστον μερικώς ικανοποιημένοι. Το 17,6% των ερωτηθέντων απάντησε «καθόλου ικανοποιητική», ενώ 29,4% «μερικά ικανοποιητική», 29,4% «ικανοποιητική» και 23,5% «πολύ ικανοποιητική».

Το εξεταστικό σύστημα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

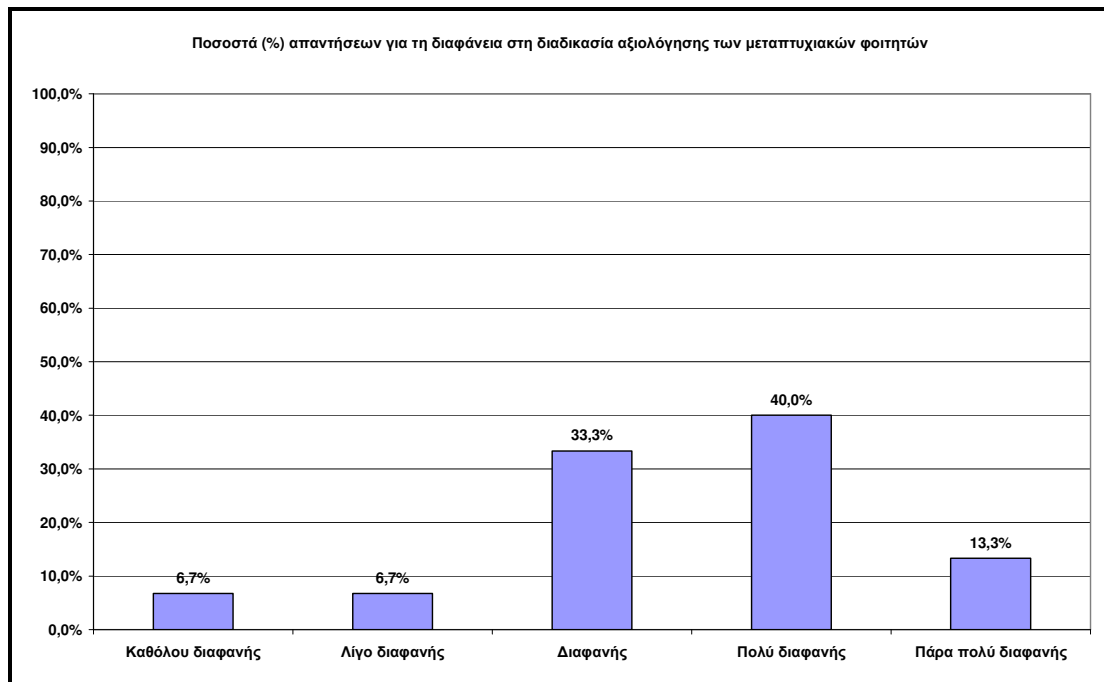
Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας για το σύστημα επιλογής και εξετάσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Όπως παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο Γράφημα 8, στην πλειοψηφία τους (47,1%) τα μέλη ΔΕΠ αξιολογούν το σύστημα επιλογής ως αξιοκρατικό. Πολύ αξιοκρατικό και πάρα πολύ αξιοκρατικό θεωρούν το σύστημα επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών 23,5% και 17,6% των ερωτηθέντων αντίστοιχα. Αντίθετα, ποσοστό 11% των μελών ΔΕΠ υποστηρίζουν αξιολογούν το σύστημα ως λίγο αξιοκρατικό και καθόλου αξιοκρατικό (5,9% για κάθε κατηγορία).

Γράφημα 8

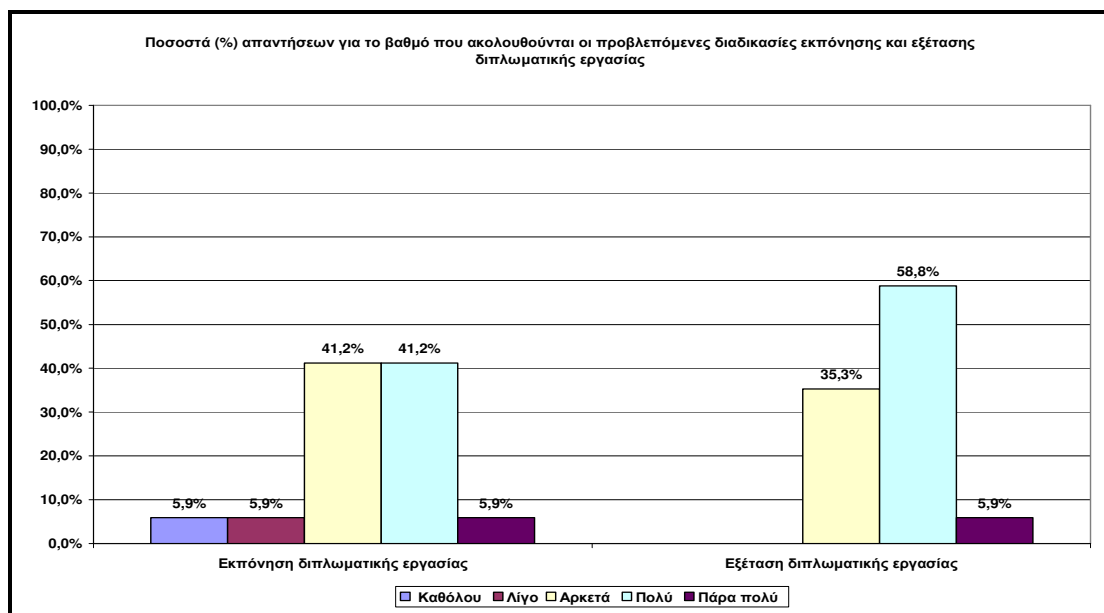
Στο ερώτημα «Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών;» 40% των ερωτηθέντων απαντά ότι είναι «πολύ διαφανής» ενώ «διαφανή» και «πολύ διαφανή» χαρακτηρίζει τη διαδικασία αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών 33,3% και 13,3% των ερωτηθέντων αντίστοιχα. Αναλυτικότερα οι απαντήσεις των ερωτηθέντων παρουσιάζονται στο Γράφημα 9.

Γράφημα 9

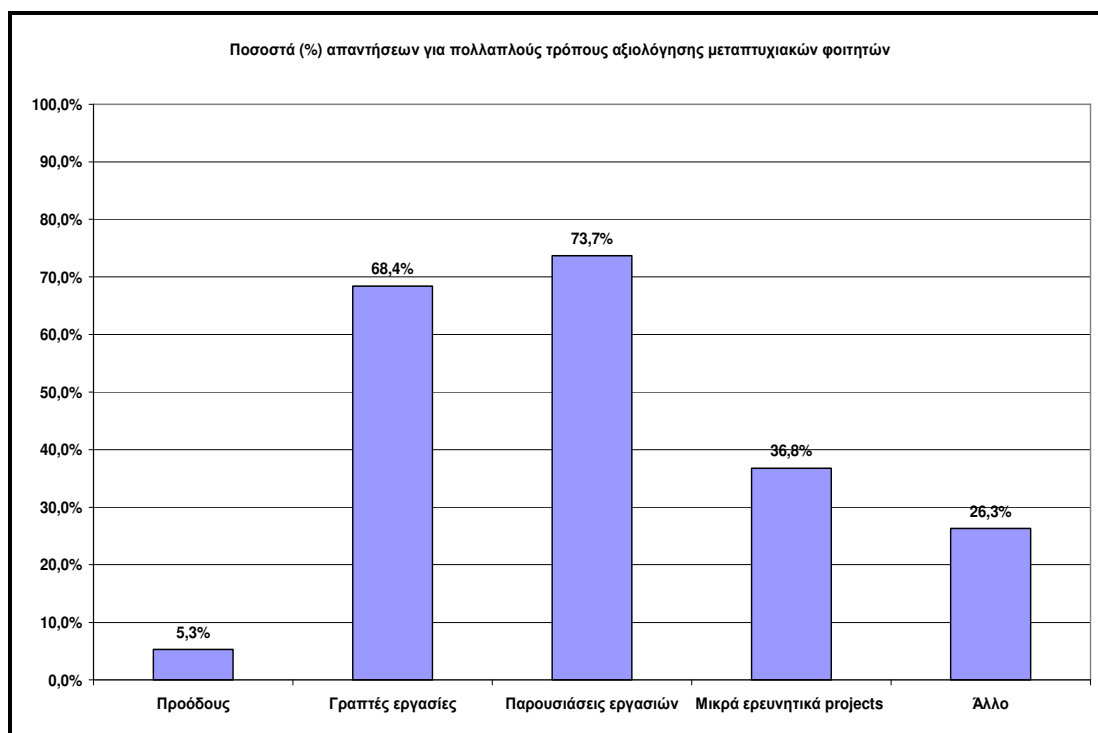
Ποσοστό 53,8% των μελών Δ.Ε.Π υποστηρίζουν ότι οι φοιτητές που συμμετέχουν στα μαθήματα του ΠΜΣ βαθμολογούνται ελαστικά ενώ ποσοστό 46,2% των ερωτηθέντων χαρακτηρίζει τη βαθμολόγηση των φοιτητών που συμμετέχουν στα μεταπτυχιακά μαθήματα ως αντικειμενική. Τα μέλη ΔΕΠ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο στην πλειοψηφία τους θεωρούν ότι οι διαδικασίες που προβλέπονται από τον κανονισμό σπουδών του ΠΜΣ ακολουθούνται τόσο κατά την εκπόνηση (41,2% απάντησαν ότι οι σχετικές διαδικασίες ακολουθούνται αρκετά και 41,2% ότι ακολουθούνται πολύ) όσο και κατά την εξέταση διπλωματικών εργασιών (58,8 απάντησαν ότι οι σχετικές διαδικασίες ακολουθούνται πολύ και 35,3% ότι ακολουθούνται αρκετά). Οι απαντήσεις στη σχετική ερώτηση εμφανίζονται αναλυτικότερα στο Γράφημα 10.

Γράφημα 10

Στο ΠΜΣ διδάσκει τώρα ή έχει διδάξει στο παρελθόν ποσοστό 78,9% των ερωτηθέντων, 68,4% των οποίων εφαρμόζουν στα μαθήματά τους πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών. Σύμφωνα με τις απαντήσεις στη σχετική ερώτηση φαίνεται ότι οι διδάσκοντες του ΠΜΣ χρησιμοποιούν για την αξιολόγηση των φοιτητών παρουσιάσεις εργασιών (73,7%) και γραπτές εργασίες (68,4%). Σε χαμηλότερα ποσοστά εφαρμόζονται μικρά ερευνητικά projects (36,8%) και πρόοδοι (5,3%). Αναλυτικά οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο Γράφημα 11.

Γράφημα 11

Σε σχετική ερώτηση 30,8% των ερωτηθέντων προτείνει εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών (αντίθετα 69,2% των ερωτηθέντων δεν προτείνουν εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης). Μεταξύ των εναλλακτικών τρόπων προτείνονται η εμπλοκή των μεταπτυχιακών σε ερευνητικά προγράμματα, η προφορική διπλωματική εξέταση και η προφορική διάλεξη σε συγκεκριμένο θέμα που ορίζει η Εξεταστική Επιτροπή.

3.2.1.4. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ) : αξιολόγηση από μέλη ΔΕΠ.

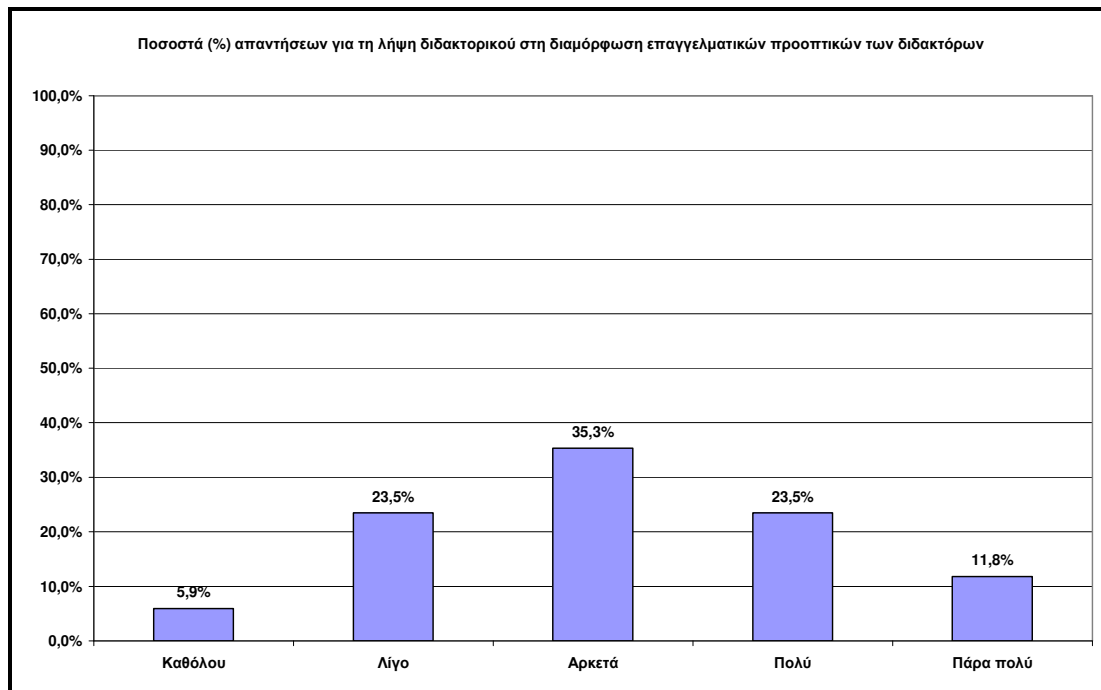
Ανταπόκριση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ) στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Στην ανάλυση που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας για ζητήματα που σχετίζονται με το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Θετική είναι σε γενικές γραμμές η εκτίμηση των ερωτηθέντων για τις επαγγελματικές προοπτικές που διαμορφώνει η λήψη διδακτορικού από το Τμήμα Κοινωνιολογίας. Συγκεκριμένα, στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό η λήψη διδακτορικού

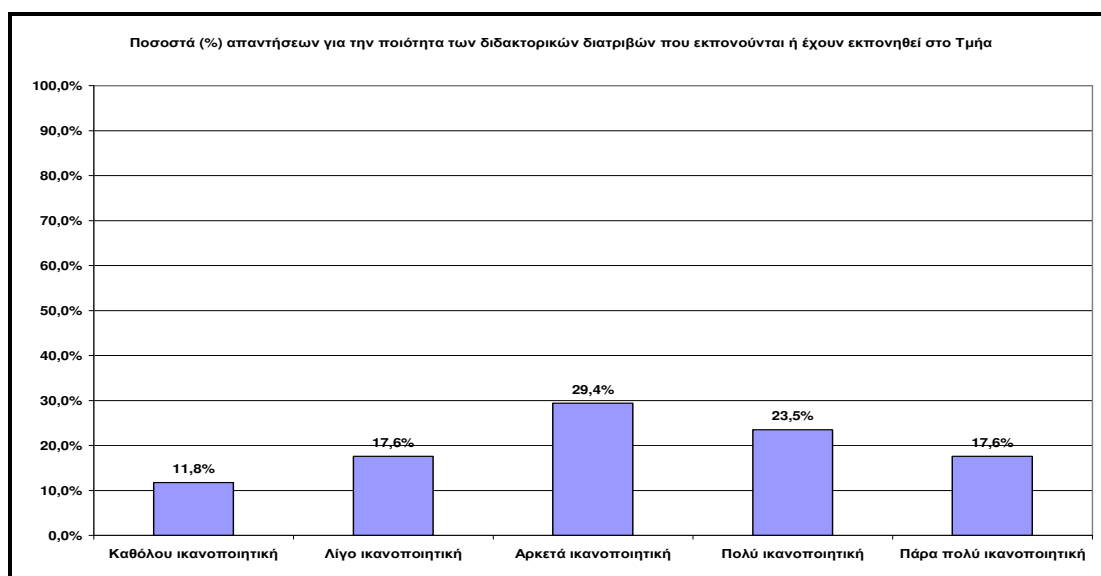
από το Τμήμα Κοινωνιολογίας διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους διδάκτορες 35,3% των ερωτηθέντων απάντησαν αρκετά, 23,5% πολύ και 11,8% πάρα πολύ (Γράφημα 12).

Γράφημα 12

Θετική επίσης φαίνεται να είναι και η εκτίμηση των ερωτηθέντων ως προς την ποιότητα των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται ή έχουν εκπονηθεί στο παρελθόν στο Τμήμα. Συγκεκριμένα, 29,4% των ερωτηθέντων κρίνει την ποιότητα των διατριβών ως αρκετά ικανοποιητική, 23,5% ως πολύ ικανοποιητική και 17,6% ως πάρα πολύ ικανοποιητική (βλ. Γράφημα 13).

Γράφημα 13

Εξεταστικό σύστημα του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ).

Τα περισσότερα των μελών ΔΕΠ (63,2%) του Τμήματος δεν εποπτεύουν επί του παρόντος ούτε έχουν εποπτεύσει στο παρελθόν κάποιον υποψήφιο διδάκτορα σε αντίθεση με το 36,8% των μελών ΔΕΠ που εποπτεύει ή έχει εποπτεύσει τουλάχιστον έναν υποψήφιο διδάκτορα. Ανεξαρτήτως αυτού πάντως, στην πλειοψηφία τους οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι το σύστημα επιλογής υποψηφίων διδασκόντων είναι «αξιοκρατικό» (47,1%), «πολύ αξιοκρατικό» (17,6%) και «πάρα πολύ αξιοκρατικό» (5,9%). Αντιθέτως, «λίγο αξιοκρατικό» θεωρούν το σύστημα επιλογής υποψηφίων διδασκόντων 23,5% των ερωτηθέντων, ενώ 5,9% δεν το θεωρεί αξιοκρατικό.

Αναφορικά με την αξιολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων, στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι στο πλαίσιο του ΠΔΣ εφαρμόζονται κοινά κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;» 31,2% των ερωτηθέντων απάντησε «λίγο» και το ίδιο ποσοστό απάντησε «αρκετά». Από την άλλη μεριά, 12,5% των ερωτηθέντων απάντησαν «καθόλου», ενώ 18,8% «πολύ» και 6,2% «πάρα πολύ».

3.2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Βιοηθική»: Παρουσίαση και αξιολόγηση.⁷

3.2.2.1. Παρουσίαση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετέχει στο διεπιστημονικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στη γνωστική περιοχή της Βιοηθικής. Στο Διατμηματικό ΠΜΣ συμμετέχουν τα Τμήματα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών που έχει και τη διοικητική υποστήριξή του ΠΜΣ, Ιατρικής και Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το ΠΜΣ λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 σύμφωνα με τις διατάξεις του ΦΕΚ 1195/26-8-2003, τις τροποποιήσεις του ΦΕΚ 1144/9-7-2007 και τον εσωτερικό κανονισμό του Προγράμματος. Οι σχετικές πληροφορίες παρουσιάζονται αναλυτικά στον ιστότοπο: <http://bioethics.fks.uoc.gr/>

Αντικείμενο-Σκοποί.

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η γνωστική περιοχή της Βιοηθικής, η οποία αποτελεί διεπιστημονική προσέγγιση των ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν από, ή σχετίζονται με, τις Επιστήμες της Ζωής, τις ιατρικές εφαρμογές τους, τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους. Το ΠΜΣ βασίζεται στη συνθετική αξιοποίηση της έρευνας που διεξάγεται στη φιλοσοφία, στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, στις επιστήμες της ζωής και τη βιοτεχνολογία. Στόχος του είναι η προαγωγή της έρευνας και η ειδίκευση επιστημόνων στις επιμέρους γνωστικές περιοχές της Βιοηθικής. Το πρόγραμμα αποσκοπεί όχι μόνο στην παροχή εξειδικευμένων γνώσεων αλλά και στην παιδεία υπεύθυνων επιστημόνων ικανών να συνδέουν την επιστημονική έρευνα με τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Απώτερος στόχος του Προγράμματος είναι η εξειδίκευση και η εκπαίδευση επιστημόνων-ερευνητών, οι οποίοι θα συνεισφέρουν στην προώθηση της βιοηθικής έρευνας στη χώρας μας και, μέσω αυτής, θα συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του επιστημονικού δυναμικού στελέχωσης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των ερευνητικών ιδρυμάτων, της δημόσιας διοίκησης, των επιχειρήσεων τεχνολογιών αιχμής, των οργανισμών υγείας, και κατ' επέκταση να συμβάλλουν στην ανάπτυξη

⁷ Βλέπε Παράρτημα VII.

της ερευνητικής δραστηριότητας και την τόνωση της εργασιακής απασχόλησης στη χώρα μας.

Τίτλοι και διάρκεια Σπουδών.

Τίτλοι Σπουδών.

Το ΠΜΣ Βιοηθική απονέμει:

- α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στη Βιοηθική.
- β) Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) στη Βιοηθική

Οι τίτλοι σπουδών απονέμονται στους φοιτητές από το οικείο Τμήμα. Με βάση τον ισχύοντα Εσωτερικό Κανονισμό του Προγράμματος, οικείο Τμήμα θεωρείται το Τμήμα στο οποίο ανήκει το μέλος ΔΕΠ που επιβλέπει την εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας για το Μ.Δ.Ε. ή της διδακτορικής διατριβής για το ΔΔ.

Διάρκεια Σπουδών.

Η χρονική διάρκεια ορίζεται σπουδών:

- Για την απονομή του ΜΔΕ ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα ενώ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα έξι (6) εξάμηνα.
- Για το Διδακτορικό Δίπλωμα σε τουλάχιστον τρία (3) έτη από την ημερομηνία καθορισμού του θέματος.

Προϋποθέσεις εισαγωγής.

Κατηγορίες πτυχιούχων.

(α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) : Στο ΠΜΣ Βιοηθική γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αντιστοίχων αναγνωρισμένων τμημάτων ΑΕΙ της αλλοδαπής καθώς και συναφών Τμημάτων ΤΕΙ αντιστοίχων ειδικοτήτων, με τις εκάστοτε προϋποθέσεις που ισχύουν για τους πτυχιούχους της ανώτατης εκπαίδευσης.

(β) Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) : Απαραίτητη προϋπόθεση για εισαγωγή στο Β' κύκλο αποτελεί η κατοχή Μ.Δ.Ε. στη Βιοηθική ή σε απολύτως συγγενές γνωστικό αντικείμενο.

Αριθμός εισακτέων.

Ο αριθμός εισακτέων στο ΠΜΣ Βιοηθική για την απόκτηση του ΜΔΕ ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε είκοσι (20) κατ' έτος.

Κανονισμός και πρόγραμμα Σπουδών.

Πρόγραμμα μαθημάτων Α' Κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στόχος του Α' Κύκλου σπουδών είναι, μέσω των μαθημάτων, των σεμιναρίων, των ασκήσεων και της συγγραφής εργασιών, να αναπτύξουν οι φοιτητές βασικές δεξιότητες στην ανάλυση και την κριτική αντιμετώπιση προβλημάτων και να αυξήσουν την επάρκειά τους ως προς τη λήψη αποφάσεων, σε θέματα βιοηθικής.

Η φοίτηση για την απόκτηση ΜΔΕ διαρκεί τέσσερα (4) εξάμηνα και δεν υπερβαίνει τα έξι (6) εξάμηνα. Περιλαμβάνει την επιτυχή συμμετοχή σε μεταπτυχιακά μαθήματα και σεμινάρια (24 διδακτικές μονάδες/90 πιστωτικές

μονάδες-ECTS⁸) καθώς και την επιτυχή εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (6 δ.μ./30 πιστωτικές μονάδες ECTS). Ο τελικός βαθμός προκύπτει από το άθροισμα δώδεκα (12) μαθημάτων των δύο (2) δ.μ. το καθένα, ή, αναλόγως, και περισσότερων, της μίας (1) δ.μ., το καθένα (σύνολο 24 δ.μ.) και του βαθμού της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (20.000-25.000 λέξεων) πολλαπλασιαζόμενου επί τρία (3) (για τη λήψη ΜΔΕ σύνολο 30 δ.μ.).

Σε κάθε ένα από τα τρία πρώτα ακαδημαϊκά εξάμηνα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα και σεμινάρια κατ' ελάχιστον τέσσερα. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Η επιτυχής ολοκλήρωση μεταπτυχιακού μαθήματος προκύπτει από την επιτυχία σε προφορική ή γραπτή εξέταση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του υπεύθυνου διδάσκοντος. Η επιτυχής παρακολούθηση μεταπτυχιακού σεμιναρίου προκύπτει από την επιτυχία στη σεμιναριακή εργασία και σε ενδεχόμενη προφορική ή γραπτή εξέταση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διδάσκοντος. Μετά την επιτυχή παρακολούθηση δέκα (10) μεταπτυχιακών μαθημάτων και σεμιναρίων, ανατίθεται σε κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή η εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Η Εργασία μπορεί να συνίσταται σε (α) συνθετική ερευνητική εργασία (β) κριτική προσέγγιση συστηματικών βιοηθικών προβλημάτων, (γ) τεκμηριωμένη διερεύνηση επιμέρους περιπτώσεων και μελέτη προβλημάτων σε περιοχές εφαρμογών (περίθαλψη, ιατρική, βιολογία, γενετική, βιοτεχνολογία, κοινωνιολογία, επιστήμες του δικαίου, επιστήμες του περιβάλλοντος, δημόσια πολιτική).

Η εκπόνηση της εργασίας έχει σκοπό να δείξει την, εκ μέρους του συγγραφέα της, κατοχή ικανοτήτων ανάλυσης, σύνθεσης, αποτίμησης, επιχειρηματολογίας (και ενίοτε συλλογής δεδομένων), καθώς και αξιοποίησής τους στην έρευνα συγκεκριμένου θέματος. Σκοπός της είναι, με άλλα λόγια, να δείξει ο φοιτητής την ικανότητά του να συμβάλλει στον επιστημονικό διάλογο και να συμμετέχει στην ερευνητική διαδικασία. Ειδικότερα, η εκπόνηση της Εργασίας στοχεύει στα ακόλουθα: (1) επιλογή, ανάλυση και σαφή διατύπωση ερευνητικού θέματος, (2) σχεδιασμό ερευνητικού πλάνου, (3) κριτική επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας (και αναφορά στη συναφή συζήτηση), (4) εντοπισμό των σχετικών γενικότερων ερευνητικών ερωτήσεων, (5) οργάνωση ενός συγκεκριμένου επιχειρήματος, το οποίο οδηγεί σε νέες θεωρητικές ερωτήσεις που θα συνεισφέρουν στη σχετική βιβλιογραφία, (6) συγγραφή των παραπάνω και συζήτηση/αποτίμηση των αποτελεσμάτων ή συμπερασμάτων, (7) συνεισφορά στον επιστημονικό διάλογο μέσω των πρωτότυπων ευρημάτων.

Το θέμα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας προτείνεται από τον φοιτητή, σε συνεννόηση με έναν από τους διδάσκοντες του ΠΜΣ, ο οποίος αναλαμβάνει την επίβλεψη της Εργασίας και την ευθύνη της βαθμολόγησης, μαζί με δύο ακόμη μέλη-διδάσκοντες του ΠΜΣ. Οι παραπάνω αποτελούν την τριμελή Επιτροπή Παρακολούθησης και Εξέτασης. Είναι δυνατόν ένα από τα τρία μέλη της να μην προέρχεται από το ΠΜΣ Βιοηθική. Την Επιτροπή ορίζει η Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ) του ΠΜΣ. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία εγκρίνεται κατ' αρχήν από τον επιβλέποντα και τα άλλα δύο μέλη της Επιτροπής, και στη συνέχεια, υποστηρίζεται δημόσια από τον υποψήφιο ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής—στην οποία συμμετέχει ο επιβλέπων—και από την οποία βαθμολογείται. Εάν παρέλθουν τρία (3) εξάμηνα μετά την ανάθεση του θέματος χωρία ο επιβλέπων

⁸ Η απόδοση των πιστωτικών μονάδων κατά το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) προσδιορίζεται σύμφωνα με την ΥΑ. (ΦΕΚ 1466/13-8-2007 τ. Β) και με την αριθμ. 22/9-6-2008 απόφαση της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

να έχει στοιχεία για την πορεία εκπόνησης της Εργασίας, η ανάθεση του θέματος ακυρώνεται.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας και οι αποφάσεις της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (ΕΔΕ) εξειδικεύουν το αναλυτικό πρόγραμμα, την επιμέρους κατανομή των μαθημάτων (υποχρεωτικών και επιλογής), την κατανομή των διδακτικών και πιστωτικών μονάδων στα επιμέρους θέματα ή γνωστικά αντικείμενα, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών.

Προσφερόμενα μαθήματα για το ΜΔΕ.

A' Εξάμηνο σπουδών-Χειμερινό εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα

- Τα εννοιολογικά θεμέλια της Βιοηθικής: Ηθικές θεωρίες
- Βιοηθική: Μέθοδοι, Αρχές, Προβλήματα
- Εισαγωγή στη Βιο-Ιατρική Ηθική/Βιοηθική
- Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία I
Κοινωνία και Βιοηθική

B' Εξάμηνο σπουδών-Εαρινό εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα

- Φιλοσοφία των Επιστημών
- Δημόσια Υγεία
- Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία II
- Δίκαιο, Ηθική και Βιοηθική

Μαθήματα Επιλογής

- Ηθική και Βιοηθική. Οι απαρχές: Αρχαία Ηθική Φιλοσοφία
- Θεωρίες Διανεμητικής Δικαιοσύνης
- Περιβαλλοντική Ηθική
- Στοιχεία Νευροβιολογίας
- Ιστορία της Ιατρικής και της Ιατρικής Δεοντολογίας
- Ηθικά ζητήματα της αρχής της ανθρώπινης ζωής
- Ιατρική Ανθρωπολογία και Βιοηθική
- Κοινωνιολογία του Δίκαιο της ανθρώπινης αναπαραγωγής
- Βιοηθική, πολιτική διαδικασία και ρύθμιση

Γ' Εξάμηνο σπουδών-χειμερινό εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα

- Βιοηθική και τέλος της ζωής
- Εφαρμογές κοινωνικής έρευνας σε ζητήματα βιοηθικής

Μαθήματα επιλογής

- Ειδικά θέματα στο Βιοδίκαιο
- Βιολογικά επιτεύγματα και βιοηθική

Δ' Εξάμηνο σπουδών-εαρινό εξάμηνο

- Εκπόνηση Διπλωματικής Μεταπτυχιακής Εργασίας

B' Κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών-Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής.

Ο Β' Κύκλος σπουδών έχει διάρκεια σπουδών τουλάχιστον τριών (3) ακαδημαϊκών ετών και οδηγεί στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος. Στόχος του είναι η προώθηση της επιστημονικής έρευνας σε θέματα Βιοηθικής. Ολοκληρώνεται με τη συγγραφή της Διδακτορικής Διατριβής, η οποία αποτελεί πρωτότυπη ερευνητική συμβολή σ' ένα από τα πεδία της Βιοηθικής. Ο υποψήφιος διδάκτορας οφείλει να βρίσκεται σε τακτική επαφή με τον επιβλέποντα και να προσκομίζει κατ' έτος γραπτή έκθεση με επαρκή στοιχεία σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής Διατριβής. Μέρος των υποχρεώσεων όλων των φοιτητών του ΠΜΣ είναι η συμμετοχή τους στα σεμινάρια ειδικών, στις διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών, στα συνέδρια και σε όλες τις επιστημονικές δραστηριότητες του ΠΜΣ.

Επαγγελματικές προοπτικές αποφοίτων.

Οι απόφοιτοι του Προγράμματος μπορούν να εργαστούν σε όλους τους κλάδους του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα που αφορούν την εκπαίδευση, την έρευνα, τη διαμόρφωση και τον έλεγχο πολιτικών σε συναφή προς το αντικείμενο πεδία. Ορισμένοι εξ αυτών, οι οποίοι είναι ήδη εργαζόμενοι σε τομείς όπως εκείνος της υγείας, επιστρέφουν στο επαγγελματικό τους πεδίο με βαθύτερη κατανόηση των ηθικών προβλημάτων που συνήθως καλούνται να αντιμετωπίσουν.

Οι απόφοιτοι, γενικά, μπορούν να εργασθούν:

- Ως διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ
- Ως επιστημονικό και ερευνητικό προσωπικό σε κέντρα και υπηρεσίες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα
- Ως καθηγητές αυξημένων προσόντων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σε συνδυασμό με το κατάλληλο πρώτο πτυχίο)
- Ως σύμβουλοι σε φορείς και υπηρεσίες που εφαρμόζουν ή επεξεργάζονται ρυθμίσεις και κανόνες, όπως νομοπαρασκευαστικές και συμβουλευτικές επιτροπές, επιτροπές ηθικής και δεοντολογίας, επιτροπές ελέγχου, αλλά και συλλογικά όργανα των αρμοδίων επιστημονικών κοινοτήτων (Ιατρικός Σύλλογος, Δικηγορικός Σύλλογος κλπ)
- Ως στελέχη διοίκησης στο δημόσιο τομέα, σε Υπουργεία, όπως το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Γεωργίας, το Υπουργείο Βιομηχανίας
- Ως στελέχη διοίκησης σε Υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε θέσεις που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία, τη διαχείριση, προστασία και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, με την εφαρμογή και τον έλεγχο της πολιτικής υγείας και της περιβαλλοντικής πολιτικής της πολιτείας
- Ως σύμβουλοι σε οργανισμούς σχετικούς με την τεχνολογία τροφίμων, την παραγωγή φαρμάκων, σε φορείς εκμετάλλευσης βιολογικών προϊόντων, σε εταιρείες βιοτεχνολογίας
- Ως στελέχη σε τομείς του πολιτισμού, ΜΜΕ, εκδοτικούς οργανισμούς
- Ως σύμβουλοι σε υπηρεσίες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων βιοηθικής αγωγής.

3.2.2.2. Αξιολόγηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Βιοηθική.

Τίτλος του ΠΜΣ.

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Βιοηθική λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 ενώ αντικείμενό του αποτελεί η γνωστική περιοχή της Βιοηθικής, η οποία αποτελεί διεπιστημονική προσέγγιση των ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν

από, ή σχετίζονται με, τις Επιστήμες της Ζωής, τις ιατρικές εφαρμογές τους, τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους.

Τμήμα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο ΠΜΣ.

Στο ΠΜΣ συνεργάζονται τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης: Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών που έχει και τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος, Ιατρικής, Βιολογίας και Κοινωνιολογίας ενώ συμμετέχουν διδάσκοντες και από τα Τμήματα Πολιτικής Επιστήμης, Οικονομικών και Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Παράλληλα το Πρόγραμμα έχει εγκαταστήσει ένα ευρύ δίκτυο συνεργασιών με διδάσκοντες, ερευνητές και ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Ιδρύματα του εσωτερικού με τα οποία συνεργάζεται το πρόγραμμα είναι τα παρακάτω:

- Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήματα Νομικής, Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας των Επιστημών)
- Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Σχολή Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών)
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Τμήματα Νομικής και Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής)
- Πανεπιστήμιο Πατρών (Τμήμα Ιατρικής)
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας)
- Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής
- Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας
- Συνοδική Επιτροπή της Εκκλησίας της Ελλάδος
- Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων

Ανταπόκριση του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Η λειτουργία του ΠΜΣ από την έναρξή του (κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004) ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στους προγραμματικούς στόχους του. Μέχρι 23/10/2009 ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που απέκτησαν τον τίτλο του ΜΔΕ ήταν 52. Αναλυτικά στοιχεία στον ιστότοπο του προγράμματος: <http://bioethics.fks.uoc.gr/ptyxiouxoi.html>. Ταυτόχρονα στο πρόγραμμα έχουν γίνει δεκτοί 8 υποψήφιοι διδάκτορες οι οποίοι εκπονούν διδακτορικές διατριβές (βλ. http://bioethics.fks.uoc.gr/students_phd_candidates.html).

Το ΠΜΣ έχει σχεδιαστεί και απευθύνεται για φοιτητές που προέρχονται από ποικίλες επιστημονικές κατευθύνσεις και απευθύνεται σε θεωρητικούς και βασικούς επιστήμονες όσο και σε εκείνους που ασκούν συμβουλευτικό, διαγνωστικό και θεραπευτικό έργο στο ιατρικό περιβάλλον, σε αυτούς που σχεδιάζουν πολιτικές, σε αυτούς που εφαρμόζουν ή επεξεργάζονται ρυθμίσεις και κανόνες. Η διάσταση της διεπιστημονικότητας στην οποία στοχεύει το πρόγραμμα καταγράφεται και στις θεματικές των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών και των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται.

Αναφορικά ειδικότερα με το Τμήμα Κοινωνιολογίας, από τις 52 Εργασίες που εκπονήθηκαν μέχρι 23/10/2009 (ημερομηνία προτελευταίας δημόσιας υποστήριξης) 7 έγιναν υπό την επίβλεψη μελών ΔΕΠ του Τμήματος και κατά συνέπεια οι αντίστοιχοι τίτλοι απονεμήθηκαν από το Τμήμα Κοινωνιολογίας. Επιπλέον, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν ως μέλη τριμελών εξεταστικών επιτροπών σε άλλες 8 Εργασίες. Σε σχέση με τις διδακτορικές διατριβές που εκπονούνται στο πλαίσιο του

προγράμματος, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν ως μέλη τριμελών επιτροπών σε 3 από αυτές.

Περαιτέρω, καθώς σημαντικός αριθμός των φοιτητών του ΠΜΣ είναι ενεργοί στον τομέα της υγείας (ιατροί, νοσηλευτές, μαίες), του δικαίου (δικηγόροι) και άλλους επαγγελματικούς τομείς (εκπαιδευτικοί) η διάσταση του προγράμματος που αναφέρεται στην παιδεία επιστημόνων ικανών να συνδέσουν την επιστημονική έρευνα με τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής υπηρετείται εξίσου καλά.

Στο ίδιο πλαίσιο το ΠΜΣ κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του έχει διοργανώσει πλήθος εκδηλώσεων (ομιλίες, συνέδρια ημερίδες κλπ) σημαντικός αριθμός των οποίων είναι ανοιχτός ή απευθύνεται κατά κύριο λόγο στο ευρύ κοινό (αναλυτικά βλ. <http://bioethics.fks.uoc.gr/Ekdhlvseis.htm>).

Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ Βιοηθική.

Με βάση την ανωτέρω παρουσίαση του ΠΜΣ Βιοηθική, τα υποχρεωτικά μαθήματα (10) αποτελούν περίπου το 47,6% των συνολικών (21) μαθημάτων/σεμιναρίων χωρίς να υπολογίζεται η διπλωματική εργασία. Το περιεχόμενο των υποχρεωτικών μαθημάτων σχετίζεται άμεσα με το γνωστικό πεδίο της φιλοσοφίας, της ιατρικής, της βιολογίας, της κοινωνιολογίας και του δικαίου. Με παρόμοιο τρόπο κατανέμονται και τα μαθήματα επιλογής ως προς το περιεχόμενό τους προκειμένου οι φοιτητές από τη μια να αποκτούν απαραίτητες γνώσεις που σχετίζονται με ζητήματα βιοηθικής σε συσχετισμό με το ιδιαίτερο γνωστικό πεδίο επιστημών όπως η φιλοσοφία, η ιατρική, η βιολογία, η κοινωνιολογία και το δίκαιο.

Το περιεχόμενο των μαθημάτων/σεμιναρίων καθορίζεται από τον/τους διδάσκοντα/διδάσκοντες του μαθήματος ενώ η οργάνωση των μαθημάτων συντονίζεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Σημαντική διάσταση της δομής, λειτουργικότητας και συνεκτικότητας του ΠΜΣ Βιοηθική αποτελούν οι ημερίδες μεταπτυχιακών φοιτητών στις οποίες έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν εργασίες που εκπονούν στο πλαίσιο συγκεκριμένων σεμιναριακών μαθημάτων και οι δημόσιες υποστηρίξεις των μεταπτυχιακών εργασιών που δίνουν την ευκαιρία σε φοιτητές και διδάσκοντες να γνωρίζουν και να αξιολογούν το περιεχόμενο των σχετικών εργασιών. Κορυφαίο γεγονός στη δομή, λειτουργικότητα και συνεκτικότητα του ΠΜΣ αποτελεί το ετήσιο retreat του προγράμματος στο οποίο φοιτητές, διδάσκοντες καθώς και επιστήμονες και ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό συναντώνται και στο πλαίσιο και με αφορμή σχετικές εισηγήσεις έχουν τη δυνατότητα να επεξεργαστούν ερευνητικά, θεωρητικά και διδακτικά ζητήματα της βιοηθικής.

Το εξεταστικό σύστημα.

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών προσδιορίζεται από τον εκάστοτε διδάσκοντα ή διδάσκοντες του σεμιναρίου και προσιδιάζει στο περιεχόμενο του μαθήματος. Συνήθεις τρόποι εξέτασης είναι οι γραπτές ή προφορικές εξετάσεις και η συγγραφή δοκιμίου. Η ανάθεση της μεταπτυχιακής εργασίας γίνεται μετά από πρόταση του φοιτητή και του επιβλέποντος καθηγητή που επικυρώνεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή του Προγράμματος. Η ΕΔΕ ορίζει και την τριμελή επιτροπή επίβλεψης της μεταπτυχιακής εργασίας. Αντίστοιχη διαδικασία ακολουθείται και για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης

εξασφαλίζεται επιπροσθέτως από τη δημόσια υποστήριξη τόσο των μεταπτυχιακών εργασιών όσο και των διδακτορικών διατριβών.

Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Τον Απρίλιο εκάστου έτους δημοσιεύεται (στον τύπο και στην ιστοσελίδα του προγράμματος) πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο πρόγραμμα (<http://bioethics.fks.uoc.gr/NewStudents2010.htm>). Οι υποψήφιοι φοιτητές καλούνται να καταθέσουν αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα, αντίγραφο πτυχίου και πιστοποιητικό σπουδών, αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα, υπόμνημα (μέχρι 1000 λέξεις στο οποίο αναφέρονται τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου καθώς και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να αναλάβει σπουδές στο συγκεκριμένο πρόγραμμα), πιστοποιητικά κατοχής αγγλικής γλώσσας, δύο συστατικές επιστολές και δύο φωτογραφίες (<http://bioethics.fks.uoc.gr/EntypaYpopsifiothtas.htm>).

Οι υποψήφιοι καλούνται σε συνέντευξη που διεξάγεται κατά το μήνα Μάιο. Κατά την επιλογή συνεκτιμώνται το αποτέλεσμα της συνέντευξης (στην οποία συμμετέχουν όλα τα μέλη της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής του Προγράμματος), ο βαθμός πτυχίου, ο βαθμός επιτυχίας στα συναφή με το Πρόγραμμα μαθήματα, η άρτια γνώση της αγγλικής, προηγούμενη εμπειρία, ενδεχόμενες δημοσιεύσεις ή επιστημονικές εργασίες και συστατικές επιστολές.

Η συνέντευξη καλύπτει θέματα επιστημονικού ενδιαφέροντος και αποβλέπει στη διαπίστωση της γενικής κατάρτισης των υποψηφίων και της ικανότητάς τους να ανταποκρίνονται στις ουσιαστικές απαιτήσεις του Προγράμματος, συνεκτιμώντας το κίνητρο, το ενδιαφέρον αλλά και την επιστημονική επάρκειά τους σε σχέση με τη Βιοηθική. Σε περίπτωση που, με βάση τα υποβληθέντα πιστοποιητικά, δεν προκύπτει το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της αγγλικής γλώσσας ο υποψήφιος καλείται σε προφορική εξέταση.

Χρηματοδότηση του ΠΜΣ.

Από τον Ιανουάριο 2003 μέχρι τον Αύγουστο 2008, το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά 25% από Εθνικούς Πόρους (ΥΠΕΠΘ/ΕΚΤ). Από το Σεπτέμβριο 2008 το ΠΜΣ χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Διεθνής διάσταση του ΠΜΣ.

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του ΠΜΣ σημαντικός αριθμός επισκεπτών που προέρχονται από Πανεπιστήμια ή/και ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού έδωσε διαλέξεις, συμμετείχε σε ημερίδες και συνέδρια (βλ. αναλυτικά <http://bioethics.fks.uoc.gr/Ekdhlvseis.htm>).

Αν και τα μαθήματα γίνονται όλα στην ελληνική γλώσσα, η διεθνής διάσταση του προγράμματος ενισχύεται τόσο με από τις ομιλίες και διαλέξεις ξένων επισκεπτών καθηγητών και ερευνητών (που γίνονται συνήθως στην Αγγλική γλώσσα) όσο και από την εκτεταμένη χρήση ξένης βιβλιογραφίας στις παραδόσεις και τα μαθήματα.

Παράλληλα το ΠΜΣ έχει εγκαταστήσει συνεργασίες με διάφορα ιδρύματα του εξωτερικού μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- Institute of Biomedical Ethics, University of Zurich, Switzerland
- Center for Bioethics, Department of Medical Ethics, University of Pennsylvania, USA

- Institute of Medicine Law and Bioethics, School of Law, University of Manchester, UK
- Institute of Bioethics, Leeds University, UK
- Centre for Public Law, Universite de Montreal, Canada
- Institute of Labour Law and Research Centre for Data Protection Law, University of Frankfurt

Αναλυτικότερα, οι διεθνείς συνεργασίες του προγράμματος αναφέρονται στον ιστότοπο: <http://bioethics.fks.uoc.gr/ProsvpikoGR.htm>.

3.2.3. Διατμηματικό ΠΜΣ «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» με το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Το ΠΜΣ «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία», από το ακαδημαϊκό εξάμηνο 1997-1998 λειτουργεί ως διατμηματικό πρόγραμμα (B7/235/29-6-98, ΦΕΚ 848/12.8.98, τ. Β') με συνεργαζόμενα τμήματα το Τμήμα Κοινωνιολογίας και το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο πλαίσιο του οποίου είχε αρχικά λειτουργήσει από το 1991-1992 (και αναγνωρισθεί με υπουργική απόφαση το 1993). Τον Αύγουστο του 1998, το ΠΜΣ εντάχθηκε σε πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ και μετατράπηκε σε διατμηματικό με τη συμμετοχή του Τμήματός μας. Με αυτό το καθεστώς εξακολούθησε να λειτουργεί και μετά τη λήξη του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ. Τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος έχει αναλάβει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Διευθυντής του ΠΜΣ είναι ο Καθηγητής του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Χρήστος Χατζηιωσήφ, ενώ από την πλευρά του Τμήματος Κοινωνιολογίας υπεύθυνο μέλος ΔΕΠ είναι η μόνιμη Επίκουρος Καθηγήτρια Ελένη Φουρναράκη.

Το ΠΜΣ «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» επιδιώκει να προσφέρει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες μια σε βάθος γνώση της εξέλιξης της ευρωπαϊκής και ελληνικής κοινωνίας κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα, να τους εξοικειώσει με τις μεθόδους της έρευνας και τις σύγχρονες κατευθύνσεις στην ιστοριογραφία, αλλά όπως αυτές διαπλέκονται ευρύτερα με τις μεθόδους των κοινωνικών επιστημών και με τα μεγάλα ρεύματα της κοινωνικής και κοινωνιολογικής θεωρίας. Σε αυτό το πλαίσιο, αρκετά μαθήματα θεωρητικά, κοινωνιολογικά και ιστορικά έχουν προσφερθεί από το Τμήμα Κοινωνιολογίας από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 μέχρι και σήμερα. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα ακόλουθα:

1998-1999:

Εαρινό Εξάμηνο: Δημήτρης Κοτρόγιαννος, «Η έννοια του Κράτους στη νεωτερική σκέψη».

1999-2000:

Εαρινό Εξάμηνο: Σταύρος Κωνσταντακόπουλος, «Άτομο και κοινωνία στη σκέψη των στοχαστών του 19^{ου} αιώνα».

2003-2004:

Χειμερινό Εξάμηνο: Ελένη Φουρναράκη, «Προσεγγίσεις στην Ιστορία της Φυσικής Αγωγής και των Σπορ».

2004-2005:

Χειμερινό Εξάμηνο: Σωκράτης Κονιόρδος, «Κοινωνικό Κεφάλαιο: Χθες και σήμερα».

2005-2006:

Χειμερινό Εξάμηνο: Ανδρέας Μοσχονάς, «Τάξεις και Στρώματα στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία».

Εαρινό Εξάμηνο: Σωκράτης Κονιόρδος, «Κοινωνιολογικές θεωρίες για την οικονομία».

2006-2007:

Χειμερινό Εξάμηνο: Ανδρέας Μοσχονάς, «Τάξεις και Στρώματα στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία».

Τα μαθήματα οργανώνονται με στόχο μια πολυεπίπεδη προσέγγιση της σύγχρονης περιόδου της ιστορίας των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Στόχος είναι να εξετασθεί συστηματικά η ευρωπαϊκή διάσταση των ιστορικών φαινομένων, ενώ οι μετασχηματισμοί της ελληνικής κοινωνίας επιχειρείται να τοποθετηθούν στο γενικό πλαίσιο ευρύτερων κοινωνικών μετασχηματισμών στον ευρωπαϊκό χώρο και στους γειτονικούς με την Ελλάδα λαούς της Μεσογείου. Μέσα από όλα αυτά τα εγχειρήματα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα αρχίσουν να αποκτούν εγκαίρως μια κοινή γλώσσα με τους ευρωπαίους ιστορικούς και κοινωνικούς επιστήμονες και θα είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να παρακολουθήσουν τις διεθνείς συζητήσεις. Τέλος, στόχος του ΠΜΣ είναι να τους προετοιμάσει για να συνεχίσουν στο δεύτερο κύκλο των μεταπτυχιακών τους σπουδών στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) αυτή τη στιγμή είναι πέντε διδακτικά εξάμηνα, αλλά θα γίνει διετής όταν το ΠΜΣ θα προσαρμοσθεί στο νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΠΜΣ με την ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης αναμενόμενης σχετικής υπουργικής απόφασης. Κάθε σεμινάριο εκ των πέντε σεμιναρίων που υποχρεούνται να εκπονήσουν οι φοιτητές αντιστοιχεί σε 15 πιστωτικές μονάδες ECTS και η τελική διπλωματική εργασία σε 75. Το σύνολο των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων ανέρχεται σε 150.

Το ΠΜΣ λειτουργεί με βάση Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας, στον οποίο ορίζονται οι στόχοι του, οι τίτλοι και η διάρκεια σπουδών, οι προϋποθέσεις εισαγωγής, ο κανονισμός και το πρόγραμμα σπουδών.⁹

⁹ Βλέπε Παράρτημα VIII.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

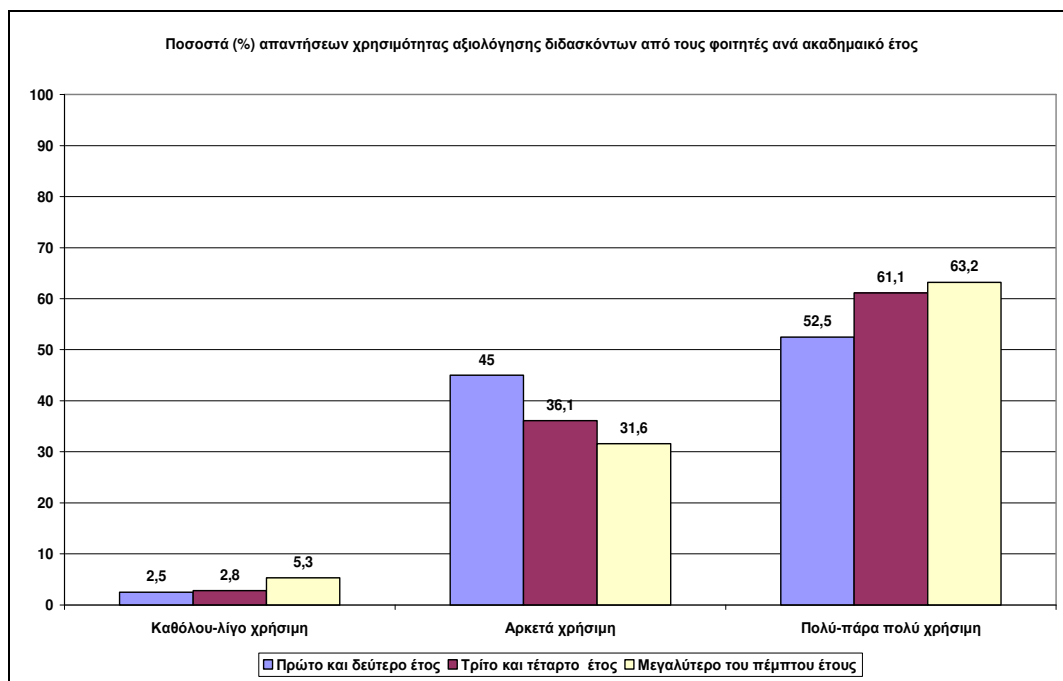
4.1. Αξιολόγηση Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης. Ερωτηματολόγιο Φοιτητών : Διδασκαλία.

Ζητήματα που σχετίζονται με τη διδασκαλία αναλύονται στην παρούσα ενότητα.

Χρησιμότητα αξιολόγησης.

Την αξιολόγηση των διδασκόντων θεωρούν οι φοιτητές του δείγματος ως ιδιαίτερα χρήσιμη. Στο σύνολο του δείγματος, ποσοστό 58,4% θεωρεί ότι η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές είναι «πάρα πολύ» και «πολύ χρήσιμη» (ποσοστά 27,7% και 30,7%) αντίστοιχα ενώ ποσοστό 38,6% τη θεωρεί «αρκετά χρήσιμη». Η ανάλυση της κατανομής των συχνοτήτων των απαντήσεων ανά έτος σπουδών δείχνει περαιτέρω ότι τα μεγαλύτερα έτη σπουδών φαίνεται να αξιολογούν την αξιολόγηση ως χρησιμότερη συγκριτικά με τα μικρότερα έτη σπουδών. Έτσι, το ποσοστό των φοιτητών που φοιτούν σε έτος σπουδών πέραν του πέμπτου και που απαντούν ότι η αξιολόγηση είναι «πολύ» και «πάρα πολύ χρήσιμη» είναι 63,2% κατά τι υψηλότερο από το ποσοστό 61,1% των φοιτητών που φοιτούν στο τρίτο και τέταρτο έτος και υψηλότερη από το ποσοστό 52,5% των φοιτητών που φοιτούν στο πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών και θεωρούν την αξιολόγηση «πολύ» και «πάρα πολύ χρήσιμη». (Βλ. αναλυτικότερα Γράφημα 10).

Γράφημα 10

Χρήση και οργάνωση διδακτικού υλικού-σύστημα διανομής συγγραμμάτων.

Από τους συμμετέχοντες ζητήθηκε να αξιολογήσουν τη συχνότητα με την οποία χρησιμοποιούνται και οργανώνονται ζητήματα σχετικά με τη διάθεση διδακτικού

υλικού από τους διδάσκοντες. Οι ερωτήσεις και η κατανομή των ποσοστών των απαντήσεων εμφανίζονται αναλυτικά στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Ποσοστά απαντήσεων φοιτητών αναφορικά με ζητήματα οργάνωσης διδακτικού υλικού.

	1. Πολύ σπάνια	2. Σπάνια	3. Συνήθως	4. Συχνά	5. Πολύ συχνά
Οι διδάσκοντες/σες διανέμουν περιγράμματα για τα μαθήματα/σεμινάρια	3,0%	8,0%	27,0%	25,0%	37%
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν το student web/class web		6,0%	23,0%	35,0%	36%
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως επιπρόσθετο διδακτικό υλικό βιβλία		14,9%	24,8%	38,6%	20,8%
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως επιπρόσθετο διδακτικό υλικό, προσωπικές σημειώσεις (άρθρα κλπ)	2,0%	15,8%	15,8%	41,6%	24,8%
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως επιπρόσθετο διδακτικό υλικό, υλικό σε ιστοσελίδες	6,9%	37,6%	24,8%	19,8%	10,9%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα που διανέμονται στους φοιτητές στην αίθουσα	20,0%	37,0%	21,0%	16,0%	6%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα στο ράφι του μαθήματος στη βιβλιοθήκη	5,0%	21,0%	30,0%	32,0%	12%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. ClassWeb)	1,0%	7,9%	24,8%	38,6%	27,7%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται στην αρχή του εξαμήνου	23,0%	42,0%	27,0%	7,0%	1%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου	5,0%	18,0%	41,0%	27,0%	9%
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται λίγο πριν τις εξετάσεις	13,0%	28,0%	17,0%	22,0%	20%

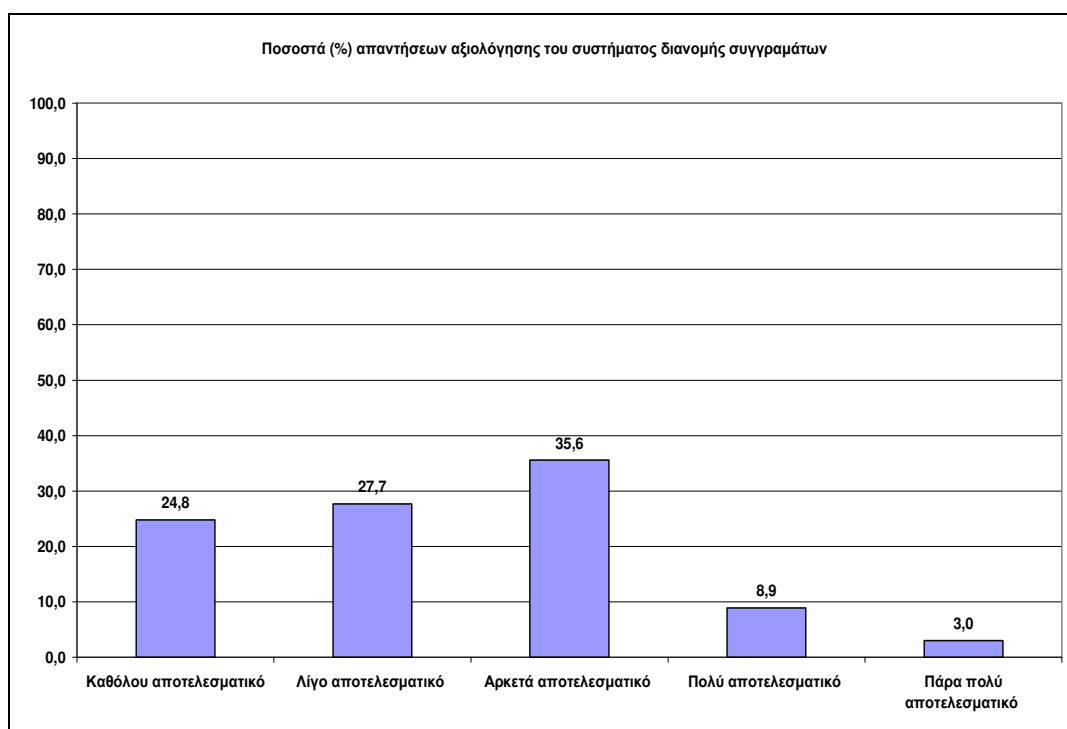
Με βάση λοιπόν τις σχετικές απαντήσεις, οι φοιτητές του δείγματος υποστηρίζουν ότι οι διδάσκοντες του Τμήματος Κοινωνιολογίας, τείνουν να διανέμουν τα περιγράμματα των μαθημάτων και σεμιναρίων στην αρχή του εξαμήνου («πολύ συχνά» ποσοστό 37% και «συχνά» ποσοστό 25%), χρησιμοποιούν «πολύ συχνά» (36%) και «συχνά» (35%) το student web/class web, ενώ «συχνά» (38,6%)

χρησιμοποιούν ως επιπρόσθετο υλικό βιβλία και προσωπικές σημειώσεις (41,6%) και «σπάνια» (37,6%) υλικό σε ιστοσελίδες. Το επιπλέον διδακτικό υλικό «σπάνια» (37%) διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα που διανέμονται στην αίθουσα ενώ «συχνά» (32%) και «συνήθως» (30%) το σχετικό υλικό διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα από το ράφι του μαθήματος στη βιβλιοθήκη όπως «συχνά» (38,6%) και «πολύ συχνά» (27,7%) το διδακτικό υλικό διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή (πχ στο classweb).

Το επιπλέον διδακτικό υλικό «σπάνια» (42%) διατίθεται στην αρχή του εξαμήνου και «συνήθως» (41%) κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. «Σπάνια» (28%) όμως υποστηρίζουν οι φοιτητές ότι διατίθεται το διδακτικό υλικό λίγο πριν τις εξετάσεις αν και 22% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι «συχνά» (22%) και «πολύ συχνά» 20%) το διδακτικό υλικό διατίθεται λίγο καιρό πριν τις εξετάσεις.

Σε συνάρτηση με τα παραπάνω οι φοιτητές ερωτήθηκαν πόσο αποτελεσματικό θεωρούν ότι είναι το σύστημα διανομής συγγραμμάτων. Με βάση τις σχετικές απαντήσεις φαίνεται ότι η αξιολόγηση του σχετικού συστήματος είναι μάλλον αρνητική. Αν και η απάντηση «αρκετά αποτελεσματική» εμφανίζει την υψηλότερη συχνότητα απαντήσεων (αντίστοιχο ποσοστό 35,6%) το άθροισμα των ποσοστών των απαντήσεων «λίγο αποτελεσματικό» και «καθόλου αποτελεσματικό» ισούται με 52,5% (27,7% και 24,8% αντίστοιχα (Γράφημα 11).

Γράφημα 11

Τήρηση προγράμματος μαθημάτων-παρακολούθηση.

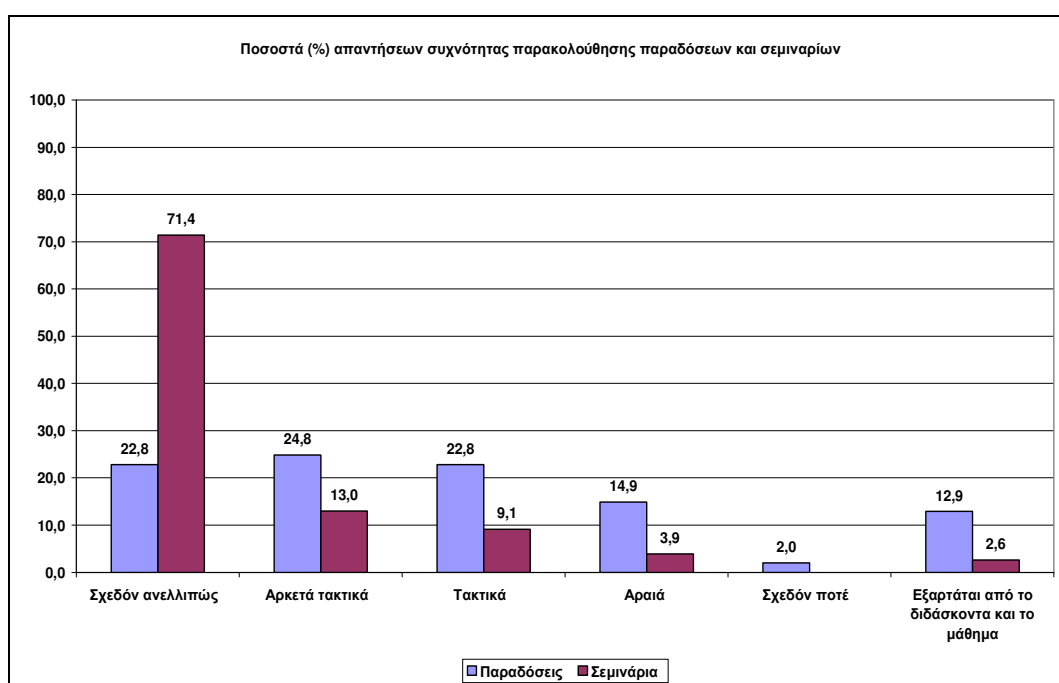
Στην ερώτηση «κατά τη γνώμη σας σε ποιο βαθμό τηρείται το πρόγραμμα μαθημάτων;» οι φοιτητές του δείγματος απάντησαν «πολύ» σε ποσοστό 43,6%, «αρκετά» σε ποσοστό 36,6% και «πάρα πολύ» σε ποσοστό 14,9% ενώ «λίγο» απάντησαν σε ποσοστό 5%.

Η συχνότητα παρακολούθησης σεμιναρίων και μαθημάτων διαφοροποιείται. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, «σχεδόν ανελλιπώς»

παρακολουθεί τα σεμινάρια ποσοστό 71,4% των ερωτηθέντων, «τακτικά» ποσοστό 13% και «τακτικά» ποσοστό 9,1%. «Αραιά» παρακολουθεί τα σεμινάρια ποσοστό 3,9% των φοιτητών του δείγματος ενώ μόνο 2,6% των ερωτηθέντων απαντούν ότι η παρακολούθηση του σεμιναρίου «εξαρτάται από το διδάσκοντα και το μάθημα».

Τα μαθήματα από την άλλη μεριά παρακολουθεί «αρκετά τακτικά» ποσοστό 24,8% των ερωτηθέντων. «Σχεδόν ανελλιπώς» και «τακτικά» παρακολουθούν τα μαθήματα οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 22,8% (για κάθε μία από τις απαντήσεις). «Αραιά» απάντησαν ότι παρακολουθούν τα μαθήματα οι φοιτητές του δείγματος σε ποσοστό 14,9% ενώ για ποσοστό 12,9% του δείγματος η συχνότητα της παρακολούθησης «εξαρτάται από τον διδάσκοντα και το μάθημα». «Σχεδόν ποτέ» δήλωσαν ότι παρακολουθούν μαθήματα φοιτητές του δείγματος σε ποσοστό 2% (Γράφημα 12).

Γράφημα 12

Σε ανοιχτή ερώτηση ζητήθηκε από όσους απάντησαν «αραιά» ή «καθόλου» να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Συνολικά 12 ερωτηθέντες απάντησαν στη σχετική ερώτηση ενώ κάποιοι επικαλέστηκαν παραπάνω από έναν λόγους ελλιπούς παρακολούθησης. Η εργασία προτάθηκε ως λόγος χαμηλής συχνότητας παρακολούθησης 6 φορές ενώ από 2 φορές προτάθηκε ως εξήγηση ότι η παρακολούθηση δεν είναι υποχρεωτική καθώς επίσης ότι δεν είναι σημαντική/αναγκαία. «Βαριέμαι» να ανεβαίνω στο Πανεπιστήμιο υποστηρίχθηκε σε δύο απαντήσεις και «συνήθως κοιμάμαι» σε μία άλλη. Από μία φορά υποστηρίχθηκε ότι η χαμηλή συχνότητα παρακολούθησης οφείλεται στην έλλειψη ενδιαφέροντος των μαθημάτων και η ύπαρξη άλλων δραστηριοτήτων.

Σε άλλη ανοιχτή ερώτηση ζητήθηκε από όσους απάντησαν ότι η παρακολούθηση «εξαρτάται από το διδάσκοντα και το μάθημα» να αναφέρουν τα στοιχεία που συμβάλλουν και τα στοιχεία που αποτρέπουν κάποιον από την παρακολούθηση του μαθήματος. Χαρακτηριστική είναι η παρακάτω απάντηση: «Παρακολουθώ εάν ο καθηγητής έχει μεταδοτικότητα και σου προκαλεί ενδιαφέρον για το αντικείμενο που διδάσκεται. Δεν παρακολουθώ εάν ο τρόπος διδασκαλίας του καθηγητή με αφήνει

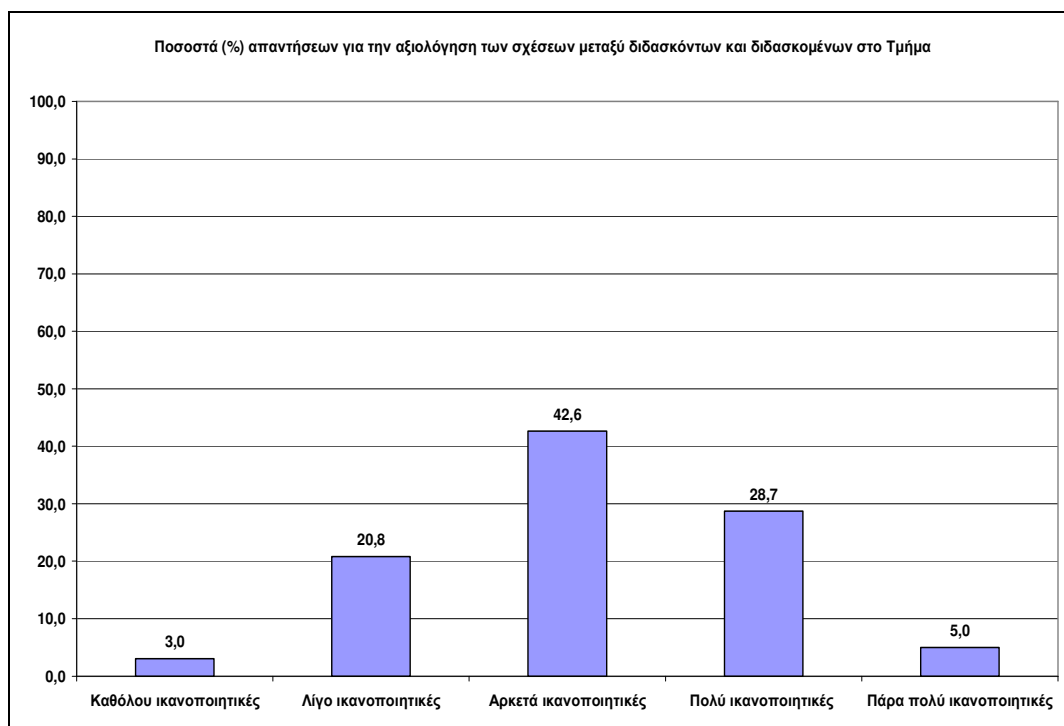
αδιάφορη και θεωρώ χάσιμο χρόνου την παρακολούθησή του». Με βάση τις σχετικές απαντήσεις προκύπτει ότι η θεματική, το αντικείμενο του μαθήματος συμβάλλει αρκετά στη συχνότητα παρακολούθησης. Παράλληλα όπως αναφέρεται σε μία απάντηση «[ε]άν αυτά που παραδίδει ο καθηγητής είναι καθαρά απομνημόνευση του βιβλίου δεν υπάρχει λόγος παρακολούθησης! Εάν το μάθημα δεν απαιτεί εργασία ή επιπλέον ασχολία είναι δυνατόν να μελετηθεί και χωρίς παρακολούθηση».

Ωστόσο, πιο σημαντικά (τουλάχιστον με βάση τη συχνότητα αναφοράς) είναι στοιχεία που σχετίζονται με τον διδάσκοντα όπως π.χ. η αμεσότητα, η μεταδοτικότητα, η καλή σχέση με τους φοιτητές, η ανοιχτή σκέψη του. Στοιχεία που αποτρέπουν τους φοιτητές από την παρακολούθηση και σχετίζονται με το διδάσκοντα είναι η «αδιαλλαξία» των διδασκόντων και «η στάση είμαι καθηγητής και παίρνω κεφάλια».

Σχέσεις διδασκόντων-φοιτητών.

Οι σχέσεις διδασκόντων και φοιτητών αποτελούν στοιχείο σημαντικού ενδιαφέροντος για τη λειτουργία του Τμήματος και εξετάζονται στην παρούσα ενότητα. Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις των φοιτητών του δείγματος, οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 42,6% αξιολογούν τις σχέσεις διδασκόντων-φοιτητών ως «αρκετά ικανοποιητικές». «Πολύ ικανοποιητικές» απαντά ότι είναι οι σχέσεις διδασκόντων-φοιτητών ποσοστό 28,7% του δείγματος και «πάρα πολύ ικανοποιητικές» ποσοστό 5% του δείγματος. Από την άλλη μεριά, «λίγο ικανοποιητικές» θεωρεί ότι είναι οι σχέσεις διδασκόντων-φοιτητών ποσοστό 20,8% των ερωτηθέντων και «καθόλου ικανοποιητικές» ποσοστό 3% του δείγματος (Γράφημα 13).

Γράφημα 13

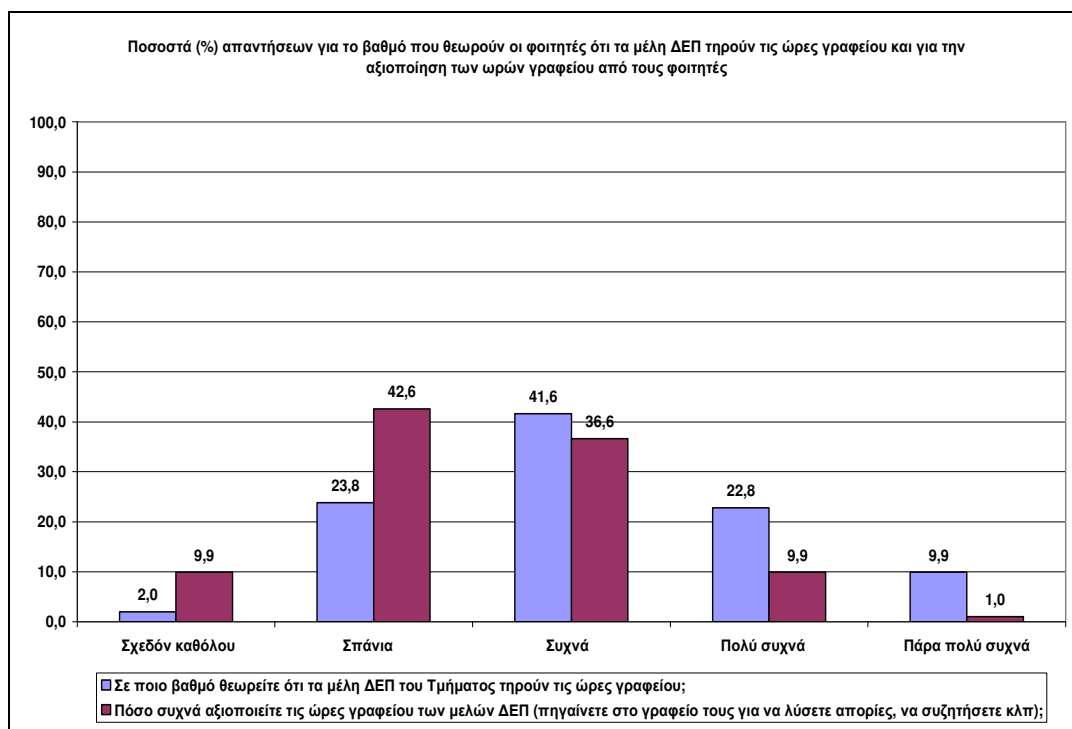

Μία ακόμη διάσταση των σχέσεων μεταξύ διδασκόντων-φοιτητών αξιολογήθηκε με βάση τις ώρες γραφείου των διδασκόντων, δηλαδή την τήρηση των ωρών αυτών από τους διδάσκοντες και την αντίστοιχη χρήση που κάνουν οι φοιτητές. Με βάση

τις απαντήσεις των ερωτηθέντων φαίνεται ότι οι φοιτητές του δείγματος κρίνουν ότι οι διδάσκοντες του Τμήματος είναι γενικά συνεπείς με τις ώρες γραφείου. Έτσι, ποσοστό 41,6% των ερωτηθέντων απαντούν ότι οι διδάσκοντες τηρούν «συχνά» τις ώρες γραφείου τους ενώ «πολύ συχνά» και «πάρα πολύ συχνά» υποστηρίζουν ότι τηρούν τις ώρες γραφείου ποσοστά 22,8% και 9,9% του δείγματος. (Γράφημα 14.)

Από την άλλη μεριά όμως, οι φοιτητές φαίνεται ότι δεν κάνουν χρήση των ωρών γραφείου των διδασκόντων προκειμένου να λύσουν απορίες, να συζητήσουν μαζί τους κλπ. Όπως προκύπτει από τις σχετικές απαντήσεις, 42,6% του δείγματος αξιοποιούν «σπάνια» τις ώρες γραφείου των διδασκόντων. «Συχνά» δηλώνει ότι αξιοποιεί τις ώρες γραφείου ποσοστό 36,6% του δείγματος ενώ «πολύ συχνά» και «πάρα πολύ συχνά» αξιοποιούν τις ώρες γραφείου ποσοστά 9,9% και 1% αντίστοιχα (Γράφημα 14).

Γράφημα 14

4.2. Αξιολόγηση Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης. Ερωτηματολόγιο μελών ΔΕΠ : Διδακτικό έργο.

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας αναφορικά με ζητήματα που σχετίζονται με την αξιολόγηση του διδακτικού έργου.

Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού.

Στην πλειοψηφία τους τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας υιοθετούν θετική στάση ως προς την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές καθώς 36,8% των ερωτηθέντων τη θεωρούν «πολύ χρήσιμη» και 26,3% «πάρα πολύ χρήσιμη». Ποσοστό ωστόσο, 10,5% των μελών Δ.Ε.Π θεωρεί ότι μια τέτοια διαδικασία έχει

μικρή χρησιμότητα. Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, ο συνολικός μέσος όρος ωρών που αφιερώνεται από τα μέλη Δ.Ε.Π του Τμήματος στην προετοιμασία διδασκαλίας των μαθημάτων εβδομαδιαίως είναι 9 ώρες. Η κατανομή συχνοτήτων και ποσοστιαίας αναλογίας των μέσων ωρών των ωρών διδακτικής προετοιμασίας όπως αναφέρονται από τους ερωτηθέντες παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

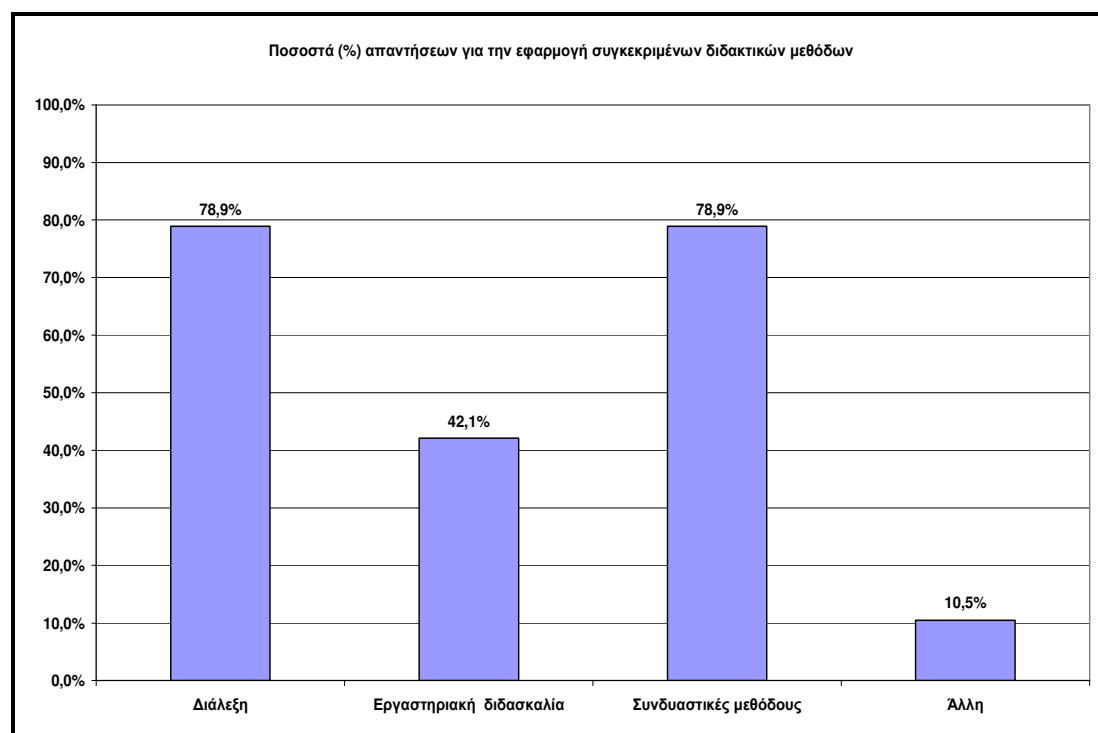
Πίνακας 1. Μέσος όρος ωρών εβδομαδιαίως προετοιμασίας διδασκαλίας.

Μέσος όρος ωρών εβδομαδιαίως στην προετοιμασία διδασκαλίας	Ποσοστά απαντήσεων
4	6,2%
5	12,5%
6	18,8%
8	6,2%
10	25,0%
12	18,8%
15	12,5%

Ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας.

Ως προς τις συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται από τα μέλη Δ.Ε.Π του Τμήματος όπως φαίνεται στο Γράφημα 14 την υψηλότερη συχνότητα εμφανίζουν οι διδακτικές μέθοδοι της διάλεξης (78,9%) και των συνδυαστικών μεθόδων (78,9%). Εργαστηριακή διδασκαλία υιοθετείται από το 42,1% των διδασκόντων ενώ άλλους τρόπους διδασκαλίας υιοθετεί ποσοστό 10,5% των ερωτηθέντων.

Γράφημα 14

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοστά των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις και τα ποσοστά επιτυχίας στις εξετάσεις των μαθημάτων.

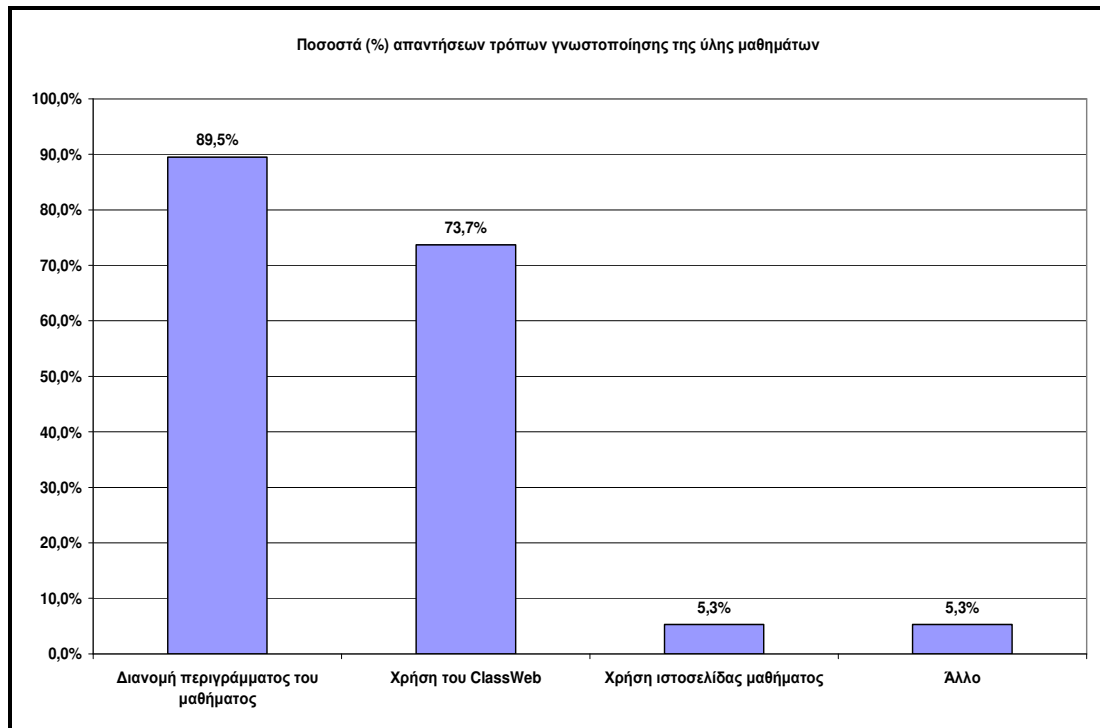
Πίνακας 2. Ποσοστά συμμετοχής στις εξετάσεις και ποσοστά επιτυχίας φοιτητών στις εξετάσεις.

Ποσοστό ΔΕΠ που απάντησαν	Ποσοστό φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις	Ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;
0%-25%	0,0%	10,5%
26%-50%	21,1%	47,4%
51%-75%	57,9%	42,1%
76-100%	21,1%	0,0%

Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου.

Αναφορικά με την οργάνωση του διδακτικού έργου, σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, 94,7% των ερωτηθέντων μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας, γνωστοποιεί στους φοιτητές την ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου. Οι συχνότεροι μέθοδοι γνωστοποίησης της ύλης είναι η διανομή του περιγράμματος του μαθήματος (89,5%) και η χρήση του ClassWeb (73,7%). Μικρό ποσοστό (5,3%) μελών ΔΕΠ γνωστοποιεί την ύλη κάνοντας χρήση ιστοσελίδας του μαθήματος ή άλλης μεθόδου (5,3%) (Γράφημα 15).

Γράφημα 15

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων υποστηρίζουν οι ερωτηθέντες ότι τηρείται «πολύ» (47,4%) και «πέρα πολύ» (52,6%). Παράλληλα, στο ερώτημα

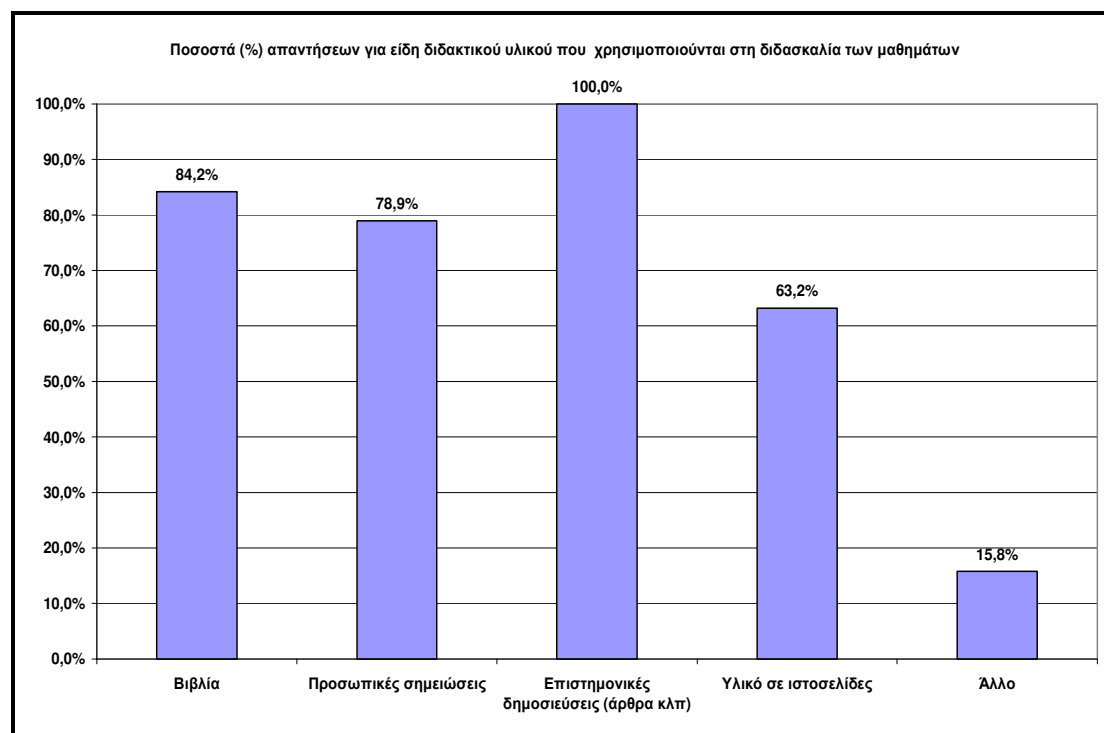
«Είναι ορθολογική η οργάνωση του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;» 52,6% των ερωτηθέντων απάντησαν «αρκετά», 36,8% «πολύ» και 10,5% «πάρα πολύ».

Η συντριπτική πλειοψηφία (94,7%) των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο. Ένα μόνο μέλος ΔΕΠ (5,3%) διδάσκει τώρα ή δίδαξε κατά τα τελευταία πέντε χρόνια μάθημα που δεν εμπίπτει στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό του αντικείμενο, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 10% του συνολικού προγράμματος διδασκαλίας του.

Εκπαιδευτικά βοηθήματα.

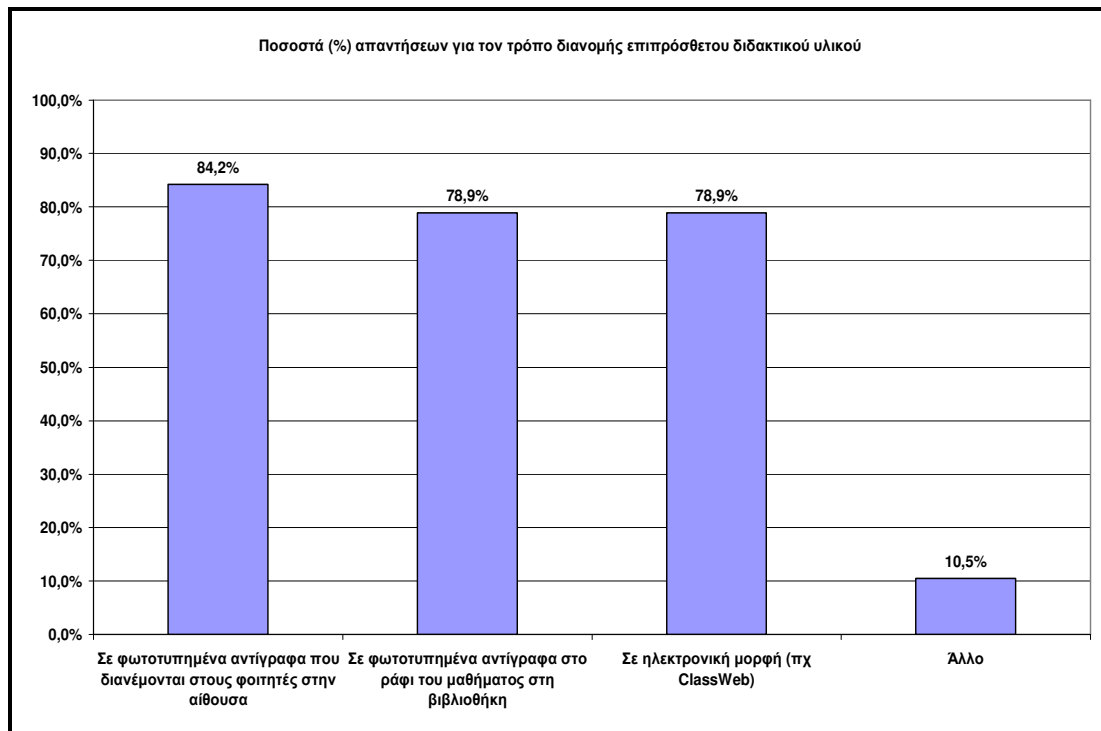
Επιπρόσθετο διδακτικό υλικό πέραν των συγγραμμάτων χρησιμοποιούνται, με βάση τις απαντήσεις σε σχετική ερώτηση από όλα τα μέλη ΔΕΠ. Αναφορικά με το είδος του επιπρόσθετου διδακτικού υλικού, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν επιστημονικές δημοσιεύσεις (100%), βιβλία (84,2%) και προσωπικές σημειώσεις (78,9%). Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 16.

Γράφημα 16

Στη πλειοψηφία τους (63,2%) οι ερωτηθέντες διανέμουν το επιπρόσθετο διδακτικό υλικό κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, ενώ 36,8% των μελών ΔΕΠ στην αρχή του εξαμήνου. Το πρόσθετο διδακτικό υλικό διατίθεται συνήθως σε μορφή φωτοτυπημένων αντιγράφων που διανέμονται στους φοιτητές στην αίθουσα (84,2%), φωτοτυπημένων αντιγράφων που βρίσκονται στο ράφι του μαθήματος στη βιβλιοθήκη (78,9%) ή σε ηλεκτρονική μορφή, επί παραδείγματι, μέσω του συστήματος classweb (78,9%) (Γράφημα 17).

Γράφημα 17

Ως προς την έκταση της ύλης που καλύπτεται από το επιπλέον διδακτικό υλικό 47,4% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι το σχετικό υλικό καλύπτει ποσοστό 51%-75% της συνολικής ύλης ενώ το ίδιο ποσοστό ερωτηθέντων (47,4%) αναφέρει ότι το επιπλέον διδακτικό υλικό καλύπτει ποσοστό 26%-50% της διδασκόμενης ύλης. Παράλληλα, ποσοστό 68,4% των μελών ΔΕΠ του Τμήματος χρησιμοποιούν οπτικο-ακουστικό υλικό ή εποπτικά μέσα διδασκαλίας στις παραδόσεις τους όπως PowerPoint (52,6%), ταινίες (47,4%) και διαφάνειες (31,6%).

Δυσανεστημένα εμφανίζονται τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με το σύστημα διανομής καθώς στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιημένος είστε από το σύστημα διανομής συγγραμμάτων στους φοιτητές;» ποσοστό 44,4% των ερωτηθέντων δηλώνει «καθόλου ικανοποιημένος», 27,8% «λίγο ικανοποιημένος» ενώ 27,8% «αρκετά ικανοποιημένος».

Μερικά ικανοποιημένοι είναι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματα από την προσέλευση των φοιτητών στις διαλέξεις. Συγκεκριμένα, περισσότεροι από τα μισά μέλη Δ.Ε.Π (52,6%) δηλώνουν «λίγο ικανοποιημένοι» από την προσέλευση των φοιτητών στις διαλέξεις και αντίστοιχα, 21,1% των ερωτηθέντων δηλώνουν «αρκετά ικανοποιημένοι». Ωστόσο, 26,3% δηλώνουν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι από την προσέλευση των φοιτητών την οποία χαρακτηρίζουν ιδιαίτερα περιορισμένη. Περαιτέρω, στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιημένος είστε από την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις; Ποσοστό 42,1% των ερωτηθέντων απάντησε «αρκετά ικανοποιημένος», 36,8% «λίγο ικανοποιημένος» ενώ ποσοστό 21,1% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν είναι «καθόλου ικανοποιημένος» από την προσέλευση των φοιτητών στις διαλέξεις.

Μερική επίσης είναι και η ικανοποίηση των μελών ΔΕΠ από την ποιότητα των εργασιών που κατατίθενται στα σεμινάρια. Συγκεκριμένα, στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιημένος είστε από το επίπεδο των εργασιών που καταθέτουν οι φοιτητές στο πλαίσιο σεμιναρίων;» 66,7% των ερωτηθέντων απάντησε «λίγο ικανοποιημένος» και 22,2% «αρκετά ικανοποιημένος». Αντίθετα, ποσοστό 5,6% απάντησε «καθόλου ικανοποιημένος». Εξειδικεύοντας, σε σχετική ερώτηση, τους λόγους για τους

οποίους δεν είναι ικανοποιημένοι από το επίπεδο των εργασιών που καταθέτουν οι φοιτητές στα σεμιναριακά μαθήματα, οι ερωτηθέντες αναφέρθηκαν σε ζητήματα που σχετίζονται με ελλιπή βιβλιογραφία, λογοκλοπή, αδυναμία γραφής με επιστημονικά κριτήρια, κλπ.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη διδασκαλία των μαθημάτων τους και τις αλλαγές που θα ήθελαν να κάνουν στη διδασκαλία των μαθημάτων τους, ζητήθηκε από τα μέλη ΔΕΠ να περιγράψουν σε δύο ανοιχτού-τύπου ερωτήσεις. Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος Κοινωνιολογίας στις δύο αυτές ανοιχτού-τύπου ερωτήσεις. Ειδικότερα, ως σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων τους, οι ερωτηθέντες αναφέρουν τα εξής:

- α) περιορισμένη συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα,
- β) έλλειψη ενδιαφέροντος και κινήτρων από τους φοιτητές,
- γ) χαμηλό επίπεδο των φοιτητών και έλλειψη κουλτούρας φοίτησης που επηρεάζει τη μαθησιακή διαδικασία,
- δ) έλλειψη κριτικής σκέψης των φοιτητών,
- ε) ελλείψεις σε υποστηρικτικό μηχανισμό των αιθουσών διδασκαλίας και
- στ) καθυστέρηση στη διανομή συγγραμμάτων.

Αναφορικά με τις σημαντικότερες αλλαγές που θα ήθελαν τα μέλη Δ.Ε.Π να κάνουν στη διδασκαλία των μαθημάτων τους προτείνουν τα παρακάτω:

- α) υποχρεωτικές παρουσίες,
- β) μεγαλύτερη αυστηρότητα στην προσέλευση των φοιτητών,
- γ) ενεργή συμμετοχή φοιτητών,
- δ) βελτίωση των αιθουσών (με κυκλικά έδρανα, κατάλληλες εγκαταστάσεις για χρήση νέων τεχνολογιών),
- ε) αύξηση στη χρήση οπτικο-ακουστικών μεθόδων και
- στ) καλύτερη προσαρμογή του περιεχομένου των παραδόσεων στους πρωτοετείς φοιτητές, με σκοπό τη σταδιακή εξοικείωση τους με τις πανεπιστημιακές απαιτήσεις.

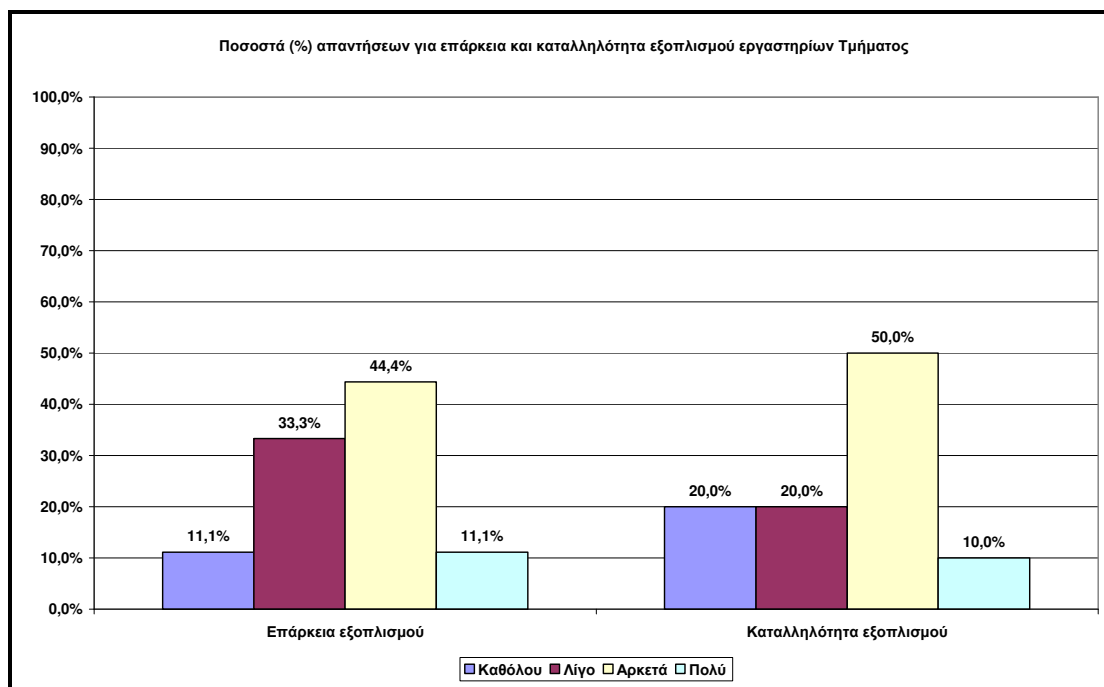
Μέσα και υποδομές.

Τα υφιστάμενα μέσα και υποδομές του Τμήματος Κοινωνιολογίας όπως σχετίζονται με το διδακτικό έργο αξιολογούνται σε αυτή την ενότητα. Έτσι, στο ερώτημα αν επαρκούν οι αίθουσες διδασκαλίας για τις ανάγκες του Τμήματος, ποσοστό 63,2% των ερωτηθέντων απάντησε «λίγο» και το 36,8% «αρκετά». Σε σχέση με την καταλληλότητα των αιθουσών διδασκαλίας, 57,9% των μελών ΔΕΠ υποστηρίζουν ότι είναι «λίγο κατάλληλες», 31,6% «αρκετά κατάλληλες», ενώ το ίδιο ποσοστό των ερωτηθέντων (5,3%) κινείται στα δύο άκρα και χαρακτηρίζει τις αίθουσες διδασκαλίας «πολύ κατάλληλες» και «ακατάλληλες». Ο υποστηρικτικός εξοπλισμός των αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος αξιολογείται από 26,3% των ερωτηθέντων ως ανεπαρκής. Ωστόσο, 21,1% και 52,6% των μελών Δ.Ε.Π θεωρούν ότι υπάρχει μικρή ή σχετικά μεγάλη επάρκεια, αντίστοιχα του υποστηρικτικού εξοπλισμού στο Τμήμα.

Εργαστηριακά μαθήματα διδάσκουν 38,9% των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος. Από αυτούς ποσοστό 14,3% θεωρεί ότι τα εργαστήρια του Τμήματος δεν επαρκούν για την κάλυψη των διδακτικών του αναγκών, ενώ το 85,7% υποστηρίζει ότι υπάρχει μια σχετικά μικρή επάρκεια. Αντίστοιχα ως «αρκετά» (50%) και «πολύ» (10%) ικανοποιητικός αξιολογήθηκε ο εξοπλισμός των εργαστηρίων. Αναλυτικά οι

απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π για την επάρκεια και την καταλληλότητα του εξοπλισμού των εργαστηρίων παρουσιάζονται στο Γράφημα 19.

Γράφημα 19

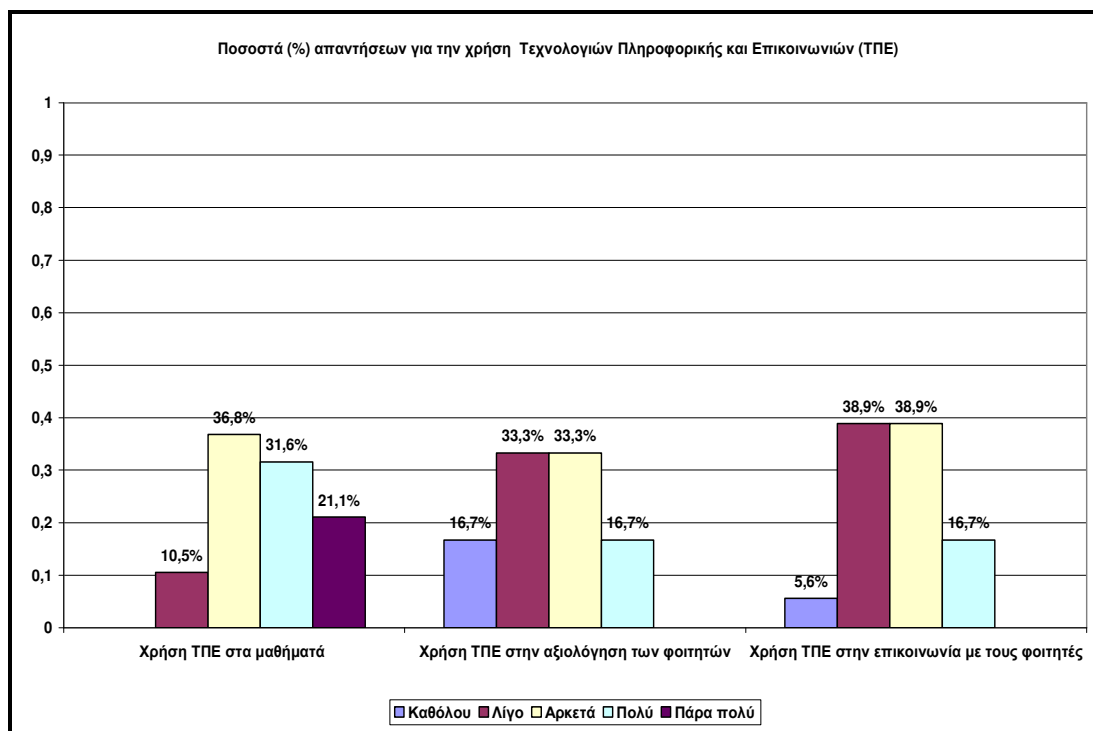

Περαιτέρω, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που διδάσκουν εργαστηριακά μαθήματα στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιητική είναι η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα εργαστήρια σας;» απάντησαν «αρκετά» σε ποσοστό 45,5%, «λίγο» σε ποσοστό 27,3% ενώ 9,1% ήταν το ποσοστό που έλαβαν κάθε μία από τις απαντήσεις «καθόλου», «πολύ» και «πάρα πολύ». Επιπλέον, στο ερώτημα «Πιστεύετε ότι επαρκούν τα μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος μας;» 38,5% των ερωτηθέντων απάντησε «αρκετά» και 7,7% «πάρα πολύ». Αντίθετα, 38,5% απάντησε «λίγο» και 15,4% «καθόλου».

Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (π.χ. Class Web, e-mail, Διαδίκτυο).

Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (π.χ. Class Web, e-mail, διαδίκτυο) από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος για τα μαθήματα, την αξιολόγηση των φοιτητών και την επικοινωνία μαζί τους, αναλύονται στην παρούσα ενότητα. Όπως φαίνεται και στο Γράφημα 20 οι ερωτηθέντες τείνουν να χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες τεχνολογίες συχνότερα στα μαθήματά τους, δευτερευόντως στην επικοινωνία με τους φοιτητές και λιγότερο συχνά για την αξιολόγηση των φοιτητών. Ειδικότερα, οι ερωτηθέντες χρησιμοποιούν ΤΠΕ για τα μαθήματά τους «πολύ» και «πάρα πολύ» σε ποσοστά 31,6% και 21,1% αντίστοιχα ενώ «αρκετά» χρησιμοποιούν ΤΠΕ σε ποσοστό 26,8%. Στην επικοινωνία με τους φοιτητές οι ερωτηθέντες χρησιμοποιούν ΤΠΕ «πολύ» σε ποσοστό 16,7% και «αρκετά» σε ποσοστό 38,9%. Από την άλλη μεριά για την αξιολόγηση των φοιτητών ΤΠΕ χρησιμοποιούν «πολύ» 16,7% και «αρκετά» 33,3% των μελών ΔΕΠ. Η συχνότητα χρήσης ΤΠΕ από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρουσιάζεται αναλυτικά στο Γράφημα 20.

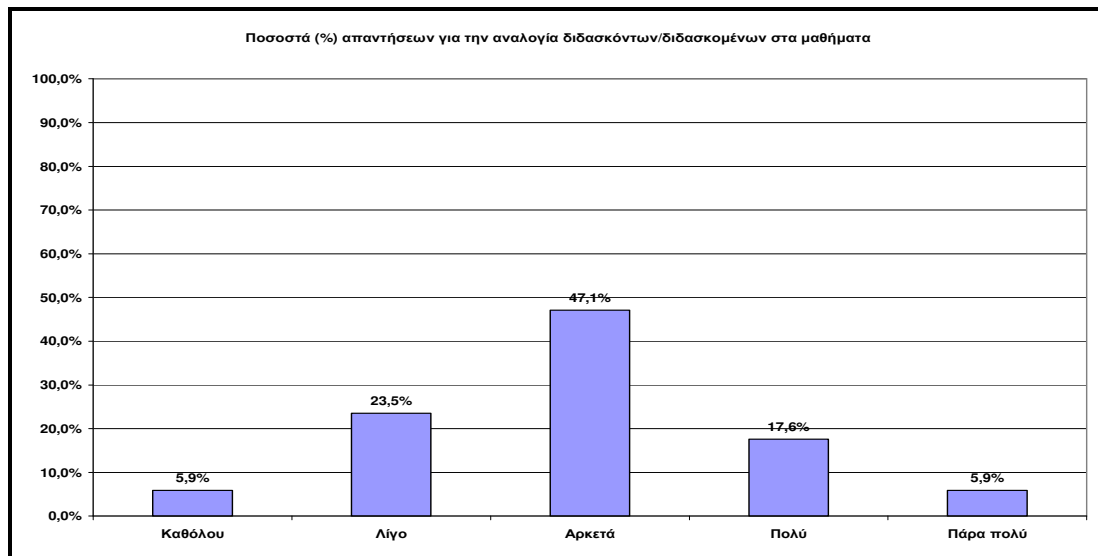
Γράφημα 20

Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία.

Η αξιολόγηση της αναλογίας μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων στα μαθήματα και τα φροντιστήρια του Τμήματος παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 21. Όπως φαίνεται και στο Γράφημα 21 το υψηλότερο ποσοστό (47,1%) των ερωτηθέντων δηλώνει ότι η συγκεκριμένη αναλογία είναι αρκετά ικανοποιητική ενώ ποσοστό 17,6% κρίνουν την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων «πολύ ικανοποιητική» και ποσοστό 5,9% «πολύ καλή». Αντίστοιχα στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιητική είναι η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα φροντιστηριακά μαθήματά σας;» «αρκετά ικανοποιητική» έκρινε τη συγκεκριμένη αναλογία ποσοστό 63,6% και «πολύ καλή» μόνο 9,1% των ερωτηθέντων. Αντίθετα, ποσοστό 27,3% απάντησε ότι η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα φροντιστηριακά μαθήματα είναι «λίγο» ικανοποιητική.

Γράφημα 21

Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π του Τμήματος έχουν ανακοινωμένες ώρες Γραφείου, τις οποίες τηρούν κατά «πολύ» (47,4%) και κατά «πάρα πολύ» (42,1%). Ωστόσο, 63,2% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι οι φοιτητές αξιοποιούν τις ώρες γραφείου «λίγο» ή «καθόλου» (10,5%). Από την άλλη μεριά, «αρκετά» θεωρούν ότι αξιοποιούν οι φοιτητές τις ώρες γραφείου 15,8% των ερωτηθέντων, ενώ ποσοστό 10,5% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι οι φοιτητές αξιοποιούν τις ώρες γραφείου «πολύ».

Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.

Σε σχετική ερώτηση ποσοστό 94,7% των ερωτηθέντων απάντησε ότι μεθοδεύει την εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία. Οι βασικότεροι τρόποι που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία περιλαμβάνουν:

- α) διανομές καταλόγων επιστημονικών περιοδικών και ιστοσελίδων ερευνητικών κέντρων,
- β) παρουσιάσεις ερευνητικών παραδειγμάτων και συζητήσεις για μεθοδολογικά ζητήματα,
- γ) ασκήσεις εύρεσης βιβλιογραφίας και δευτερογενών δεδομένων,
- δ) ενθάρρυνση χρήσης βιβλιοθήκης και συμμετοχής στα εισαγωγικά σεμινάρια της,
- ε) διαρκής ενημέρωση για τις πρόσφατες Ελληνικές και ξένες εκδόσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και
- ζ) ενθάρρυνση συμμετοχής σε ερευνητικά προγράμματα. Επιπλέον, ποσοστό 64,7% των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος (εν αντιθέσει με το 35,3%) παρέχει τη δυνατότητα συμμετοχής των φοιτητών σε ερευνητικά έργα.

4.3. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

4.3.1. Στοιχεία σχετικά με την κινητικότητα.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης έχει συνάψει αριθμό συμφωνιών συνεργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών και διδασκόντων Σωκράτης/Εράσμου. Ορισμένες από αυτές τις συμφωνίες αφορούν μόνον μετακίνηση προπτυχιακών φοιτητών, άλλες μεταπτυχιακών και άλλες, τέλος,

διδασκόντων. Αριθμός συμφωνιών περιλαμβάνει δύο ή και τρεις από τις προαναφερθείσες κατηγορίες μετακινούμενων. Οι συμφωνίες, οι οποίες είναι σε ισχύ κατά το ακαδ. έτος 2009-2010, αφορούν τις παρακάτω χώρες και ιδρύματα:

Αγγλία: University of Kent at Canterbury, London Metropolitan University. Αυστρία: University of Vienna. Γαλλία: Universite Lumiere (Lyon II), Universite de Metz, Universite Pierre Mendes France de Grenoble, Universite de Toulouse –II- Le Mirail, Universite Picardie. Γερμανία: Freie Universitat Berlin, Humboldt Universitaet, Johann-Wolfgang Goethe-Universitaet Frankfurt am Main, Universitaet Gottingen, Universities Kassel, Universitaet Hannover, Universitaet Jena. Ισπανία: Universidad Complutense de Madrid. Ιταλία: Universita degli studi della Calabria, Universita degli studi di Firenze, University of Trento, Universita di Milano-Bicocca. Κύπρος: Πανεπιστήμιο Κύπρου. Λιθουανία: Kaunas University. Πολωνία: Uniwersitet Jagiellonski. Πορτογαλία: Instituto Superior de Ciencias do Trabalho e da Empresa, Ινστιτούτο ISEG του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Λισσαβόνας. Σουηδία: Linkopings Universitet. Τουρκία: Maltepe University¹⁰.

Στα πλαίσια των συμφωνιών συνεργασίας Σωκράτης/Εράσμου που έχει συνάψει το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει καταστεί δυνατή η μετακίνηση αριθμού μελών ΔΕΠ του Τμήματος για βραχύχρονη διδασκαλία σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού. Επίσης το Τμήμα έχει δεχτεί συναδέλφους από ιδρύματα του εξωτερικού για σύντομη διδασκαλία στα πλαίσια του ίδιου προγράμματος. Συνολικά, το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμου έχουν επιτρέψει να πραγματοποιηθούν 20 μετακινήσεις από το Τμήμα. Εξ άλλου, έχουν έλθει και διδάξει 11 αλλοδαποί καθηγητές, κατά την περίοδο 2005-2009. Η εμπειρία από αυτή την κινητικότητα είναι εξαιρετικά θετική. Με δεδομένο πάντως ότι τις περισσότερες συμφωνίες έχουν συνάψει λίγα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και ότι οι μετακινήσεις αφορούν περισσότερο τα υψηλόβαθμα μέλη ΔΕΠ, είναι σκόπιμο και τα υπόλοιπα μέλη να συμμετάσχουν περισσότερο ενεργητικά σ' αυτό το πρόγραμμα. Στις μετακινήσεις αυτές πολύ θετικό ρόλο έχει διαδραματίσει το Γραφείο Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του ΠΚ.

Επίσης, μικρός αριθμός διδασκόντων του Τμήματος (τρεις) έχει μετακινηθεί αξιοποιώντας τη δυνατότητα που παρέχουν άλλα προγράμματα για βραχύβια διδασκαλία. Από την άλλη πλευρά, η αξιοποίηση άλλων προγραμμάτων έχει επιτρέψει να επισκεφτεί το Τμήμα πρόσθετος αριθμός (13) άλλων αλλοδαπών καθηγητών, για βραχύβια διδασκαλία.

Ευρύτερα, το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν έχει θεσπίσει κάποιο στρατηγικό σχεδιασμό σχετικά με την κινητικότητα των μελών του. Το κάθε μέλος ΔΕΠ έχει τη δυνατότητα να οργανώνει την προσωπική του κινητικότητα για συμμετοχή σε Συνέδρια ή συνεργασία με άλλους ερευνητικούς φορείς με την προϋπόθεση να μην παρακωλύεται το εκπαιδευτικό τους έργο. Η διαμονή ενός μέλους ΔΕΠ σε άλλο Ίδρυμα για μεγάλο χρονικό διάστημα θεσπίζεται μέσω των σχετικών με τις εκπαιδευτικές άδειες προβλεπομένων. Η χρήση του δικαιώματος εκπαιδευτικής άδειας καλύπτει σχεδόν κάθε χρόνο τον προβλεπόμενο μέγιστο αριθμό, με μετακινήσεις μελών ΔΕΠ σε άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων¹¹.

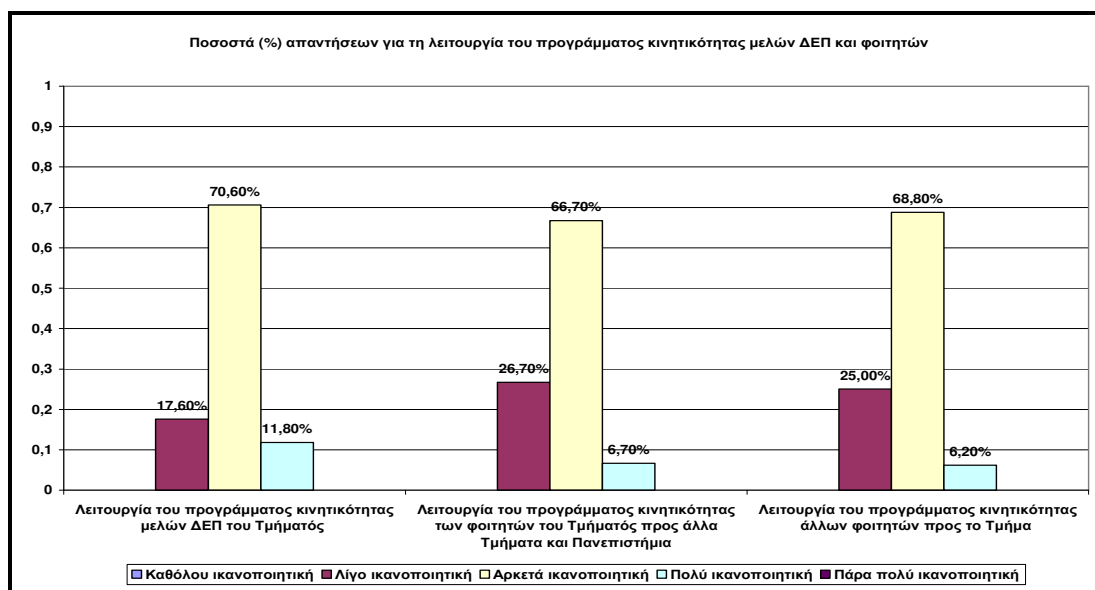
¹⁰ Βλέπε Παράρτημα IV.

¹¹ Πρόσθετες πληροφορίες για την μετακίνηση των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Κοινωνιολογίας, παρέχονται στο επισυναπτόμενο Παράρτημα IX.

4.3.2. Αποτελέσματα αξιολόγησης : Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.

Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση των απαντήσεων για την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών από και προς το Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εμφανίζεται αρκετά ικανοποιημένη τόσο με τη κινητικότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος όσο και με την κινητικότητα των φοιτητών προς άλλα Τμήματα αλλά και φοιτητών άλλων Πανεπιστημίων προς το Τμήμα μας. Αναλυτικά οι απαντήσεις των μελών ΔΕΠ στη σχετική ερώτηση παρουσιάζονται στο Γράφημα 22.

Γράφημα 22

Περαιτέρω, στο ερώτημα «Θεωρείτε ότι προωθείται επαρκώς στο Τμήμα μας η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών ΔΕΠ;» 64,7% των ερωτηθέντων απάντησαν «αρκετά», 23,5% «πολύ» και 11,8% απάντησαν «λίγο». Παράλληλα, στο ερώτημα «Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε τη λειτουργία και τη στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;» 46,7% των ερωτηθέντων απάντησαν «αρκετά» και 13,3% «πολύ ικανοποιητική». Αντίθετα, «λίγο ικανοποιητική» χαρακτήρισαν τη λειτουργία και τη στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους, 33,3% των ερωτηθέντων ενώ «καθόλου» ικανοποιητική χαρακτήρισε την παραπάνω λειτουργία ποσοστό 6,7% των ερωτηθέντων.

5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Η αναφορά στο ερευνητικό έργο που επιτελείται στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης απαιτεί μια πολυεπίπεδη προσέγγιση. Αυτό είναι αναγκαίο, διότι στο ερευνητικό έργο εντάσσονται: α) τα επιστημονικά συνέδρια, συμπόσια, ημερίδες και διαλέξεις, που διοργανώνει ή συνδιοργανώνει το Τμήμα, β) τα επιχορηγούμενα ερευνητικά προγράμματα, τα οποία αναλαμβάνει ή στα οποία συμμετέχει το Τμήμα γ) οι δραστηριότητες των Εργαστηρίων του Τμήματος, δ) η επιστημονικά δραστηριότητα (δημοσιεύσεις, ετεροαναφορές, συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων και συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών, προσκλήσεις από επιστημονικούς φορείς, ερευνητικές συνεργασίες και διακρίσεις) των μελών Δ.Ε.Π. του και τέλος η ποιότητα των ερευνητικών υποδομών του Τμήματος. Στα υποκεφάλαια, που ακολουθούν, παρουσιάζονται περιληπτικά τα σχετικά με κάθε πεδίο στοιχεία.

5.1. Επιστημονικά Συνέδρια, συμπόσια, ημερίδες/ διαλέξεις που οργανώνει ή συνδιοργανώνει το Τμήμα

Τα τελευταία χρόνια, ειδικά στο πλαίσιο λειτουργίας των Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Κοινωνιολογία», πραγματοποιείται σημαντικός αριθμός εκδηλώσεων-συναντήσεων δημοσίου χαρακτήρα.

(α) Ενδεικτικά κατά την περίοδο 2005-2009 πραγματοποιήθηκαν εννέα θεματικά εργαστήρια με προσκεκλημένους ξένους και Έλληνες καθηγητές και επιστήμονες, ακτιβιστές, στελέχη εθελοντικών οργανώσεων, καλλιτέχνες κλπ καθώς και με τη συμμετοχή των διδασκόντων του τμήματος Κοινωνιολογίας και μεταπτυχιακών και προπτυχιακών φοιτητών. Πιο συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν:

- τρία θεματικά εργαστήρια στην κατεύθυνση «Κοινωνική Οργάνωση και Κοινωνική Μεταβολή» με τίτλο: «Κράτος και Κοινωνία Πολιτών: Εθνικές, Ευρωπαϊκές και Παγκόσμιες Προκλήσεις», «Εθελοντισμός, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Συλλογικής Δράση και Κοινωνικά Κινήματα» και «Παρακολουθήσεις & Δημοκρατία».
- τρία θεματικά εργαστήρια στην κατεύθυνση: «Πολιτισμός: Κοινωνικές Πρακτικές και Συγκρούσεις» με τίτλο: «Πολιτισμός: Κατασκευή ατομικών και κοινωνικών ταυτοτήτων», «Ο Άγγελος της Ιστορίας», και «Μουσική και Κοινωνία: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις».
- δύο θεματικά εργαστήρια στα πλαίσια της «Εκπόνησης Διπλωματικών Εργασιών» όπου οι διδάσκοντες του ΠΜΣ παρουσίασαν τα ερευνητικά τους πεδία
- ένα θεματικό εργαστήριο προς τιμήν του Ομότιμου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνου Τσουκαλά τον Ιούνιο του 2007 στο πλαίσιο της αναγόρευσής του ως Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

(β) Συνολικά μεταξύ 2004-2009 πραγματοποιήθηκαν επτά θερινά σχολεία με βασικό θέμα «Ζητήματα Μεθοδολογίας της Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες» και στόχο τη συγκρότηση μιας κοινότητας διαλόγου μεταξύ επιστημόνων διαφορετικών ερευνητικών παραδειγμάτων. Τα θερινά σχολεία πραγματοποιήθηκαν με τη συμμετοχή διδασκόντων, νέων ερευνητών, υποψήφιων διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών, ενώ η οργάνωσή τους έγινε με βάση Θεματικές Ομάδες

Εργασίας. Κάθε ομάδα εργασίας πραγματοποίησε σε ημερήσια βάση δύο συνεδρίες στις οποίες παρουσίασαν τις εργασίες τους υποψήφιοι διδάκτορες, μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος και άλλοι συμμετέχοντες. Επίσης, σε κάθε θερινό σχολείο πραγματοποιήθηκαν ειδικές συνεδρίες σε ολομέλεια (στρογγυλά τραπέζια), με επιλεγμένους ομιλητές, οι οποίοι παρουσίασαν θέματα σχετικά με διάφορους θεματικούς άξονες (πχ. ενδεικτικά, Μέθοδος και Επιστήμη στην Παράδοση της Κοινωνικής Σκέψης, Βιογραφική μέθοδος, Τοπικές κοινωνίες και κοινωνική μεταβολή: μεθοδολογικές προσεγγίσεις, Συλλογική δράση και κοινωνικά κινήματα, Αθλητισμός, φυσική αγωγή και κουλτούρα του σώματος στις κοινωνικές επιστήμες Όροι, αξίες, πράξη: Η Δυνατότητα μιας κριτικής κοινωνικής θεωρίας στην προοπτική του έργου του Κοσμά Ψυχοπαίδη, Βιογραφική προσέγγιση και πρόσβαση στο ερευνητικό πεδίο Ποιοτικές προσεγγίσεις στο χώρο της υγείας Εμπειρία και Αναπαράσταση του Χώρου στη Μελέτη του Κοινωνικού κ.ά.)

Επίσης στα πλαίσια της δράσης των θερινών σχολείων το τμήμα Κοινωνιολογίας συν-διοργάνωσε Διεθνές Θερινό Σχολείο για υποψήφιους διδάκτορες με τον Ευρωπαϊκό Κοινωνιολογικό Σύλλογο (European Sociological Association) και θέμα «Κοινωνική Ποιότητα: Συνοχή και Κατακερματισμός» (Social Quality: Cohesion or Fragmentation). Τέλος, μεταπτυχιακοί φοιτητές του τμήματος Κοινωνιολογίας παρακολούθησαν τρία Θερινά Σχολεία ή Συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

(γ) Συνολικά μεταξύ 2004-2009 πραγματοποιήθηκαν 29 διαλέξεις με θεματικές σχετικές με τις δύο κατευθύνσεις του προγράμματος. Για τις διαλέξεις αυτές προσκλήθηκαν δεκατρείς καθηγητές ή επιστήμονες από το εξωτερικό και δώδεκα Έλληνες συνεργάτες του ΠΜΣ ή μέλη ΔΕΠ ελληνικών ΑΕΙ.

(δ) Τον Ιούνιο του 2008 πραγματοποιήθηκε διεθνές συνέδριο με θέμα : «Κοινωνιολογία για τον 21ο αιώνα: Θεωρητικές και Κριτικές Προσεγγίσεις». Στο διεθνές συνέδριο , το οποίο διοργανώθηκε υπό την επιστημονική εποπτεία του Νίκου Μουζέλη, Ομότιμου Καθηγητή του LSE και Επίτιμου Διδάκτορα του Τμήματός μας, συμμετείχαν διεθνώς αναγνωρισμένοι κοινωνιολόγοι. Ανώτερος στόχος του συνεδρίου είναι να συμβάλει στο διεθνή επιστημονικό διάλογο κοινωνικών ζητημάτων αιχμής.

5.2. Επιχορηγούμενα Ερευνητικά Προγράμματα στο Τμήμα.

Ενδεικτικά πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά προγράμματα :

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΑΕΚ «ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ»

(Κατηγορία Πράξεων 4.2.1. β: «Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών για Θέματα Φύλου και Ισότητας»).

Επιστημονικά Υπεύθυνη: Παναγιώτα Παπαγεωργίου
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια , Τμήμα Κοινωνιολογίας

Τα Τμήματα Κοινωνιολογίας, Ιστορίας – Αρχαιολογίας και Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Π.Κ.) στο Ρέθυμνο σχεδίασαν και υλοποίησαν, κατά το διάστημα 2002-2008, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Π.Σ./ Ιδρυματική πράξη) με θεματικό αντικείμενο «Το Φύλο στις Κοινωνικές Επιστήμες». Στόχος του Π.Π.Σ. υπήρξε η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός της προπτυχιακής εκπαίδευσης, μέσα από την εισαγωγή της οπτικής του κοινωνικού φύλου στη διδασκαλία. Κατά την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος, τα συμμετέχοντα Τμήματα αξιοποίησαν και αναβάθμισαν την πολυετή εμπειρία των

μελών τους σε ζητήματα φύλου και στον τρόπο που αυτά επηρεάζουν και ενημερώνουν την έρευνα και τη διδασκαλία. Το πρόγραμμα ου κρίθηκε πρωτότυπο και καινοτόμο για την ελληνική πραγματικότητα, ήρθε να καλύψει την έλλειψη συγκεκριμένου Τμήματος Γυναικείων Σπουδών στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η πορεία του προγράμματος κρίθηκε επιτυχής, καθώς η αποδοχή του, τόσο από τα τρία συνεργαζόμενα Τμήματα, όσο και από του άμεσους και έμμεσους αποδέκτες αυτού, αξιολογήθηκε ως ικανοποιητική. Ειδικότερα, τα μαθήματα παρακολούθησαν συνολικά περίπου 1.000 προπτυχιακοί φοιτητές-τριες, οι οποίοι-ες δήλωσαν ότι επωφελήθηκαν από αυτά και άλλαξαν απόψεις σχετικά με το φύλο. Ομοίως ικανοποιητική συμμετοχή είχαν και οι υπόλοιπες δράσεις που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Π.Π.Σ. (διαρκές σεμινάριο διδασκόντων, επιστημονικές συναντήσεις, εκδηλώσει, εκθέσει, κλπ.), ενώ κομβικός υπήρξε ο ρόλος του Εργαστηρίου Έρευνας κι Εκπαίδευσης για το κοινωνικό φύλο, που αποτέλεσε τον πυρήνα και το «κέντρο» των περισσότερων δράσεων του Π.Π.Σ. και τελεί υπό την αιγίδα του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Το Π.Π.Σ. περιείχε τις παρακάτω δράσεις:

A. Οργάνωση και συντονισμός προπτυχιακών μαθημάτων επιλογής για το κοινωνικό φύλο.

Επιδιώχθηκε η αναδιαμόρφωση των ήδη προσφερομένων και η εισαγωγή νέων μαθημάτων, μέσα από τον συντονισμό των υπαρχόντων διδασκόντων και την περιορισμένη στελέχωση με νέο επιστημονικό προσωπικό (με συμβάσει ΠΔ 497/80). Το σύνολο των μαθημάτων καλύπτουν ευρύ φάσμα θεματικών, αλλά συγχρόνως υπακούουν στην ανάγκη εσωτερικής συνοχής και ορθολογικού σχεδιασμού του Π.Π.Σ.

B. Ίδρυση-Λειτουργία Διεπιστημονικού Εργαστηρίου Έρευνας και Εκπαίδευσης για το Κοινωνικό Φύλο.

Το Εργαστήριο τελεί υπό την αιγίδα του Τμήματος Κοινωνιολογίας, που συντονίζει το Π.Π.Σ. και εξοπλίστηκε με πόρους του ΕΤΠΑ. Σε αυτό φιλοξενούνται οι συναφείς δραστηριότητες των εμπλεκόμενων εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων των τριών Τμημάτων, καθώς και όσα άλλα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας ασχολούνται με θέματα φύλου. (δες *Εργαστήριο Έρευνας και Εκπαίδευσης για το Κοινωνικό Φύλο*).

Γ. Δημιουργία-Λειτουργία Διαρκούς Σεμιναρίου Διδασκόντων (Δ.Σ.Δ.).

Το Δ.Σ.Δ. αποτελεί καινοτόμο δράση του Π.Π.Σ., εκπαιδευτική και ερευνητική. Προσβλέπει στην τακτική συνάντηση των εμπλεκόμενων διδασκόντων, καθώς και προσκεκλημένων Ελλήνων και ξένων ειδικών, με στόχο την βελτίωση της διδασκαλίας και γνώσης για το κοινωνικό φύλο.

Δ. Διοργάνωση-Δημοσιοποίηση Επιστημονικών Συναντήσεων-Εκδηλώσεων για το Κοινωνικό Φύλο.

Οι επιστημονικές συναντήσεις, με τη συμμετοχή έγκριτων ειδικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, ενισχύσουν την ευρύτερη επιστημονική ανταλλαγή, καθώς και την

εμπειρία διδασκόντων και φοιτητών σε θέματα φύλου και ισότητας, μέσω συνεδρίων, ημερίδων, εκδηλώσεις και ανοικτών συζητήσεων στην πόλη του Ρεθύμνου.

Τέλος, προβλέφθηκε η κριτική έκδοση πρακτικών των συναντήσεων, καθώς και επιλεγμένων εργασιών του Δ.Σ.Δ., εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στα κριτήρια επιστημονικής αρτιότητας, θεματικής πρωτοτυπίας, και εκπεφρασμένου ενδιαφέροντος των εκπαιδευομένων. Η συγκεκριμένη δράση έχει εμπλουτίσει ποιοτικά την εξαιρετικά περιορισμένη σχετική ελληνική βιβλιογραφία. Επιπλέον, έχει συμβάλει, στην ευαισθητοποίηση σε θέματα φύλου της συνολικής πανεπιστημιακής κοινότητας, όσο και των αρμόδιων φορέων, και της τοπικής κοινωνίας.

Β) Ερευνητικά Προγράμματα όπου συμμετείχε ως επιστημονικά υπεύθυνος ή μέλος της ερευνητικής ομάδας η Μαρία Κούση (Καθηγήτρια) (2004-2010).

Χρηματοδοτούμενα από:	Αριθμός
1. Παν/μιο Κρήτης:	
2. Άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα:	
2. Τοπικούς Φορείς (π.χ. ΟΤΑ, Περιφέρεια)	
3. Εθνικούς Φορείς (π.χ. Υπουργεία, Ιδρύματα):	1 (205,000 ευρώ)
4. Διεθνείς Φορείς (Ε.Ε.):	4 (299,000 ευρώ)

Διάστημα ετών	Περιγραφή (τίτλος, ίδρυμα με το οποίο συνήψατε ερευνητική συνεργασία)
2005-2009	Representative of the Sociology Team in the Coordinating Committee headed by M. Kogevinas, Partner, University of Crete Medical School, Research Project “New Generis,” European Commission. http://www.newgeneris.org/
2007-2010	Επιστημονικός Υπεύθυνος: Εθνική Συμμετοχή “Participatory Governance and Institutional Innovation” Paganini, ΓΓΕΤ
2004-2007	Partner, Research Project “Participatory Governance and Institutional Innovation” European Commission, 6 th Framework, STREP, Coordinated by Herbert Gottweis, University of Vienna (A) [partners: K. Braun (D), Y. Haila(FIN), M. Hajer (NL), Szerszynski (UK), L. Rinkevicius (LIT), M. Kousis (GR)] http://www.univie.ac.at/LSG/paganini/
2007-2010	Local Coordinator: Maria Kousis “Mediterranean Environment, Networks and Actions” linked to «Mediterranean Voices: Oral History and Cultural Practices in Mediterranean Cities»

	European Commission, <i>Euromed Heritage II</i> .
2002 - 2006:	Partner, Research Project “Mediterranean Voices: Oral History and Cultural Practices in Mediterranean Cities” European Commission, <i>Euromed Heritage II</i> , Coordinators: Jonathan Karkut and Tom Selwyn, London Metropolitan University. http://www.med-voices.org/

Για περισσότερες πληροφορίες για επιχορηγούμενα ερευνητικά προγράμματα στο Τμήμα βλέπε την επόμενη ενότητα 5.3.

5.3. Δραστηριότητα εργαστηρίων του Τμήματος.

5.3.1. Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας.

Το Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Έρευνας δημιουργήθηκε το 2000 (Ιδρυτικό ΦΕΚ 236/31.10.2000) και διευθύνεται από τον Σκεύο Παπαϊωάννου, Καθηγητή, Πρόεδρο Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Ανθρώπινο δυναμικό Εργαστηρίου

<i>Επιστημονικό δυναμικό (τακτικά συνεργαζόμενο)</i>			
Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Έργο	
Νίκος Σερντεδάκης	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Γιώργος Τσιώλης	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Γιάννης Ζαϊμάκης	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Κώστας Γκούνης	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Ελένη Φουρναράκη	Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνήτρια	
Μύρων Αχείμαστος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Αλίκη Λαβράνου	Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνήτρια	
Βασίλης Αράπογλου	Λέκτορας Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Μανόλης Τζανάκης	Λέκτορας Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	
Καλογεράκη Στεφανία	Λέκτορας Τμήματος Κοινωνιολογίας (υπό διορισμό).	Ερευνήτρια	
<i>Τεχνικό/διοικητικό/βοηθητικό δυναμικό (μόνιμα συνεργαζόμενο)</i>			
Χρυσού Ελένη	Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια.	Διοικητική υποστήριξη.	
<i>Προσωπικό, περιστασιακά συνεργαζόμενο</i>			
Ειρήνη Σηφάκη	Συμβασιούχος διδάσκουσα Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνήτρια	
Θεόδωρος Σπύρος	Συμβασιούχος διδάσκων Τμήματος Κοινωνιολογίας	Ερευνητής	

Μάνος Σαββάκης	Συμβασιούχος διδάσκων Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Ερευνητής
Κώστας Ρόντος	Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Ερευνητής
Τζούκας Ευάγγελος	Δρ. Κοινωνιολογίας	Ερευνητής
Μιχάλης Νικολακάκης.	Υποψ. Δρ. Κοινωνιολογίας	Ερευνητής

Ερευνητικά Προγράμματα: επωνυμία, προϋπολογισμοί και συνεργάτες των προγραμμάτων σε χρονολογική σειρά (κατά την τελευταία 15ετία).

Επωνυμία προγράμματος	Προϋπολογισμός σε Ευρώ	Συνεργάτες
1.TSER: Self-Employment Activities of Women and Minorities. Their Success or Failure in Relation to Social Citizenship Policies. (Δεκ.1997 – Νοέμβ.2000).	52.650,00	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας), University of Frankfurt, University of Aalborg, University of Dundee, University of Calabria, University of Greenwich.
2. Πολιτιστικό και Οικολογικό, Τεχνολογικό κέντρο στο Ζηνί Κεφαλού – Κω. Αναβάθμιση και επαναχρησιμοποίηση των Μεταλλευτικών Εγκαταστάσεων στο Ζηνί. (Μάης 2002- Δεκ. 2008).	77.663.50	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας), Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
3.Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Παλιανής Νομού Ηρακλείου. Α΄ ΦΑΣΗ (Ιούνης 2006-Ιούνης 2008).	30.840.99	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
4. Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Τεμένους Νομού Ηρακλείου. Α΄ ΦΑΣΗ (Ιούνης 2006-Ιούνης 2008).	30.840.99	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
5. Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Ρούβα Νομού Ηρακλείου. Α΄ ΦΑΣΗ (Ιούνης 2006-Ιούνης 2008).	30.840.99	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
6. Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Επισκοπής Νομού Ηρακλείου. Α΄ ΦΑΣΗ (Ιούνης 2006-Ιούνης 2008).	30.840.99	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
7. Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Ανωγείων Νομού Ρεθύμνου. Α΄ ΦΑΣΗ (Ιούνης 2006-Ιούνης 2008).	30.840.99	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).

8. Έρευνα για τις προοπτικές απασχόλησης στο Νομό Λασιθίου (Μάρτης 2008 – Φεβρουάριος 2009).	30.000.	Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Ρούβα Νομού Ηρακλείου. Β΄ ΦΑΣΗ (Εν εξελίξει).		Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Επισκοπής Νομού Ηρακλείου. Β΄ ΦΑΣΗ (Εν εξελίξει).		Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).
Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος Δήμου Ανωγείων Νομού Ρεθύμνου. Β΄ ΦΑΣΗ (Εν εξελίξει).		Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας).

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις του Εργαστηρίου/Κέντρου.

1. N. Serdedakis, G. Tsiolis, M. Tzanakis & Sk. Papaioannou: "Strategies of Social Integration in the Biographies of Greek Female Immigrants coming from the Former Soviet Union. Self-employment as an alternative". *International Review of Sociology – Revue Internationale de Sociologie*, Vol. 13, No1, 2003. Σελ. 145-162.
2. *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών* (επιμέλεια Σκεύος Παπαϊωάννου), εκδόσεις Κριτική. 2007.
3. *Συμβουλευτική για την Απασχόληση και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: Η περίπτωση του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Παρέμβασης «ΕΡΓΑΝΗ»*. (Επιμέλεια: Σκεύος Παπαϊωάννου, Μιχάλης Δαράκης, Πόπη Κλάδου). Ρέθυμνο 2007.
4. Sk. Papaioannou, N. Serdedakis & G. Tsiolis: «Pontian newcomers in Greece». Στο: Apitzsch, U. & Kontos, M. (επιμ.) *Self-Employment Activities of Women and Minorities. Their Success or Failure in Relation to Social Citizenship Policies*. Wiesbaden: VS Verlag 2008, σελ. 170 – 193.
5. Επιστημονική Έκθεση: Οι προοπτικές Απασχόλησης στο Νομό Λασιθίου. Ρέθυμνο 2009.
6. Επιστημονική Έκθεση: Εναλλακτικές Μορφές Ανάπτυξης στην Κεφαλο της Κω. Ρέθυμνο 2009.

Υπάρχων εξοπλισμός.

1. Η/Υ.3
2. Εκτυπωτή 1
3. Σαρωτή 1
4. Έπιπλα 3 γραφεία, 3 καρέκλες γραφείου, 4 θρανία, 15 καρέκλες, 4 βιβλιοθήκες.
5. Τηλέφωνα 2

Σχεδιαζόμενες δράσεις για την επόμενη τριετία και λοιπά στοιχεία.

Το Εργαστήριο αναλαμβάνει κάθε έτος τη διοργάνωση του Πανελληνίου Εντατικού Συνεδρίου-Σεμιναρίου για υποψήφιους Διδάκτορες στο Ρέθυμνο της Κρήτης με θέμα: «Ζητήματα Μεθοδολογίας της Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες». Από το 1994 μέχρι το 2009 έχουν διοργανωθεί 16 Εντατικά Συνέδρια-Σεμινάρια για υποψήφιους Διδάκτορες. Από αυτά τα πρώτα οκτώ ήταν Διεθνή και διεξάγονταν στα Ανώγεια και τα υπόλοιπα οκτώ ήταν Πανελλήνια και διεξάγονται στην Πανεπιστημιούπολη Γάλλου.

Στους στόχους του εργαστηρίου για την επόμενη τριετία περιλαμβάνονται:

- Η συνέχιση της ετήσιας διοργάνωσης του Πανελληνίου Εντατικού Συνεδρίου-Σεμιναρίου για υποψήφιους Διδάκτορες.
- Η ολοκλήρωση των ερευνητικών προγραμμάτων: Υλοποίηση εναλλακτικού αναπτυξιακού προγράμματος στους Δήμους Ρούβα, Επισκοπής και Ανωγείων (βλ. και 7.)
- Αναμένεται κρίση υποβληθείσας πρότασης με τίτλο «Μελέτη σκοπιμότητας για τη συγκρότηση εθνικού ερευνητικού δικτύου και τη συμμετοχή του στην ανάπτυξη και την αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής Ερευνητικής Υποδομής CESSDA_RI» σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Πελοποννήσου, Θράκης, Αθηνών, Παντείου και ΕΚΚΕ.

5.3.2. Εργαστήριο για το Κοινωνικό Φύλο, Τμήμα Κοινωνιολογίας.

Το Εργαστήριο αυτό ιδρύθηκε 2004 με το Προεδρικό Διάταγμα ΦΕΚ 1523, Τ.Β./15-10-03, αριθμός 109733/Β1, ως μια από τις προβλεπόμενες δράσεις του Διατμηματικού Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ (κατηγ. πράξεων 4.2.1β) με θέμα «Το Φύλο στις Κοινωνικές Επιστήμες» (2003-2008), συνεργαζόμενα Τμήματα: Κοινωνιολογίας, Ιστορίας Αρχαιολογίας, Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών).

Το Εργαστήριο λειτουργεί έκτοτε κανονικά και αποτελεί το μοναδικό εργαστήριο στο Πανεπιστήμιο Κρήτης που φιλοξενεί και υποστηρίζει τις σπουδές και την έρευνα σε θέματα φύλου και ισότητας. Είναι ανοικτό σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές των τριών συνεργαζόμενων Τμημάτων που ενδιαφέρονται για τη θεματική του Κοινωνικού Φύλου. Σε αυτό έχουν απασχοληθεί μέχρι σήμερα, εκτός από πολλά μέλη ΔΕΠ και άλλους διδάσκοντες, 19 μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες, που έχουν συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του προγράμματος και του εργαστηρίου.

Το Εργαστήριο έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί σε μια μικρή αίθουσα που παραχωρήθηκε από το Τμήμα Κοινωνιολογίας, που διαμορφώθηκε και εξοπλίστηκε από το Πρόγραμμα με κονδύλια του Ε.Τ.Π.Α. Περιλαμβάνει σήμερα σοβαρή επίπλωση, ικανό ηλεκτρονικό εξοπλισμό, και άλλα μέσα ενίσχυσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας. Σε αυτό βρίσκεται, επίσης, συγκεντρωμένη και ταξινομημένη μεγάλη ποσότητα συναφούς με το Πρόγραμμα υλικού, σε συμβατική, ηλεκτρονική και οπτικο-ακουστική μορφή.

Συνοπτική δράση του Εργαστηρίου.

Το Εργαστήριο για το Κοινωνικό Φύλο έχει συμβάλει στην ενίσχυση της σχετικής έρευνας, μέσω των παρακάτω δράσεων:

1. Ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς που ασχολούνται με θέματα φύλου στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο. Προκειμένου να συμμετάσχει και να συμβάλει στην ανάπτυξη του σοβαρού διεθνούς σχετικού διαλόγου για το Κοινωνικό Φύλο. Για τον ίδιο σκοπό οργανώθηκαν, επίσης, (5)

διεθνή επιστημονικά συνέδρια, καθώς και 37 διαλέξεις,εισηγήσεις από προσκεκλημένους Έλληνες και ξένους ομιλητές.

2. Αναζήτηση, συγκέντρωση, αποδελτίωση και καταχώρηση, με τη χρήση του λογισμικού Endnote, δημοσιευμένου υλικού, με στόχο την ενίσχυση της έρευνας και της εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά με το φύλο.
3. Συγκέντρωση, αποδελτίωση και καταχώρηση των τίτλων βιβλίων και περιοδικών που βρίσκονται στην βιβλιοθήκη του ΠΚ και εγγράφονται στη θεματική του φύλου. Αγορά νέων συναφών βιβλίων για τη βιβλιοθήκη.
4. Συγκέντρωση και αποδελτίωση στοιχείων σχετικών με την κατά φύλο απασχόληση των μελών ΔΕΠ και ΕΤΕΠ του Π.Κ., ανά σχολή και ανά Τμήμα.
5. Συγκέντρωση στοιχείων από την τοπική κοινωνία, για θέματα σχετικά με το κοινωνικό φύλο, και καταχώρησή τους σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων.
6. Πραγματοποίηση έρευνας και συγκέντρωση στοιχείων για τις γυναικείες οργανώσεις και γυναικείους φορείς του Νομού Ρεθύμνου.
7. Παραγωγή οπτικο-ακουστικού στατιστικού υλικού, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για τη στατιστική επεξεργασία στοιχείων σχετικών με το κοινωνικό φύλο.
8. Κατασκευή ιστοσελίδας του Εργαστηρίου. Ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Εργαστηρίου πολλών από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί.
9. Δημιουργία αλφαβητικών και θεματικών καταλόγων των βιβλίων (140 τόμοι) που αγοράστηκαν από το Πρόγραμμα για τη Βιβλιοθήκη του ΠΚ., με στόχο την ενίσχυση της έρευνας και της εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά φύλο.
10. Διάθεση διάφορων άλλων εκδόσεων όπως ειδικές αφιερώσεις για το κοινωνικό φύλο σε επιστημονικά περιοδικά (14) έντυπα, ενημερωτικά φυλλάδια, επιστημονικές και ερευνητικές εργασίες, διπλωματικές εργασίες, κλπ.

Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου, προέκυψαν οι ακόλουθες δημοσιεύσεις:

1. (2007) GENDER TRANSFORMATION (δημοσίευση Πρακτικών Συνεδρίου), Ρέθυμνο: Εκδόσεις e media, Παν. Κρήτης (επιμέλεια Γ. Παπαγεωργίου)
2. (2008) Μέθοδοι Έρευνας του Κοινωνικού Φύλου (δημοσίευση Πρακτικών Συνεδρίου), Ρέθυμνο (επιμέλεια Γ. Παπαγεωργίου)
3. (2008) Έμφυλες προϊστορικές 'στρωματογραφίες' στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο (δημοσίευση Πρακτικών Συνεδρίου), Ρέθυμνο: Εκδόσεις e media, Παν. Κρήτης (επιμέλεια Κ. ΚΟΠΑΚΑ) και αγγλική έκδοση (2009)

Στο ίδιο πλαίσιο πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις ηλεκτρονικής δημοσιοποίησης:

1. (2007) Δημιουργία Βάσης Δεδομένων με τίτλο «Οπτικό- ακουστικό υλικό με αντικείμενο την στατιστική επεξεργασία στοιχείων σχετικών με το κοινωνικό φύλο» <http://www.soc.uoc.gr/genderstats/> (επιμέλεια Μ. Παπαδάκη)
2. Δημιουργία Βάσης Δεδομένων με συγκεντρωμένο υλικό για το φύλο (επιμ. Μαρία Ηλαβανίδου).
3. Επεξεργασία και διαχείριση βιβλιογραφικών αναφορών και άλλων δεδομένων για το φύλο με τη χρήση του λογισμικού Endnote
4. Συγκέντρωση άρθρων και περιλήψεων άρθρων σχετικών με το φύλο, δημοσιευμένων σε έγκριτα διεθνή περιοδικά σε ηλεκτρονική (ή έντυπη) μορφή (επιμ. Χ. Κωνσταντινίδου).

Στις αμέσως προσεχείς δράσεις του Εργαστηρίου περιλαμβάνονται:

1. Έρευνα με θέμα «Πολιτικές Ισότητας σε τοπικό επίπεδο» που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από το Γραφείο Ισότητας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χανίων (Υπεύθυνη Β. Πετούση).
2. Ερευνητικό Πρόγραμμα «Ηράκλειτος»

5.4. Ερευνητική δραστηριότητα μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Τα στοιχεία σχετικά με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις και την αναγνώριση του έργου των μελών ΔΕΠ προέκυψαν από το Παράρτημα Χ.

5.4.1. Επιστημονικές δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ.

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος κλήθηκαν να καταγράψουν τον αριθμό των δημοσιεύσεων τους κυρίως κατά την 5ετία 2004-2009. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία που προέκυψαν συμπεριλαμβάνονται, ανά κατηγορία δημοσίευσης, στον πίνακα που ακολουθεί :

ΠΙΝΑΚΑΣ 1^{ος} : Αριθμός Επιστημονικών Δημοσιεύσεων

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	K
2009		4		2	1	14	1	6	10	8
2008	2	8	1	4	5	18	9	13	14	11
2007		12		8	1	16	3	11	16	17
2006	2	12	2	4	1	14	2	25	9	13
2005	2	7	3	5	1	16	3	26	9	16
2004	3	12		3	1	6	2	3	16	10
Σύνολο	9	55	6	26	10	84	20	84	74	75

Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες
- B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
- Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
- Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
- H: Επιμέλεια Συλλογικών τόμων
- Θ: Άλλες εργασίες
- I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά
- K: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

5.4.2. Αναγνώριση έργου μελών ΔΕΠ

Η αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος προκύπτει από τις ετεροαναφορές, συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων και συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών, προσκλήσεις από επιστημονικούς φορείς, ερευνητικές συνεργασίες και διακρίσεις των μελών ΔΕΠ. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία, ανά κατηγορία, περιλαμβάνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2^{ος}: Αναγνώριση του Ερευνητικού Έργου.

	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ
2009	108	11	3	10	7	6		2	4	5
2008	80	10	1	24	8	8		1	6	12
2007	89	4	5	15	7	9		3	2	10
2006	100	8	5	11	4	8	1	2	2	13
2005	60	6	3	11	6	3	2	2	5	12
2004	59	6		11	4	5	1	1	4	6
Σύνολο	496	45	17	92**	66***	39	4	22****	27*****	60*****

* Για τις 8 δεν αναφέρεται χρονιά

** Για τις 10 δεν αναφέρεται χρονιά

*** Για πολλές δεν αναφέρεται χρονιά

**** Για τις 11 δεν αναφέρεται χρονιά

***** Για τις 4 δεν αναφέρεται χρονιά

***** Για τις 2 δεν αναφέρεται χρονιά

Επεξηγήσεις:

A: Ετεροαναφορές

B: Ερευνητικές Συνεργασίες

Γ: Βιβλιοκρισίες

Δ: Συμμετοχές σε Επιτροπές Επιστημονικών Συνεδρίων

Ε: Συμμετοχές σε Συντακτικές Επιτροπές Επιστημονικών Περιοδικών

Ζ: Προσκλήσεις για Διαλέξεις σε Συνέδρια

Η: Διακρίσεις με Βάση το Ερευνητικό Έργο

Θ: Επιστημονική Ανάμιξη σε Εταιρίες, Φορείς, Οργανώσεις

Ι: Σχέσεις με την Κοινότητα και Κοινωνικούς Φορείς

Κ: Προσκλήσεις για Διαλέξεις στο Κοινό

Ως προς τις ετεροαναφορές που ο αριθμός τους φτάνει τις 496 την 5ετία 2004-2009 πρέπει να σημειωθεί ότι επειδή στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένα ενημερωμένο και αξιόπιστο σύστημα καταγραφής των ετεροαναφορών του επιστημονικού δημοσιευμένου έργου κάθε επιστήμονα τα σχετικά στοιχεία στον συγκεντρωτικό πίνακα αφορούν εκείνες τις ετεροαναφορές που τα ίδια τα μέλη ΔΕΠ έχουν εντοπίσει να έχουν γίνει στο έργο τους. Ορισμένα μάλιστα μέλη ΔΕΠ δεν συμπλήρωσαν την σχετική κατηγορία απαντώντας ότι δεν γνωρίζουν εάν υπάρχουν ετεροαναφορές στο έργο τους. Υπό αυτήν την έννοια, μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι υπάρχουν και άλλες ετεροαναφορές που δεν είναι γνωστές στα μέλη ΔΕΠ, με αποτέλεσμα να μην συμπεριλαμβάνονται στην καταγραφή. Ως προς τις υπόλοιπες κατηγορίες, και όπως επισημαίνεται, δεν είναι πάντα εύκολο να γίνει ο διαχωρισμός ανά έτος διότι τα μέλη ΔΕΠ έδωσαν σε πολλές περιπτώσεις συγκεντρωτικά στοιχεία.

5.5. Ερευνητικό έργο –Αξιολόγηση από μέλη ΔΕΠ.

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται οι θέσεις των μελών Δ.Ε.Π σε ζητήματα που αφορούν το ερευνητικό έργο στο Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης.

Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος.

Ζητήματα προαγωγής της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος προσεγγίστηκαν μέσω τριών ερωτημάτων. Έτσι, στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι στο Τμήμα Κοινωνιολογίας υπάρχει πολιτική που προάγει την έρευνα;» ποσοστό 58,8% των μελών Δ.Ε.Π απάντησαν ότι τέτοια πολιτική υπάρχει σε σχετικά μικρό βαθμό. Αντίθετα, 35,3% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι στο Τμήμα υπάρχει πολιτική που

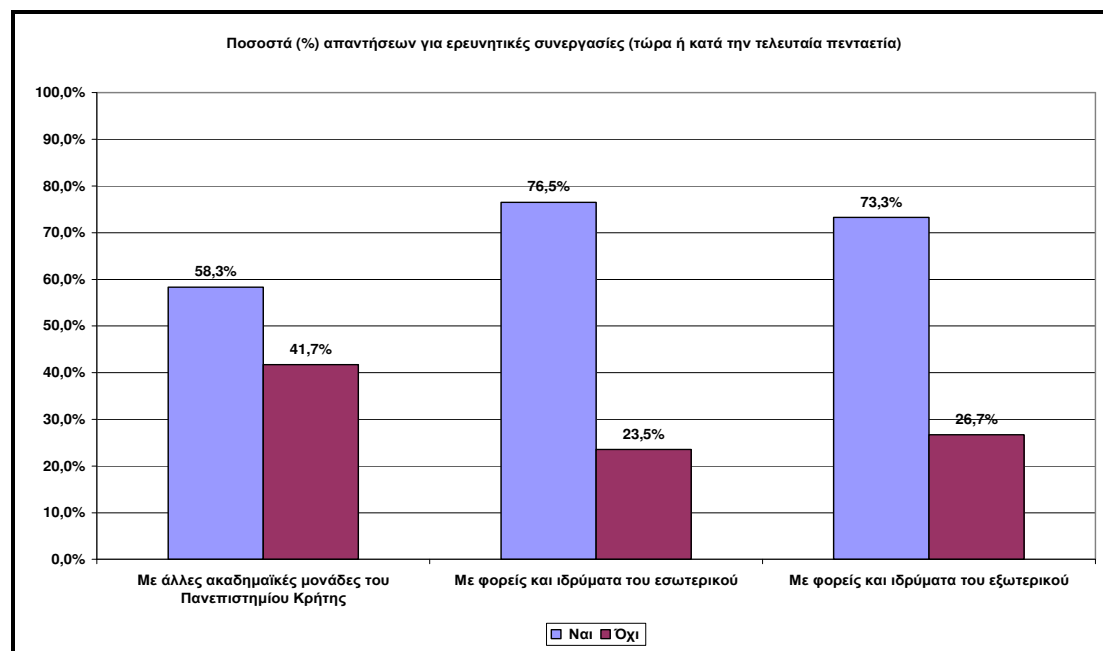
προωθεί την έρευνα σε αρκετά μεγάλο βαθμό και το 5,9% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι τέτοιου είδους πολιτική υπάρχει σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Ως προς την ουσιαστική ενδομηματική συνεργασία, 52,6% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι αυτή υπάρχει σε μικρό βαθμό, 5,3% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει ουσιαστική ενδομηματική συνεργασία, ενώ ποσοστό 42,1% θεωρεί ότι τέτοιου είδους συνεργασία υπάρχει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Τέλος, στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι υπάρχουν μηχανισμοί που προάγουν τη γνώση και αλληλοκατανόηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο Τμήμα;» 72,2% των ερωτηθέντων απάντησαν «λίγο» ενώ 27,8% «αρκετά».

Ερευνητικά προγράμματα που εκτελούνται στο Τμήμα.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης που αναφέρονται στην εκτέλεση και τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα μελών ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης παρουσιάζονται σε παρακάτω. Με βάση τις απαντήσεις στις σχετικές ερωτήσεις προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ανέπτυξαν συνολικά 45 ερευνητικές συνεργασίες. Όπως φαίνεται στο Γράφημα 23, ποσοστό 58,3% των μελών Δ.Ε.Π έχει (ή είχε κατά την τελευταία πενταετία) ερευνητικές συνεργασίες με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Πανεπιστημίου Κρήτης, 76,5% συνεργάστηκαν με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού και 73,3% με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού.

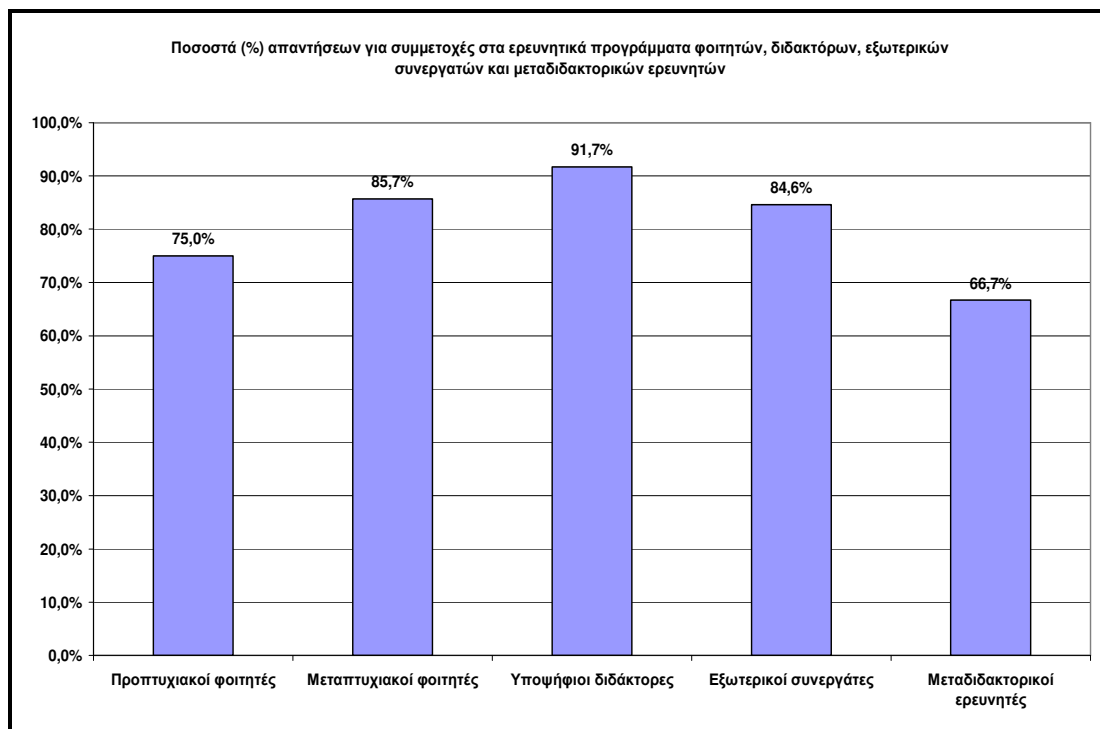
Γράφημα 23

Ως προς τη θέση του κατείχαν στο τελευταίο πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν τώρα ή συμμετείχαν κατά την τελευταία πενταετία, ποσοστό 29,4% των ερωτηθέντων είναι/ ήταν επιστημονικός υπεύθυνος, 58,8% είναι/ήταν μέλος ερευνητικής ομάδας και 11,8% εξωτερικός συνεργάτης. Επιπλέον, επί του συνόλου των τελευταίων προγραμμάτων στα οποία λαμβάνουν ή έλαβαν μέρος μέλη ΔΕΠ του Τμήματος,

συμμετέχουν ή συμμετείχαν υποψήφιοι διδάκτορες, μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές, μεταδιδακτορικοί ερευνητές και εξωτερικοί συνεργάτες. Αναλυτικά τα ποσοστά συμμετοχής των παραπάνω εμφανίζονται στο Γράφημα 24.

Γράφημα 24

6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ / ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.

Το τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης διατηρεί σταθερά μια σειρά επαφών με την τοπική κοινωνία την οποία θα μπορούσαμε να καταγράψουμε σε τέσσερις διαφορετικούς τομείς.

- Α. Συμμετοχή στα τοπικά πολιτισμικά δρώμενα.
- Β. Συμμετοχή στις εκδηλώσεις των τοπικών φορέων σχετικές με την παρουσία του γυναικείου φύλου στην κοινωνία
- Γ. Παρεμβάσεις και συμμετοχή στις αντι-ρατσιστικές εκδηλώσεις.
- Δ. Συμμετοχή στο πρόγραμμα σπουδών του κέντρου εκπαίδευσης αστυφυλάκων Ρεθύμνου.
- Ε. Συμμετοχή μελών του Τμήματος σε επιτροπές Δήμων και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και άλλων κοινωνικών φορέων.
- ΣΤ. Πραγματοποίηση διαλέξεων μετά από πρόσκληση.
- Ζ. Παρουσία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με συμμετοχή σε συζητήσεις, συνεντεύξεις και άρθρα-παρεμβάσεις.
- Η. Πολλές ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος έχουν άμεση σχέση με την Τοπική Κοινωνία της Κρήτης.

Α. Ιδιαίτερος κατά την θερινή περίοδο, η τοπική κοινωνία διοργανώνει σειρά πολιτισμικών εκδηλώσεων οι οποίες σχετίζονται με τη μουσική, το θέατρο και τον κινηματογράφο. Μέλη του τμήματος συμμετέχουν είτε συνδιοργανώνοντας είτε πάλι βοηθώντας και διαχέοντας την πληροφορία για την ύπαρξη των εκδηλώσεων

Β. Το ζήτημα της ισότητας των δύο φύλων αποτελεί τα τελευταία χρόνια κρίσιμο διακύβευμα για το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, αλλά ιδιαίτερος για το κράτος και τους φορείς του. Μέλη του τμήματος τα οποία θεραπεύουν σχετικά αντικείμενα συμμετέχουν στις εκδηλώσεις που διοργανώνουν οι τοπικοί κρατικοί φορείς.

Γ. Το μεταναστευτικό κύμα προς την Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες γέννησε για πρώτη φορά στην κοινωνία μας ανησυχίες και φαινόμενα έντονου εθνικισμού και ρατσιστικών συμπεριφορών. Ιδιαίτερος στην Κρήτη, τα φαινόμενα αυτά έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις με επιθέσεις σε μετανάστες και χώρους που συγκεντρώνονται οι μετανάστες. Τα μέλη του τμήματος συμμετέχουν στα αντιρατσιστικά φεστιβάλ που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στην Κρήτη, αλλά επίσης παρεμβαίνουν στην τοπική κοινωνία προκειμένου να διευκρινίσουν ορισμένα ζητήματα και να ανατρέψουν τις ακραίες συμπεριφορές που βλάπτουν το σύνολο της τοπικής κοινωνίας.

Δ. Από νωρίς, από τη δημιουργία δηλαδή του τμήματος Κοινωνιολογίας, μέλη του τμήματος κλήθηκαν από τη διεύθυνση σπουδών της σχολής αστυφυλάκων να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα σπουδών και να προσφέρουν μαθήματα σχετικά με διάφορες ειδικότητες (εγκληματολογία, κοινωνιοποίηση κλπ.). Η σχέση αυτή διατηρείται σταθερή και επιβεβαιώνεται από την ένταξη αστυφυλάκων στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα του τμήματος.

Ε. Συμμετοχή μελών του Τμήματος σε επιτροπές Δήμων και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και άλλων κοινωνικών φορέων (μέλος του Τμήματος ήταν για δυο δεκαετίες μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης Ρεθύμνης,

Μέλος της Επιτροπής για τα προβλήματα των Νέων στο Ρέθυμνο, Μέλος της Επιτροπής Πολιτισμού και Ανάπτυξης του Δήμου Ανωγείων, Ιδρυτικό μέλος του Στεκιού για τα δικαιώματα των μεταναστών στο Ρέθυμνο, Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και τέλος Αντιπρόεδρος της Εταιρείας προστασίας Ανηλίκων του Υπουργείου Δικαιοσύνης στο Ρέθυμνο).

ΣΤ. Μέλη του Τμήματος έχουν δώσει ως προσκεκλημένοι δεκάδες διαλέξεις και συμμετείχαν σε ημερίδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, Συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, καθώς και Πρωτοβουλιών Πολιτών και στους τέσσερις Νομούς της Κρήτης, αλλά και εκτός Κρήτης, για θέματα που αφορούν την ανάπτυξη, την εκπαίδευση, τους νέους, τους μετανάστες και το ρατσισμό, αλλά και διάφορα άλλα κοινωνικά θέματα.

Ζ. Μέλη του Τμήματος έχουν έντονη παρουσία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με συμμετοχή σε συζητήσεις, συνεντεύξεις και άρθρα-παρεμβάσεις.

Η. Πολλές ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος και ιδιαίτερα του Εργαστηρίου Κοινωνικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας έχουν άμεση σχέση με την Τοπική Κοινωνία της Κρήτης.

Παρ' όλα αυτά, παραμένει γεγονός πως η σχέση του τμήματος, αλλά αυτή τη φορά ως μέλους της πανεπιστημιακής κοινότητας στο σύνολό της, με την τοπική κοινωνία δεν είναι η επιθυμητή. Εάν ασφαλώς θεωρήσουμε πως η σχέση αυτή είναι ζητούμενο και από τις δύο πλευρές, τότε πράγματι υπάρχει μια απόσταση η οποία δεν έχει μειωθεί την περίοδο ύπαρξης του Πανεπιστημίου στις πόλεις του Ρεθύμνου και του Ηρακλείου. Θα μπορούσε κανείς να εντοπίσει ορισμένους παράγοντες που συμβάλλουν σ' αυτή την αμείσημη σχέση, όπως π.χ.:

1. Η έλλειψη σαφούς σχεδιασμού στη δημιουργία των περιφερειακών πανεπιστημιακών σχολών από την πλευρά της Πολιτείας, η ανυπαρξία αστικού χώρου υποδοχής των πανεπιστημίων, η δημιουργία πανεπιστημιούπολεων οι οποίες απομακρύνονται από τις τοπικές κοινωνίες κλπ.
2. Η στενά οικονομική αντίληψη που υπερισχύει στην τοπική κοινωνία δημιουργεί προβλήματα στην υποδοχή της πανεπιστημιακής κοινότητας με αποτέλεσμα να δομούνται σχέσεις πολιτισμικής απόστασης ανάμεσα στις δύο κοινότητες.
3. Η αδυναμία της τοπικής κοινωνίας να κατανοήσει τη μοναδική ευκαιρία που έχει έχοντας ένα Πανεπιστήμιο στην περιοχή της. Σε αυτό βέβαια συμβάλλει και το ίδιο το Πανεπιστήμιο, δεδομένου ότι δεν έχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για ουσιαστικές σχέσεις με την τοπική κοινωνία, που δεν μπορεί να είναι άλλες από αυτές της έρευνας, των στοχευμένων παρεμβάσεων που αφορούν σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πραγματικότητας. Αντ' αυτού παρατηρείται μια αποσπασματικότητα δράσεων και σχέσεων μεμονωμένων ατόμων ή Τμημάτων με την τοπική κοινωνία και μια προσπάθεια δημιουργίας φορέων και δράσεων παρέμβασης εκτός των πλαισίων του Πανεπιστημίου.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει αποτιμήσει αυτά τα προβλήματα και προσπαθεί κατά το δυνατό να συμβάλλει αν όχι στη λύση τους τουλάχιστον στη μείωση των επιπτώσεων που έχουν για τον φοιτητικό πληθυσμό, την τοπική κοινωνία και το Πανεπιστήμιο. Σε άλλη θέση θα κάνουμε συγκεκριμένες προτάσεις.

Οι παραπάνω πληροφορίες προκύπτουν από το Παράρτημα Χ.

7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας, μετά από 23 χρόνια κανονικής λειτουργίας του, μπορεί να αισθάνεται μια σχετική ικανοποίηση για το σημείο που βρίσκεται σήμερα και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα παλιά μέλη του Τμήματος που βίωσαν κυριολεκτικά όλη την μέχρι τώρα ιστορία και εξέλιξη του Τμήματος και που εξακολουθούν να υπηρετούν στο Τμήμα. Ωστόσο είναι διάχυτη η αίσθηση ότι το Τμήμα θα μπορούσε να βρίσκεται ακόμη πιο μπροστά σχετικά με την ποιότητα σπουδών, αλλά και την ανάπτυξη άλλων ερευνητικών και ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων, εάν βεβαίως δεν υπήρχαν κάποιες σοβαρές ελλείψεις σχετικά με βασικές προϋποθέσεις, όπως είναι:

- η χαμηλή επιχορήγηση, η αοριστία ως προς το ύψος και το χρόνο χορήγησής της, μαζί με τη χρονοβόρα διαδικασία έγκρισης δαπανών κλπ.
- η έλλειψη διδακτικού προσωπικού και συμβασιούχων, που προφανώς εμποδίζει τη βελτίωση και εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών, προπτυχιακού και μεταπτυχιακού, όσο και τη δημιουργία ακόμη τουλάχιστον ενός μεταπτυχιακού, την ανάληψη διδακτορικών, την υποχρεωτικότητα των πτυχιακών εργασιών και την αύξηση των ερευνητικά προσανατολισμένων σεμιναρίων, κλπ. Η πάντα καθυστερημένη γνωστοποίηση των πιστώσεων για συμβασιούχους διδάσκοντες, οι οποίοι ιδιαίτερα για τα περιφερειακά Πανεπιστήμια είναι εκ των ων ουκ άνευ,
- έλλειψη ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ και διοικητικού προσωπικού για τα Εργαστήρια,
- η δραματική έλλειψη χώρων διδασκαλίας, αλλά και χώρων για τα ερευνητικά εργαστήρια, για άσκηση φοιτητών, για μελέτη και συγγραφή εργασιών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, αλλά και για τα μέλη του Τμήματος,
- η ανυπαρξία παροχών φοιτητικής μέριμνας, όπως υποτροφιών, άτοκων φοιτητικών δανείων, δωρεάν ή έστω φτηνής φοιτητικής στέγης κλπ.
- η συνεχώς αυξανόμενη γραφειοκρατία, ο συγκεντρωτισμός και η αντίστοιχα μειούμενη αυτονομία και το αυτοδιοικούμενο των Τμημάτων, αφού καίριες αποφάσεις για την λειτουργία και ανάπτυξη του Τμήματος εξαρτώνται είτε από την πολιτική της Πρυτανείας, είτε από αυτήν του Υπουργείου,
- η ανυπαρξία σοβαρής πληροφόρησης των μαθητών υποψηφίων για τα διάφορα επιστημονικά πεδία, καθώς και η πρόωρη δεσμευτική επιλογή στην οποία αναγκάζονται οι μαθητές και οι μαθήτριες,
- το ετεροπροσδιοριζόμενο σύστημα εισαγωγής των πρωτοετών, που οδηγεί στο σκανδαλώδες φαινόμενο η συντριπτική πλειοψηφία των νεοεισαγομένων να μην έχει ως πρώτη επιλογή το αντικείμενο που τελικά αναγκάζεται να σπουδάσει,
- Η μη τήρηση της επιθυμίας του Τμήματος για ένα αριθμό νεοεισαγομένων περίπου 100 με 120 φοιτητών,
- Η οικονομική εξαθλίωση του διδακτικού προσωπικού, η οποία πλέον με τα πρόσφατα μέτρα δεν ικανοποιεί ούτε στο ελάχιστο μια αξιοπρεπή διαβίωση και προφανώς θα επηρεάσει και τη λειτουργία μας ως ακαδημαϊκών δασκάλων και ερευνητών,
- η ανυπαρξία πόρων για κοινωνιολογική έρευνα,
- η ανυπαρξία θέσεων εργασίας για κοινωνιολόγους, και τέλος
- ο αποκλεισμός των αποφοίτων του Τμήματος από την πρόσβαση στην δημόσια εκπαίδευση διαμέσου του ΑΣΕΠ, παρόλο που το Τμήμα προσφέρει

πολλά μαθήματα που έχουν σχέση με την εκπαίδευση, αλλά και την ειδική διδακτική της κοινωνιολογίας.

Μια στρατηγική, ένας μακροπρόθεσμος σχεδιασμός ανάπτυξης ενός Ακαδημαϊκού Τμήματος, ακόμη και ο βραχυπρόθεσμος, αλλά και ο μεσοπρόθεσμος, προϋποθέτει αυτονομία ως προς τη διαχείριση των υποθέσεών του, έγκαιρη γνώση των πόρων, των θέσεων ΔΕΠ, των πιστώσεων για συμβασιούχους, τη δυνατότητα επιλογής των φοιτητών του, κλπ. Στο βαθμό που όλες αυτές οι κρίσιμες αποφάσεις λαμβάνονται από το Υπουργείο και μάλιστα πάντα καθυστερημένα και απρόβλεπτα, όταν λοιπόν υπάρχουν οι παραπάνω αρνητικές προϋποθέσεις, είναι νομίζουμε παράδοξο να μιλάμε για χάραξη πραγματικής σοβαρής στρατηγικής.

Παρ' όλα αυτά το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει επιχειρήσει συχνά μέσα από καινοτομίες και αναδιαρθρώσεις να βελτιώνει συνεχώς το πρόγραμμα σπουδών, τη διδακτική διαδικασία, τον ερευνητικό προσανατολισμό, τη συστηματική πληροφόρηση των νεοεισαγομένων φοιτητών κατά την έναρξη του πρώτου εξαμήνου, αλλά και μετέπειτα.

Προβλέπεται άμεσα η έναρξη συστηματικής συζήτησης στο Τμήμα, μετά και την αξιολόγηση, **για αναδιάρθρωση του προγράμματος σπουδών, του μεταπτυχιακού μας προγράμματος και η πιθανή ίδρυση ενός ακόμη μεταπτυχιακού.** Μέσα από αυτή τη συζήτηση θα προκύψει πιθανά ένας πιο σαφής προσανατολισμός του Τμήματος και η δημιουργία τομέων που να αναδεικνύει το πλούσιο σε γνωστικά αντικείμενα διδακτικό προσωπικό του. Επίσης θα επιχειρηθεί η **ενίσχυση του ερευνητικού χαρακτήρα του Τμήματος** μέσα από το πρόγραμμα σπουδών, αλλά και από την ενίσχυση των ερευνητικών εργαστηρίων, της πρακτικής άσκησης κλπ.

Ο **θεσμός των σεμιναρίων**, ίσως ο πιο αποτελεσματικός και αποδοτικός τρόπος μαθησιακής διαδικασίας, καθιερώθηκε από την πρώτη στιγμή και έχει μια σημαντική παράδοση στο Τμήμα, ωστόσο θα είναι καλό να ενισχυθεί ο συγκεκριμένος τρόπος διδασκαλίας. Το ίδιο ισχύει και για τα υποχρεωτικά μαθήματα, που είναι συνήθως πολυμελή. Στόχος μας είναι να γίνουν ολιγομελή και να προσφέρεται το ίδιο μάθημα από δυο διαφορετικούς διδάσκοντες. Αυτό βέβαια προϋποθέτει την αύξηση των μελών ΔΕΠ και των συμβασιούχων διδασκόντων.

Η προσπάθεια του Τμήματος να έχει **ολιγομελή** τμήματα, προκειμένου η συμμετοχή των φοιτητών να είναι πιο ενεργητική και παραγωγική, μας οδήγησε στην πράξη σε μια καινοτομία, να εφαρμόζουμε στα υποχρεωτικά μαθήματα το **θεσμό του λεγόμενου «φροντιστηρίου», ένα εργαστήριο εμπάθυνας** σε μικρές ομάδες πάνω στην ύλη του υποχρεωτικού μαθήματος. Παρόλη την επιτυχία του θεσμού, λόγω έλλειψης διδακτικού προσωπικού, δεν μπορούμε να μοιράσουμε την πληθώρα των φοιτητών σε ικανοποιητικά μικρές ομάδες.

Το Τμήμα εφαρμόζει εδώ και αρκετά χρόνια επίσης **μια καινοτομία σχετικά με την υποδοχή των πρωτοετών.** Το Τμήμα οργανώνει πριν την έναρξη των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, μια πολυήμερη, συνήθως μια βδομάδα, συστηματική υποδοχή πρωτοετών που πέρα από την τυπική υποδοχή, χωρίζουμε τους φοιτητές σε μικρές ομάδες, στις οποίες συμμετέχουν διδάσκοντες και γίνεται συστηματική ενημέρωση για το Πανεπιστήμιο, το Τμήμα, τα μαθήματα, τους τρόπους μελέτης επιστημονικών κειμένων, το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας, τις δυνατότητες σπουδών μέσω το προγράμματος Έρασμος, τα μεταπτυχιακά, τη βιβλιοθήκη, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, την τοπική κοινωνία, κλπ.

Στόχος είναι, με βάση και την ενθουσιώδη υποδοχή αυτής της διαδικασίας από τους πρωτοετείς, να την βελτιώσουμε και ίσως να την επεκτείνουμε χρονικά.

Από πολύ νωρίς, αρχές της δεκαετίας του '90, το **Τμήμα Κοινωνιολογίας είχε και συνεχίζει να έχει ένα διεθνή προσανατολισμό**. Πολλά μέλη του Τμήματος έχουν συνεργασίες με συναδέλφους και Πανεπιστήμια του εξωτερικού που αφορούν στην έρευνα, τη διδασκαλία, διοργάνωση από κοινού ημερίδων και συνεδρίων και άλλες δραστηριότητες. Σχετικά ικανοποιητική είναι και η συμμετοχή φοιτητών και καθηγητών μέσω του προγράμματος Erasmus. Επίσης ικανοποιητική είναι η συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια. Η εισροή ξένων φοιτητών παρουσιάζει επίσης τα τελευταία χρόνια αυξητική τάση.

Έχουμε ωστόσο την αίσθηση ότι θα πρέπει το Τμήμα να εντείνει τον διεθνή του προσανατολισμό με επιπλέον κινητοποίηση τόσο των διδασκόντων, όσο και των φοιτητών προς αυτό το σκοπό. Είναι ωστόσο γεγονός ότι υπάρχει ένα σοβαρό αντικίνητρο που είναι το οικονομικό. Τα ποσά που διατίθενται γι' αυτό το σκοπό είναι ελάχιστα και όχι μόνο δεν επαρκούν για να καλύψουν τα έξοδα, αλλά προκύπτει μια επιπλέον σοβαρή οικονομική επιβάρυνση για τους φοιτητές και τους διδάσκοντες. Είναι παράδοξο ένα τόσο σημαντικό πρόγραμμα να υποχρηματοδοτείται.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει έντονο **διεπιστημονικό χαρακτήρα** και αυτό φαίνεται από τη σύνθεση του διδακτικού προσωπικού, του προγράμματος σπουδών, τις ερευνητικές και άλλες συνεργασίες τόσο με Ανώτατα Ιδρύματα του εξωτερικού, όσο και του εσωτερικού.

Το Τμήμα έχει **κριτικό προσανατολισμό** και αυτό αφού από τη φύση του το αντικείμενο της κοινωνιολογίας έχει λίγο πολύ κριτικό προσανατολισμό.

Όπως είναι γνωστό η Κοινωνιολογία είναι η κατεξοχήν επιστήμη που ασχολείται με την ανάλυση, την ερμηνεία και την κατανόηση των κοινωνικών δομών, θεσμών, φαινομένων, προβλημάτων, δράσεων, αξιών και αντιλήψεων και μάλιστα στην αλληλεξάρτησή τους. Κατά αυτό τον τρόπο συμβάλλει στην ανάπτυξη της ικανότητας κρίσης και άσκησης κριτικής στη βάση κριτηρίων, ως βασικών προϋποθέσεων ερμηνείας των αλληπάλληλων μορφών κρίσης στις κοινωνίες μας όχι τόσο ως επαπειλούμενων καταστροφών, αλλά ιδιαίτερα ως ευκαιριών για ριζική υπέρβαση των κρίσεων. Η ανάπτυξη και η κατοχή τέτοιων δεξιοτήτων και ικανοτήτων εκ μέρους των ανθρώπων και ιδιαίτερα των νέων είναι απαραίτητη βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση σχεδίων ζωής, αλλά και για μια εποικοδομητική συμμετοχή στην κοινή προσπάθεια δημιουργίας μιας κοινωνίας δημοκρατικής, δίκαιης, που κατοχυρώνει την ελευθερία, την αλληλεγγύη, την ισότητα, καταπολεμά τις διακρίσεις, την αδικία και τη βαρβαρότητα και επιδιώκει να συμβάλλει στη διαμόρφωση όλων των όρων για την ολοκλήρωση και την ευτυχία των ανθρώπων.

Θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει τα παραπάνω με διαφορετικό τρόπο: Οι (κοινωνικοί) φιλόσοφοι **ερμήνευσαν** τον κοινωνικό κόσμο πάντα και μόνο κατά διαφορετικό τρόπο ως απλή πολιτισμική ή φιλοσοφική ιδέα. Αυτό όμως που έχει σημασία είναι να **εξηγήσουμε** αιτιακά τις υλικές και τις με αυτές αλληλοεξαρτώμενες θεσμικές και πολιτισμικές δομές και διαδικασίες και με τη βοήθεια της κερδισμένης γνώσης – και κάτω από ορισμένες συνθήκες – να **αλλάξουμε** την κοινωνία σταδιακά προς μια ίσως καλλίτερη κοινωνική τάξη πραγμάτων.

Αυτό μπορούμε να πούμε συνοπτικά είναι το πρόγραμμα του Τμήματος Κοινωνιολογίας και της Κοινωνιολογίας γενικότερα ως μιας 'επιστήμης της πραγματικότητας' που ερμηνεύει, εξηγεί, (ανα)στοχάζεται θεωρητικά, ελέγχεται εμπειρικά και έτσι καθίσταται διαφωτιστική, κριτική και σημαντική για την κοινωνική πράξη.

Η πρωτόγνωρη κρίση που αντιμετωπίζουμε ως κοινωνία, οι ριζικές κοινωνικές αλλαγές στην οικονομία, στην πολιτική, στον πολιτισμό, στην κοινωνική πολιτική,

που προκαλούν δραματικά κοινωνικά προβλήματα, ανασφάλεια, αδυναμία προσανατολισμού και συγκρότησης σχεδίων ζωής, ατομικισμό, έλλειψη προοπτικής σε μεγάλο αριθμό πολιτών, απειλούν συθέμελα την κοινωνία και απαιτούν εκτός των άλλων και σε βάθος κοινωνιολογική έρευνα. Ειδικά αυτή την περίοδο υπάρχει μια έντονη αγωνία και μια ανάγκη εξήγησης και απάντησης σε αυτά τα καυτά προβλήματα. Εκτός των άλλων εκδηλώνεται μια έντονη ζήτηση για κοινωνικοεπιστημονικές απαντήσεις. Και ενώ συμβαίνει αυτό, παρατηρείται ταυτόχρονα παντελής αδιαφορία για τις κοινωνικές επιστήμες ή μάλλον ακριβολογώντας για εκείνες τις εκδοχές των κοινωνικών επιστημών που διακρίνονται τόσο από μια επιστημονική επάρκεια, όσο και από έναν κριτικό προσανατολισμό. Πιο συγκεκριμένα είναι σχεδόν αδύνατο να εξευρεθούν πόροι για την πραγματοποίηση ερευνών, οι οποίες δεν υπόσχονται ότι έχουν κάποια σχέση με την οικονομία και την αγορά. Αντίθετα υποστηρίζονται τεχνοκρατικού, διοικητικού χαρακτήρα απαντήσεις, που αν μη τι άλλο είναι αυτές που οδήγησαν τη χώρα και την κοινωνία σε αδιέξοδο και τους πολίτες στην απελπισία.

Θετικό στοιχείο του Τμήματος είναι επίσης η **δημοκρατική του λειτουργία** και η διαφάνεια, καθώς και ο ενεργός του ρόλος στο Πανεπιστήμιο Κρήτης συνολικά.

Η **άποψη συνεργασία με τη Γραμματεία** είναι από τα πιο θετικά του Τμήματος, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι η Γραμματεία λειτουργεί με ελλιπές προσωπικό, κάτι που πρέπει να ληφθεί υπόψη από την Πρυτανεία και το Υπουργείο.

Το ίδιο **θετική και άποψη είναι η συνεργασία με τα ΕΤΕΠ** του Τμήματος. Και εδώ όμως χρειάζεται να τονίσουμε την ανάγκη ύπαρξης δυο επιπλέον ΕΤΕΠ και δυο ΕΕΔΠ στο Τμήμα για να καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας των δυο ερευνητικών εργαστηρίων.

Όσον αφορά τη **σχέση του Τμήματος και του Πανεπιστημίου γενικότερα με την τοπική κοινωνία** και παρ' όλο που το Τμήμα παρουσιάζει μια έντονη δραστηριότητα ως προς αυτό, σκοπεύουμε να επεξεργαστούμε μια σειρά προτάσεων και θα καταβάλουμε προσπάθεια σε συνεργασία με τη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών ή και με άλλα Τμήματα να τις υλοποιήσουμε.

Εδώ αναφέρουμε ενδεικτικά δυο:

1. Δημιουργία ενός Κέντρου Επιστημονικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης για τις Τοπικές Κοινωνίες, την Απασχόληση και την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Η διεθνής εμπειρία, αλλά και η ελληνική εν τω μεταξύ και ιδιαίτερα η συγκεκριμένη εμπειρία από το πρόγραμμα ΕΡΓΑΝΗ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ρεθύμνης, στο οποίο συμμετείχε ως επιστημονικός σύμβουλος μέλος του Τμήματος (Παπαϊωάννου Σκεύος) και του οποίου η επιτυχία εκτός των άλλων οφείλεται στη συνεργασία πολλών και διαφορετικών φορέων της περιοχής, μας δείχνουν το δρόμο.

Βασική επιδίωξη θα είναι η συνεργασία του Τμήματος με όσο το δυνατό περισσότερους φορείς της περιοχής, με στόχο να δημιουργηθεί ένα Δίκτυο, ένας θεσμός εφαρμοσμένης έρευνας, που να έχει το χαρακτήρα ενός επιστημονικού, ερευνητικού εργαλείου, το οποίο σε διαρκή βάση θα καταγράφει, θα τεκμηριώνει, θα αναλύει και θα κατανοεί τα δεδομένα και τις εξελίξεις σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής κατάστασης, θα εκπονεί έρευνες και μελέτες και θα προτείνει προς τους φορείς πολιτικές, μέτρα και παρεμβάσεις που να συνάδουν με τη λογική μιας βιώσιμης, αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Προς το σκοπό αυτό θα επεξεργαστεί κριτήρια αειφόρου βιώσιμης ανάπτυξης, τα οποία θα είναι δεσμευτικά για όλη την τοπική κοινωνία και θα εποπτεύει την εφαρμογή τους.

Ο ερευνητικός αυτός φορέας μπορεί να έχει ένα Διοικητικό Συμβούλιο από εκπροσώπους των φορέων, του Τμήματος και της Σχολής και ένα Επιστημονικό Συμβούλιο, με πανεπιστημιακούς και ερευνητές εγνωσμένου κύρους, γνώσης και εμπειρίας που θα σχεδιάζει και θα εκπονεί τις επιστημονικές έρευνες και μελέτες και θα εισηγείται στους φορείς διαμέσου των εκπροσώπων τους στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ο θεσμός αυτός θα έχει επιπλέον τη λειτουργία ενός οργάνου διαβούλευσης, ζυμώσεων και μόρφωσης γνώμης.

Πέραν της ερευνητικής αρμοδιότητας ο φορέας αυτός θα σχεδιάζει και θα προτείνει για υλοποίηση συγκεκριμένες παρεμβάσεις και επιπλέον μπορεί να οργανώνει και να πραγματοποιεί συστηματικά επιμορφωτικά σεμινάρια για στελέχη της τοπικής κοινωνίας σε ζητήματα σχετικά με τις κοινωνικές επιστήμες.

Η χρηματοδότηση της λειτουργίας αυτού του Φορέα θα πρέπει να εξασφαλίζεται εν μέρει από τον τακτικό προϋπολογισμό, αλλά και από τους συμμετέχοντες κοινωνικούς φορείς (εργατικά συνδικάτα/σωματεία, εργοδότες, συνεταιρισμούς), την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την Περιφέρεια κ.ά. στη βάση μιας αναλογικής κατανομής του κόστους, αλλά και από άλλους πόρους. Η επιχορήγηση θα έχει τη μορφή χρηματοδότησης θέσεων ερευνητών και βοηθητικού διοικητικού και τεχνικού προσωπικού. Αρχικά μπορεί να ξεκινήσει με ένα μικρό αριθμό ερευνητών και βοηθητικού προσωπικού και να αναθέτει σε εξωτερικούς συνεργάτες εργασίες με βάση τις κάθε φορά υπάρχουσες ανάγκες.

Στην αρχική φάση είναι αναγκαίο να εκπονηθεί μια συστηματική κοινωνικοοικονομική έρευνα που να αποτυπώνει την υπάρχουσα κατάσταση κατά τομείς σε όλη τη Κρήτη¹². Στην συνέχεια θα πρέπει να υπάρξει μια επεξεργασία κριτηρίων αειφορίας, τα οποία αφού γίνουν αποδεκτά θα πρέπει να έχουν γενική ισχύ για οτιδήποτε και για οποιονδήποτε δρα στο χώρο της Κρήτης. Στη βάση αυτών των κριτηρίων θα εκπονούνται επιμέρους εξειδικευμένες μελέτες και θα γίνονται προτάσεις εφαρμογής προς τους φορείς.

Η σύνθεση αυτού του οργάνου θα επιτρέπει διαμέσου της διαβούλευσης μεταξύ των φορέων και της επιστημονικής στήριξης να διαμορφώνει συνολική εικόνα των προβλημάτων και πολιτικές μιας συνθετικής συνολικής λογικής. Επίσης θα συμβάλει στην ενιαία λογική της προσέγγισης των προβλημάτων και των εξελίξεων της περιοχής με ένα συντονισμένο τρόπο. Τέλος θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων και θα οδηγήσει στην ανάπτυξη συνεργατικών μορφών στην τοπική κοινωνία. Δεν θα πρέπει να παραμεληθεί η σημαντική συμβολή στην ποιοτική εκπαίδευση των φοιτητών μας, αλλά και στην ανάπτυξη στελεχών με ειδικές επιστημονικές ικανότητες σε τοπικό επίπεδο.

Ο φορέας αυτός μπορεί επίσης να αναλαμβάνει συνοδευτικά να παρέχει επιστημονική συμβουλευτική σε δράσεις και προγράμματα που οι διάφοροι φορείς σχεδιάζουν και εφαρμόζουν.

Η εμπλοκή προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων σε όλες αυτές τις δραστηριότητες θα προσδώσει μια ποιοτική αναβάθμιση στις σπουδές και στην ερευνητική εκπαίδευση.

2. Τη δημιουργία ενός «Παιδικού Πανεπιστημίου» (Kinder - Universität).

Ο θεσμός αυτός λειτούργησε για πρώτη φορά στο Πανεπιστήμιο του Tübingen το 2002. Ένα χρόνο μόλις μετά τη λειτουργία του προκλήθηκε ένα σωστό κίνημα. Μόνο

¹² Εάν αυτό δεν καταστεί δυνατόν, μπορεί η πρόταση αυτή να αφορά το Νομό Ρεθύμνης ή ακόμη και ένα ή περισσότερους Δήμους.

στη Γερμανία ιδρύθηκαν 30 Παιδικά Πανεπιστήμια και σήμερα έχει καθιερωθεί σε όλα σχεδόν τα Πανεπιστήμια της Γερμανίας. Σε συνεργασία μάλιστα με το παραπάνω Πανεπιστήμιο ο θεσμός αυτός άρχισε να εφαρμόζεται στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης, της Βιέννης, του Όσλο, της Βασιλείας, του St. Gallen και της Ζυρίχης.

Το Πανεπιστήμιο καλεί τα σχολεία να επιλέξουν (ίσως με κλήρωση) γύρω στους 400-500 μαθητές από 8 μέχρι 12 ή από 12 μέχρι 14 χρονών, τους χορηγεί μια «φοιτητική ταυτότητα» και προγραμματίζει μια σειρά διαλέξεων από εξέχουσες προσωπικότητες διαφόρων επιστημών, αλλά και της τέχνης και του πολιτισμού. Οι εισηγητές καλούνται να αναπτύξουν ένα ιδιαίτερα σοβαρό θέμα που απασχολεί τα παιδιά σε αυτή την ηλικία, όπως π.χ. Γιατί εξαφανίστηκαν οι δεινόσαυροι; Γιατί βγαίνει λάβα από τα Ηφαίστεια; Γιατί υπάρχουν πλούσιοι και φτωχοί; Γιατί γελάμε όταν ακούμε αστεία; Γιατί πεθαίνουν οι άνθρωποι; Γιατί είναι το σχολείο βαρετό; Γιατί ονειρευόμαστε; Γιατί δεν επιτρέπεται (ηθικά) η κλωνοποίηση των ανθρώπων; Γιατί επιτρέπονται περισσότερα στους μεγάλους απ' ό τι στα Παιδιά; Γιατί δεν πέφτουν τα άστρα από τον ουρανό;

Η συνοδευτική έρευνα αυτού του θεσμού κατέδειξε θετικότατα αποτελέσματα και μεγάλο ενθουσιασμό και ενεργή συμμετοχή των μαθητών -φοιτητών.

Τα μαθήματα αυτά μπορούν να γίνονται Σαββατοκύριακο ή για κάποιες βδομάδες στις διακοπές.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι παρ' όλες τις αρνητικές συνθήκες και προϋποθέσεις το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει να επιδείξει σοβαρά θετικά βήματα στην εξέλιξή του, έχει φτάσει σε ένα κρίσιμο σημείο όπου θα πρέπει να αποσαφηνίσει τον χαρακτήρα και τον προσανατολισμό του.

Υπάρχει ανάγκη να ενισχυθεί η επιστημονική του φυσιογνωμία, να διατηρηθεί και να ενδυναμωθεί η κοινωνιολογική του ταυτότητα για να μπορέσει το Τμήμα να καταξιωθεί ως ένα αξιόλογο Τμήμα Κοινωνιολογίας στην Ελλάδα και γιατί όχι και στον ευρωπαϊκό χώρο. Εάν η πολιτική του Πανεπιστημίου και ιδιαίτερα αυτή του Υπουργείου εκπληρώσουν τις βασικές προϋποθέσεις στις οποίες αναφερθήκαμε παραπάνω, το ίδιο το Τμήμα και τα μέλη του είναι έτοιμα και πρόθυμα να συμβάλουν με όλες τους τις δυνάμεις προς την κατεύθυνση της ποιοτικής αναβάθμισης. Γιατί οι προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε αφορούν στην καταστατική μας υποχρέωση να φτάσουμε την ποιότητα σπουδών στα όριά της, να ενδυναμώσουμε τους φοιτητές και τις φοιτήτριές μας ως προς την επιστημονική, θεωρητική και ερευνητική, την επαγγελματική και κοινωνική τους ταυτότητα, εμπλουτίζοντας έτσι την ελληνική κοινωνία με κοινωνιολογική φαντασία και κριτική σκέψη και πράξη.

8. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

8.1. Κτιριακές εγκαταστάσεις τμήματος Κοινωνιολογίας.

Αναλυτικά :

Κτίριο Α :

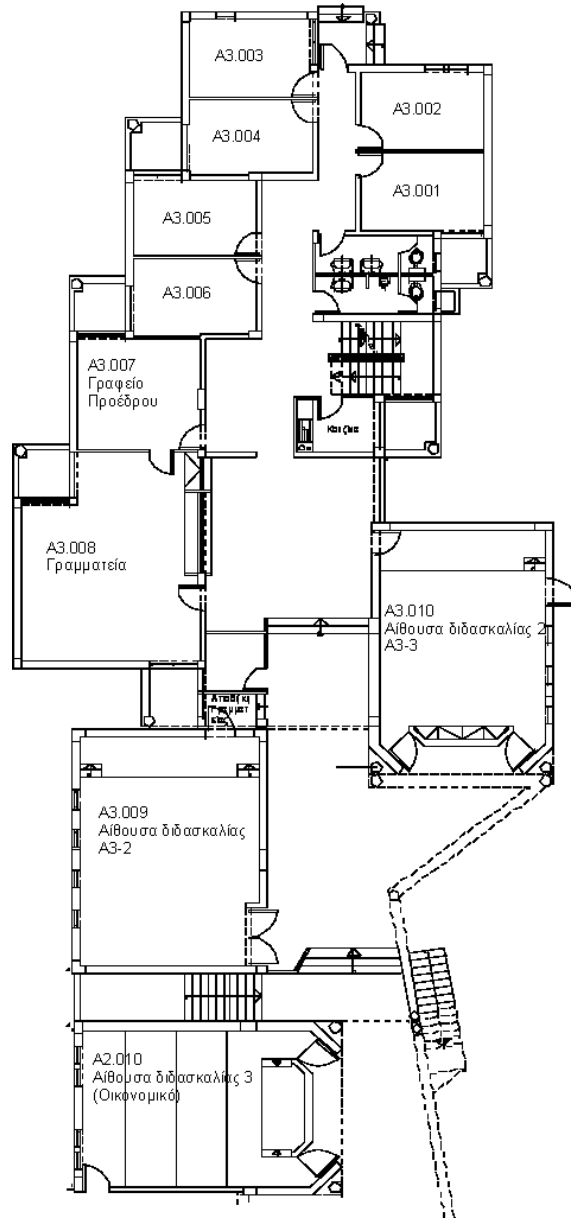
- 17 Γραφεία μελών ΔΕΠ
- 1 εργαστήριο (Φύλου) που φιλοξενείται σε ένα μεγάλο γραφείο από τα υπάρχοντα
- 3 αίθουσες
- 3 αποθήκες (μαζί με την μικρή της γραμματείας) από τις οποίες τη μία την χρησιμοποιούν οι καθαρίστριες. Οι αποθήκες εκτός της Γραμματείας βρίσκονται σε υπόγεια.

Επίσης, διαθέτει στο **Νέο κτίριο Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (ΣΚΕ)**:

- 4 Γραφεία μελών ΔΕΠ
- 1 Εργαστήριο

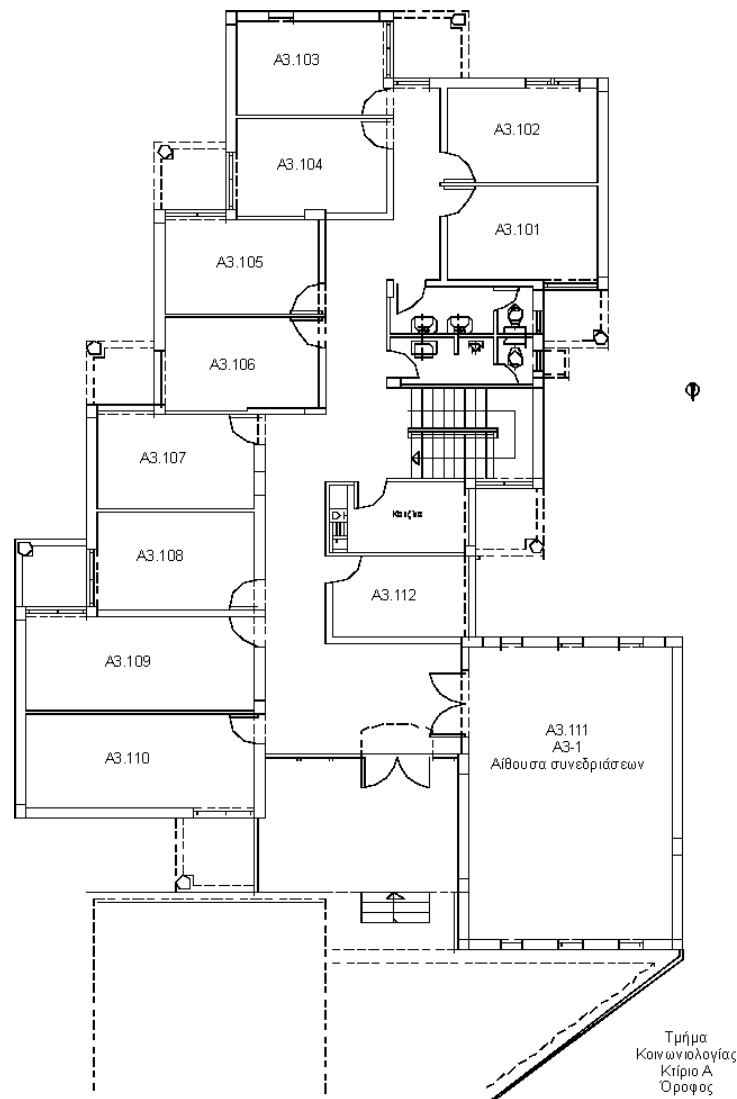
Η παρακάτω εικόνα δείχνει το κύριο κτίριο του Τμήματος Κοινωνιολογίας στο Ρέθυμνο, ενώ ακολουθούν 2 αναλυτικές κατόψεις που παρουσιάζουν τους δύο ορόφους, όπου στεγάζεται το Τμήμα Κοινωνιολογίας :

Φ

Τμήμα
Κοινωνιολογίας
Κτίριο Α
1σόγειο

8.2. Αξιολόγηση των υποδομών και των υπηρεσιών από τη Γραμματεία: ποιοτική προσέγγιση.

Τα μέλη της Γραμματείας επισημαίνουν τα παρακάτω:

1. η έλλειψη κτιριακής υποδομής δεν επαρκεί για τις τρέχουσες ανάγκες:
 - Στο Τμήμα έχουν πλέον υπερκορεστεί οι χώροι γραφείων διδασκόντων και δεν υπάρχει δυνατότητα εξεύρεσης γραφείου για νέους διδάσκοντες, με αποτέλεσμα διδάσκοντες να μοιράζονται το ίδιο, μικρό σε χώρο, γραφείο.
 - Οι αίθουσες διδασκαλίας δεν επαρκούν, ο εξοπλισμός τους είναι ελλιπής και η αισθητική τους δεν είναι συμβατή με το διδακτικό έργο των διδασκόντων.
 - Ο χώρος που στεγάζεται η Γραμματεία επίσης είναι μικρός
2. Την έλλειψη αποθηκευτικού χώρου για τη φύλαξη του αρχείου του Τμήματος.
3. Την ανάγκη επιμόρφωσης του προσωπικού της Γραμματείας σε θέματα λειτουργίας λογισμικού κτλ.

4. Επίσης, αναφέρονται στο ζήτημα του μεγάλου φόρτου εργασίας τους τονίζοντας ότι κάποιες καθυστερήσεις που παρατηρούνται οφείλονται στην ύπαρξη μεγάλης γραφειοκρατίας, στην εμπλοκή και άλλων διοικητικών υπηρεσιών, σε αδυναμίες των διδασκόντων να ανταποκριθούν σε γραφειοκρατικές αλλά τυπικές υποχρεώσεις τους, σε λανθασμένη ιεράρχηση αρμοδιοτήτων από υπερκείμενες διοικητικές αρχές κτλ.
5. Εμφατικά αναφέρονται στις δυσχέρειες επικοινωνίας κάποιων φοιτητών που δεν μπορούν να συμμορφωθούν σε κανόνες και αδυνατούν να καταλάβουν τα όρια των αρμοδιοτήτων της Γραμματείας ή σε προβλήματα που μεταβιβάζονται στη Γραμματεία από τον τρόπο λειτουργίας επιτροπών του Τμήματος
6. Εν κατακλείδι, υπάρχει αναφορά στην ανάγκη αναμόρφωσης του ιστότοπου του Τμήματος.

Η κατάσταση σε ό,τι αφορά τις κτιριακές υποδομές του Τμήματος είναι ιδιαίτερα προβληματική. Το Τμήμα χρησιμοποιεί τις αίθουσες διδασκαλίας της Πανεπιστημιούπολης στο Ρέθυμνο και μόνο 2 μικρές αίθουσες για σεμινάρια ανήκουν στην αποκλειστική χρήση του των διδασκόντων. Η αρχιτεκτονική των κτιρίων του Τμήματος καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη της παρακολούθηση μαθημάτων από άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς λείπουν οι βασικές υποδομές και δεν φαίνεται να προβλέπονται υποδομές προς αυτήν την κατεύθυνση. Επιπλέον, το πρόβλημα της στελέχωσης των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος είναι πλέον εκρηκτικό. Η τρέχουσα στελέχωση της Γραμματείας του Τμήματος Κοινωνιολογίας απαρτίζεται από μία διοικητική υπάλληλο Ε.Ι.Δ.Ι.Π. (κατηγορία ΔΕ, Προϊσταμένη Γραμματείας) και 2 υπαλλήλους ΕΤΕΠ. Τεχνική υποστήριξη παρέχεται από μέλος ΕΤΕΠ, πτυχιούχο ΑΕΙ στην Πληροφορική. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν διαθέτει ειδική γραμματειακή υποστήριξη για τους Τομείς, των οποίων οι ανάγκες υποστηρίζονται, όπως και οι ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών, από την Γραμματεία του Τμήματος. Η Γραμματεία εξυπηρετεί τους φοιτητές σε συγκεκριμένο ωράριο. Εκτός όμως από αυτό το συγκεκριμένο ωράριο, οι φοιτητές πληροφορούνται θέματα που τους αφορούν μέσα από τις ανακοινώσεις στο διαδίκτυο, δηλώνουν μέσα από αυτό τα μαθήματά τους και πληροφορούνται τη βαθμολογία τους. Εντούτοις, οι λειτουργίες του Τμήματος (αναδιαρθρωμένο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών, νέα μεταπτυχιακά προγράμματα, υποψήφιοι διδάκτορες, ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος κ.ο.κ.) έχουν πολλαπλασιαστεί κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, χωρίς να έχουμε καμία πρόσληψη διοικητικού προσωπικού, με αποτέλεσμα μόλις και μετά βίας να καλύπτονται οι βασικές ανάγκες από τη Γραμματεία του Τμήματος, ενώ ορισμένες γραμματειακές εργασίες επιβαρύνουν κατ' ανάγκη μέλη ΔΕΠ, εις βάρος των κατ' εξοχήν διδακτικών και ερευνητικών υποχρεώσεών τους.

8.3. Υποδομές και διοικητικές υπηρεσίες: Αξιολόγηση από τους φοιτητές.

8.3.1. Επάρκεια και εξοπλισμός αιθουσών διδασκαλίας και εργαστηρίων Τμήματος.

Η επάρκεια και ο εξοπλισμός των αιθουσών διδασκαλίας και των εργαστηρίων του Τμήματος αξιολογήθηκαν γενικά μάλλον αρνητικά από τους ερωτηθέντες. Ειδικότερα, αν και η απάντηση «ικανοποιητική» αναφορικά με την επάρκεια των αιθουσών διδασκαλίας συγκέντρωσε το υψηλότερο ποσοστό απαντήσεων (42,4%) το άθροισμα των ποσοστών των απαντήσεων «λίγο ικανοποιητική» και «καθόλου ικανοποιητική» ισούται με 48,5% (37,4% και 11,1% αντίστοιχα). Αντίθετα, το

άθροισμα των ποσοστών των απαντήσεων «πολύ ικανοποιητική» (7,1%) και «καθόλου ικανοποιητική» (2%) ισούται με 9,1%. Επιπλέον, αρνητικά αξιολογήθηκε και η επάρκεια του εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας καθώς οι απαντήσεις «λίγο ικανοποιητική» και «καθόλου ικανοποιητική» επιλέχθηκαν συνολικά από ποσοστό 79,8% των ερωτηθέντων (46,5% και 33,3% αντίστοιχα) (Πίνακας 2).

Η επάρκεια και ο εξοπλισμός των εργαστηρίων επίσης τείνει να αξιολογείται μάλλον αρνητικά από τους ερωτηθέντες. Συγκεκριμένα, «ικανοποιητική» μεν κρίθηκε η επάρκεια των εργαστηρίων του Τμήματος από ποσοστό 48% των ερωτηθέντων αλλά το συνολικό ποσοστό των αρνητικών απαντήσεων («καθόλου ικανοποιητική» και «λίγο ικανοποιητική») ανέρχεται στο 36,7% σε αντίθεση με το συνολικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων («πολύ ικανοποιητική» και «πάρα πολύ ικανοποιητική») που ανέρχεται στο 15,5%. Επιπλέον, αρνητικά τείνει να αξιολογείται και η επάρκεια του εξοπλισμού των εργαστηρίων. Αν και η απάντηση «ικανοποιητική» συγκεντρώνει και πάλι το υψηλότερο ποσοστό σε συχνότητα επιλογής (37,9%) ωστόσο το συνολικό ποσοστό των αρνητικών απαντήσεων («λίγο ικανοποιητική» και «καθόλου ικανοποιητική») ανέρχεται σε 45,3% σε αντίθεση με το συνολικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων («πολύ ικανοποιητική» και «πάρα πολύ ικανοποιητική») που ανέρχεται σε 16,9% (Πίνακας 2).

Πίνακας. Αξιολόγηση επάρκειας και εξοπλισμού αιθουσών διδασκαλίας και εργαστηρίων Τμήματος.

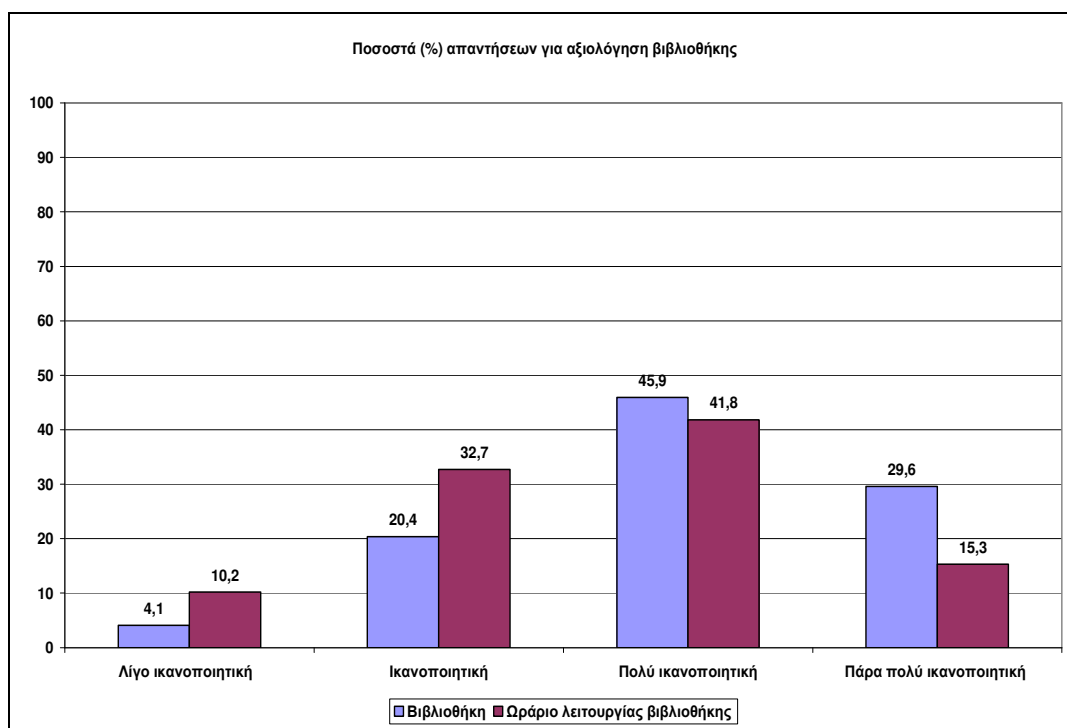
	Καθόλου ικανοποιητική	Λίγο ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Πολύ ικανοποιητική	Πάρα πολύ ικανοποιητική
Αίθουσες διδασκαλίας	11,1%	37,4%	42,4%	7,1%	2,0%
Εξοπλισμός αιθουσών διδασκαλίας	33,3%	46,5%	16,2%	3,0%	1,0%
Εργαστήρια Τμήματος	10,2%	26,5%	48,0%	12,2%	3,1%
Εξοπλισμός εργαστηρίων Τμήματος	15,8%	29,5%	37,9%	13,7%	3,2%

8.3.2. Αξιολόγηση βιβλιοθήκης.

Η επάρκεια της βιβλιοθήκης και το ωράριο λειτουργίας της έτειναν να συγκεντρώνουν θετικές αξιολογήσεις από τους ερωτηθέντες. Ειδικότερα, η βιβλιοθήκη θεωρήθηκε, με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών του δείγματος ως «πολύ ικανοποιητική» σε ποσοστό 45,9% και «πολύ ικανοποιητική» σε ποσοστό 29,6% ενώ «ικανοποιητική» κρίθηκε από ποσοστό 20,4% και «λίγο ικανοποιητική» ποσοστό 4,1% (Γράφημα 15).

Εκ παραλλήλου, η επάρκεια των ωρών λειτουργίας της βιβλιοθήκης έκριναν οι ερωτηθέντες ότι είναι «ικανοποιητική» σε ποσοστό 41,8% και «ικανοποιητική» σε ποσοστό 32,7%. Ποσοστό 15,3% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι η επάρκεια των ωρών λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι «πάρα πολύ ικανοποιητική» ενώ εμφανίζεται και ποσοστό 10,2% που θεωρεί ότι η επάρκεια των ωρών λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι «λίγο ικανοποιητική» (Γράφημα 15).

Γράφημα 15

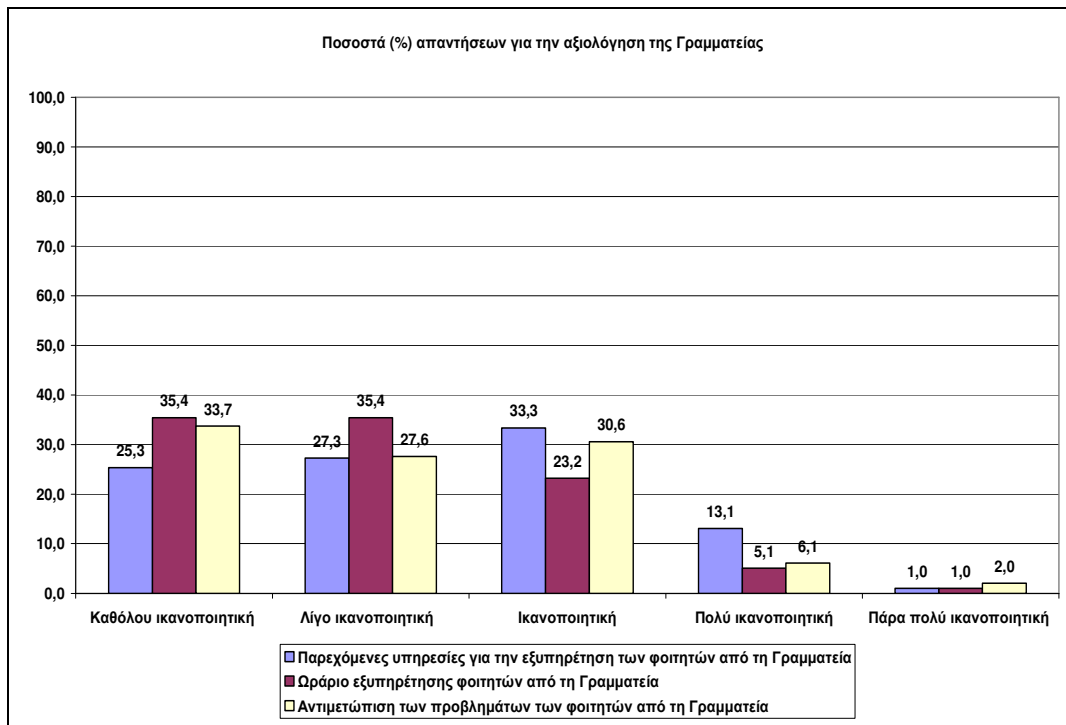
8.3.3. Αξιολόγηση υπηρεσιών, ωραρίου λειτουργίας και εξυπηρέτησης φοιτητών από τη Γραμματεία.

Χαμηλά εμφανίζονται τα ποσοστά ικανοποίησης των φοιτητών του δείγματος από τις υπηρεσίες της Γραμματείας του Τμήματος προς τους φοιτητές. Ειδικότερα, ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες της Γραμματείας για την εξυπηρέτηση των φοιτητών η απάντηση «ικανοποιητική» συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό (33,3%). Ωστόσο, το συνολικό ποσοστό των αρνητικών απαντήσεων («καθόλου ικανοποιητική» και «λίγο ικανοποιητική») ανέρχεται σε 52,6% των ερωτηθέντων σε αντίθεση με το συνολικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων («πολύ ικανοποιητική» και «πάρα πολύ ικανοποιητική») που ανέρχεται σε 14,1% (Γράφημα 16).

Παρομοίως, το ωράριο εξυπηρέτησης φοιτητών από τη Γραμματεία αξιολογείται από συνολικό ποσοστό 70,8% των ερωτηθέντων ως «λίγο ικανοποιητικό» (35,4%) και «καθόλου ικανοποιητικό» (35,4%) (Γράφημα 16).

Αρνητικά επίσης τείνει να αξιολογείται και η επάρκεια της Γραμματείας ως προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων των φοιτητών καθώς η απάντηση «καθόλου ικανοποιητική» συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό (33,7%). Ως «ικανοποιητική» αξιολογεί την επάρκεια της Γραμματείας για την αντιμετώπιση προβλημάτων των φοιτητών ποσοστό 30,6% των φοιτητών του δείγματος ενώ «λίγο ικανοποιητική» κρίνει αυτή την επάρκεια ποσοστό 27,6%. Αντίθετα, «πολύ ικανοποιητική» και «πάρα πολύ ικανοποιητική» κρίνει την επάρκεια της Γραμματείας να αντιμετωπίζει προβλήματα των φοιτητών ποσοστό 8,1% των ερωτηθέντων (Γράφημα 16).

Γράφημα 16

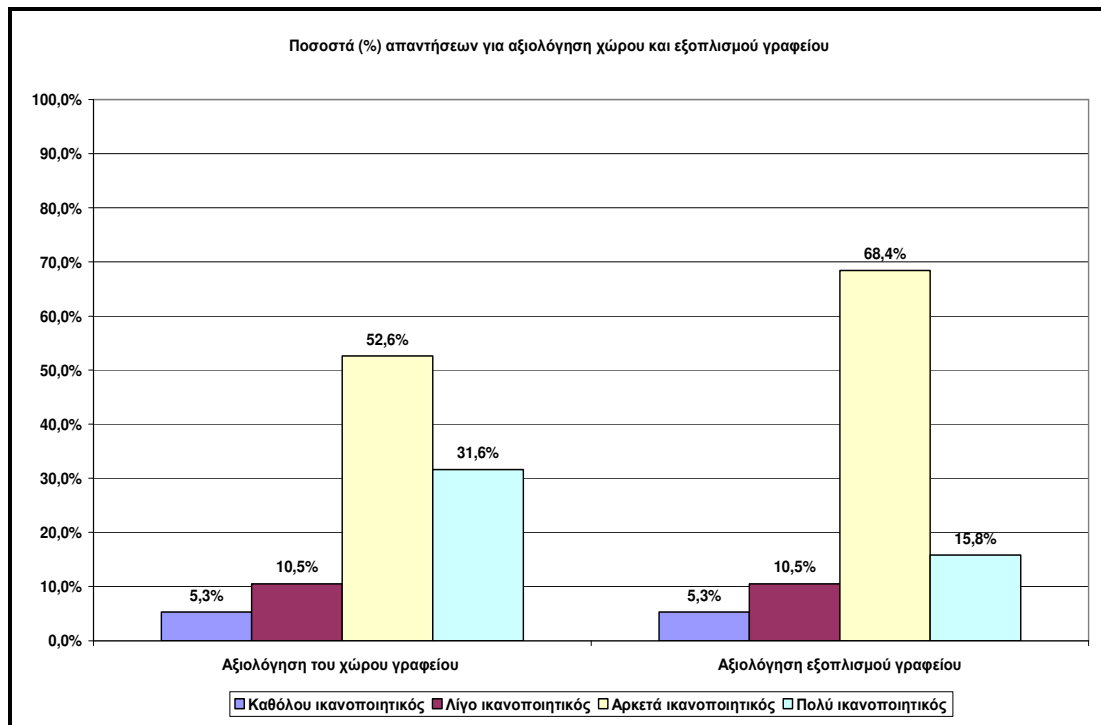
8.4.Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές : αξιολόγηση από μέλη ΔΕΠ.

Στην τελευταία ενότητα αξιολογήθηκαν οι διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές του Τμήματος καθώς και οι υπηρεσίες και υποδομές που χρησιμοποιεί το Τμήμα γενικότερα.

8.4.1. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές του Τμήματος.

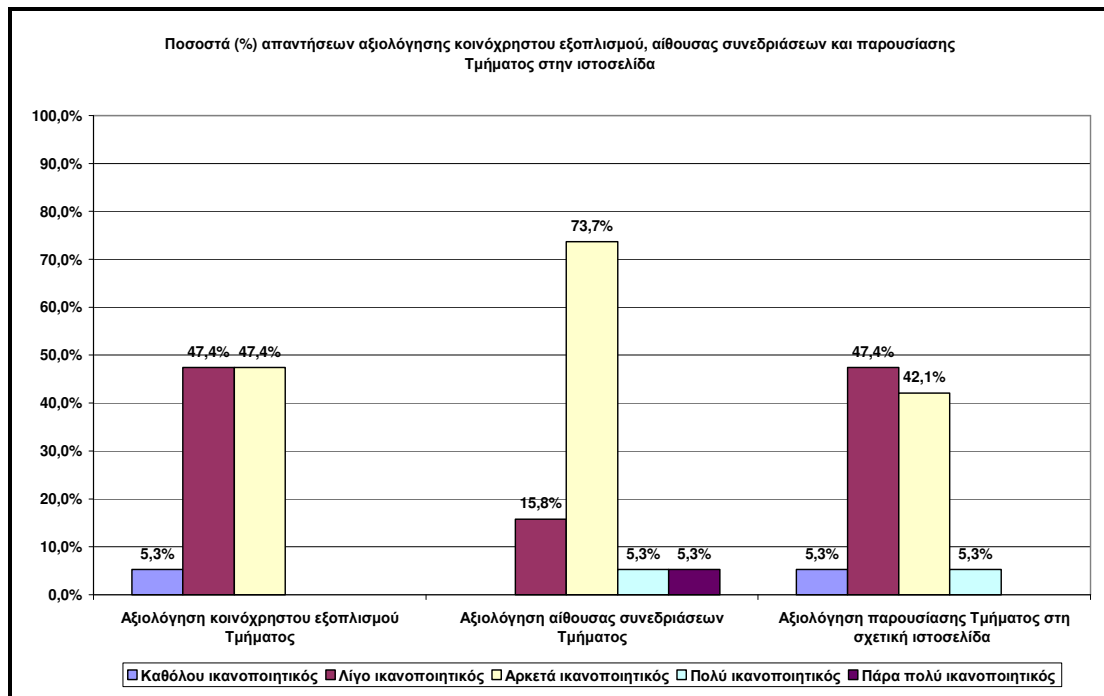
Ως προς τις διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές του Τμήματος, όπως φαίνεται στο Γράφημα 25, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εμφανίζεται αρκετά ικανοποιημένη με τον χώρο (52,6% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι και 31,6% ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι) και τον εξοπλισμό του γραφείου τους (68,4% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι και 15,8% ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι).

Γράφημα 25

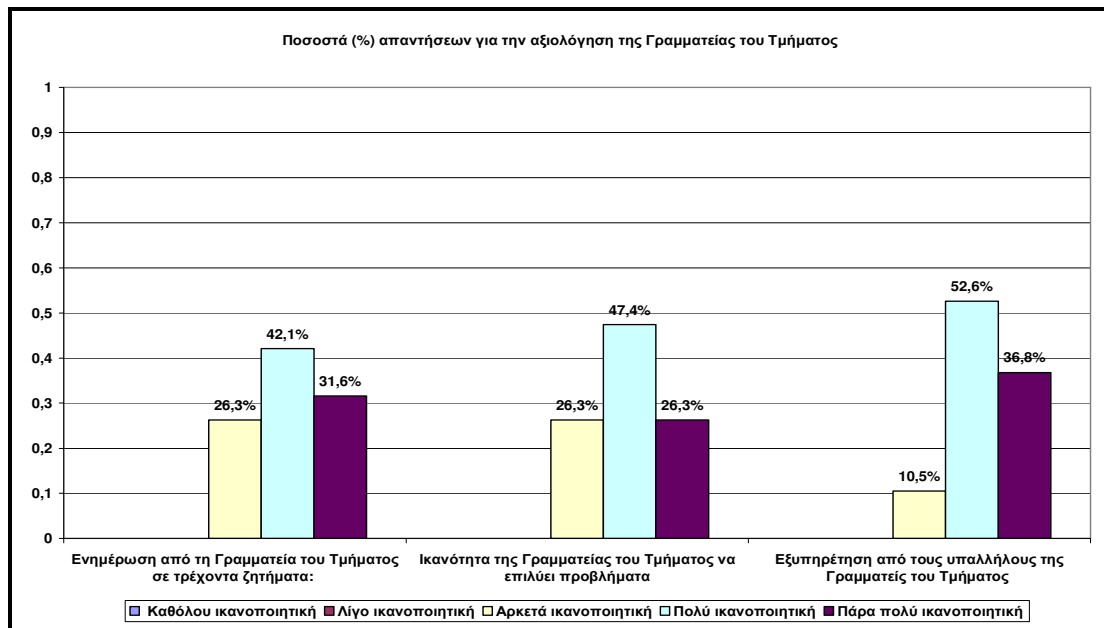
Ο κοινόχρηστος εξοπλισμός, η αίθουσα συνεδριάσεων καθώς και η ιστοσελίδα του Τμήματος αξιολογήθηκαν επίσης μεταξύ των υποδομών και των υπηρεσιών του Τμήματος. «Αρκετά ικανοποιητικό» αξιολόγησε τον κοινόχρηστο εξοπλισμό του Τμήματος ποσοστό 47,4% των ερωτηθέντων, ενώ το ίδιο ποσοστό χαρακτήρισε τον παραπάνω εξοπλισμό ως «λίγο ικανοποιητικό». «Αρκετά ικανοποιητική», σε ποσοστό 73,7% κρίθηκε από τους ερωτηθέντες η αίθουσα συνεδριάσεων του Τμήματος, ενώ το ίδιο ποσοστό ερωτηθέντων (5,3%) έκριναν την ίδια αίθουσα ως «πολύ ικανοποιητική» και «πάρα πολύ ικανοποιητική». Την παρουσίαση του Τμήματος μέσω της ιστοσελίδας του έκριναν 47,4% των ερωτηθέντων ως «λίγο ικανοποιητική» και 42,1% ως «αρκετά ικανοποιητική». Οι απαντήσεις των μελών ΔΕΠ στις σχετικές ερωτήσεις παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 26. Σε επόμενη ερώτηση αναφορικά με την ενημέρωση της ιστοσελίδας του Τμήματος, 44,4% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι ενημερώνεται «ούτε καθυστερημένα ούτε έγκαιρα» ενώ 33,3% απάντησαν ότι ενημερώνεται «έγκαιρα». Αντίθετα, «με καθυστέρηση» θεωρεί ότι ενημερώνεται η ιστοσελίδα του Τμήματος ποσοστό 16,7% των ερωτηθέντων και «με μεγάλη καθυστέρηση» ποσοστό 5,6%.

Γράφημα 26

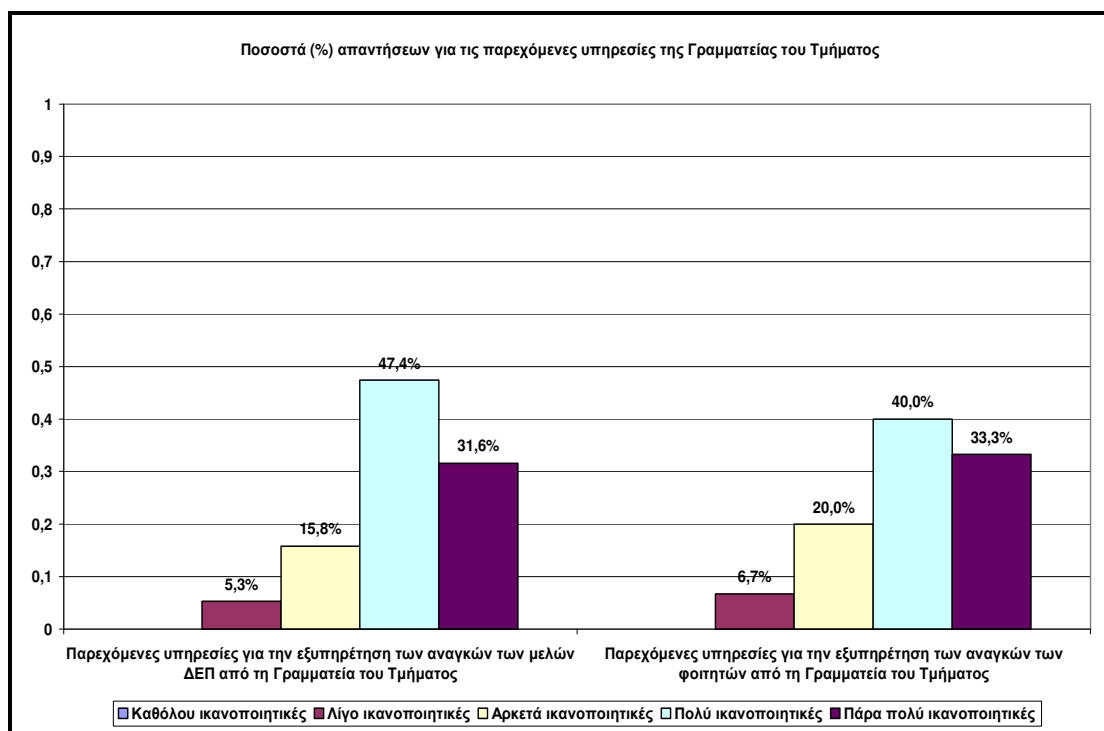

Η Γραμματεία του Τμήματος και οι παρεχόμενες από αυτή υπηρεσίες τόσο προς τα μέλη ΔΕΠ όσο και προς τους φοιτητές αξιολογήθηκαν θετικά από τα μέλη ΔΕΠ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο. Όπως φαίνεται στα Γραφήματα 27 και 28 οι ερωτηθέντες κρίνουν την ενημέρωση από τη Γραμματεία σε τρέχοντα θέματα ως «ικανοποιητική» (42,1%) και «πολύ ικανοποιητική» (31,5%), την ικανότητα της Γραμματείας να επιλύει προβλήματα ως «ικανοποιητική» (47,4%) και «πολύ ικανοποιητική» (26,3%) και την εξυπηρέτηση από τις υπαλλήλους της Γραμματείας ως «ικανοποιητική» (52,6%) και «πολύ ικανοποιητική» (36,8%) (Γράφημα 27). Περαιτέρω οι παρεχόμενες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών κρίνονται ως «πολύ ικανοποιητικές» (47,4% και 40% αντίστοιχα) και «πάρα πολύ ικανοποιητικές» (31,6% και 33,3 % αντίστοιχα) (Γράφημα 28). Τέλος, στο ερώτημα «Κατά πόσο το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας είναι ικανοποιητικό;» 47,4% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι είναι «πολύ ικανοποιητικό», 21,1% «αρκετά ικανοποιητικό» και 26,3% «πάρα πολύ ικανοποιητικό». Αντίθετα, «λίγο ικανοποιητικό» κρίνει το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας ποσοστό 5,3% των μελών Δ.Ε.Π του Τμήματος.

Γράφημα 27

Γράφημα 28

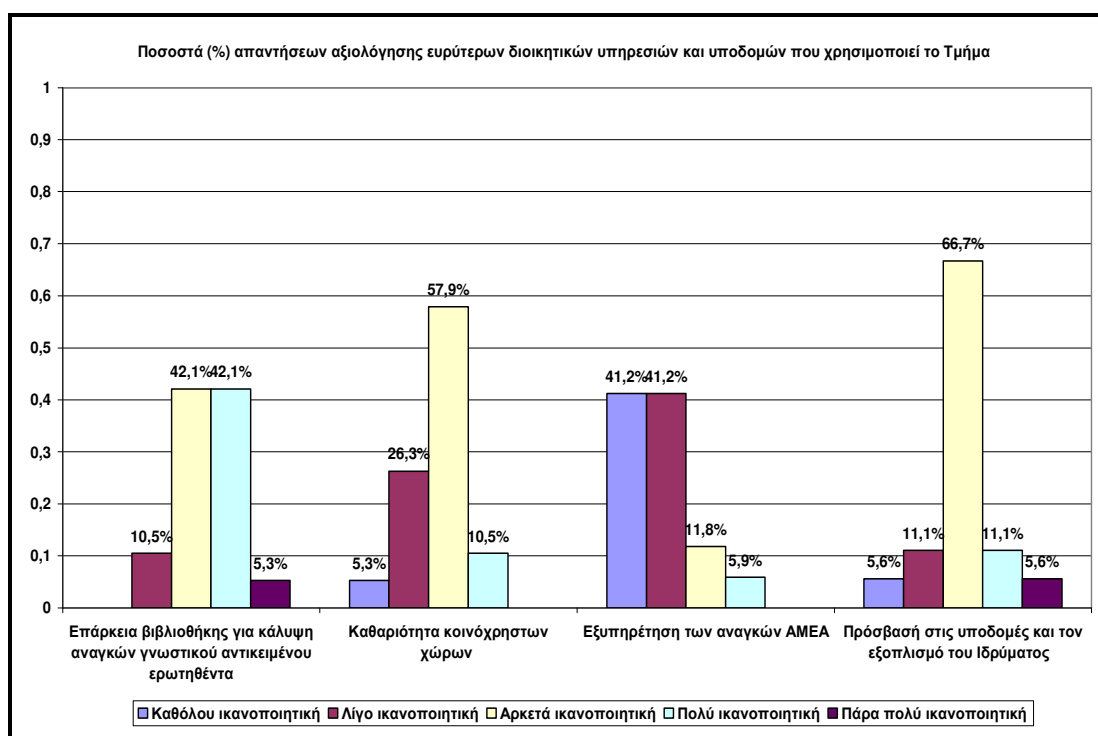

8.4.2. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές που χρησιμοποιεί το Τμήμα γενικότερα.

Οι διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές που χρησιμοποιεί το Τμήμα γενικότερα και που αξιολογήθηκαν εδώ ήταν η επάρκεια της βιβλιοθήκης για την κάλυψη του γνωστικού αντικείμενου εκάστου διδάσκοντος, η καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων, η εξυπηρέτηση των αναγκών ΑΜΕΑ και η πρόσβαση στις υποδομές και τον εξοπλισμό του Ιδρύματος. Όπως παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο Γράφημα 29, ο βαθμός ικανοποίησης των ερωτηθέντων για τις διαφορετικές διοικητικές υπηρεσίες

και υποδομές παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, «αρκετά ικανοποιητική» και «πολύ ικανοποιητική» κρίθηκε η επάρκεια της βιβλιοθήκης για την κάλυψη του γνωστικού αντικείμενου των διδασκόντων από το 84,2% (42,1% για κάθε απάντηση) και «πάρα πολύ ικανοποιητική» από το 5,3% των ερωτηθέντων. Αντίθετα, ως «λίγο ικανοποιητική» έκρινε την επάρκεια της βιβλιοθήκης ποσοστό 10,5% των ερωτηθέντων. Ως «αρκετά ικανοποιητική» έκριναν την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων ποσοστό 57,9% και «πολύ ικανοποιητική» ποσοστό 10,5% των ερωτηθέντων. Η εξυπηρέτηση αναγκών ΑΜΕΑ κρίθηκε αρνητικά από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος καθώς 82,4% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι είναι «καθόλου» ή «λίγο ικανοποιητική» (ποσοστά 41,2% αντίστοιχα). Τέλος, η πρόσβαση στις υποδομές και τον εξοπλισμό του Ιδρύματος κρίνεται ως «αρκετά ικανοποιητική» από ποσοστό 66,7% των ερωτηθέντων και ως «πολύ» και «πάρα πολύ ικανοποιητική» από ποσοστό 11,1% και 5,6% αντίστοιχα.

Γράφημα 29

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9.1. Συμπεράσματα των αποτελεσμάτων από ερωτηματολόγια μελών ΔΕΠ και φοιτητών.

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων των Μελών ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογία και των Φοιτητών καταδεικνύουν αρκετά θετικά στοιχεία, καθώς και πολλά αρνητικά. Ενδιαφέρον είναι ότι σε πολλά σημεία η αξιολόγηση των Μελών ΔΕΠ συμπίπτει με αυτήν των φοιτητών, π.χ., στο θέμα των επαγγελματικών προοπτικών των Κοινωνιολόγων, της πρακτικής άσκησης, των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, κλπ.

1. Θετική είναι η αξιολόγηση των διδασκόντων –όπου πράγματι έχουν αυξημένη ερευνητική παραγωγή στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, -αλλά και σε άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με τα μαθήματα και τους φοιτητές/τριες όπως στην οργάνωση μαθήματος, στην διανομή περιγραμμάτων, δημιουργία ιστοσελίδων, κ.λπ., τις σχέσεις διδασκόντων φοιτητών/τριών, και την αντικειμενική βαθμολόγηση των φοιτητών– από τους καθηγητές. Επιπλέον η διδασκαλία της Ξένης γλώσσας, κρίνεται ως θετική και από τους καθηγητές και από τους φοιτητές.

2. Παρόλα όμως τα θετικά στοιχεία που προέκυψαν από την αξιολόγηση αυτή παραθέτουμε και πολλά αρνητικά στοιχεία που προέκυψαν. Τα στοιχεία αυτά σχετίζονται με την εν γένει λειτουργία του Τμήματος και ως εκ τούτου απευθύνονται στην Διοίκηση του Τμήματος, του Πανεπιστημίου αλλά και της Πολιτείας εν γένει. Ως εκ τούτου είναι ανάγκη άμεσης παρέμβαση ώστε να βελτιωθεί η λειτουργία και εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος.

3. Στην αρνητική πλευρά η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών αλλά και των διδασκόντων που εκφράσουν τις έντονες ανησυχίες τους, την πρώτη θέση καταλαμβάνει το θέμα της υποβάθμισης του αντικείμενου της Κοινωνιολογίας καθώς και των επαγγελματικών προοπτικών. Επισημαίνεται, η μη αναγνώριση του Αντικείμενου της Κοινωνιολογίας από την Πολιτεία και η περιορισμένη προσφορά θέσεων εργασίας στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Έτσι, προτείνουν το Τμήμα από κοινού με τα άλλα Τμήματα Κοινωνιολογίας των άλλων Ελληνικών Πανεπιστημίων να πάρουν πρωτοβουλίες για δράση ώστε να αλλάξουν την εικόνα της επιστήμης όπως είναι σήμερα· προτείνουν την δημοσιοποίηση εμπειρικών ερευνών, ώστε να δημοσιοποιηθεί το αντικείμενο της Επιστήμης και γενικά ενέργειες τέτοιες που θα βελτιώσουν τις επαγγελματικές τους προοπτικές. Τέλος προτείνεται από τους φοιτητές η προώθηση της δυνατότητας συμμετοχής τους στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ κατευθείαν από την σχολή Κοινωνιολογίας.

4. Ακολουθεί η επισήμανση της μη επάρκειας υποδομών, καθώς και η μη-επάρκεια των εργαστηρίων καθώς και του εξοπλισμού του, έτσι ώστε να μνηθούν οι φοιτητές/τριες στην ερευνητική διαδικασία της κοινωνιολογίας. Ιδίως η ανεπάρκεια εργαστηρίων κρίνεται απαραίτητη όχι μόνο για την διεξαγωγή ερευνών –κάτι που θεωρείται αυτονόητο– αλλά και για μια μεγαλύτερη εξοικείωση των φοιτητών με την εμπειρική πλευρά της Κοινωνιολογίας, σε θέματα που άπτονται της Κοινωνίας.

5. Ένα άλλο θέμα το οποίο κρίθηκε εξίσου αρνητικά ήταν το θέμα των εκπαιδευτικών βιβλίων. Τα εκπαιδευτικά βιβλία που διανέμονται από το Υπουργείο όχι μόνο καθυστερούν να διανεμηθούν αλλά και υπάρχει πρόβλημα στην διανομή τους. Προτείνεται πιο έγκυρη προσέλευση και πιο υπεύθυνη διανομή στο Πανεπιστήμιο.

6. Αρνητική αξιολόγηση προέκυψε ως προς την *προσέλευση των φοιτητών στα μαθήματα και σεμινάρια*. Το θέμα αυτό χρειάζεται μια γενικότερη αντιμετώπιση και ενημέρωση των φοιτητών/τριών και να επισημανθεί η αναγκαιότητα της προσέλευσής τους και της ενεργής συμμετοχής στην τάξη αλλά και στο Πανεπιστήμιο γενικότερα. Δηλαδή να τονιστεί η κουλτούρα της πανεπιστημιακής κοινότητας (campus) που επεκτείνεται και στην ανταλλαγή γνώσεων και αλληλεγγύης, φιλίας, συνεργασίας, κλπ. Επίσης αρνητική ήταν και η αξιολόγηση ως προς την συγγραφή επιστημονικών εργασιών, και ως προς την ποιότητά τους αλλά και ως προς την συχνότητά τους. Τονίζεται η ανάγκη ενημέρωσης για χρήση νέων τεχνολογιών ώστε να υποβοηθηθεί η έρευνα και συγγραφή των επιστημονικών εργασιών.

7. Αρνητική αξιολόγηση προέκυψε σχετικά με την παρακολούθηση της *Πρακτικής άσκησης*. Η χρησιμότητα της αξιολογήθηκε θετικά και από τα μέλη ΔΕΠ και από τους φοιτητές αλλά παρόλα αυτά η συμμετοχή των φοιτητών είναι πάρα πολύ περιορισμένη. Από την μεριά των διδασκόντων προτάθηκε η δημιουργία κινήτρων προκειμένου να βελτιωθεί η συμμετοχή των φοιτητών όπως π.χ., μία αμοιβή των καθηγητών και των φοιτητών.

8. Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον αποτέλεσμα προέκυψε από τις απαντήσεις και των διδασκόντων και των φοιτητών σχετικά με τα *Προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών*. Οι περισσότεροι φοιτητές/τριες δεν είναι ενημερωμένοι/ες για τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών π.χ., Erasmus. Έτσι, παρατηρείται μια εξαιρετικά μειωμένη συμμετοχή των φοιτητών, ενώ παράλληλα δεν σημειώνεται αρνητική στάση ως προς την χρησιμότητά τους. Προτείνεται αύξηση του προσωπικού του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων έτσι ώστε να βελτιωθεί η ενημέρωση για το Πρόγραμμα ανταλλαγής αλλά και να επισημανθεί η χρησιμότητά του.

9. Η *λειτουργία της βιβλιοθήκης* είχε επίσης ένα σχετικά αρνητικό αποτέλεσμα. Από την μια μεριά επισημαίνεται μια θετική εικόνα για την βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου από τη άλλη όμως εκφράζεται μια ανάγκη πλήρωσης της βιβλιοθήκης με επιστημονικά περιοδικά, βελτίωση της μηχανογράφησης, περισσότερες παραγγελίες βιβλίων και επέκταση του ωραρίου της το οποίο θεωρείται σχετικά περιορισμένο.

10. Από τις επισημάνσεις φοιτητών και μελών ΔΕΠ αναδεικνύεται η *ανάγκη βελτίωσης της λειτουργίας της Γραμματείας* (π.χ. στον τομέα των ωρών λειτουργίας της). Ταυτόχρονα, όμως, θα ήταν επιθυμητή μία εκπαίδευση του προσωπικού της Γραμματείας σε ηλεκτρονικά μέσα, και στην αναβάθμιση των προσόντων του προσωπικού.

9.2. Τελικά Συμπεράσματα.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας είναι το πρώτο Τμήμα στην Ελλάδα που από το ΦΕΚ ίδρυσής του είναι καθαρά Τμήμα Κοινωνιολογίας και είναι ενταγμένο στην πρώτη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών στην Ελλάδα. Παρ' όλες τις ιδιαίτερα αρνητικές συνθήκες έναρξης της λειτουργίας του, την σχετικά σύντομη ιστορία του, τις δυστυχώς συνεχιζόμενες δυσκολίες που επισημάναμε πιο πάνω, κατάφερε με τις προσπάθειες των μελών του να παρουσιάζει ορισμένα θετικά στοιχεία που έχουν κατακτηθεί και εδραιωθεί στο Τμήμα.

Μπορούμε να πούμε γενικά ότι το Τμήμα παρουσιάζει μια **σταθερά θετική πορεία** μέχρι σήμερα. Ίσως να είναι το Τμήμα, μεταξύ των άλλων Τμημάτων Κοινωνιολογίας, με τον πιο καθαρά κοινωνιολογικό προσανατολισμό. Αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, στην ιδιαίτερη **έμφαση** που δίνεται **σε βασικά**

κοινωνιολογικά αντικείμενα, όπως η κοινωνιολογική θεωρία, οι ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας, αλλά και ένας μεγάλος αριθμός ειδικών κοινωνιολογικών αντικειμένων που καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα εξειδικευμένων κοινωνιολογικών πεδίων που συναρθρώνονται μεταξύ τους και υποστηρίζονται από τη θεωρία και τις μεθόδους έρευνας. Στο Τμήμα θεραπεύονται **επίσης αντικείμενα, όπως η κοινωνική ανθρωπολογία, η κοινωνική ιστορία και η κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία** που συμπληρώνουν και υποστηρίζουν τα κοινωνιολογικά αντικείμενα. Το γεγονός ότι το Τμήμα ως προς τη σύνθεσή του διαθέτει μια σχετικά καλή κατανομή του διδακτικού προσωπικού του στις διάφορες βαθμίδες, που στην πλειοψηφία τους είναι σχετικά νέοι, προσδίδει στο Τμήμα ένα δυναμισμό και μια τάση να δοκιμάζει καινούρια πράγματα Υπ' αυτή την έννοια **το Τμήμα προσφέρει μια σχετικά υψηλού επιπέδου κοινωνιολογική εκπαίδευση που παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις** και τα καινούρια ρεύματα, χωρίς να παραμελεί την κλασική κοινωνιολογική γνώση.

Το Τμήμα δίνει **ιδιαίτερη έμφαση στη σοβαρή θεωρητική παιδεία, αλλά και στην κατάρτιση των φοιτητών στην έρευνα**, που όμως υστερεί λόγω της έλλειψης πόρων για έρευνα, που είναι απαραίτητη για την ένταξη των φοιτητών σε μια πραγματική ερευνητική διαδικασία. Η διδασκαλία στο Τμήμα γίνεται έτσι που να προκαλεί τη συμμετοχή των φοιτητών, να καλλιεργείται η κοινωνιολογική τους φαντασία και κριτική σκέψη, διαμέσου της παρουσίας πολλών και διαφορετικών παραδειγμάτων και ρευμάτων σκέψης.

Η **σχέση διδασκόντων και διδασκομένων κρίνεται ως ιδιαίτερα καλή** και χαρακτηρίζεται από σεβασμό και αλληλοεκτίμηση, ενώ είναι ταυτόχρονα συνεργατική και φιλική.

Παρόλη τη μεγάλη **διαρροή νεοεισαγομένων** στο Τμήμα φαίνεται να υπάρχει μια σχετική ισορροπία αφού παρατηρείται μια μικρή αύξηση όσων έρχονται από άλλα τμήμα κοινωνιολογίας. Ένας σημαντικός λόγος αυτής της διαρροής είναι προφανώς το μεγάλο σχετικά κόστος ζωής για του φοιτητές στο Ρέθυμνο.

Ως προς τη **διάρκεια των σπουδών** παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των αποφοίτων ολοκληρώνει τις σπουδές του από τα τέσσερα χρόνια έως τα έξι χρόνια ενώ ελάχιστοι είναι εκείνοι που αποφοιτούν εγγραφόμενοι στο έβδομο και πλέον έτος σπουδών.

Η συμβολή των μελών **ΕΕΔΠ και ΕΤΕΠ** στην καλή λειτουργία του Τμήματος, αλλά και στην επιτέλεση των προγραμμάτων σπουδών είναι καίριας σημασίας. Υπό αυτήν την έννοια δεν μπορεί να μην επισημανθεί η ύπαρξη ενός σημαντικού κενού σε πρόσθετο προσωπικό αυτής της κατηγορίας. Η λειτουργία δύο εργαστηρίων εντός του Τμήματος Κοινωνιολογίας διαμορφώνει μια σειρά από απαιτήσεις για προσωπικό με σταθερή σχέση εργασίας. Η πρόσληψη δύο ακόμα μελών ΕΤΕΠ, δυο ΕΕΔΠ και δυο άτομα διοικητικού θα πρέπει να θεωρηθεί ως στόχος πρώτης προτεραιότητας για την ανάπτυξη των εργαστηρίων και τον ορθολογικότερο σχεδιασμό της ερευνητικής φυσιογνωμίας του Τμήματος.

Ο όγκος του έργου που πρέπει να παραχθεί από τη **Γραμματεία** (εγγραφές και δηλώσεις μαθημάτων φοιτητών, έκδοση πιστοποιητικών, παροχή πληροφοριών, τήρηση πρακτικών επιτροπών και γενικών συνελεύσεων, απομαγνητοφωνήσεις πρακτικών εκλογής μελών ΔΕΠ, υποστήριξη ΔΕΠ στο έργο τους, έκδοση πτυχίων κλπ) απαιτεί την στελέχωση της Γραμματείας με τουλάχιστον δυο επιπλέον άτομα προσωπικό, τόσο για τη διασφάλιση ανθρώπινων όρων εργασίας του προσωπικού όσο και για την ορθολογικότερη οργάνωση της γραμματειακής υποστήριξης του Τμήματος και των προγραμμάτων σπουδών του.

Αρνητικά τείνουν να αξιολογούν τις **επαγγελματικές προοπτικές** τους οι συμμετέχοντες στην έρευνα. Στο σύνολο του δείγματος, 80,2% των ερωτηθέντων αξιολογούν τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος ως «μερικά ικανοποιητικές» (44,6%) ή «καθόλου ικανοποιητικές» (35,6%). «Πολύ» και «πάρα πολύ» επηρεάζονται οι επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων από τη μη αναγνώριση από την Πολιτεία (69,3%) και την αγορά εργασίας (69%) της χρησιμότητας του επαγγέλματος ενώ ακολουθούν η έλλειψη θέσεων εργασίας (63,8%), η ανάπτυξη κριτικής σκέψης (58,4%) και η έλλειψη δεξιοτήτων για την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου (41%)

Πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη επαγγελματικών προοπτικών.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των επαγγελματικών προοπτικών τους, ποσοστό 86,1% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, μόνο του ή σε συνεργασία με Τμήματα Κοινωνιολογίας άλλων ΑΕΙ της χώρας θα έπρεπε να αναλάβει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών των κοινωνιολόγων. Ειδική αναφορά γίνεται στην εξασφάλιση ότι οι απόφοιτοι των Τμημάτων Κοινωνιολογίας θα μπορούν να συμμετέχουν στις εξετάσεις ΑΣΕΠ χωρίς την προηγούμενη φοίτησή τους στην ΑΣΠΑΙΤΕ.

Το **Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)** περιλαμβάνει έναν αριθμό μαθημάτων που καλύπτουν –ανάλογα και με το υπάρχον διδακτικό δυναμικό του Τμήματος– το ευρύτερο γνωστικό πεδίο της Κοινωνιολογίας, ήτοι: τη θεωρία και τις μεθόδους της Κοινωνιολογίας, καθώς και θεωρητικές και αναλυτικές γνώσεις σε επιμέρους περιοχές και γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης. Στο μέτρο του δυνατού, το Τμήμα έχει ως στρατηγική την ανάπτυξη μαθημάτων που δε θα έχουν μόνο εισαγωγικό - θεωρητικό χαρακτήρα, αλλά περισσότερο αναλυτικό, εμπειρικό και συγκριτικό περιεχόμενο.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών, δίνεται ιδιαίτερο βάρος στα μαθήματα που αφορούν το χειρισμό των ποιοτικών και των ποσοτικών μεθόδων της κοινωνιολογικής έρευνας, με στόχο να εξοπλιστεί ο φοιτητής με όλες τις απαιτούμενες γνώσεις για την οργάνωση ερευνητικών σχεδίων και την επεξεργασία δεδομένων με τη χρήση των πιο σύγχρονων υπολογιστικών μέσων και εργαλείων.

Συμβολή του ΠΠΣ στην κατανόηση του αντικειμένου της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και ως επαγγέλματος.

Με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών στις αντίστοιχες ερωτήσεις, οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι το ΠΠΣ του Τμήματος τους παρέχει καλύτερη κατανόηση για το περιεχόμενο της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και λιγότερο ως επαγγέλματος. Παράλληλα, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους θεωρούν ότι ο αριθμός μαθημάτων ελεύθερης επιλογής που προσφέρεται στο Τμήμα είναι «ικανοποιητικός». Θετικά σε γενικές γραμμές αξιολογούν οι φοιτητές του Τμήματος που συμμετείχαν στην έρευνα την υποχρεωτική διδασκαλία ξένης γλώσσας.

Με βάση τις **απαντήσεις των ΔΕΠ** τους στις αντίστοιχες ερωτήσεις, οι ερωτηθέντες **θεωρούν ότι το ΠΠΣ του Τμήματος τους παρέχει καλύτερη κατανόηση** για το περιεχόμενο της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και λιγότερο ως επαγγέλματος. Έτσι, 45% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το ΠΠΣ συμβάλλει «ικανοποιητικά» στην κατανόηση του περιεχομένου της κοινωνιολογίας ως επιστήμης και 40% ότι συμβάλλει «πολύ» και «πάρα πολύ» (27% και 13%

αντίστοιχα) σε αυτή την κατανόηση. Από την άλλη μεριά 47% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι το ΠΠΣ συμβάλλει «λίγο» στην κατανόηση του περιεχομένου της Κοινωνιολογίας ως επαγγέλματος και 37% ότι συμβάλλει «ικανοποιητικά». Όσον αφορά το βαθμό προετοιμασίας των φοιτητών για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου, η πλειοψηφία 63,2% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών προετοιμάζει ικανοποιητικά τους αποφοίτους του Τμήματος.

Παρόλη την σχετικά εικόνα ως προς το πρόγραμμα σπουδών θεωρούμε ότι πρέπει και μπορούν να γίνουν βελτιώσεις.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας **προωθεί τους φοιτητές του**, τόσο τους προπτυχιακούς όσο και τους μεταπτυχιακούς, να αξιοποιήσουν τις συμφωνίες που έχει συνάψει με άλλα ομοειδή Τμήματα του εξωτερικού στη βάση του πλαισίου **Σωκράτης/Εράσμους μετακινήσεων φοιτητών** προκειμένου να αποκτήσουν την εμπειρία σπουδής σε μία άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Ανεξάρτητα πάντως από τη συμμετοχή τους ή την πρόθεση συμμετοχής τους σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών ποσοστό 52,5% των ερωτηθέντων «συμφωνούν απόλυτα» και ποσοστό 43,6% «συμφωνούν» ότι τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών είναι πολύ καλή εμπειρία για τους φοιτητές (Γράφημα 9). Παράλληλα, ποσοστό 76,3% των ερωτηθέντων τάσσονται υπέρ της συμμετοχής μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών σε προγράμματα ανταλλαγής (30,7% «συμφωνούν απόλυτα» και 35,6% «συμφωνούν»)

Κατά την τελευταία πενταετία 22 φοιτητές του Τμήματος αξιοποίησαν την δυνατότητα που τους παρέχει το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμους και οι φοιτητές αυτοί πραγματοποίησαν μέρος των σπουδών τους στο εξωτερικό.

Επίσης, το Τμήμα Κοινωνιολογίας **δέχεται ένα αριθμό φοιτητών από άλλα (ξένα) ιδρύματα** για ένα και σε ορισμένες περιπτώσεις δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Κατά την τελευταία πενταετία 22 φοιτητές εξωτερικού μετακινήθηκαν στο Τμήμα αξιοποιώντας το πρόγραμμα Σωκράτης/Εράσμους. Οι μετακινήσεις αυτές έχουν μία θετική επίδραση στο συνολικό φοιτητικό σώμα καθώς προωθεί την αλληλο-γνωριμία των νέων. Οι περισσότεροι ωστόσο από τους εισερχόμενους φοιτητές αυτής της κατηγορίας δεν γνωρίζουν σε ικανοποιητικό την ελληνική ώστε με άνεση να τα παρακολουθούν. Από την άλλη πλευρά, με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν είναι σε θέση να υποστηρίξει την συμμετοχή φοιτητών από το εξωτερικό στα προπτυχιακά ή τα μεταπτυχιακά του μαθήματα με διδασκαλία σε ξένη γλώσσα. Ως λύση έχει προκριθεί, στις περιπτώσεις των μετακινούμενων προς το Τμήμα φοιτητών του προγράμματος Σωκράτης/Εράσμους, να εργάζονται σε προσωπικό επίπεδο με τα μέλη ΔΕΠ, τα οποία τους παρέχουν ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Αυτοί οι φοιτητές έχουν υποχρέωση να παρουσιάσουν γραπτή ερευνητική εργασία σε ξένη γλώσσα, συνήθως στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική, αναλόγως και των δυνατοτήτων των διδασκόντων και των ιδίων. Το μέλος ΔΕΠ που έχει αναλάβει ένα/μία φοιτητή/τρια αξιολογεί την εργασία του.

Αναμφίβολα, θα πρέπει να συνεχιστεί η αξιοποίηση του προγράμματος Σωκράτης/Εράσμους από τους φοιτητές του Τμήματος Κοινωνιολογίας και να αυξηθεί ο αριθμός των μετακινούμενων κι αυτό θα πρέπει να αποτελέσει ρητή επιδίωξη.

Η εμπειρία της λειτουργίας του **Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης** κρίνεται ικανοποιητική. Μέσα από την πρακτική άσκηση εκπονήθηκαν ορισμένες αξιόλογες εργασίες ενώ προέκυψαν και ενδιαφέρουσες συνεργασίες που οδήγησαν στην εργασιακή απασχόληση αποφοίτων μας. Στον αντίποδα υπήρξαν δυσλειτουργίες σε ορισμένες περιπτώσεις που οι υποδομές και κυρίως η έλλειψη κοινωνιολόγου στην

υπηρεσία οδηγούσε σε προβληματικές συνεργασίες. Η απουσία χρηματοδοτούμενου προγράμματος για την ένταξη της πρακτικής άσκησης κρίνεται ως σοβαρό πρόβλημα αφού ανάμεσα στα άλλα οι φοιτητές δεν καλύπτουν στοιχειώδη έξοδα για την εκπόνηση της πρακτικής τους άσκησης και δεν έχουν ασφαλιστική κάλυψη. Η έλλειψη αποζημίωσης των φοιτητών δεν επιτρέπει την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο μηνών, διάστημα το οποίο, όπως προέκυψε από τη σχετική έρευνα μεταξύ συνεργαζόμενων φορέων και φοιτητών, συχνά κρίνεται ανεπαρκές. Εξάλλου ο γενικότερος περιορισμός των κονδυλίων του ΠΠΑ καθιστά πρακτικά αδύνατη την παρακολούθηση της απασχόλησης των αποφοίτων καθώς επίσης δυσχερέστατη την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των φοιτητών και των συνεργαζόμενων φορέων. Εντούτοις, οι πληροφορίες που περιέχονται στα ερωτηματολόγια κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη βελτίωση του προγράμματος και την παραγωγική συνεργασία του Τμήματος Κοινωνιολογίας με την αγορά εργασίας που ως εκ τούτου καθίσταται προβληματική. Για τον ίδιο λόγο δεν είναι εφικτή η μακροχρόνια συλλογή και ανάλυση στοιχείων που αφορούν την απασχολησιμότητα και επαγγελματική εξέλιξη φοιτητών/τριών που συμμετείχαν στο ΠΠΑ μετά την αποφοίτησή τους.

Επιπλέον, για τη βελτίωση της Πρακτικής Άσκησης προτείνεται: α) να εξευρεθεί ένας πιο αποτελεσματικός τρόπος εποπτείας των απασχολούμενων φοιτητών με την εμπλοκή περισσότερων διδασκόντων, β) να συνδεθεί επαρκώς η Πρακτική Άσκηση με επιλεκτικούς φορείς που θα παρέχουν τη δυνατότητα για άσκηση κοινωνιολογικού έργου, γ) να εξευρεθεί ένας τρόπος που να καθιστά αποτελεσματικότερη την επικοινωνία μεταξύ των συνεργαζόμενων φορέων και του Τμήματος, δ) να δοθεί η δυνατότητα σε φοιτητές που ασκούν την πρακτική τους άσκηση σε φορείς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον (π.χ. ερευνητικά κέντρα) να παρατείνουν το χρόνο πρακτικής άσκησης, και στ.) να διερευνηθεί η δυνατότητα σύνδεσης της πρακτικής άσκησης με μικρά ερευνητικά προγράμματα που εμπεριέχουν κοινωνιολογική έρευνα.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Κοινωνιολογία».

Το Τμήμα με σοβαρότητα και συστηματικότητα προχώρησε στη δημιουργία του πρώτου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Σε συνεχή συζήτηση με τους φοιτητές και τους διδάσκοντες, αλλά και δυο εξωτερικών αξιολογήσεων βρισκόμαστε διαρκώς σε διαδικασία βελτίωσης. Μάλιστα άμεσα θα προχωρήσουμε σε διαδικασία αναδιάρθρωσής του και πιθανόν να ιδρύσουμε και ένα δεύτερο μεταπτυχιακό, εάν βέβαια έχουμε τους πόρους που χρειάζονται.

Εκτός από τα υποχρεωτικά, τα υποχρεωτικά κατεύθυνσης και τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής οργανώνονται και πραγματοποιούνται **Ειδικές Δράσεις**.

Στο πλαίσιο του ΠΜΣ οργανώνεται ετήσιο θερινό σχολείο / εντατικό σεμινάριο υποψηφίων διδασκόντων και μια σειρά θεματικών εργαστηρίων (11 συνολικά μέχρι σήμερα), ένα διαρκές σεμινάριο παρακολούθησης διπλωματικών εργασιών, ένα ερευνητικό σεμινάριο διδασκόντων, σειρά διαλέξεων προσκεκλημένων ελλήνων και ξένων ερευνητών/τριών, ειδικές ημερίδες παρουσίας εργασιών που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο μεταπτυχιακών μαθημάτων και ημερίδες υποστήριξης μεταπτυχιακών διατριβών. Επίσης, το 2008 έχουν πραγματοποιηθεί ένα διεθνές συνέδριο με τίτλο «Κοινωνιολογία στον 21ο αιώνα» και μια Ημερίδα Αυτοαξιολόγησης. Μια ιδιαίτερα σοβαρή καινοτομία αποτελούν τα λεγόμενα «Θεματικά Εργαστήρια» διάρκειας συνήθως δυο ημερών όπου εκτός από λίγους εισηγητές, τον κύριο λόγο έχουν οι φοιτητές με τις παρουσιάσεις εργασιών τους.

Ανταπόκριση του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας.

Το ΠΜΣ, έτσι όπως λειτούργησε τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη, ανταποκρίνεται σε υψηλό βαθμό στους προγραμματικούς του στόχους. Εν τούτοις, η συνθετότητα και πολυπλοκότητα των αντικειμένων του σε συνδυασμό με μια γρήγορα μετασχηματιζόμενη κοινωνική πραγματικότητα απαιτούν, κατά την εκτίμησή μας, τη διαρκή αναθεώρηση των επιμέρους θεματικών του. Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει ξεκινήσει ήδη η σχετική συζήτηση διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με μια ημερίδα αξιολόγησης του ΜΠΣ και έχει δρομολογήσει τη διαδικασία επαναθεώρησης των περιεχομένων του.

Στο τέλος της πρώτης διετίας του ΠΜΣ, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του προγράμματος από Επιτροπή Αξιολόγησης εξωτερικών κριτών.

Επίσης στο τέλος της δεύτερης διετίας του ΠΜΣ εντός του 2008, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση από μία νέα Επιτροπή Αξιολόγησης εξωτερικών κριτών.

Το σύνολο των αξιολογητών εκφράστηκαν θετικά για το ΠΜΣ Κοινωνιολογίας (παρά τις επιμέρους επιφυλάξεις που μπορεί να εκφράστηκαν) και υποστήριξαν την ανάγκη συνέχισης της λειτουργίας και χρηματοδότησης του. Ιδιαίτερα οι αξιολογητές εκφράστηκαν θετικά ως προς τα ακόλουθα:

1. Η δομή του ΠΜΣ κοινωνιολογίας κρίνεται ως ικανοποιητική και σε αντιστοιχία με άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα κοινωνιολογίας του εσωτερικού και του εξωτερικού.
2. Το διδακτικό προσωπικό κρίνεται ως υψηλού επιπέδου και γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο διεθνή του προσανατολισμό και στο πλουραλισμό των ακαδημαϊκών προσεγγίσεων και ειδικοτήτων που υπάρχουν στο τμήμα.
3. Ιδιαίτερα θετική κρίνεται η συμμετοχή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα προσκεκλημένων καθηγητών από πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού. Επίσης πολύ θετικά κρίνονται οι διάφορες παράλληλες δράσεις (θερινό σχολείο, θεματικά εργαστήρια, σειρά διαλέξεων διδασκόντων, διαρκές σεμινάριο παρουσιάσεων των φοιτητών, προγράμματα Socrates και Erasmus κλπ) οι οποίες δίνουν την ευκαιρία στους φοιτητές να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να συμμετέχουν σε ένα ευρύτερο ακαδημαϊκό διάλογο.

Οι κριτικές παρατηρήσεις των αξιολογητών εστίασαν στα εξής:

1. Από ορισμένους αξιολογητές σημειώθηκε ότι οι φοιτητές λαμβάνουν γενικές γνώσεις κοινωνιολογίας που αφορούν ένα μεγάλο εύρος επί μέρους αντικειμένων αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν επαρκώς μια θεματική.
2. Ένας αξιολογητής επισήμανε ότι η κατεύθυνση Πολιτισμός δεν παρουσιάζει την απαιτούμενη συνοχή.
3. Άλλος αξιολογητής πρότεινε τον εμπλουτισμό των μαθημάτων με επιπρόσθετα επίκαιρα θέματα καθώς και προσπάθεια διασύνδεσης του μεταπτυχιακού με την αγορά εργασίας.

Αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Η οπτική των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών διερευνήθηκε μέσα από τη διεξαγωγή «ομάδων εστίασης» (focus group) όπου τους τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με τη λειτουργία του μεταπτυχιακού.¹³ Επίσης εκπρόσωποι φοιτητών παρουσίασαν τις

¹³ Βλέπε στο Παράρτημα VI.

απόψεις τους στην ημερίδα αξιολόγησης. Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν είναι:

1. Οι απόφοιτοι τμημάτων κοινωνιολογίας ανέφεραν ότι επαναλαμβάνονται συχνά περιεχόμενα, που έχουν διδαχθεί και στο προπτυχιακό πρόγραμμα. Η προσπάθεια να επιτευχθεί η θεματική εστίαση και εξειδίκευση μέσα από τη θέσπιση δύο κατευθύνσεων (Κοινωνική Οργάνωση & Κοινωνική Μεταβολή, Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις) δεν επιτυγχάνεται. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, που είναι απόφοιτοι άλλων Τμημάτων, αξιολογούν θετικά τον ευρύ θεματικό ορίζοντα του ΜΠΣ, αφού κατ' αυτόν τον τρόπο έρχονται σε επαφή με περισσότερες περιοχές της κοινωνιολογικής πειθαρχίας και έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να συνδέσουν κοινωνιολογικά περιεχόμενα με τα ειδικά τους ενδιαφέροντα και το επιστημονικό υπόβαθρο που διαθέτουν από τις προηγούμενες σπουδές τους.

2. Πιστεύουν ότι η χαμηλή ελκυστικότητα του ΠΜΣ, μπορεί να οφείλεται στο γεγονός των γραπτών εξετάσεων, αποδέχονται όμως ότι οι γραπτές εξετάσεις δεν είναι δύσκολες και ως εκ τούτου δεν λειτουργούν κατ' ουσίαν ως μηχανισμός αποκλεισμού, ενώ διασφαλίζουν την αντικειμενικότητα.

3. Οι φοιτητές που έχουν αποφοιτήσει από Τμήματα των οποίων το περιεχόμενο των σπουδών αντιστοιχεί σε συγκεκριμένους και διακριτούς επαγγελματικούς ρόλους (πχ. κοινωνική εργασία), θεωρούν ότι με τις μεταπτυχιακές τους σπουδές στην Κοινωνιολογία εμπλουτίζουν τον γνωστικό τους ορίζοντα και βελτιώνουν το επαγγελματικό τους προφίλ. Αντίθετα, οι φοιτητές, που έχουν ολοκληρώσει προπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία, θεωρούν ότι το συγκεκριμένο ΜΠΣ δεν θα βελτιώσει τη θέση τους στην αγορά εργασίας.

4. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν τα περισσότερα μαθήματα που διδάσκονται στο ΜΠΣ ως ενδιαφέροντα. Θεωρούν, ωστόσο, ότι το κατά πόσο ένα μάθημα παρουσιάζει ενδιαφέρον εξαρτάται κυρίως από τη διάθεση των διδασκόντων και τον τρόπο διδασκαλίας και λιγότερο από το περιεχόμενό του.

5. Θεωρούν αποτελεσματικότερους τους εναλλακτικούς τύπους διδασκαλίας. Ειδικότερα, αναφέρουν ως καλές πρακτικές τις ακόλουθες:

– Την επιλογή σειράς κειμένων στην αρχή του εξαμήνου, τα οποία επεξεργάζονται οι φοιτητές και συζητούνται ανά εβδομάδα στο μάθημα.

– Τον εμπλουτισμό του μαθήματος με ερευνητικές ασκήσεις και εφαρμογές

6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκτιμούν ότι στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν υπάρχει επαρκής ποικιλία προσφερομένων μαθημάτων και συνεπώς περιορίζονται οι δυνατότητες επιλογής τους. Επισημαίνουν, επίσης, την ανισοκατανομή των προσφερομένων μαθημάτων στις δύο κατευθύνσεις, εις βάρος της κατεύθυνσης «Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις».

7. Θεωρούν *αδύναμη* τη σύνδεση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών με την εμπειρική κοινωνική έρευνα και προτείνουν:

- την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριων, κατά την διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών, σε ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος.

- Την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων στα πλαίσια των υποχρεωτικών σεμιναρίων για τις μεθόδους

- τον εμπλουτισμό των θεματικών μαθημάτων με στοιχεία από εμπειρικές έρευνες.

8. Αξιολογούν ως θετική τη διαδικασία εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Πιστεύουν όμως ότι οι φοιτητές ορισμένες φορές καθυστερούν να ολοκληρώσουν τη διπλωματική τους εργασία εξαιτίας της αδυναμίας του επιβλέποντα διδάσκοντα να

καθοδηγήσει ουσιαστικά τη διπλωματική εργασία την οποία έχει αναλάβει.

9. Σε γενικές γραμμές οι φοιτητές έκριναν θετικά τους διδάσκοντες θεωρώντας ότι οι περισσότεροι διαθέτουν ευρύτητα γνώσεων και φροντίζουν να ανανεώνεται και να εμπλουτίζεται το μάθημα τους. Δεν έλειψαν όμως και τα αρνητικά σχόλια για μερίδα καθηγητών οι οποίοι σύμφωνα με του φοιτητές επιδεικνύουν μειωμένη διάθεση συνεργασίας. Προτείνουν, να ενεργοποιηθεί με πιο αποτελεσματικό τρόπο ο θεσμός του ‘‘συμβούλου σπουδών’’ (advisor) για όλους τους φοιτητές. Προτείνουν ακόμη οι καθηγητές να προβαίνουν σε γραπτό σχολιασμό των εργασιών τους.

10. Οι φοιτητές εξέφρασαν την άποψη ότι η μικρή συμμετοχή στα μαθήματα και οι πολλές απουσίες οφείλονται στην ανεκτικότητα και ελαστικότητα των καθηγητών.

Αξιολόγηση από τους Διδάσκοντες/σκουσες.

Μέσα από τις εισηγήσεις που έγιναν από τους διδάσκοντες κατά την διάρκεια της ημερίδας αξιολόγησης του ΜΠΣ ‘‘Κοινωνιολογία’’ και τη συζήτηση που ακολούθησε αναδείχθηκαν ορισμένα καίρια ζητήματα σχετικά με τη μέχρι τώρα πορεία του μεταπτυχιακού. Τα σημαντικότερα ζητήματα που αναδείχθηκαν είναι τα εξής:

1. Η χαμηλή ζήτηση που υπάρχει για το μεταπτυχιακό και ο μικρός αριθμός φοιτητών που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις και τελικά εισάγονται σ' αυτό. Η ύπαρξη γραπτών εξετάσεων κρίθηκε ως βασικός αποτρεπτικός λόγος, η πλειοψηφία όμως δεν εισηγείται την κατάργησή τους αλλά την τροποποίησή τους.

2. Κοινή διαπίστωση είναι ότι υπάρχει ζωνρό ενδιαφέρον από μια μερίδα φοιτητών που παρακολουθούν συστηματικά. Την ίδια στιγμή όμως διαπιστώνεται πλημμελής παρακολούθηση των μαθημάτων από μια άλλη μερίδα φοιτητών. Διαρροή επισημαίνεται και ως προς το πόσοι εξ αυτών που παρακολουθούν με σχετική συνέπεια καταλήγουν να παραδώσουν την τελική τους εργασία.

3. Ένα πρόβλημα που επισημάνθηκε είναι η ετερογένεια των φοιτητών και η έλλειψη βασικών γνώσεων καθώς και κενά επιστημολογικού χαρακτήρα, που παρουσιάζει μια μερίδα φοιτητών, ιδιαίτερα αυτών που προέρχονται από σχολές που δεν συνδέονται άμεσα με την κοινωνιολογία. Μια πρόταση που έγινε είναι οι φοιτητές αυτοί να ενθαρρύνονται να παρακολουθούν μαθήματα ή σεμινάρια του προπτυχιακού προγράμματος ώστε να καλύψουν αυτά τα κενά.

4. Τα μεγαλύτερα κενά ή αδυναμίες στη διεξαγωγή των μαθημάτων που διαπιστώνονται είναι:

- Δυσχέρεια στη χρήση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας
- Δυσκολία των φοιτητών να ανασυγκροτήσουν την επιχειρηματολογία των επιστημονικών κειμένων, είτε προφορικά, κατά τη διάρκεια της συζήτησης στο μάθημα, η στη γραπτή πραγμάτευση των κειμένων.
- Αδυναμία μιας μερίδας φοιτητών να συγκροτήσουν ένα ερευνητικό ερώτημα καθώς και να ερμηνεύσουν εμπειρικά δεδομένα.
- Προβλήματα στη χρήση της επιστημονικής επιχειρηματολογίας καθώς και σύνταξη βιβλιογραφίας, παραπομπές κλπ.
- Τέλος διαπιστώνεται απροθυμία να αναζητήσουν βιβλιογραφία και πληροφορίες από τις υπάρχουσες πηγές.

5. Ένα άλλο ζήτημα που τέθηκε από τους διδάσκοντες είναι η μεγάλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των σπουδών με αποτέλεσμα οι περισσότεροι μεταπτυχιακοί φοιτητές να υπερβαίνουν κατά πολύ τα δύο χρόνια φοίτησης. Η καθυστέρηση αυτή αποδίδεται τόσο στην ελλιπή παρακολούθηση όσο και στην υπέρβαση των ημερομηνιών κατάθεσης των εργασιών, ή ακόμη και μη κατάθεση τους.

6. Επισημάνθηκε η ανάγκη για γραπτό και έγκαιρο σχολιασμό των εργασιών από

τους υπεύθυνους καθηγητές με στόχο τόσο να βελτιωθεί η ποιότητα των εργασιών και διπλωματικών καθώς και να μειωθεί ο χρόνος ολοκλήρωσης του μεταπτυχιακού.

7. Τέθηκε το ζήτημα επανακαθορισμού των κατευθύνσεων. Επισημάνθηκε το γεγονός ότι η μεγαλύτερη ποσοτικά σύμπτωση ενδιαφερόντων και βιογραφικών του διδακτικού προσωπικού παρατηρείται στη κατεύθυνση της κοινωνικής μεταβολής και οργάνωσης και μόνο τρία αποτελούν συγκροτημένα αντικείμενα του πολιτισμού. Ως εκ τούτου τέθηκε το ερώτημα κατά πόσο θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν τα κριτήρια ύπαρξης των κατευθύνσεων.

8. Τέλος επισημάνθηκε ότι το μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν προσφέρει εξειδίκευση αλλά μια ευρύτητα γνώσεων γεγονός που κατά μια άποψη δυσχεραίνει την εμπάθυνση ενός θέματος.

Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας: αξιολόγηση από μέλη ΔΕΠ.

Στο ερώτημα «Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στους στόχους του έτσι όπως περιγράφονται στο ΦΕΚ ίδρυσής του;» το 72,2% των μελών ΔΕΠ απάντησε «αρκετά», το 16,7% «λίγο» και το 11,1% «πάρα πολύ». Σε σχετική ερώτηση, 70,6% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι το ΠΜΣ μόνο σε μικρό βαθμό διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους αποφοίτους του, ενώ το 5,9% θεωρεί ότι το ΠΜΣ δεν διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους αποφοίτους του. Τέλος, τα μισά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος θεωρούν ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΠΜΣ, όπου το 50% τις θεωρεί ικανοποιητικές.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας εκτός από το δικό του μεταπτυχιακό συμμετέχει σε δυο **διατμηματικά μεταπτυχιακά προγράμματα.**

Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Βιοηθική», και το Διατμηματικό ΠΜΣ «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» με το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Το Τμήμα αξιοποιεί τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (π.χ. Μηχανοργάνωση, Class Web, e-mail, Διαδίκτυο).

Η κατάσταση σε ό,τι αφορά τις **κτιριακές υποδομές του Τμήματος** είναι ιδιαίτερα προβληματική. Το Τμήμα χρησιμοποιεί τις αίθουσες διδασκαλίας της Πανεπιστημιούπολης στο Ρέθυμνο, που οι περισσότερες βρίσκονται σε άθλια κατάσταση και μόνο 3 μικρές αίθουσες για σεμινάρια και τις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος ανήκουν στην αποκλειστική χρήση του. Η παρούσα κτιριακή υποδομή δεν επαρκεί για τις τρέχουσες ανάγκες. Στο Τμήμα τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ έχουν ανά δυο ένα γραφείο, οι δε συμβασιούχοι 6-8 άτομα, έχουν ένα γραφείο. Σε λίγο με το διορισμό νέων μελών ΔΕΠ δεν θα υπάρχει δυνατότητα εξεύρεσης γραφείου.

Ιδιαίτερα αρνητικό είναι ότι κατά το τελευταίο διάστημα παρατηρείται μια **εγκατάλειψη της Πανεπιστημιούπολης του Ρεθύμνου** από μέρους της διοίκησης του Ιδρύματος (Πρυτανεία). Πολλές φορές εκφράζεται δυσφορία από διοικητικούς υπαλλήλους του Ρεθύμνου για την απουσία των Πρυτανικών Αρχών από την έδρα του Πανεπιστημίου στο Ρέθυμνο, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση σημαντικών θεμάτων. Γενικά είναι διάχυτη μια γενικότερη αίσθηση παραμέλησης των Σχολών που βρίσκονται στο Ρέθυμνο. Αυτή η

αίσθηση ενισχύεται από την τεράστια ανισότητα στις υποδομές και τα οικονομικά μέσα που διαθέτουν οι Σχολές του Ηρακλείου σε σχέση με αυτές του Ρεθύμνου, ανισότητα που αντανακλάται στην κατανομή των νέων υπαλλήλων, των κονδυλίων για νέα κτήρια, στις ελλείψεις στη συντήρηση των κτηρίων του Ρεθύμνου κ.ο.κ. Δεν φαίνεται μάλιστα η κεντρική διοίκηση να κατανοεί ότι αυτή η ανισότητα και η αίσθηση εγκατάλειψης που κυριαρχεί στο μισό Πανεπιστήμιο Κρήτης αποτελεί πρόβλημα, το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Η ισόρροπη ανάπτυξη του Πανεπιστημίου περνάει βέβαια μέσα από την αντιστροφή αυτού του κλίματος και τη σοβαρή μέριμνα για τα προβλήματα της Πανεπιστημιούπολης στο Ρέθυμνο.

Ένα επιπλέον **σοβαρό πρόβλημα ιδιαίτερα στο Ρέθυμνο είναι η παραμέληση από τις Πρυτανικές αρχές της Βιβλιοθήκης**. Η Βιβλιοθήκη το άλλοτε «καμάρι» των Σχολών του Ρεθύμνου και παρά τις προσπάθειες του προσωπικού της έχει τεράστια προβλήματα λειτουργίας λόγω έλλειψης προσωπικού, χρηματοδότησης και στενότητας χώρων.

Πολλά από τα αρνητικά στοιχεία που προκύπτουν από την εσωτερική αξιολόγηση αναδεικνύουν την **προβληματική πολιτική του Υπουργείου, τις σοβαρές ελλείψεις υποδομών και χρηματοδότησης εκ μέρους της Πολιτείας** στις υποχρεώσεις της απέναντι στα δημόσια ανώτατα ιδρύματα και ειδικότερα προς το Πανεπιστήμιο Κρήτης και κατ' επέκταση προς το Τμήμα Κοινωνιολογίας.

10. ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Το κύριο βάρος της προσπάθειας βελτίωσης της κατάστασης του Τμήματος βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα περιλαμβάνει όλα τα επίπεδα: Το ίδιο το Τμήμα, τη Διοίκηση του Πανεπιστημίου και ιδιαίτερα τις Πρυτανικές Αρχές, αλλά και την Πολιτεία.

Ως προς το Τμήμα θα συνεχίσουμε την προσπάθεια βελτίωσης της εκπαίδευσης των φοιτητών του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού, θα επιχειρήσουμε να βελτιώσουμε τον ερευνητικό χαρακτήρα του Τμήματος.

Ως προς την Πρυτανεία θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε την ίση μεταχείριση του Τμήματός μας με τα άλλα και γενικότερα αυτών του Ρεθύμνου με τα του Ηρακλείου. Θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια να γίνει κατανοητή η αξία των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών για μια κοινωνία που βρίσκεται σε κρίση και που εν μέρει τουλάχιστον οφείλεται σε ένα δραματικό έλλειμμα κοινωνικής, ανθρωπιστικής και πολιτιστικής παιδείας.

Ως προς την Πολιτεία διεκδικούμε να κάνει ότι είναι απαραίτητο για να γίνει το Πανεπιστήμιο χώρος ελεύθερης διακίνησης ιδεών, παραγωγής και διάδοσης γνώσης, να ασκεί κριτική, να αποκαλύπτει, να διαφωτίζει, να παράγει και να ασκεί πολιτισμό και παιδεία, να συμβάλει στη δημιουργία ενός άλλου κόσμου, όπου οι άνθρωποι θα δημιουργούν, θα εκφράζονται ελεύθερα, θα βρίσκουν νόημα στη ζωή, θα ερωτεύονται, θα ονειρεύονται και θα σχεδιάζουν ουτοπίες κοντινές και μακρινές, ενάντια στο σκοταδισμό, τη μεταφυσική, τη θεοκρατία και τις θρησκοληψίες, τον τεχνοκρατισμό, το λαϊκισμό, την αλλοτρίωση, τις κοινωνικές ανισότητες και διακρίσεις, τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις μισαλλοδοξίες.

Γι' αυτό το σκοπό θα χρειαστεί μεταξύ άλλων:

- Να αυξηθεί η οικονομική επιχορήγηση, να αρθεί η αοριστία ως προς το ύψος και το χρόνο χορήγησής της, μαζί και η χρονοβόρα διαδικασία έγκρισης δαπανών κλπ.
- Να αυξηθούν οι πιστώσεις για διδακτικό προσωπικό, ΔΕΠ και συμβασιούχους, καθώς και ΕΤΕΠ, ΕΕΔΠ και διοικητικό προσωπικό,
- Να αυξηθούν τα κονδύλια για κτίρια και υποδομές,
- Να υπάρξει ενίσχυση της έρευνας και ιδιαίτερα των Κοινωνικών Επιστημών από τον κρατικό προϋπολογισμό,
- Να υπάρξει επιτέλους πραγματική φοιτητική μέριμνα και ειδικότερα παροχές όπως υποτροφίες, άτοκα φοιτητικά δανεία, δωρεάν ή έστω φτηνή φοιτητική στέγη κλπ.
- Να απλουστευθεί η γραφειοκρατία και να αποκατασταθεί επιτέλους η αυτονομία και τι το αυτοδιοικούμενο του Πανεπιστημίου, αλλά και να ενισχυθεί ο Δημόσιος χαρακτήρας του,
- Να υπάρξει ένα σοβαρό σύστημα πληροφόρησης των μαθητών υποψηφίων για τα διάφορα επιστημονικά πεδία και να καταργηθεί η πρόωρη δεσμευτική επιλογή στην οποία αναγκάζονται οι μαθητές και οι μαθήτριες,
- Η εισαγωγή των πρωτοετών να είναι ελεύθερη στη βάση κάποιων ακαδημαϊκών κριτηρίων και να επιτρέπεται η οριζόντια μετακίνηση φοιτητών από ένα τμήμα σε ένα άλλο.
- Τα Τμήματα να αποφασίζουν για τον αριθμό και για το ποιους θα παίρνουν ως φοιτητές,

- Η αύξηση των μισθών του διδακτικού προσωπικού που να μπορούν να διαβιούν αξιοπρεπώς, αλλά και να αφιερώνονται απερίσπαστα στα ακαδημαϊκά τους καθήκοντα και μόνο,
- Να γίνει προσπάθεια να υπάρξουν θέσεις εργασίας για κοινωνιολόγους, και τέλος
- Να επιτραπεί οι απόφοιτοι του Τμήματος να έχουν πρόσβαση στην δημόσια εκπαίδευση διαμέσου του ΑΣΕΠ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ Μέλη Δ.Ε.Π.

Οδηγίες:

Σημειώστε με Χ στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο την απάντηση που καλύτερα ανταποκρίνεται στη θέση σας για τα παρακάτω:

1. Πρόγραμμα Σπουδών

1.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

1.1.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας

1. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών προετοιμάζει τους αποφοίτους του Τμήματος να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ικανοποιητικά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Πώς αξιολογείτε τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος;

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Μερικά ικανοποιητικές	3. Ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

3. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι παρακάτω παράγοντες διαμορφώνουν τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος;

	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
Έλλειψη θέσεων εργασίας					
Μη αναγνώριση από την Πολιτεία της χρησιμότητας του επαγγέλματος					
Μη αναγνώριση από την αγορά εργασίας της χρησιμότητας του επαγγέλματος					
Υψηλό επίπεδο σπουδών					
Απόκτηση δεξιοτήτων για την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου					
Ανάπτυξη κριτικής σκέψης					

4. Θεωρείτε ότι το Τμήμα Κοινωνιολογίας θα έπρεπε να διαμορφώσει ένα σύστημα παρακολούθησης της προόδου/επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων μας;

1. Ναι	
2. Όχι	

1.1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος προπτυχιακών Σπουδών.

1. Κατά την γνώμη σας, η κατανομή των μαθημάτων/σεμιναρίων σε υποχρεωτικά, ΥΕΚ και ΥΕΠ ανταποκρίνονται στις ανάγκες άρτιας εκπαίδευσης;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Πιστεύετε ότι θα έπρεπε να γίνουν κάποιες αλλαγές στην κατανομή των μαθημάτων/σεμιναρίων σε υποχρεωτικά, ΥΕΚ και ΥΕΠ;

1. Ναι	
2. Όχι	

Εάν ΝΑΙ, αναφέρετε τις προτεινόμενες αλλαγές:

.....

3. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ υποχρεωτικών μαθημάτων, ΥΕΚ, ΥΕΠ;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

4. Θεωρείτε ότι ο αριθμός των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής είναι:

1. Πολύ μικρός	2. Μικρός	3. Ικανοποιητικός	4. Μεγάλος	5. Πολύ μεγάλος

5. Πιστεύετε ότι θα έπρεπε να ενσωματωθεί στο ΠΠΣ, ως υποχρεωτική, η διδασκαλία και άλλων ξένων γλωσσών εκτός της Αγγλικής;

1. Ναι	
2. Όχι	

Εάν ΝΑΙ, αναφέρετε την/τις γλώσσα/ες:

.....

6. Πώς κρίνετε το επίπεδο γνώσης των Αγγλικών των φοιτητών;

1. Καθόλου ικανοποιητικό	2. Μερικά ικανοποιητικό	3. Ικανοποιητικό	4. Πολύ ικανοποιητικό	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικό

7. Πόσο απαραίτητο κρίνετε οι φοιτητές να γνωρίζουν καλά ξένες γλώσσες;

1. Καθόλου απαραίτητο	2. Λίγο απαραίτητο	3. Απαραίτητο	4. Πολύ απαραίτητο	5. Πάρα πολύ απαραίτητο

1.1.3. Το εξεταστικό σύστημα

1. Χρησιμοποιείτε στα μαθήματά σας πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών;

1. Ναι	
2. Όχι	

Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση

2. Ποιους από τους παρακάτω τρόπους αξιολόγησης εφαρμόζετε;

(Μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες από μία επιλογές)

Προόδους	
Γραπτές εργασίες	
Παρουσιάσεις εργασιών	
Μικρά ερευνητικά projects	
Άλλο	

3. Κατά τη γνώμη σας, σε ποιο βαθμό εφαρμόζονται από τους διδάσκοντες κοινές διαδικασίες και κοινά κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών;

1. Καθόλου	2. Ελάχιστα	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

4. Κατά τη γνώμη σας, οι φοιτητές που συμμετέχουν στα μαθήματα/ σεμινάρια βαθμολογούνται:

Ελαστικά	
Αντικειμενικά	
Αυστηρά	
Άλλο (αναφέρεται)	

5. Θα προτείνατε εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης των φοιτητών;

1. Ναι	
2. Όχι	

Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, αναφέρετε εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης:

.....
.....

6. Θεωρείτε ότι οι παρακάτω διαδικασίες που σχετίζονται με τις πτυχιακές εργασίες διεξάγονται με διαφανή τρόπο;

	1. ΝΑΙ	2. ΟΧΙ
Ανάθεση πτυχιακής εργασίας		
Εκπόνησης πτυχιακής εργασίας		
Εξέτασης πτυχιακής εργασίας		

7. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι στο Τμήμα εφαρμόζονται συγκεκριμένες και ενιαίες προδιαγραφές για την διεξαγωγή πτυχιακών εργασιών;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

1.1.4. Διεθνής διάσταση του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών

1. Θεωρείτε ότι ο αριθμός των ξένων φοιτητών που συμμετέχουν στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματός μας είναι:

1. Πολύ μικρός	2. Μικρός	3. Ικανοποιητικός	4. Πολύ μεγάλος	5. Πάρα πολύ μεγάλος

2. Πώς αξιολογείτε το επίπεδο γνώσεων των ξένων φοιτητών που συμμετέχουν στο ΠΠΣ του Τμήματός μας;

1. Καθόλου	2. Μερικά	3.	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
------------	-----------	----	---------	--------------

ικανοποιητικό	ικανοποιητικό	Ικανοποιητικό	ικανοποιητικό	ικανοποιητικό

3. Θεωρείτε ότι ο αριθμός των δικών μας φοιτητών που συμμετέχουν σε προπτυχιακά μαθήματα ξένων Πανεπιστημίων είναι:

1. Πολύ μικρός	2. Μικρός	3. Ικανοποιητικός	4. Πολύ μεγάλος	5. Πάρα πολύ μεγάλος

4. Πώς αξιολογείτε το επίπεδο γνώσεων των δικών μας φοιτητών που συμμετέχουν σε προπτυχιακά μαθήματα ξένων Πανεπιστημίων;

1. Καθόλου ικανοποιητικό	2. Μερικά ικανοποιητικό	3. Ικανοποιητικό	4. Πολύ ικανοποιητικό	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικό

5. Συμφωνείτε με τις παρακάτω απόψεις για τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών (όπως για παράδειγμα το ERASMUS);

	1. Διαφωνώ απόλυτα	2. Διαφωνώ	3. Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	4. Συμφωνώ	5. Συμφωνώ απόλυτα
Τα προγράμματα ανταλλαγής είναι πολύ καλή εμπειρία για τους φοιτητές					
Μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών θα πρέπει να συμμετέχει στα προγράμματα ανταλλαγής					
Το χρονικό διάστημα των προγραμμάτων ανταλλαγής θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο					
Στα προγράμματα ανταλλαγής οι φοιτητές που μετακινούνται θα πρέπει να γνωρίζουν πολύ καλά την γλώσσα της χώρας					

1.1.5. Πρακτική άσκηση των φοιτητών

1. Ασχολείστε τώρα ή έχετε ασχοληθεί στο παρελθόν με το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος;

1. Ναι	
2. Όχι	

2. Ανεξάρτητα με το αν συμμετέχετε τώρα ή συμμετείχατε στο παρελθόν στην πρακτική άσκηση, εκτιμάτε ότι το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών στο Τμήμα μας είναι:

1. Καθόλου χρήσιμο	2. Λίγο χρήσιμο	3. Χρήσιμο	4. Πολύ χρήσιμο	5. Πάρα πολύ χρήσιμο

3. Αν απαντήσατε «Καθόλου χρήσιμο» ή «Λίγο χρήσιμο», ποιες προτάσεις θα κάνατε για την βελτίωση του προγράμματος πρακτικής άσκησης;

.....

.....

1.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

1.2.1. Ανταπόκριση του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας

1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) ανταποκρίνεται στους στόχους του, έτσι όπως περιγράφονται στο ΦΕΚ ίδρυσής του;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Κατά τη γνώμη σας, σε ποιο βαθμό το ΠΜΣ διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους αποφοίτους του;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Θεωρείτε ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΠΜΣ είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Μερικά ικανοποιητικές	3. Αρκετά ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

1.2.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ

1. Πώς κρίνετε την κατανομή των προσφερομένων μαθημάτων μεταξύ των κατευθύνσεων του ΠΜΣ;

1. Καθόλου απαραίτητη	2. Λίγο απαραίτητη	3. Αρκετά απαραίτητη	4. Πολύ απαραίτητη	5. Πάρα πολύ απαραίτητη

2. Θεωρείτε ότι υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των προσφερομένων μαθημάτων;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Πώς κρίνετε τη συνεργασία μεταξύ των μελών ΔΕΠ αναφορικά με τη λειτουργία του ΠΜΣ;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Μερικά ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

1.2.3. Το εξεταστικό σύστημα

1. Πώς κρίνετε το σύστημα επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

1. Καθόλου αξιοκρατικό	2. Λίγο αξιοκρατικό	3. Αρκετά αξιοκρατικό	4. Πολύ αξιοκρατικό	5. Πάρα πολύ αξιοκρατικό

2. Κατά τη γνώμη σας, πόσο διαφανής είναι η διαδικασία αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών;

1. Καθόλου διαφανής	2. Λίγο διαφανής	3. Διαφανής	4. Πολύ διαφανής	5. Πάρα πολύ διαφανής

3. Κατά τη γνώμη σας, οι φοιτητές που συμμετέχουν στα μαθήματα του ΠΜΣ βαθμολογούνται:

Ελαστικά	
Αντικειμενικά	
Αυστηρά	
Άλλο (αναφέρετε)	

4. Κατά τη γνώμη σας, σε ποιο βαθμό ακολουθούνται οι προβλεπόμενες από τον κανονισμό σπουδών του ΠΜΣ διαδικασίες στα παρακάτω:

	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας					
Εξέταση διπλωματικής εργασίας					

5. Διδάσκετε τώρα ή έχετε διδάξει στο παρελθόν στο ΠΜΣ του Τμήματος;

1. Ναι	
2. Όχι	

6. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, εφαρμόζετε στα μαθήματά σας πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών;

1. Ναι	
2. Όχι	

7. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, ποιους από τους παρακάτω τρόπους εφαρμόζετε;

(Βάλτε X σε μία ή περισσότερες επιλογές)

Προόδους	
Γραπτές εργασίες	
Παρουσιάσεις εργασιών	
Μικρά ερευνητικά projects	
Άλλο.....	

8. Έχετε να προτείνετε εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης των φοιτητών;

1. Ναι	
2. Όχι	

Εάν απαντήσατε ΝΑΙ, ποιους εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης προτείνετε;

.....

1.3 Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

1.3.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

1. Κατά τη γνώμη σας σε ποιο βαθμό η λήψη διδακτορικού από το Τμήμα Κοινωνιολογίας διαμορφώνει επαγγελματικές προοπτικές για τους διδάκτορες;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Πώς κρίνετε, σε γενικές γραμμές, την ποιότητα των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται ή έχουν εκπονηθεί στο παρελθόν στο Τμήμα;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Μερικά ικανοποιητική	3. Ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

1.3.2 Εξεταστικό σύστημα

1. Πώς κρίνετε το σύστημα επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

1. Καθόλου αξιοκρατικό	2. Λίγο αξιοκρατικό	3. Αξιοκρατικό	4. Πολύ αξιοκρατικό	5. Πάρα πολύ αξιοκρατικό

2. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι στο πλαίσιο του ΠΔΣ εφαρμόζονται κοινά κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Εποπτεύετε τώρα ή έχετε εποπτεύσει στο παρελθόν κάποιον υποψήφιο διδάκτορα;

1. Ναι	
2. Όχι	

2. Διδακτικό έργο

(Οι ερωτήσεις αναφέρονται στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών)

2.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

1. Πόσο χρήσιμη θεωρείτε την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές;

1. Καθόλου χρήσιμη	2. Λίγο χρήσιμη	3. Αρκετά χρήσιμη	4. Πολύ χρήσιμη	5. Πάρα πολύ χρήσιμη

2. Κατά μέσο όρο περίπου πόσες ώρες αφιερώνετε εβδομαδιαίως στην προετοιμασία διδασκαλίας μαθημάτων;

.....

2.2. Ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας

1. Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μεθόδους χρησιμοποιείτε;

(Βάλτε X σε μία ή περισσότερες επιλογές)

1. Διάλεξη	2. Εργαστηριακή διδασκαλία	3. Συνδυαστικές	4. Άλλη:
------------	----------------------------	-----------------	----------

		μεθόδους	

2. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις των μαθημάτων σας;

0%-25%	26%-50%	51%-75%	76-100%

3. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις των μαθημάτων σας;

0%-25%	26%-50%	51%-75%	76-100%

2.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου

1. Γνωστοποιείτε στους μαθητές την ύλη των μαθημάτων σας στην αρχή του εξαμήνου;

1.Ναι	
2. Όχι	

2.Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, ποιους τρόπους χρησιμοποιείτε για να γνωστοποιήσετε την ύλη των μαθημάτων; (Μπορείτε να σημειώσετε παραπάνω από μία επιλογές)

Διανέμω το περίγραμμα του μαθήματος	
Χρησιμοποιώ το ClassWeb	
Έχω ιστοσελίδα μαθήματος	
Άλλο	

3.Εάν ΔΕΝ γνωστοποιείτε την ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου, ποιος είναι ο βασικός λόγος; Παρακαλώ αναφέρετε

.....

4. Σε ποιο βαθμό τηρείτε το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

5. Είναι ορθολογική η οργάνωση του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

6. Διδάσκετε κάποια μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό σας αντικείμενο;

1.Ναι	
2. Όχι	

7.Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, περίπου τι ποσοστό του συνολικού προγράμματος διδασκαλίας σας αντιπροσωπεύουν;

.....

2.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα

1. Χρησιμοποιείτε επιπρόσθετο διδακτικό υλικό πέραν των συγγραμμάτων;

1. Ναι	
2. Όχι	

2. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ, στην προηγούμενη ερώτηση, ποια είδη διδακτικού υλικού χρησιμοποιείτε κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων σας; (Βάλτε X σε μία ή περισσότερες επιλογές)

Βιβλία	
Προσωπικές σημειώσεις	
Επιστημονικές δημοσιεύσεις (άρθρα κλπ)	
Υλικό σε ιστοσελίδες	
Άλλο	

3. Πώς διατίθεται το επιπλέον διδακτικό υλικό; (Βάλτε X σε μία ή περισσότερες επιλογές)

Σε φωτοτυπημένα αντίγραφα που διανέμονται στους φοιτητές στην αίθουσα	
Σε φωτοτυπημένα αντίγραφα στο ράφι του μαθήματος στη βιβλιοθήκη	
Σε ηλεκτρονική μορφή (πχ ClassWeb)	
Άλλο	

4. Πότε διατίθεται το επιπλέον διδακτικό υλικό

Στην αρχή του εξαμήνου	
Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου	
Στο τέλος του εξαμήνου	

5. Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από το επιπλέον διδακτικό υλικό;

0%-25%	26%-50%	51%-75%	76-100%

6. Πόσο ικανοποιημένος /η είστε από το σύστημα διανομής συγγραμμάτων στους φοιτητές;

1. Καθόλου ικανοποιημένος /η	2. Λίγο ικανοποιημένος /η	3. Αρκετά ικανοποιημένος /η	4. Πολύ ικανοποιημένος /η	5. Πάρα πολύ ικανοποιημένος /η

7. Χρησιμοποιείτε οπτικο-ακουστικό υλικό ή εποπτικά μέσα διδασκαλίας στις παραδόσεις σας;

1. Ναι	
2. Όχι	

8. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, ποια από τα παρακάτω είδη οπτικο-ακουστικού υλικού χρησιμοποιείτε στις παραδόσεις σας; (Βάλτε X σε μία ή περισσότερες επιλογές)

Διαφάνειες	
Ταινίες	

Slides	
Power point	
Άλλο	

9. Πόσο ικανοποιημένος/η είσαστε από την προσέλευση των φοιτητών στις διαλέξεις;

1. Καθόλου ικανοποιημένος /η	2. Λίγο ικανοποιημένος /η	3. Αρκετά ικανοποιημένος /η	4. Πολύ ικανοποιημένος /η	5. Πάρα πολύ ικανοποιημένος /η

10. Αν απαντήσατε «Καθόλου ή Λίγο ικανοποιημένος/η» στην προηγούμενη ερώτηση παρακαλώ αναφέρετε τους βασικότερους λόγους

.....

11. Πόσο ικανοποιημένος/η είστε από την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις;

1. Καθόλου ικανοποιημένος /η	2. Λίγο ικανοποιημένος /η	3. Αρκετά ικανοποιημένος /η	4. Πολύ ικανοποιημένος /η	5. Πάρα πολύ ικανοποιημένος /η

12. Αν απαντήσατε «Καθόλου ή Λίγο ικανοποιημένος/η» στην προηγούμενη ερώτηση παρακαλώ αναφέρετε τους βασικότερους λόγους

.....

13. Πόσο ικανοποιημένος/η είστε από το επίπεδο των εργασιών που καταθέτουν οι φοιτητές στο πλαίσιο σεμιναρίων;

1. Καθόλου ικανοποιημένος /η	2. Λίγο ικανοποιημένος /η	3. Αρκετά ικανοποιημένος /η	4. Πολύ ικανοποιημένος /η	5. Πάρα πολύ ικανοποιημένος /η

14. Αν απαντήσατε «Καθόλου ή Λίγο ικανοποιημένος/η» στην προηγούμενη ερώτηση παρακαλώ αναφέρετε τους βασικότερους λόγους

.....

15. Σε γενικές γραμμές, ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων σας;

.....

.....
.....
16. Ποια είναι η σημαντικότερη αλλαγή που θα θέλατε να κάνετε στη διδασκαλία των μαθημάτων σας;

.....
.....
.....
.....

2.5. Μέσα και υποδομές

1. Κατά τη γνώμη σας επαρκούν οι αίθουσες διδασκαλίας για τις ανάγκες του Τμήματος;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Πώς κρίνετε την καταλληλότητα των αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος ως προς τις ανάγκες διδασκαλίας;

1. Καθόλου κατάλληλες	2. Λίγο κατάλληλες	3. Αρκετά κατάλληλες	4. Πολύ κατάλληλες	5. Πάρα πολύ κατάλληλες

3. Πιστεύετε ότι επαρκεί ο υποστηρικτικός εξοπλισμός τους;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

4. Πώς κρίνετε την καταλληλότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος;

1. Καθόλου κατάλληλος	2. Λίγο κατάλληλος	3. Αρκετά κατάλληλος	4. Πολύ κατάλληλος	5. Πάρα πολύ κατάλληλος

5. Διδάσκετε τώρα ή έχετε διδάξει στο παρελθόν εργαστηριακά μαθήματα;

1. Ναι	
2. Όχι	

6. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, πιστεύετε ότι επαρκούν τα εργαστήρια του Τμήματος για την κάλυψη των διδακτικών του αναγκών;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

7. Πόσο επαρκής και κατάλληλος είναι ο εξοπλισμός των εργαστηρίων;

	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
Επάρκεια εξοπλισμού					
Καταλληλότητα					

εξοπλισμού					
------------	--	--	--	--	--

8. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι τα εργαστήρια του Τμήματος χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς ίδρυσής τους;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

9. Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε ότι είναι η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα εργαστήρια σας;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

10. Πιστεύετε ότι επαρκεί ο αριθμός μελών ΕΤΕΠ του Τμήματος για τις ανάγκες του;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2.6. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
(π.χ. Class Web, e-mail, Διαδίκτυο)

1. Χρησιμοποιείτε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στα μαθήματά σας;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Χρησιμοποιείτε ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Χρησιμοποιείτε ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους φοιτητές;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. 7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία

1. Πόσο ικανοποιητική είναι η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματά σας;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Πόσο ικανοποιητική είναι η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα φροντιστηριακά μαθήματά σας;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Έχετε ανακοινωμένες ώρες γραφείου;

1. Ναι	
2. Όχι	

4. Τηρείτε τις ώρες γραφείου;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

5. Σε τι έκταση αξιοποιούν οι φοιτητές τις ώρες γραφείου;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

1. Μεθοδεύετε την εκπαίδευση των φοιτητών σας στην ερευνητική διαδικασία (πχ αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας)

1. Ναι	
2. Όχι	

2. Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, παρακαλώ αναφέρετε τους τρόπους που χρησιμοποιείτε

.....
.....

3. Παρέχετε τη δυνατότητα συμμετοχής των φοιτητών σας σε ερευνητικά έργα;

1. Ναι	
2. Όχι	

2.9. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

1. Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε τη λειτουργία του προγράμματος κινητικότητας μελών ΔΕΠ του Τμήματός μας;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

2. Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε τη λειτουργία του προγράμματος κινητικότητας των φοιτητών του Τμήματός μας προς άλλα Τμήματα και Πανεπιστήμια;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

3. Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε τη λειτουργία του προγράμματος κινητικότητας άλλων φοιτητών προς το Τμήμα μας;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

4. Θεωρείτε ότι προωθείται επαρκώς στο Τμήμα μας η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών ΔΕΠ;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

5. Πόσο ικανοποιητική θεωρείτε τη λειτουργία και τη στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

3. Ερευνητικό έργο

3.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

1. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι στο Τμήμα Κοινωνιολογίας υπάρχει πολιτική που προάγει την έρευνα;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

2. Με βάση τη μέχρι τώρα εμπειρία σας, θεωρείτε ότι υπάρχει ουσιαστική ενδομηματική συνεργασία;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι υπάρχουν μηχανισμοί που προάγουν τη γνώση και αλληλοκατανόηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο Τμήμα;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3.2. Ερευνητικά προγράμματα που εκτελούνται στο Τμήμα

1. Έχετε κάποιες ερευνητικές συνεργασίες (τόρα ή κατά την τελευταία πενταετία);

	1. Ναι	2. Όχι	Εάν ΝΑΙ, πόσες;
Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Πανεπιστημίου Κρήτης			
Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού			
Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού			
Άλλο			

2. Ποια είναι/ήταν η θέση σας στο τελευταίο πρόγραμμα που συμμετέχετε/ συμμετείχατε;

	1. Ναι	2. Όχι
Επιστημονικός υπεύθυνος		
Μέλος ερευνητικής ομάδας		
Εξωτερικός συνεργάτης		

3. Στο πρόγραμμα/τα αυτά συμμετέχουν ή συμμετείχαν

	1. Ναι	2. Όχι
Προπτυχιακοί φοιτητές		
Μεταπτυχιακοί φοιτητές		
Υποψήφιοι διδάκτορες		
Εξωτερικοί συνεργάτες		
Μεταδιδακτορικοί ερευνητές		

4. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

4.1. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές του Τμήματος

1.Πως θα αξιολογούσατε τον χώρο του γραφείου σας;

1. Καθόλου ικανοποιητικός	2. Λίγο ικανοποιητικός	3. Αρκετά ικανοποιητικός	4. Πολύ ικανοποιητικός	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικός

2.Πως θα αξιολογούσατε τον εξοπλισμό του γραφείου σας;

1. Καθόλου ικανοποιητικός	2. Λίγο ικανοποιητικός	3. Αρκετά ικανοποιητικός	4. Πολύ ικανοποιητικός	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικός

3.Πως θα αξιολογούσατε τον κοινόχρηστο εξοπλισμό του Τμήματος ;

1. Καθόλου ικανοποιητικός	2. Λίγο ικανοποιητικός	3. Αρκετά ικανοποιητικός	4. Πολύ ικανοποιητικός	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικός

4.Πως θα αξιολογούσατε την αίθουσα συνεδριάσεων του Τμήματος ;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

5.Πως θα αξιολογούσατε την παρουσίαση του Τμήματος στην σχετική ιστοσελίδα;

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

6.Η ιστοσελίδα του Τμήματος ενημερώνεται:

1. Με μεγάλη καθυστέρηση	2. Με καθυστέρηση	3. Ούτε καθυστερημένα, ούτε έγκαιρα	3. Έγκαιρα	5. Πολύ έγκαιρα

7. Η ενημέρωση από τη Γραμματεία του Τμήματος σε τρέχοντα ζητήματα είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

8.Οι παρεχόμενες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών ΔΕΠ από τη Γραμματεία του Τμήματος είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Λίγο ικανοποιητικές	3. Αρκετά ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

9.Οι παρεχόμενες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των αναγκών των φοιτητών από τη Γραμματεία του Τμήματος είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Λίγο ικανοποιητικές	3. Αρκετά ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

10.Το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητικό	2. Λίγο ικανοποιητικό	3. Αρκετά ικανοποιητικό	4. Πολύ ικανοποιητικό	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικό

11. Η ικανότητα της Γραμματείας του Τμήματος να επιλύει προβλήματα είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

12. Η εξυπηρέτηση από τις/τους υπαλλήλους της Γραμματείας του Τμήματος είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

4.2. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές που χρησιμοποιεί το Τμήμα γενικότερα

1. Η επάρκεια της βιβλιοθήκης για την κάλυψη των αναγκών του γνωστικού σας αντικειμένου είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

2. Η καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

3. Η εξυπηρέτηση των αναγκών ΑΜΕΑ είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

4. Η πρόσβασή στις υποδομές και τον εξοπλισμό του Ιδρύματος είναι:

1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Αρκετά ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

Οδηγίες:

Στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος παρακαλούμε να απαντήσετε το παρακάτω ανώνυμο ερωτηματολόγιο. Σημειώστε με X στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο την απάντηση που καλύτερα ανταποκρίνεται στη θέση σας για τα παρακάτω:

1. Πρόγραμμα Σπουδών

1. Οι σπουδές σας στο Τμήμα Κοινωνιολογίας:

1. Ήταν προσωπική επιλογή μου	
2. Προέκυψε ως αποτέλεσμα του συστήματος εισαγωγικών εξετάσεων	

2. Με βάση τη μέχρι τώρα εμπειρία σας, θεωρείτε ότι το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος, συμβάλλει στην κατανόησή σας για το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης:

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ικανοποιητικά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

3. Με βάση τη μέχρι τώρα εμπειρία σας, θεωρείτε ότι το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος, συμβάλλει στην κατανόησή σας για το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας ως επαγγέλματος:

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Ικανοποιητικά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

4. Πώς αξιολογείτε τις επαγγελματικές προοπτικές σας ως αποφοίτων του Τμήματος;

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Μερικά ικανοποιητικές	3. Ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

5. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι παρακάτω παράγοντες διαμορφώνουν τις επαγγελματικές προοπτικές σας ως αποφοίτων του Τμήματος;

	1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ
Έλλειψη θέσεων εργασίας					
Μη αναγνώριση από την Πολιτεία της χρησιμότητας του επαγγέλματος					
Μη αναγνώριση από την αγορά εργασίας της χρησιμότητας του επαγγέλματος					
Έλλειψη δεξιοτήτων για την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνιολόγου					

Ανάπτυξη κριτικής σκέψης					
--------------------------	--	--	--	--	--

6. Θεωρείτε ότι το Τμήμα μας, μόνο του ή/και σε συνεργασία με Τμήματα Κοινωνιολογίας άλλων ΑΕΙ της χώρας, θα έπρεπε να αναλάβει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών των κοινωνιολόγων;

1.Ναι	
2. Όχι	

Εάν απαντήσατε ΝΑΙ, αναφέρετε ποιες θεωρείτε ότι πρέπει να είναι αυτές οι πρωτοβουλίες:

.....

.....

7. Σε βάση τις μέχρι τώρα σπουδές σας, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ υποχρεωτικών μαθημάτων, ΥΕΚ, ΥΕΠ;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

8. Θεωρείτε ότι ο αριθμός των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής είναι:

1. Πολύ μικρός	2. Μικρός	3. Ικανοποιητικός	4. Μεγάλος	5. Πολύ μεγάλος

9. Θεωρείτε ότι ο αριθμός σεμιναρίων για την απόκτηση πτυχίου είναι:

1. Πολύ μικρός	2. Μικρός	3. Ικανοποιητικός	4. Μεγάλος	5. Πολύ μεγάλος

10. Πώς κρίνετε την υποχρεωτική διδασκαλία ξένης γλώσσας;

1. Καθόλου απαραίτητη	2. Λίγο απαραίτητη	3. Απαραίτητη	4. Πολύ απαραίτητη	5. Πάρα πολύ απαραίτητη

11. Πόσο απαραίτητη κρίνετε την καλή γνώση ξένων γλωσσών για την παρακολούθηση του ΠΠΣ;

1. Καθόλου απαραίτητη	2. Λίγο απαραίτητη	3. Απαραίτητη	4. Πολύ απαραίτητη	5. Πάρα πολύ απαραίτητη

12. Πόσο απαραίτητη θεωρείτε ότι είναι η καλή γνώση ξένων γλωσσών για την επίτευξη των μελλοντικών στόχων σας; (π.χ. μεταπτυχιακές σπουδές, επαγγελματική αποκατάσταση)

1. Καθόλου απαραίτητη	2. Λίγο απαραίτητη	3. Απαραίτητη	4. Πολύ απαραίτητη	5. Πάρα πολύ απαραίτητη

13. Σε γενικές γραμμές και αναφορικά με τα μαθήματα/σεμινάρια που έχετε παρακολουθήσει μέχρι τώρα, οι διδάσκοντες/διδάσκουσες χρησιμοποιούν πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών;

1.Ναι	
2. Όχι	
3. Άλλοι ναι και άλλοι όχι	

Εάν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, σημειώστε ποιοι από τους παρακάτω τρόπους αξιολόγησης εφαρμόζονται συνήθως:

(Μπορείτε να σημειώσετε περισσότερες από μία επιλογές)

Πρόοδοι	
Γραπτές εργασίες	
Παρουσιάσεις εργασιών	
Μικρά ερευνητικά projects	
Άλλο	

14. Σε γενικές γραμμές σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εφαρμόζουν κοινά κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών;

1. Καθόλου	2. Ελάχιστα	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

15. Κατά τη γνώμη σας, και σε γενικές γραμμές θεωρείτε ότι η βαθμολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών που συμμετέχουν στα μαθήματα/ σεμινάρια είναι:

Ελαστική	
Αντικειμενική	
Αυστηρή	
Άλλο (αναφέρεται)	

16. Έχετε συμμετάσχει στο παρελθόν σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών (όπως για παράδειγμα το ERASMUS);

1.Ναι	
2. Όχι	

17. Προτίθεστε στο μέλλον να συμμετέχετε σε τέτοια προγράμματα;

1.Ναι	
2. Όχι	

18. Ανεξάρτητα αν έχετε συμμετάσχει στο παρελθόν ή προτίθεστε να συμμετέχετε στο μέλλον, με βάση την προσωπική σας γνώμη πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω απόψεις για τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών (όπως για παράδειγμα το ERASMUS);

	1. Διαφωνώ απόλυτα	2. Διαφωνώ	3.Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	4.Συμφωνώ	5.Συμφωνώ απόλυτα
Τα προγράμματα ανταλλαγής είναι πολύ καλή εμπειρία για τους φοιτητές					
Μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών θα πρέπει να συμμετέχει στα προγράμματα ανταλλαγής					
Θα έπρεπε να γνωστοποιούνται ευρύτερα					
Το χρονικό διάστημα των προγραμμάτων ανταλλαγής θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο					
Στα προγράμματα ανταλλαγής οι φοιτητές που μετακινούνται θα πρέπει να γνωρίζουν πολύ καλά την γλώσσα της χώρας					

19. Με βάση την προσωπική σας γνώμη εκτιμάτε ότι το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών στο Τμήμα μας είναι:

1. Καθόλου χρήσιμο	2. Λίγο χρήσιμο	3. Χρήσιμο	4. Πολύ χρήσιμο	5. Πάρα πολύ χρήσιμο

2. Διδασκαλία

20. Πόσο χρήσιμη θεωρείτε την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές;

1. Καθόλου χρήσιμη	2. Λίγο χρήσιμη	3. Αρκετά χρήσιμη	4. Πολύ χρήσιμη	5. Πάρα πολύ χρήσιμη

21. Σε γενικές γραμμές σε ποιο βαθμό ισχύουν τα παρακάτω:

	1. Πολύ σπάνια	2. Σπάνια	3. Συνήθως	4. Συχνά	5. Πολύ συχνά
Οι διδάσκοντες/σες διανέμουν περιγράμματα για τα μαθήματα/σεμινάρια					
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν το student web/class web					
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως <u>επιπρόσθετο</u> διδακτικό υλικό <u>βιβλία</u>					
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως <u>επιπρόσθετο</u> διδακτικό υλικό, <u>προσωπικές σημειώσεις (άρθρα κλπ)</u>					
Οι διδάσκοντες/σες χρησιμοποιούν ως <u>επιπρόσθετο</u> διδακτικό υλικό, <u>υλικό σε ιστοσελίδες</u>					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα που διανέμονται στους φοιτητές στην αίθουσα					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε φωτοτυπημένα αντίγραφα στο ράφι του μαθήματος στη βιβλιοθήκη					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή (πχ ClassWeb)					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται στην αρχή του εξαμήνου					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου					
Το επιπλέον διδακτικό υλικό διατίθεται λίγο πριν τις εξετάσεις					

22. Κατά τη γνώμη σας σε ποιο βαθμό τηρείται το πρόγραμμα μαθημάτων;

1. Καθόλου	2. Λίγο	3. Αρκετά	4. Πολύ	5. Πάρα πολύ

23. Αν απαντήσατε καθόλου ή λίγο στην παραπάνω ερώτηση, αναφέρετε τους βασικούς λόγους που νομίζετε ότι συμβάλλουν στη μη τήρηση του ωρολογίου προγράμματος

.....

.....

24. Σε γενικές γραμμές θα λέγατε ότι παρακολουθείτε:

	1. Σχεδόν ανελλιπώς	2. Αρκετά τακτικά	3. Τακτικά	4. Αραιά	5. Σχεδόν ποτέ	6. Εξαρτάται από το διδάσκοντα και το μάθημα
Τις παραδόσεις						
Τα σεμινάρια						

25. Αν απαντήσατε αραιά ή καθόλου στην παραπάνω ερώτηση, αναφέρετε τους βασικούς λόγους για τους οποίους συμβαίνει αυτό.

.....

.....

26. Αν απαντήσατε εξαρτάται από το διδάσκοντα και το μάθημα στην παραπάνω ερώτηση, αναφέρετε ποια είναι τα στοιχεία εκείνα που συμβάλλουν στο να παρακολουθείτε ένα μάθημα ή σεμινάριο και ποια εκείνα που σας αποτρέπουν από την παρακολούθηση

.....

.....

.....

27. Θεωρείτε ότι το σύστημα διανομής συγγραμμάτων είναι:

1. Καθόλου αποτελεσματικό	2. Λίγο αποτελεσματικό	3. Αρκετά αποτελεσματικό	4. Πολύ αποτελεσματικό	5. Πάρα πολύ αποτελεσματικό

4. Σχέσεις διδασκόντων φοιτητών

28. Σε γενικές γραμμές πώς αξιολογείτε τις σχέσεις μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων στο Τμήμα;

1. Καθόλου ικανοποιητικές	2. Λίγο ικανοποιητικές	3. Αρκετά ικανοποιητικές	4. Πολύ ικανοποιητικές	5. Πάρα πολύ ικανοποιητικές

29. Σε γενικές γραμμές σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τηρούν τις ώρες γραφείου;

1. Σχεδόν καθόλου	2. Σε μικρό βαθμό	3. Αρκετά ικανοποιητικά	4. Σε μεγάλο βαθμό	5. Σχεδόν πάντοτε

30. Πόσο συχνά αξιοποιείτε τις ώρες γραφείου των μελών ΔΕΠ (πηγαίνετε στο γραφείο τους για να λύσετε απορίες, να συζητήσετε κλπ);

1. Σχεδόν καθόλου	2. Σπάνια	3. Συχνά	4. Πολύ συχνά	5. Πάρα πολύ συχνά

31. Έχετε συμμετάσχει σε κάποιο ερευνητικό πρόγραμμα που εκτελέστηκε στο παρελθόν ή εκτελείται τότε στο Τμήμα;

1.Ναι	
-------	--

2. Όχι

4. Υποδομές και διοικητικές υπηρεσίες

32. Πώς αξιολογείτε την επάρκεια των παρακάτω:

	1. Καθόλου ικανοποιητική	2. Λίγο ικανοποιητική	3. Ικανοποιητική	4. Πολύ ικανοποιητική	5. Πάρα πολύ ικανοποιητική
Αίθουσες διδασκαλίας					
Εξοπλισμός αιθουσών διδασκαλίας					
Εργαστήρια Τμήματος					
Εξοπλισμός εργαστηρίων Τμήματος					
Βιβλιοθήκη					
Ωράριο λειτουργίας βιβλιοθήκης					
Παρεχόμενες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των φοιτητών από τη Γραμματεία					
Ωράριο εξυπηρέτησης φοιτητών από τη Γραμματεία					
Αντιμετώπιση των προβλημάτων των φοιτητών από τη Γραμματεία					

5. Δημογραφικά Στοιχεία

33. Έτος σπουδών

34. Φύλο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Πίνακες της Α.ΔΙ.Π. Στοιχεία και δείκτες της λειτουργίας των Τμημάτων

Πίνακας 1. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

α.α	Μάθημα ¹⁴	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης ¹⁵ ;	δακτ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος ¹⁶	ολοκληρωμένη βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	επίπεδο ποιότητας των πτυχίων ντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο , 3 ^ο , 4 ^ο , 5 ^ο , 6 ^ο , 7 ^ο , 8 ^ο)	ύχον προαπαιτούμενα μαθήματα ¹⁷	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Πάρκεια εκπαιδευτικών λέσων (Ναι/Όχι ¹⁸)
	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2008 -2009										
1	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΕΙΣΚ 100	6	ναι	6	ΥΠΟ		1 ^ο	όχι		
2	Κοινωνική Θεωρία Ι (Κλασικοί Θεωρητικοί)	ΘΕΩΚ 106	6	ναι	6	ΥΠΟ		1 ^ο	όχι		

¹⁴ Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (δηλ. 1^ο, 2^ο, 3^ο κ.ο.κ. εξαμήνου)

¹⁵ Σε περίπτωση θετικής απάντησης, σημειώστε τον αριθμό των ωρών εργαστηρίου.

¹⁶ Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες συντομογραφίες :

Υ = Υποχρεωτικό

Ε = κατ' επιλογήν

ΕΕ = Μάθημα ελεύθερης επιλογής

¹⁷ Σημειώστε τον/τους κωδικούς αριθμούς του/των προαπαιτούμενων μαθημάτων, αν υπάρχουν.

¹⁸ Υπάρχουν επαρκή εκπαιδευτικά μέσα, όπως χώροι διδασκαλίας, υπολογιστές, εκπαιδευτικά λογισμικά; Αν η απάντηση είναι αρνητική, δώστε σύντομη αναφορά των ελλείψεων.

	(Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)										
3	Αγγλικά Επίπεδο Α΄	ΑΓΓΚ 010	3	οχι	5	ΥΠΟ		1 ^ο	όχι		
4	Κοινωνική Θεωρία III (Σύγχρονη) (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΘΕΩΚ 108	6	ναι	6	ΥΠΟ		3 ^ο	όχι		
5	Μέθοδοι και Τεχνικές της Κοινωνιολογικής Έρευνας II (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΜΕΘΚ 132	6	ναι	6	ΥΠΟ		3 ^ο	όχι		
6	Θεωρίες Κοινωνικής Αλλαγής και Ανάπτυξης (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΑΝΑΚ 145	6	ναι	6	ΥΠΟ		3 ^ο	όχι		
7	Αγγλικά Επίπεδο Γ΄	ΑΓΓΚ 030	3	οχι	5	ΥΠΟ		3 ^ο	όχι		
8	Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου	ΕΛΕΚ 215	3	οχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
9	Οικονομική Κοινωνιολογία	ΚΟΙΚ 232	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
10	Ιδεολογία και Κουλτούρα	ΙΔΕΚ 247	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
11	Πολιτική Κοινωνιολογία των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας	ΜΜΕΚ 254	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
12 ¹⁹	Κοινωνική Πολιτική και Κράτος Πρόνοιας	ΠΟΛΚ 265	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		

¹⁹ Συμπληρώστε όλα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών.

13	Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Κοινωνιολογικής Έρευνας	ΜΕΘΚ 290	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
14	Κοινωνιολογία του Δικαίου	ΔΙΚΚ 219	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
15	Σύγχρονη Ανθρωπολογική Θεωρία	ΑΝΘΚ 231	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
16	Κοινωνιολογία της Κοινωνίας των Πληροφοριών	ΠΛΗΚ 253	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
17	Κοινωνιολογία του Κινηματογράφου	ΜΜΕΚ 255	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
18	Κοινωνική Δημογραφία Ι	ΔΗΜΚ 268	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
19	Ανθρωπολογία της Θρησκείας και των Τελετουργικών Πρακτικών	ΑΝΘΚ 285	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
20	Ισλάμ και Ετερότητες στα Βαλκάνια	ΙΕΒΚ 287	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
21	Αγροτική Κοινωνιολογία	ΑΓΡΚ 290	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
22	Κοινωνιολογία του Εθνικισμού	ΕΘΝΚ 295	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
23	Επιστήμων - Πολίτης	ΕΠΟΚ 200	3	όχι	5	ΥΕΚ		1 ^ο -8 ^ο	όχι		
24	Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου: Πολιτισμικές ταυτότητες και νέοι	ΕΛΕΚ 315	3	όχι	5	ΥΕΣ		4 ^ο -8 ^ο	ναι		
25	Η Θέση του Weber για την	ΘΕΩΚ	3	όχι	5	ΥΕΣ		4 ^ο -8 ^ο	ναι		

	Προτεσταντική Ηθική και η Σχετική Συζήτηση Σήμερα	317									
26	Πολιτικά Κόμματα και Κοινωνική Δράση στη Μεταπολεμική Ελλάδα	ΠΟΛΚ 324	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
27	Ανταλλαγές Υλικές και Συμβολικές. Το Παράδειγμα του Δώρου	ΑΝΘΚ 336	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
28	Ειδικά Θέματα στην Εγκληματολογία	ΕΓΚΚ 339	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
29	Ειδικά Θέματα στην Κουλτούρα και Ιδεολογία	ΠΟΛΚ 343	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
30	Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία των Κοινωνικών Κινήματων	ΚΙΝΚ 371	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
31	Όψεις του Αστικού Φαινομένου στην Ελλάδα	ΑΣΤΚ 372	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
32	Η Βιογραφική και Αφηγηματική Προσέγγιση στην Κοινωνιολογία	ΜΕΘΚ 390	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
33	Θεωρία και Ανάλυση Λόγου	ΜΕΘΚ 391	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
34	Τροφή και Κατανάλωση σε Αγροτικές Κοινωνίες: πολιτισμικές διαστάσεις	ΑΓΡΚ 391	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
35	Ποιοτικές Μέθοδοι	ΜΕΘΚ 392	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
36	Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα	ΜΕΘΚ 396	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		

37	Πολιτισμός, Επικοινωνία & Τοπικός Χώρος	ΤΟΠΚ 399	3	όχι	5	ΥΕΣ		4°-8°	ναι		
38	Πτυχιακή Εργασία	ΠΤΥΚ 400		όχι	15	ΥΕΣ		7°	ναι		
39	Πρακτική Εργασία	ΠΡΑΚ 500		όχι	5	ΥΕΣ		5°-8°	ναι		
	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2008- 2009										
40	Κοινωνική Θεωρία ΙΙ – Κλασικοί Θεωρητικοί (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΘΕΩΚ 107	6	ναι	6	ΥΠΟ		2°	οχι		
41	Κοινωνική Ιστορία (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΙΣΤΚ 120	6	ναι	6	ΥΠΟ		2°	οχι		
42	Κοινωνική Στατιστική (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΣΤΑΚ 130	6	ναι	6	ΥΠΟ		2°	οχι		
43	Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΠΟΛΚ 140	6	ναι	6	ΥΠΟ		2°	οχι		
44	Κοινωνιολογία του Πολιτισμού (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΠΟΚΚ 149	6	ναι	6	ΥΠΟ		2°	οχι		

45	Αγγλικά Επίπεδο Β΄	ΑΓΓΚ 020	3	οχι	5	ΥΠΟ		2 ⁰	οχι		
46	Μέθοδοι και Τεχνικές της Κοινωνιολογικής Έρευνας Ι (Περιλαμβάνει και φροντιστηριακό μάθημα)	ΜΕΘΚ 131	6	ναι	6	ΥΠΟ		4 ⁰	οχι		
47	Αγγλικά Επίπεδο Δ΄	ΑΓΓΚ 040	3	οχι	5	ΥΠΟ		4 ⁰	οχι		
48	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία ΙΙ	ΕΙΣΚ 201	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
49	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	ΑΝΘΚ 220	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
50	Κοινωνιολογία της Συλλογικής Δράσης και των Κοινωνικών Κινήματων	ΚΙΝΚ 246	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
51	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	ΕΚΠΚ 248	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
52	Κοινωνιολογία της Επικοινωνίας	ΕΠΙΚ 251	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
53	Κοινωνία, Τεχνολογία και Ανάπτυξη	ΑΝΑΚ 270	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
54	Κοινωνιολογία της Θρησκείας	ΘΡΗΚ 285	3	οχι	5	ΥΕΚ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
55	Κλασικοί Θεωρητικοί: Marx και Weber: Όψεις του πολιτικού	ΘΕΩΚ207	3	οχι	5	ΥΕΠ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		
56	Δημόσιος Λόγος, κοινωνικές αναπαραστάσεις και κοινή γνώμη	ΕΠΙΚ 252	3	οχι	5	ΥΕΠ		2 ⁰ -8 ⁰	οχι		

57	Κοινωνιολογία της Μουσικής	ΚΜΟΚ 259	3	οχι	5	ΥΕΠ		2 ⁰ – 8 ⁰	οχι		
58	Αστική Κοινωνιολογία	ΑΣΤΚ273	3	οχι	5	ΥΕΠ		2 ⁰ – 8 ⁰	οχι		
59	Πολιτισμός και διατροφή σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές	ΑΓΡΚ 293	3	οχι	5	ΥΕΠ		2 ⁰ – 8 ⁰	οχι		
60	Σύγχρονα Ζητήματα Κοινωνιολογίας του Δικαίου	ΔΙΚΚ319	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
61	Ειδικά Θέματα στη Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία Ι	ΘΕΩΚ 311	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
62	Ειδικά Θέματα στη Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία ΙΙ	ΘΕΩΚ312	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
63	Οικονομική Κοινωνιολογία	ΚΟΙΚ 322	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
64	Ειδικά Θέματα Αστικής Κοινωνιολογίας	ΑΣΤΚ 330	3	οχι		ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
65	Ειδικά θέματα στην Κοινωνιολογία του Πολιτισμού και της Τέχνης	ΠΟΚΚ 348	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
66	Κοινωνικο-Οικονομική Αναδιάρθρωση και Κοινωνικά Κινήματα	ΚΟΑΚ 370	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
67	Ειδικά Θέματα στην Κοινωνική Πολιτική και στο Κράτος Πρόνοιας	ΠΡΟΚ 372	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
68	Κοινωνιολογία της Πολιτικής Βίας	ΠΟΒΚ 374	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
69	Ειδικά Θέματα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία της Θρησκείας	ΑΝΘΚ 379	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		

70	Όψεις του κοινωνικού μετασηματισμού αγροτικών κοινωνιών στην μεταπολεμική Ελλάδα	ΑΓΡΚ 392	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
71	Σεμινάριο Ποσοτικών Μεθόδων	ΜΕΘΚ 394	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
72	Κοινωνιολογία του εθνικισμού (Ελληνικός και Τουρκικός Εθνικισμός)	ΕΘΝΚ 395	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
73	Κοινωνικές Αναπαραστάσεις του εγκλήματος και της βίας στα ΜΜΕ	ΚΜΜΚ 396	3	οχι	5	ΥΕΣ		4 ⁰ – 8 ⁰	ναι		
74	Πτυχιακή Εργασία	ΠΤΥΚ 401		οχι	15			7 ⁰	ναι		
75	Πρακτική Άσκηση	ΠΡΑΚ 500		οχι	5			5 ⁰ – 8 ⁰	ναι		

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθήματος	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που εγγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση
1. Αγγλικά Επίπεδο Α΄	181-ΑΓΓΚ010			Χαβρεδάκη Ειρήνη (ΕΕΔΙΠ)		ΧΕΙΜ	164	127	108
2. ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΟ Β΄	181-ΑΓΓΚ020			Χαβρεδάκη Ειρήνη (ΕΕΔΙΠ)		ΕΑΡ	155	113	101
3. Αγγλικά Επίπεδο Γ΄	181-ΑΓΓΚ030			Χαβρεδάκη Ειρήνη (ΕΕΔΙΠ)		ΧΕΙΜ	126	93	82
4. Αγγλικά Επίπεδο Δ΄	181-ΑΓΓΚ040			Χαβρεδάκη Ειρήνη (ΕΕΔΙΠ)		ΕΑΡ	123	95	84
5. Κοινωνική Αλλαγή στον Αγροτικό χώρο/Αγροτική Κοινωνιολογία	181-ΑΓΡΚ290			Βαρδάκη Έλια (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		ΧΕΙΜ	246	187	150
6. Πολιτισμός και διατροφή σε	181-ΑΓΡΚ293			Βαρδάκη Έλια		ΕΑΡ	164	119	111

αγροτικές και ημιαστικές περιοχές				(Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))					
7. Τροφή και Κατανάλωση σε Αγροτικές Κοινωνίες; πολιτισμικές διαστάσεις	181-ΑΓΡΚ391			Βαρδάκη Έλια (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		XEIM	29	25	25
8. Όψεις του κοινωνικού μετασχηματισμού αγροτικών κοινωνιών στη μεταπολεμική Ελλάδα	181-ΑΓΡΚ392			Βαρδάκη Έλια (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	26	20	20
9. Θεωρίες Κοινωνικής Αλλαγής και Ανάπτυξης	181-ΑΝΑΚ145			Χάλαρης Γεώργιος (Αναπληρωτής Καθηγητής)		XEIM	231	148	76
10. Κοινωνία, Τεχνολογία και Ανάπτυξη	181-ΑΝΑΚ270			Ζαμπαρούκου Στέλλα (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	91	47	26
11. Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	181-ΑΝΘΚ220			Γιαννησοπούλου Μαρία (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	135	93	86
12. Σύγχρονη Ανθρωπολογική Θεωρία	181-ΑΝΘΚ231			Γκούνης Κωνσταντίνος (Μόνιμος Επίκουρος)		XEIM	76	20	15
13. Ανθρωπολογία της Θρησκείας και των Τελετουργικών Πρακτικών	181-ΑΝΘΚ285			Γιαννησοπούλου Μαρία (Λέκτορας)		XEIM	180	124	115

14. Ανταλλαγές υλικές και συμβολικές. Το παράδειγμα του δώρου	181-ANΘK336			Γιαννησοπούλου Μαρία (Λέκτορας)		XEIM	29	26	26
15. Ειδικά Θέματα στην Ανθρωπολογία της Θρησκείας	181-ANΘK379			Γιαννησοπούλου Μαρία (Λέκτορας)		EAP	34	28	28
16. Αστική Κοινωνιολογία	181-ΑΣTK273			Αράπογλου Βασίλειος (Λέκτορας)		EAP	95	48	12
17. Ειδικά Θέματα Αστικής Κοινωνιολογίας	181-ΑΣTK330			Αράπογλου Βασίλειος (Λέκτορας)		EAP	14	8	8
18. Όψεις του Αστικού Φαινομένου στην Ελλάδα	181-ΑΣTK372			Αράπογλου Βασίλειος (Λέκτορας)		XEIM	6	5	5
19. Γαλλικά Επίπεδο Α΄	181-ΓΑΛK010			Θεοδωράκη Δέσποινα ()		XEIM	1	1	1
20. ΓΑΛΛΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΟ Β΄	181-ΓΑΛK020			Θεοδωράκη Δέσποινα ()		EAP	1	1	1
21. Γερμανικά Α΄ Επίπεδο	181-ΓΕΡK010			Παππά Ελευθερία ()		XEIM	2	1	1
22. Γερμανικά Γ΄ Επίπεδο	181-ΓΕΡK030			Παππά Ελευθερία ()		XEIM	3	1	1
23. Γερμανικά Επίπεδο Δ΄	181-ΓΕΡK040			Παππά Ελευθερία ()		EAP	2	0	0
24. Αναγν.Κοινωνική Δημογραφία Ι	181-ΔΗΜK268			Καλογεράκη Στεφανία (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		XEIM	168	139	133
25. Κοινωνιολογία του Δικαίου	181-ΔΙΚK219			Πετούση		XEIM	107	43	20

				Βασιλική (Επίκουρος Καθηγήτρια)					
26. Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία του Δικαίου	181-ΔΙΚΚ319			Πετούση Βασιλική (Επίκουρος Καθηγήτρια)		EAP	25	20	20
27. Ειδικά Θέματα στην Εγκληματολογία	181-ΕΓΚΚ339			Πετούση Βασιλική (Επίκουρος Καθηγήτρια)		XEIM	23	17	17
28. Κοινωνιολογία του Εθνικισμού	181-ΕΘΝΚ295			Σκουλαρίκη Αθηνά (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		XEIM	152	111	52
29. Κοινωνιολογία του Εθνικισμού	181-ΕΘΝΚ395			Σκουλαρίκη Αθηνά (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	26	17	17
30. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία I	181-ΕΙΣΚ100			Παπαϊωάννου Σκεύος (Καθηγητής)		XEIM	254	180	110
31. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία II	181-ΕΙΣΚ201			Αχειμάστος Μύρων (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	1	20	14
32. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία II	181-ΕΙΣΚ201			Αχειμάστος Μύρων (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	57	20	14

33. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	181-ΕΚΠΚ248			Παπαϊωάννου Σκεύος (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	170	111	85
34. Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου	181-ΕΛΕΚ215			Ζαϊμάκης Ιωάννης (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	221	155	102
35. Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου	181-ΕΛΕΚ315			Ζαϊμάκης Ιωάννης (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	29	24	24
36. Κοινωνιολογία της Επικοινωνίας	181-ΕΠΙΚ251			Κωνσταντινίδου Χριστίνα (Επίκουρος Καθηγήτρια)		EAP	96	47	35
37. Δημόσιος λόγος, κοινωνικές αναπαραστάσεις και κοινή γνώμη	181-ΕΠΙΚ252			Σκουλαρίκη Αθηνά (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	141	88	61
38. Κοινωνική Θεωρία I (Κλασική Θεωρία)	181-ΘΕΩΚ106			Ιακώβου Βασιλική (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	234	162	111
39. Κοινωνική Θεωρία II (Κλασικοί Θεωρητικοί)	181-ΘΕΩΚ107			Λαβράνου Αλίκη (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	257	176	70
40. Κοινωνική Θεωρία III (Σύγχρονη)	181-ΘΕΩΚ108			Γκούνης Κωνσταντίνος (Λέκτορας)		XEIM	244	139	80

41. Κλασικοί Θεωρητικοί : Max Weber : Οψεις του Πολιτισμού	181-ΘΕΩΚ207			Τάσης Θεοφάνης (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))	EAP	112	36	27
42. Βασικοί Τύποι Κοινωνιολογικών Θεωριών	181-ΘΕΩΚ250			Φαράκλας Γεώργιος (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))	XEIM	1	0	0
43. Ειδικά Θέματα στη Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία	181-ΘΕΩΚ311			Ρωμανός Βασίλειος (Λέκτορας)	EAP	29	26	26
44. Ειδικά Θέματα στη Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία II	181-ΘΕΩΚ312			Τάσης Θεοφάνης (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))	EAP	17	11	11
45. Η Θέση του Βέμπερ για την Προτεσταντική Ηθική και η Σχετική Συζήτηση Σήμερα	181-ΘΕΩΚ317			Κονιόρδος Σωκράτης (Επίκουρος Καθηγητής)	XEIM	32	22	22
46. Κοινωνιολογία της Θρησκείας	181-ΘΡΗΚ285			Αχειμάστος Μύρων (Επίκουρος Καθηγητής)	EAP	112	51	36
47. Ιδεολογία και Κουλτούρα	181-ΙΔΕΚ247			Αχειμάστος Μύρων (Επίκουρος Καθηγητής)	XEIM	125	64	36
48. Ισλάμ και Ετερότητες στα Βαλκάνια	181-ΙΕΒΚ287			Μάρκου Αικατερίνη (Λέκτορας)	XEIM	121	69	32

49. Ισπανικά Επίπεδο Α΄	181-ΙΣΠΚ010			Μαδαριάγα Ελισάβετ ()		XEIM	2	1	1
50. Ισπανικά Επίπεδο Β΄	181-ΙΣΠΚ020			Μαδαριάγα Ελισάβετ ()		EAP	2	1	1
51. Ισπανικά Επίπεδο Δ΄	181-ΙΣΠΚ040			Μαδαριάγα Ελισάβετ ()		EAP	4	3	3
52. Κοινωνική Ιστορία	181-ΙΣΤΚ120			Φουρναράκη Ελένη (Μόνιμος Επίκουρος)		EAP	284	189	84
53. Ιταλικά Επίπεδο Α΄	181-ΙΤΑΚ010			Γιαννακοδήμου Νέλα ()		XEIM	3	2	2
54. Ιταλικά Επίπεδο Β΄	181-ΙΤΑΚ020			Γιαννακοδήμου Νέλα ()		EAP	3	2	2
55. Ιταλικά Επίπεδο Γ΄	181-ΙΤΑΚ030			Γιαννακοδήμου Νέλα ()		XEIM	2	2	1
56. ΙΤΑΛΙΚΑ Δ΄ΕΠΠΕΔΟ	181-ΙΤΑΚ040			Γιαννακοδήμου Νέλα ()		EAP	3	3	3
57. Κοιν/γία της Συλλογικής Δράσης και των Κοινωνικών Κινήματων	181-KINK246			Σερντεδάκις Νικόλαος (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	129	72	48
58. Ειδικά Θέματα στην Κοιν/γία των Κοινωνικών Κινήματων	181-KINK371			Σερντεδάκις Νικόλαος (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	30	23	23
59. Κοινωνικές αναπαραστάσεις του εγκλήματος και της βίας στα ΜΜΕ	181- KMMK396			Κωνσταντινίδου Χριστίνα (Επίκουρος Καθηγήτρια)		EAP	23	12	9
60. Κοινωνιολογία της Μουσικής	181- KMOK259			Ζαϊμάκης Ιωάννης		EAP	276	209	142

				(Επίκουρος Καθηγητής)					
61. Κοινωνική-Οικονομ.Αναδιάρθρωση Κοινωνικά Κινήματα	& 181-ΚΟΑΚ370			Χάλαρης Γεώργιος (Αναπληρωτής Καθηγητής)		EAP	19	16	16
62. Οικονομική Κοινωνιολογία	181-ΚΟΙΚ232			Κονιόρδος Σωκράτης (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	76	32	16
63. Οικονομική Κοινωνιολογία	181-ΚΟΙΚ322			Κονιόρδος Σωκράτης (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	15	8	8
64. Μέθοδοι και Τεχνικές της Κοινωνιολογικής Έρευνας I	181-ΜΕΘΚ131			Τσιώλης Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	190	116	82
65. Μέθοδοι και Τεχνικές της Κοινωνιολογικής Έρευνας II	181-ΜΕΘΚ132			Παπαγεωργίου Παναγιώτα (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια)		XEIM	227	145	74
66. Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Κοινωνιολογικής Έρευνας	181-ΜΕΘΚ290			Τσιώλης Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	83	56	37
67. Η βιογραφική και αφηγηματική προσέγγιση στην Κοινωνιολογία	181-ΜΕΘΚ390			Τσιώλης Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	25	21	21
68. Θεωρία και Ανάλυση Λόγου	181-ΜΕΘΚ391			Σκουλαρίκη		XEIM	30	17	17

				Αθηνά (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))					
69. Ποιοτικές Μέθοδοι	181- ΜΕΘΚ392			Μάρκου Αικατερίνη (Λέκτορας)		XEIM	24	22	22
70. Σεμινάριο Ποσοτικών Μεθόδων	181- ΜΕΘΚ394			Καλογεράκη Στεφανία (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	27	26	26
71. Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα	181- ΜΕΘΚ396			Καλογεράκη Στεφανία (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		XEIM	36	28	28
72. Πολιτική Κοινωνιολογία των ΜΜΕ	181- ΜΜΕΚ254			Κωνσταντινίδου Χριστίνα (Επίκουρος Καθηγήτρια)		XEIM	124	65	26
73. Κοινωνιολογία του Κινηματογράφου	181- ΜΜΕΚ255			Σηφάκη Ειρήνη (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		XEIM	348	263	241
74. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Κοινωνίας των Πληροφοριών	181- ΠΛΗΚ253			Σαματάς Μηνάς (Αναπληρωτής Καθηγητής)		XEIM	74	34	28
75. Κοινωνιολογία της Πολιτικής Βίας	181-ΠΟΒΚ374			Σερντεδάκις Νικόλαος (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	38	18	18

76. Κοινωνιολογία του Πολιτισμού	181-ΠΟΚΚ149			Γκούνης Κωνσταντίνος, Σηφάκη Ειρήνη (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	300	208	93
77. Ειδικά Θέματα στην Κοινωνιολογία του Πολιτισμού και της Τέχνης	181-ΠΟΚΚ348			Σηφάκη Ειρήνη (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	42	16	16
78. Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία	181-ΠΟΛΚ140			Σαματάς Μηνάς (Αναπληρωτής Καθηγητής)		EAP	232	130	102
79. Κοινωνική Πολιτική και Κράτος Πρόνοιας	181-ΠΟΛΚ265			Ζαμπαρλούκου Στέλλα (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	84	48	29
80. Πολιτικά Κόμματα και Κοινωνική Δράση στη Μεταπολιτευτική Ελλάδα	181-ΠΟΛΚ324			Ζαμπαρλούκου Στέλλα (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	62	21	21
81. Ειδικά Θέματα στην Κουλτούρα και στην Ιδεολογία	181-ΠΟΛΚ343			Αχείμαστος Μύρων (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	19	11	11
82. Πρακτική Άσκηση	181-ΠΡΑΚ500			Ζαϊμάκης Ιωάννης (Επίκουρος Καθηγητής)		XEIM	6	5	4
83. Πρακτική Άσκηση	181-ΠΡΑΚ500			Ζαϊμάκης Ιωάννης (Επίκουρος		EAP	10	4	5

				Καθηγητής)					
84. Ειδικά Θέματα στην Κοινωνική Πολιτική και το Κράτος Πρόνοιας	181-ΠΡΟΚ372			Ζαμπαρλούκου Στέλλα (Επίκουρος Καθηγητής)		EAP	15	10	10
85. Πτυχιακή εργασία	181-ΠΤΥΚ400			Μοσχονάς Ανδρέας (Καθηγητής)		XEIM	8	2	2
86. Πτυχιακή Εργασία	181-ΠΤΥΚ401			Καλογεράκη Στεφανία (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	4	1	1
87. Κοινωνική Στατιστική	181-ΣΤΑΚ130			Σηφάκη Ειρήνη (Διδάσκων με σύμβαση (Π.Δ. 407/80))		EAP	306	124	71
88. Πολιτισμός, Επικοινωνία & Τοπικός Χώρος	181-ΤΟΠΚ399			Χαβρεδάκη Ειρήνη (ΕΕΔΙΠ)		XEIM	29	23	23

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ SOCRATES/ERASMUS ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009/2010, ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕ ΝΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ	Αριθμ. Φοιτητών	Μήνες παραμονής	Μετακινούμενος διδάσκων
ΑΓΓΛΙΑ				
University of Kent at Canterbury	Κούση	1 (Advanced)	3	
London Metropolitan University	Κούση	2 (Low or Advanced)	3	1
ΑΥΣΤΡΙΑ				
University of Vienna	Κούση	1 (Advanced)	3	
ΓΑΛΛΙΑ				
Universite Lumiere (Lyon II)	Παπαϊωάννου	1	6	
Universite de Metz	Κωνσταντινίδου	1	6	1
Universite Pierre Mendes France de Grenoble	Κωνσταντινίδου	1	6	1

Universite de Toulouse – II- I.e Mirail	Κωνσταντινίδου	1	6	1
Universite Picardie	Κούση	1	6	1
ΓΕΡΜΑΝΙΑ				
Freie Universitat Berlin	Κούση	1 (Low or Advanced)	6	1 Χάλαρης
Humboldt Universitaet	Παπαϊωάννου	1	6	Παπαϊωάννου
<i>Johann Wolfgang Goethe-Universitaet</i>	Παπαϊωάννου	1 (Low or Advanced)	6	
<i>Universitaet Gottingen</i>	Παπαϊωάννου	εισερχόμενοι		1 (Παπαϊωάννου)
<i>Universities Kassel</i>	Παπαϊωάννου	εισερχόμενοι		
<i>Universitaet Hannover</i>	Κούση	1 Low or Advanced	6	
<i>Universitaet Jena</i>	Λαβράνου	1 Low or Advanced	6	1 (Λαβράνου)
ΙΣΠΑΝΙΑ				
Universidad Complutense de Madrid	Κούση	2 (Low or Advanced)	8	

ΙΤΑΛΙΑ				
Universita degli studi della Calabria	Παπαϊωάννου	εισερχόμενοι		
Universita degli studi di Firenze	Κούση	1 (Low or Advanced)	6	1 Κούση
University of Trento	Κούση	1 (Advanced)	6	1 Κούση
Universita di Milanoo-Bicocca	Κονιόρδος	1	4	
ΚΥΠΡΟΣ				
Πανεπιστήμιο Κύπρου	Κονιόρδος	3 (Low or Advanced)	6	1 Κονιόρδος
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ				
Kaunas University	Κούση	2 (Low or Advanced)	3	1 Κούση
ΠΟΛΩΝΙΑ				1
Uniwersitet Jagiellonski	Γκούνης	2 (Low or Advanced)	9	
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ				

Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa	Παπαγεωργίου	1 (Low or Advanced)	6	1 Παπαγεωργίου
Ινστιτούτο ISEG του Τεχνικού Πανεπιστημίου	Κονιόρδος	1 (Low or Advanced)	6	1
ΣΟΥΗΔΙΑ				
Linkopings Universitet	Παπαϊωάννου	1	5	
ΤΟΥΡΚΙΑ				
Maltepe University	Μάρκου	2	6	1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Μετακινήσεις Φοιτητών Τμήματος Κοινωνιολογίας με ERASMUS

	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή άλλο Τμήμα	3	6	4	5	4	22
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	3	3	3	5	8	22
Σύνολο	6	9	7	10	12	44

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Αξιολόγηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Κοινωνιολογία»: η οπτική των μεταπτυχιακών φοιτητών / φοιτητριών.

Η αξιολόγηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Κοινωνιολογία» μέσα από την οπτική των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών βασίζεται στην επεξεργασία υλικού, που έχει παραχθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτό-αξιολόγησης του εν λόγω προγράμματος. Ειδικότερα, πρόκειται για το υλικό που παρήχθη μέσω της διενέργειας μιας ομάδας εστίασης (focus group²⁰) και πραγματοποιήθηκε στις 8 Νοεμβρίου 2008 στο Ρέθυμνο. Σε αυτήν συμμετείχαν οκτώ μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες (6 γυναίκες και 2 άνδρες, 5 εισαχθέντες το 2007 και 3 εισαχθέντες το 2006, 3 απόφοιτοι Τμημάτων Κοινωνιολογίας και 5 απόφοιτοι άλλων Τμημάτων). Η ομάδα εστίασης διήρκεσε 3 ώρες και 5 λεπτά. Τον σχεδιασμό της ομάδας εστίασης, τη διενέργειά της και την ανάλυση του παραγόμενου υλικού ανέλαβαν ο Γιώργος Τσιώλης, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, και η Ελένη Ταμιωλάκη, υποψήφια διδάκτωρ στο ίδιο Τμήμα.

Σημαντικότερα ευρήματα:

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες προέβαλλαν ποικίλους και διαφορετικούς λόγους για τους οποίους επέλεξαν τη φοίτησή τους στο συγκεκριμένο ΜΠΣ. Διαφαίνεται, ωστόσο, μια διαφοροποίηση των λόγων, που προέβαλλαν οι απόφοιτοι Τμημάτων Κοινωνιολογίας έναντι εκείνων που επικαλέσθηκαν οι απόφοιτοι άλλων Τμημάτων. Για τους πρώτους η φοίτηση στο εν λόγω ΜΠΣ κατανοείται ως «φυσική συνέχεια» των προπτυχιακών τους Σπουδών, με σκοπό τη συστηματική ενασχόληση με περιεχόμενα της Κοινωνιολογίας και την εμβάθυνση σε αυτά. Αντιθέτως, οι απόφοιτοι άλλων Τμημάτων κάνουν λόγο για μια λιγότερο στοχοθετημένη επιλογή, που εντάσσεται κυρίως στο πλαίσιο της «προσωπικής αναζήτησης» και της «διεύρυνσης των γνωστικών τους οριζόντων» εν γένει. Έχει, ωστόσο, ενδιαφέρον πως κανείς από τους φοιτητές/τριες δεν συνέδεσε ρητώς την επιλογή φοίτησης στο εν λόγω ΜΠΣ με κάποια συγκεκριμένη επαγγελματική στόχευση και προοπτική.
2. Οι απόφοιτοι Τμημάτων Κοινωνιολογίας επεσήμαναν την ανάγκη ύπαρξης εξειδικευμένων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην Κοινωνιολογία, που θα πραγματεύονταν σε βάθος (θεωρητικά και ερευνητικά) ειδικές θεματικές περιοχές και θα διακρίνονταν ως προς τούτο από τα περιεχόμενα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Αντιθέτως, όπως επισημαίνουν, στο συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα υπό τον ευρύτατο τίτλο «Κοινωνιολογία» επαναλαμβάνονται συχνά περιεχόμενα μαθημάτων, που έχουν διδαχθεί και στο προπτυχιακό πρόγραμμα. Η προσπάθεια να επιτευχθεί η θεματική εστίαση και εξειδίκευση μέσα από τη θέσπιση δύο διακριτών κατευθύνσεων (Κοινωνική Οργάνωση & Κοινωνική Μεταβολή, Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις) δεν επιτυγχάνεται, αφού (α) δεν προσφέρονται όλα εκείνα τα μαθήματα, που προβλέπονται για την κάθε κατεύθυνση στον Οδηγό Σπουδών, και (β) υποβαθμίζεται η μια κατεύθυνση μέσω της ανισομερούς κατανομής των μαθημάτων στις δύο κατευθύνσεις. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές,

²⁰ Για τις ομάδες εστίασης (focus group) βλ. ενδεικτικά Morgan D. *Focus groups as qualitative research*. London: Sage 1997, Krueger, R.A. & Casey M.A. *Focus Groups: a Practical Guide for Applied Research*. London: Sage 1998.

που είναι απόφοιτοι άλλων Τμημάτων, αντιθέτως, αξιολογούν θετικά τον ευρύ θεματικό ορίζοντα του ΜΠΣ, αφού κατ' αυτόν τον τρόπο αφενός μπορούν να έρθουν σε επαφή με περισσότερες περιοχές της κοινωνιολογικής πειθαρχίας και να αποκτήσουν κοινωνιολογική παιδεία, αφετέρου μπορούν με μεγαλύτερη ελευθερία να συνδέσουν κοινωνιολογικά περιεχόμενα με τα ειδικά τους ενδιαφέροντα και το επιστημονικό υπόβαθρο που διαθέτουν από τις προηγούμενες σπουδές τους.

3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες, που είναι ταυτόχρονα και απόφοιτοι Τμημάτων Κοινωνιολογίας, θεωρούν ότι τόσο το επαγγελματικό προφίλ και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων κοινωνιολογίας, όσο και οι δυνατότητες απορρόφησής τους στην αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα ασαφείς και προβληματικές. Η ασάφεια αυτή θεωρούν ότι παραμένει και αναπαράγεται στο πλαίσιο ενός ΜΠΣ, που είναι τόσο ευρύ και γενικό.

Γενικότερα, ωστόσο, σε ό,τι αφορά την αναγκαιότητα σύνδεση του ΜΠΣ με την αγορά εργασίας καταγράφηκαν οι παρακάτω τοποθετήσεις:

- A. Το ΜΠΣ δεν θα πρέπει να οργανώνεται και να λειτουργεί με βάση τις επιταγές και τις προτεραιότητες της αγοράς εργασίας. Το πώς θα αξιοποιηθούν τα περιεχόμενα του προγράμματος ως επαγγελματικά εφόδια είναι ατομική υπόθεση του κάθε αποφοίτου.
 - B. Είναι τόσο υποβαθμισμένοι οι κοινωνιολόγοι ως επαγγελματική κατηγορία και τόσες λίγες οι δυνατότητες να απασχοληθούν στον τομέα τους, που δεν έχει νόημα να προσαρμοστεί προς μια τέτοια κατεύθυνση το ΜΠΣ.
 - Γ. Το προφίλ του υπάρχοντος διδακτικού προσωπικού στο Τμήμα Κοινωνιολογίας είναι τέτοιο που δεν μπορεί να υποστηρίξει ένα ΜΠΣ προσανατολισμένο στην αγορά εργασίας.
 - Δ. Ένα θεματικά εστιασμένο και εξειδικευμένο ΜΠΣ θα μπορούσε να παράσχει στους φοιτητές του σημαντικά εφόδια για την ενίσχυση της θέσης τους στην αγορά εργασίας.
4. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν αποφοιτήσει από άλλα Τμήματα απαντούν καταφατικά στο αν θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές στους μελλοντικούς επαγγελματικούς τους στόχους. Έχοντας αποφοιτήσει από Τμήματα των οποίων το περιεχόμενο των σπουδών αντιστοιχεί σε συγκεκριμένους και διακριτούς επαγγελματικούς ρόλους (π.χ. κοινωνική εργασία), θεωρούν ότι με τις μεταπτυχιακές τους σπουδές στην Κοινωνιολογία εμπλουτίζουν τον γνωστικό τους ορίζοντα και βελτιώνουν το επαγγελματικό τους προφίλ. Αντίθετα, οι φοιτητές, που έχουν ολοκληρώσει προπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία, δεν θεωρούν ότι μετά την αποφοίτησή τους από το συγκεκριμένο ΜΠΣ θα έχει βελτιωθεί η θέση τους στην αγορά εργασίας. Η αδυναμία τους να αναγνωρίσουν συνδέσεις των περιεχομένων του προπτυχιακού προγράμματος με επαγγελματικές δυνατότητες και ρόλους παραμένει και στο μεταπτυχιακό επίπεδο. Παρότι αποδέχονται ότι στις μεταπτυχιακές τους σπουδές αποκτούν περισσότερες γνώσεις σχετικά με πτυχές του αντικειμένου τους (Κοινωνιολογία), συνεχίζουν να μην μπορούν να συνδέσουν τα περιεχόμενα που διδάσκονται με ενδεχόμενες επαγγελματικές δυνατότητες και προοπτικές. Αρθρώνουν ως εκ τούτου το αίτημα της θεματικής εστίασης και εξειδίκευσης του ΜΠΣ, έτσι ώστε μέσα από τη φοίτησή τους σε αυτό να προσδιοριστεί και να ενισχυθεί το επαγγελματικό τους προφίλ.

5. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν τα περισσότερα μαθήματα που διδάσκονται στο ΜΠΣ ως ενδιαφέροντα. Θεωρούν, ωστόσο, ότι το κατά πόσο ένα μάθημα παρουσιάζει ενδιαφέρον εξαρτάται κυρίως από τη διάθεση των διδασκόντων και τον τρόπο διδασκαλίας και λιγότερο από το περιεχόμενό του.
6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θεωρούν πως τα μαθήματα που είναι αρθρωμένα με σπονδυλωτό τρόπο (περιλαμβάνουν, δηλαδή, διαφορετικές ενότητες τις οποίες διδάσκουν διαφορετικοί διδάσκοντες) δίνουν μια καλειδοσκοπική εικόνα του πραγματευόμενου αντικειμένου ή πεδίου, στο βαθμό που περισσότεροι διδάσκοντες παρουσιάζουν διαφορετικές πτυχές και οπτικές. Συχνά, ωστόσο, απουσιάζει ένα συνεκτικό νήμα των διαφορετικών αυτών οπτικών. Επίσης, ενώ οι φοιτητές πληροφορούνται για τις διαφορετικές όψεις του ίδιου αντικειμένου από διαφορετικούς διδάσκοντες, δύσκολα αποκτούν μια σε βάθος κατανόηση του αντικειμένου, ειδικότερα όσον αφορά δεξιότητες και τεχνικές τις οποίες θα πρέπει να μάθουν να εφαρμόζουν (π.χ. μεθόδους συλλογής και ανάλυσης δεδομένων).
7. Στα περισσότερα μαθήματα του ΜΠΣ εφαρμόζεται ο δασκαλοκεντρικός τρόπος διδασκαλίας. Ενίοτε, ωστόσο, εφαρμόζονται με πρωτοβουλία του διδάσκοντα και εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θεωρούν αποτελεσματικότερους τους εναλλακτικούς τύπου διδασκαλίας. Ειδικότερα, αναφέρουν ως καλές πρακτικές τις ακόλουθες:
 - Την επιλογή σειράς κειμένων στην αρχή του εξαμήνου, τα οποία επεξεργάζονται οι φοιτητές και συζητούνται ένα ανά εβδομάδα στο μάθημα. Οι συνομιλητές μας δέχτηκαν, ωστόσο, ότι η πρακτική αυτή προϋποθέτει την ενεργητική συμμετοχή και τη δέσμευση από την πλευρά των φοιτητών.
 - Τον εμπλουτισμό του μαθήματος με ερευνητικές ασκήσεις και εφαρμογές καθώς και με δραστηριότητες που συνδέουν τις θεωρητικές επεξεργασίες με την επιτόπια επίτευξη του εξεταζόμενου πεδίου (π.χ. εκπαιδευτικές επισκέψεις και μικρές ερευνητικές ασκήσεις σε σχετικούς οργανισμούς και φορείς).
8. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες εκτιμούν ότι στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν υπάρχει ποικιλία προσφερομένων μαθημάτων και συνεπώς περιορίζονται οι δυνατότητες επιλογής τους. Επισημαίνουν, επίσης, την ανισοκατανομή των προσφερομένων μαθημάτων στις δύο κατευθύνσεις, εις βάρος της κατεύθυνσης «Πολιτισμός: Πρακτικές και Συγκρούσεις». Αυτό περιορίζει ακόμη περισσότερο τις δυνατότητες επιλογής των φοιτητών που έχουν επιλέξει τη συγκεκριμένη κατεύθυνση.
9. Η δυνατότητα σύνδεσης των μαθημάτων, ώστε να μπορεί ο φοιτητής να φτιάξει μια συνεκτική διαδρομή μέσα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, είναι εφικτή σε *περιορισμένο* βαθμό. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην πολλαπλότητα των ενδιαφερόντων που διαμορφώνονται από φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν κοινό γνωστικό υπόβαθρο, καθώς και στους περιορισμούς που θέτει ο μειωμένος αριθμός προσφερομένων μαθημάτων. Συνεπώς, και τα θέματα των διπλωματικών εργασιών συχνά δεν αποτελούν απολήξεις ενός κύκλου διασυνδεδεμένων μαθημάτων.
10. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θεωρούν *αδύναμη* τη σύνδεση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών με την εμπειρική κοινωνική έρευνα. Προτείνουν, δε, για την ισχυροποίηση μιας τέτοιας σύνδεσης τα παρακάτω:
 - την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριων, κατά την διάρκεια των μεταπτυχιακών τους σπουδών, σε ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος.

- τον εμπλουτισμό των σχετικών μαθημάτων (π.χ. μαθήματα Μεθόδων Έρευνας) με ερευνητικές ασκήσεις για την εμπέδωση μεθόδων και τεχνικών μέσω της πρακτικής τους εφαρμογής (έστω και στο πειραματικό επίπεδο μιας ερευνητικής άσκησης).
 - τον εμπλουτισμό των θεματικών μαθημάτων με στοιχεία από επίκαιρες εμπειρικές έρευνες, ελληνικές και διεθνείς, παράλληλα με τη θεωρητική διαπραγμάτευση των συγκεκριμένων θεματικών περιοχών.
- 11.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες κλήθηκαν να αξιολογήσουν το κατά πόσο το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, όπως είναι οργανωμένο, αποτελεί βαρύ φόρτο εργασίας για τους φοιτητές. Στο παραπάνω ερώτημα εκφράστηκαν οι εξής διαφορετικές απόψεις:
- 1^η άποψη. Ο αριθμός των μαθημάτων κρίνεται υπερβολικός. Θα πρέπει να μειωθούν τα μαθήματα και να αυξηθεί παράλληλα ο βαθμός δυσκολίας των εργασιών, έτσι ώστε να μελετάται η ύλη των μαθημάτων σε μεγαλύτερο βάθος. Ο συνολικός αριθμός των απαιτούμενων μαθημάτων θα πρέπει να ολοκληρώνεται στο πρώτο έτος. Το δεύτερο έτος θα πρέπει να αφιερώνεται αποκλειστικά στη διπλωματική εργασία, η οποία με αυτόν τον τρόπο θα αναβαθμιστεί και θα αποκτήσει μεγαλύτερη βαρύτητα.
- 2^η άποψη. Ο αριθμός των μαθημάτων είναι ικανοποιητικός και δεν κρίνεται αναγκαία η μείωση των μαθημάτων. Εφόσον το συγκεκριμένο ΜΠΣ είναι «πλήρους φοίτησης», τα δύο χρόνια είναι απολύτως επαρκής χρόνος, για να ολοκληρώσουν οι φοιτητές τον απαιτούμενο αριθμό των μαθημάτων και να εκπονήσουν μια αξιόλογη διπλωματική εργασία. Η μείωση του αριθμού των απαιτούμενων μαθημάτων θα επιφέρει στην πράξη και τη μείωση των προσφερομένων μαθημάτων - κάτι που δεν είναι επιθυμητό.
- 12.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες ανέφεραν ως λόγους για την καθυστέρηση ολοκλήρωσης των μεταπτυχιακών τους σπουδών τους ακόλουθους:
- Λόγοι που εμπίπτουν στην περιοχή της προσωπικής ευθύνης των φοιτητών και έχουν να κάνουν με την κακή οργάνωση του χρόνου τους, καθώς και την έλλειψη πειθαρχίας και δέσμευσης, που απαιτεί η φοίτηση σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
 - Έλλειψη του απαραίτητου διαθέσιμου χρόνου λόγω της υποχρέωσης κάποιων εκ των φοιτητών να εργάζονται σε σταθερή βάση.
 - Οι φοιτητές, που εντάσσονται στο ΜΠΣ χωρίς να διαθέτουν κοινωνιολογική προπαίδευση, συχνά χρειάζονται περισσότερο χρόνο, ώστε να μπορέσουν να εξοικειωθούν με τα κοινωνιολογικά περιεχόμενα.
 - Η καθυστέρηση μπορεί να οφείλεται σε πρακτικές δυσκολίες, οι οποίες σχετίζονται με την έρευνα πεδίου μιας διπλωματικής εργασίας που έχει ερευνητικό χαρακτήρα.
 - Κάποιοι φοιτητές καθυστερούν να ολοκληρώσουν τη διπλωματική τους εργασία εξαιτίας της αδυναμίας του επιβλέποντος διδάσκοντα να καθοδηγήσει ουσιαστικά τη διπλωματική εργασία την οποία έχει αναλάβει.
- 13.** Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες αξιολογούν ως ιδιαίτερα καθοριστική τη σχέση και τη συνεργασία του επιβλέποντος καθηγητή με τον μεταπτυχιακό φοιτητή και την ουσιαστική καθοδήγηση κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Δευτερευόντως, αξιολογούν ως χρήσιμη τη θέσπιση οργανωμένων και συλλογικών διαδικασιών (σεμινάρια ή ημερίδες), στις οποίες θα παρουσιάζεται δημόσια και θα συζητιέται η εξέλιξη της διπλωματικής εργασίας. Θεωρούν, ωστόσο, ότι το Διαρκές Σεμινάριο, που πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα στο

πλαίσιο του ΜΠΣ με σκοπό να βοηθήσει του μεταπτυχιακούς φοιτητές κατά την εκπόνηση της διπλωματικής τους εργασίας, δεν έχει επιτύχει το στόχο του για τους παρακάτω λόγους: Σπάνια επιτυγχάνονται συγκλίσεις στα θέματα και τα προβλήματα που συζητούνται. Λείπει, συνεπώς, η βάση για την ανάπτυξη μιας συζήτησης κοινού ενδιαφέροντος και έτσι η παρουσίαση περιορίζεται στο να είναι μια προσωπική υπόθεση εκείνου που παρουσιάζει απέναντι στην τριμελή επιτροπή της διπλωματικής του. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όμως, η εν λόγω διαδικασία λαμβάνει περισσότερο το χαρακτήρα μιας πρώιμης εξέτασης και λιγότερο το χαρακτήρα της συμβουλευτικής υποστήριξης. Γι' αυτό πολλοί φοιτητές επιδιώκουν να την αποφύγουν.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποστήριξαν, επίσης, ότι θα πρέπει να τηρούνται κατ' αρχήν οι προθεσμίες (deadlines) για την ολοκλήρωση των διπλωματικών εργασιών. Οι παρατάσεις να παρέχονται για σοβαρούς λόγους και να έχουν περιορισμένο χρονικό ορίζοντα. Ειδική μέριμνα θα πρέπει να λαμβάνεται για τους εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

14. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες κλήθηκαν να σκιαγραφήσουν το προφίλ του «καλού» ακαδημαϊκού δασκάλου. Ως στοιχεία του «καλού» ακαδημαϊκού δασκάλου οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ανέφεραν τα εξής:
- να χαρακτηρίζεται από ακαδημαϊκή κουλτούρα και ήθος.
 - να ελέγχει γνωστικά το πεδίο του, να παρακολουθεί τις σύγχρονες εξελίξεις στον κλάδο του και να διαθέτει ευρύτητα γνώσεων.
 - να ανανεώνει τις γνώσεις του και την ύλη των μαθημάτων του.
 - να εφαρμόζει καινοτόμες και εναλλακτικές διδακτικές τεχνικές.
 - να είναι διαθέσιμος για να συζητήσει και να συνεργαστεί με τους φοιτητές.

Με βάση τα παραπάνω οι συνομιλητές αξιολόγησαν τους διδάσκοντες του ΜΠΣ «Κοινωνιολογία» ως εξής:

- Οι περισσότεροι διδάσκοντες διαθέτουν ευρύτητα γνώσεων, γεγονός που ευνοεί τον διάλογο μεταξύ καθηγητών και φοιτητών τόσο σχετικά με το αντικείμενο των σεμιναρίων, όσο και για ζητήματα που υπερβαίνουν τον στενό ορίζοντα του μαθήματος.
 - Οι περισσότεροι διδάσκοντες φροντίζουν ώστε να ανανεώνεται κάθε φορά το μάθημα τους, να εμπλουτίζεται και να διαφοροποιείται.
 - Σε κάποιες περιπτώσεις αναπτύσσεται ελλειμματική σχέση ανάμεσα στον διδάσκοντα και τους φοιτητές. Ορισμένοι καθηγητές επιδεικνύουν μειωμένη διάθεση συνεργασίας και διαλόγου με τους φοιτητές τους, ανταποκρινόμενοι σε μια εκ των προτέρων κατασκευασμένη αρνητική εικόνα γι αυτούς.
 - Κάποιοι διδάσκοντες δείχνουν μειωμένο ενδιαφέρον για τον εμπλουτισμό των μαθημάτων τους. Επαναλαμβάνουν τα ίδια περιεχόμενα ακόμη και όταν αλλάζουν τον τίτλο.
 - Η προσφορά μαθημάτων από ορισμένους καθηγητές στο ΜΠΣ γίνεται αποκλειστικά με στόχο την προώθηση της δικής τους καριέρας και την επαγγελματική τους ανέλιξη, και όχι με γνώμονα τις ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών.
15. Ακολουθούν ενδεικτικές απαντήσεις στο ερώτημα «Από την έως τώρα εμπειρία σας, θεωρείτε πως το ΜΠΣ ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες σας;»:
- **Συν. 1:** «Σε ένα βαθμό ανταποκρίθηκε. Αυτό που λείπει είναι η επαφή με το καινούργιο, με το τι γίνεται τώρα έξω (στο εξωτερικό) στα πλαίσια της επιστήμης της Κοινωνιολογίας. Να είναι πιο επικαιροποιημένα αυτά που μας διδάσκονται».

- **Συν. 2:** «Συνολικά το αξιολογώ θετικά μέσα από τις επιλογές που έκανα, δηλαδή ποια μαθήματα πήρα, με ποιους καθηγητές συνεργάστηκα...».
- **Συν. 3:** «Οι εντυπώσεις μου είναι ανάμεικτες...Βλέπεις κάποια μαθήματα στο πρόγραμμα σπουδών που πιθανόν θα ήθελες να διαλέξεις, π.χ. κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, και στην ουσία περνάνε δύο χρόνια και δεν προσφέρονται ποτέ».
- **Συν. 4:** «Και εγώ πιστεύω ότι υπάρχει πρόβλημα με την ποικιλία... Το θετικό είναι ότι και μέσα από τα μαθήματα που παρακολούθησα γεννήθηκαν ενδιαφέροντα, έστρεψα και εγώ αλλού το μάτι μου να δω και άλλα πράγματα».
- **Συν. 5:** «Έμαθα να σκέφτομαι με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο από ότι είχα συνηθίσει μέχρι τώρα. Είδα πράγματα που δεν μου είχε δοθεί η ευκαιρία να τα δω αλλού. Σε προσωπικό επίπεδο αυτό που θα ήθελα αυτή την στιγμή, έχοντας πάρει μία γνώση του τι είναι Κοινωνιολογία, θα ήταν να υπάρχει μεγαλύτερη ποικιλία στα μαθήματα, για να μπορώ να κατευθυνθώ κάπως συγκεκριμένα στα δικά μου πλέον ενδιαφέροντα».
- **Συν. 6:** «Δεν νιώθω ότι το μεταπτυχιακό δεν ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις μου, αλλά σίγουρα νιώθω ότι θα μπορούσε να έχει ανταποκριθεί περισσότερο στις απαιτήσεις μου. Να υπάρχει μία συμβατότητα στα μαθήματα και στην διπλωματική μου και να είναι πιο ευέλικτος ο τρόπος που γίνονται τα μαθήματα, πιο εναλλακτικός και όχι παραδοσιακός».
- **Συν. 7:** «Σε γενικές γραμμές καλύφθηκαν οι προσδοκίες μου...από εκεί και μετά η αλήθεια είναι ότι κάποια κενά μείνανε πάλι. Δηλαδή θεωρώ ότι στην ποιοτική έρευνα, που λέγαμε, θα ήθελα να είχα μπει βαθύτερα. Και η ποικιλία από ένα σημείο και μετά λείπει τελικά».
- **Συν. 8:** «Προσωπικά εγώ περίμενα περισσότερα πράγματα. Περίμενα ότι θα υπάρχουν περισσότερες απαιτήσεις και προς εμένα και ότι εγώ θα ζοριστώ περισσότερο για να καλύψω πράγματα. Περίμενα δηλαδή περισσότερο βάθος στα μαθήματα...δεν υπάρχει η απαραίτητη εμβάθυνση και επέκταση».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Πίνακας : Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών^[21]

Τίτλος ΜΠΣ: «Βιοηθική»

Κ.Α.	Α ²²	Κωδικός Μαθήματος	Υπότοπος ²³	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ²⁴	Πεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες ονοματεπώνυμο (αθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ), κατ'επιλογήν (Ε) Ξελεύθερης Επιλογής ΕΕ)	Μαλέξεις (Δ), Θρονιστή-ιο (Φ) ΄ργαστη-ιο (Ε)	Σε ποιο ξάμηνο ιδάχθηκε; ²⁵ Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που νεγρά-ησαν το άθημα	Αριθμός φοιτητών που υμμετει-αν στη ξετάσεις	Αριθμός φοιτητών που πέρασ πιτυχώς την πανοικη ξετάση	Βιολογή-ηκε πό τους φοιτητές;
1	Τα εννοιολογικά θεμέλια της Βιοηθικής: Ηθικές θεωρίες	ΦΙΑ. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	21-23	Σταυρούλα Τσινόρεμα	Υ	Δ	Χειμ.	19	19	19	-
2	Βιοηθική: Μέθοδοι, Αρχές, Προβλήματα	ΦΙΑ. 102	http://bioethics.fks.uoc.gr/	24-29	Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου, Κατερίνα Μαρκεζίνη	Υ	Δ	Χειμ.	17	17	17	-
3	Εισαγωγή στη Βιο-Ιατρική Ηθική/Βιοηθική	ΙΑΤ. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	30	Εμμανουήλ Γαλανάκης	Υ	Δ	Χειμ.	17	17	17	-

²¹ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας για κάθε ΠΜΣ. Για τη στήλη «Αξιολόγηση από φοιτητή» ακολουθείστε τις οδηγίες του Πίνακα 7.1.1.

²² Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (δηλ. 1^ο, 2^ο, 3^ο κ.ο.κ. εξαμήνου).

²³ Σημειώστε την ηλεκτρονική διεύθυνση του μαθήματος, αν υπάρχει.

²⁴ Σημειώστε τη σελίδα του Οδηγού Σπουδών (αν υπάρχει), όπου περιγράφονται οι στόχοι, η ύλη και ο τρόπος διδασκαλίας και εξέτασης του μαθήματος.

²⁵ Σημειώστε με την υποδεικνυόμενη συντομογραφία σε ποιο από τα δύο εξάμηνα (ή και στα δύο) της Εσωτερικής Αξιολόγησης διδάχθηκε το συγκεκριμένο μάθημα.

²⁶ Αν η απάντηση είναι θετική, σημειώστε τον αριθμό των φοιτητών που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια γι' αυτό το μάθημα. Αν το μάθημα ΔΕΝ αξιολογήθηκε. Αφήστε το πεδίο κενό. Επίσης, περιγράψτε στην Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης τα κριτήρια και τους τρόπους αξιολόγησης της διδασκαλίας (προσθέστε στοιχεία της απόδοσης των φοιτητών, στοιχεία που δείχνουν τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών, με βάση π.χ το ερωτηματολόγιο κατά την αποφοίτηση ή τα αποτελέσματα αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές ή άλλα δεδομένα που αποδεικνύουν την επιτυχία του μαθήματος, καθώς και τυχόν δυσκολίες)

4	Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία I	BIO. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	31	Ελευθέριος Ζούρος, Χρήστος Λούης	Y	Δ	Χειμ.	18	18	18	-
5	Κοινωνία και Βιοηθική	KOIN. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	32-33	Μαρία Κούση	Y	Δ	Χειμ.	20	20	20	-
6	Φιλοσοφία των Επιστημών	ΦΙΛ. 103	http://bioethics.fks.uoc.gr/	37-38	Γεώργιος Μαραγκός	Y	Δ	Εαρ.	19	19	19	-
7	Δημόσια Υγεία	IAT. 102	http://bioethics.fks.uoc.gr/	39	Τάσος Φιλαλήθης	Y	Δ	Εαρ.	19	19	19	-
8	Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία II	BIO. 102	http://bioethics.fks.uoc.gr/	40	Νικόλαος Μοσχονάς, Νικόλαος Πανόπουλος	Y	Δ	Εαρ.	16	16	16	-
9	Δίκαιο, Ηθική και Βιοηθική	ΔΙΚ. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	41-43	Παύλος Σούρλας, Φίλιππος Βασιλόγιαννης	Y	Δ	Εαρ.	16	16	16	-
10	Προβλήματα Βιοηθικής στην Αρχαία Φιλοσοφία	ΦΙΛ. 104	http://bioethics.fks.uoc.gr/	44-45	Ανδρέας Λέμπεντερ	E	Δ	Εαρ.	13	13	13	-
11	Θεωρίες Διανεμητικής Δικαιοσύνης	ΦΙΛ. 105	http://bioethics.fks.uoc.gr/	46	Γρηγόρης Μολυβάς	E	Δ	Εαρ.	4	4	4	-
	Στοιχεία Νευροβιολογίας			49	Ελένη Σαββάκη, Ιωάννης Δαλέζιος				5			

12		ΙΑΤ. 103	http://bioethics.fks.uoc.gr/			E	Δ	Εαρ.		4	4	-
13	Ιστορία της Ιατρικής και της Ιατρικής Δεοντολογίας	ΙΑΤ. 105	http://bioethics.fks.uoc.gr/	50	Κων/νος Τρομπούκης	E	Δ	Εαρ.	11	11	11	-
14	Κοινωνιολογία και Δίκαιο της Ανθρώπινης Αναπαραγωγής	ΚΟΙΝ. 105	http://bioethics.fks.uoc.gr/	55-56	Βασιλική Πετούση	E	Δ	Εαρ.	-	-	-	-
15	Βιοηθική, Πολιτική Διαδικασία και Ρύθμιση	ΠΟΛ. 101	http://bioethics.fks.uoc.gr/	57	Δημήτρης Κοτρόγιαννος	E	Δ	Εαρ.	16	16	16	-
16	Βιοηθική και τέλος της ζωής	ΙΑΤ. 104	http://bioethics.fks.uoc.gr/	63	Δημήτριος Γεωργόπουλος	Υ	Δ	Χειμ.	19	19	19	-
17	Εφαρμογές Κοινωνικής Έρευνας σε Ζητήματα Βιοηθικής	ΚΟΙΝ. 102	http://bioethics.fks.uoc.gr/	64-65	Κώστας Γκούνης, Βασιλική Πετούση	Υ	Δ	Χειμ.	15	15	14	*
18	Ειδικά θέματα στο Βιοδίκαιο	ΔΙΚ. 103	http://bioethics.fks.uoc.gr/	65	Τάκης Κ. Βιδάλης	E	Δ	Χειμ.	14	14	14	-
				58	Γεώργιος Μαραγκός, Σταυρούλα Τσινόρεμα	E			11			

19	Επιστήμη και Ηθική	ΦΙΛ. 106	http://bioethics.fks.uoc.gr/				Δ	Χειμ.		11	11	-
20	Βιολογικά Επιτεύγματα και Βιοηθική	BIO. 103	http://bioethics.fks.uoc.gr/	63	Ελευθέριος Ζούρος, Χρήστος Λούης, Νικόλαος Μοσχονάς, Νικόλαος Πανόπουλος	E	Δ	Χειμ.	13	13	13	-

Πίνακας : Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών^[27]

Τίτλος ΜΠΣ: «Βιοηθική»

α.α	Μάθημα ²⁸	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Ιεραρχούνται ύλη εργαστηρίου ή άσκησης ²⁹ ;	δακτ. Μονάδες	πολλαπλή βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	επίπεδο ποιοτικού επιπέδου; (1 ^ο , 2 ^ο ...)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα ³⁰	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Πάρκεια εκπαιδευτικών λέσων (Ναι/Όχι ³¹)
1	Τα εννοιολογικά θεμέλια της Βιοηθικής: Ηθικές θεωρίες	ΦΙΛ. 101	20	-	2	ΝΑΙ	1 ^ο	-	ΝΑΙ	
2	Βιοηθική: Μέθοδοι, Αρχές, Προβλήματα	ΦΙΛ. 102	14	-	2	ΝΑΙ	1 ^ο	-	ΝΑΙ	
3	Εισαγωγή στη Βιο-Ιατρική Ηθική/Βιοηθική	ΙΑΤ. 101	20	-	2	ΝΑΙ	1 ^ο	-	ΝΑΙ	
4	Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία Ι	BIO. 101	12	-	2	ΝΑΙ	1 ^ο	-	ΝΑΙ	
	Κοινωνία και Βιοηθική		20		2					

²⁷ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας για κάθε ΠΜΣ.

²⁸ Καταγράψτε τα μαθήματα με τη σειρά που ορίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (δηλ. 1^ο, 2^ο, 3^ο κ.ο.κ. εξαμήνου)

²⁹ Σε περίπτωση θετικής απάντησης, σημειώστε τον αριθμό των ωρών εργαστηρίου.

³⁰ Σημειώστε τον αύξοντα αριθμό του ή των προαπαιτούμενων μαθημάτων, αν υπάρχουν.

³¹ Υπάρχουν επαρκή εκπαιδευτικά μέσα, όπως χώροι διδασκαλίας, υπολογιστές, εκπαιδευτικά λογισμικά; Αν η απάντηση είναι αρνητική, δώστε σύντομη αναφορά των ελλείψεων.

5		ΚΟΙΝ. 101		-		NAI	1 ^ο	-	NAI	
6	Φιλοσοφία των Επιστημών	ΦΙΛ. 103	20	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
7	Δημόσια Υγεία	ΙΑΤ. 102	12	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
8	Εισαγωγή στη Σύγχρονη Βιολογία II	BIO. 102	12	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
9	Δίκαιο, Ηθική και Βιοηθική	ΔΙΚ. 101	12	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
10	Προβλήματα Βιοηθικής στην Αρχαία Φιλοσοφία	ΦΙΛ. 104	20	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
11	Θεωρίες Διανεμητικής Δικαιοσύνης	ΦΙΛ. 105	18	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
12	Στοιχεία Νευροβιολογίας	ΙΑΤ. 103	18	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
13	Ιστορία της Ιατρικής και της Ιατρικής Δεοντολογίας	ΙΑΤ. 105	10	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	

14	Κοινωνιολογία και Δίκαιο της Ανθρώπινης Αναπαραγωγής	ΚΟΙΝ. 105	12	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
15	Βιοηθική, Πολιτική Διαδικασία και Ρύθμιση	ΠΟΛ. 101	20	-	1	NAI	2 ^ο	-	NAI	
16	Βιοηθική και τέλος της ζωής	ΙΑΤ. 104	12	-	2	NAI	3 ^ο	-	NAI	
17	Εφαρμογές Κοινωνικής Έρευνας σε Ζητήματα Βιοηθικής	ΚΟΙΝ. 102	12	-	1	NAI	3 ^ο	-	NAI	
18	Βιοηθική και Σύνταγμα	ΔΙΚ. 103	12	-	1	NAI	3 ^ο	-	NAI	
19	Επιστήμη και Ηθική	ΦΙΛ. 106	14	-	1	NAI	3 ^ο	-	NAI	
20	Βιολογικά Επιτεύγματα και Βιοηθική	ΒΙΟ. 103	12	-	1	NAI	3 ^ο	-	NAI	

Πίνακας : Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ) [³²]

Τίτλος ΜΠΣ: «Βιοηθική»

	2008-2009	2007-2008
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	33	34
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	20	22
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	16	22
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	15	15

³² Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας για **κάθε** ΠΜΣ.

Πίνακας : Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών [³³]

Τίτλος ΜΠΣ: «Βιοηθική»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2007-2008	15	0	0	10(=66,67%)	5(=33,33%)	8,18
2008-2009	15	0	0	11(=73,33)	4(=26,67%)	8,23
	Σύνολο	0	0	21	9	30

Επεξήγηση:

Σημειώστε σε κάθε στήλη τον αριθμό των φοιτητών που έλαβαν την αντίστοιχη βαθμολογία και το ποσοστό που αυτοί εκπροσωπούν επί του συνολικού αριθμού των αποφοιτησάντων το συγκεκριμένο έτος [π.χ. 6 (=5%)].

Προσοχή! Το άθροισμα κάθε έτους πρέπει να συμφωνεί με το άθροισμα των αποφοιτησάντων που δώσατε για το αντίστοιχο έτος στον **πίνακα 8.5**.

³³ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας ; Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Τίτλος ΜΔΣ: «Βιοηθική»

	2008-2009	2007-2008
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	2	2
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	0
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	2	2
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	0	0
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων	2	2
Απόφοιτοι	0	0
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων	3+	3+

Επεξηγήσεις:

– Απόφοιτοι: Αριθμός Διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία

(ΦΕΚ 1465/21-11-2002, τ. Β')

Υπεύθυνος Προγράμματος: Χρήστος Χατζηιωσήφ

Πληροφορίες στη Γραμματεία του Τμήματος 2831-0-77337 & 77379.

e-mail: history@phl.uoc.gr

Διεύθυνση Ιστοσελίδας: www.history-archaeology.uoc.gr

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. - ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Σύμβουλοι σπουδών: α) Χρήστος Χατζηιωσήφ, γραφείο 71 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, τηλ. 2831077362, synasos@phl.uoc.gr, β) Έφη Αβδελά, γραφείο 45, τηλ. 2831077344, avdela@phl.uoc.gr, γ) Χρήστος Λούκος, γραφείο 67, τηλ. 2831077358, loukos@phl.uoc.gr, δ) Σωκράτης Πετμεζάς, γραφείο 76, τηλ. 2831077366, petmezas@phl.uoc.gr, ε) Γιάννης Κοκκινάκης, γραφείο 68, τηλ. 2831077359, kokkinakis@phl.uoc.gr.

I. Παρουσίαση του Προγράμματος

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στη «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» (Β1/720/23.9.93 Φ.Ε.Κ. 786/6-10-1993, Β7/235/29.7.98 Φ.Ε.Κ. 848 τ. Β'/12.8.1998, και Β7/679/6.11.2002 Φ.Ε.Κ. 1465 τ. Β'/21.11.2002). Ως διατμηματικό πρόγραμμα με το Τμήμα Κοινωνιολογίας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση Β7/235/29-6-98 (ΦΕΚ 848/ 12.8.98, τ.Β') και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν.2083/92. Τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος έχει αναλάβει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Το Π.Μ.Σ. στη «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία» επιδιώκει να βοηθήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές να διεκδικούν και να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους για την ευρωπαϊκή και τη νεοελληνική κοινωνία του 19ου και του 20ού αιώνα, να τους εξοικειώσει με τα προβλήματα και τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας, καθώς και με τις σύγχρονες κατευθύνσεις της ιστοριογραφίας, και να τους προετοιμάσει για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στη σύγχρονη ιστορία.

Τα μαθήματα έχουν οργανωθεί με στόχο μια πολυεδρική προσέγγιση της σύγχρονης περιόδου της ιστορίας των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Το πρόγραμμα δεν αποβλέπει στην πλήρη κάλυψη της σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας, αλλά στην ανάδειξη της ευρωπαϊκής διάστασης φαινομένων που μελετώνται συνήθως μέσα στο πλαίσιο των συνόρων των σημερινών εθνικών κρατών. Παράλληλα, επιδιώκεται να τοποθετηθεί η ελληνική ιστορία της περιόδου μέσα στο γενικό πλαίσιο της ιστορίας της Ευρώπης και των γειτονικών με τους Έλληνες μεσογειακών λαών. Σημασία δίνεται επίσης στην εξοικείωση με τις σύγχρονες τάσεις και θεματικές της ιστοριογραφίας σε διεθνές επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό οι νέοι ιστορικοί θα

αποκτήσουν μια κοινή γλώσσα με τους ευρωπαίους συναδέλφους τους και θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στις διεθνείς επιστημονικές συζητήσεις.

II. Τίτλοι και Διάρκεια Σπουδών

1. Τίτλοι Σπουδών.

Το Π.Μ.Σ. απονέμει:

- α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε) στη «Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία», και
- β) Διδακτορικό Δίπλωμα.

2. Χρονική Διάρκεια.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή των τίτλων ορίζεται για μεν το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε) σε πέντε (5) διδακτικά εξάμηνα, για δε το Διδακτορικό Δίπλωμα σε επιπλέον έξι έως οκτώ (6-8) διδακτικά εξάμηνα.

III. Προϋποθέσεις Εισαγωγής

1. Κατηγορίες Πτυχιούχων.

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί, μετά από εξετάσεις, οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Κοινωνιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πολιτικής Επιστήμης, Οικονομικής Επιστήμης και Νομικής των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή των αντίστοιχων Τμημάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι συγγενών Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του Ν. 2916/2001.

2. Αριθμός Εισακτέων.

Εξετάσεις για εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο Πρόγραμμα διενεργούνται δύο φορές το χρόνο, το Σεπτέμβριο και το Φεβρουάριο. Στη Γραμματεία του Τμήματος αναρτάται ενδεικτική βιβλιογραφία. Ο αριθμός εισακτέων στο πρόγραμμα ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε δεκαπέντε (15).

IV. Κανονισμός και Πρόγραμμα Σπουδών

1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Α' Κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008:

Χειμερινό εξάμηνο

- Ζητήματα ιστορίας και ιστοριογραφίας της δεκαετίας 1940-1950.
- Οι νεότερες ιστοριογραφικές τάσεις στην Ιστορία του Κόσμου (World History) ή της Παγκοσμιοποίησης (Global History).

Εαρινό εξάμηνο

- Φύλο και ιστορία.
- Εισαγωγή στην ιστορία των νομισματικών συστημάτων.
- Τεχνολογία, οικονομική ανάπτυξη και δημοκρατία.

Τα προσφερόμενα μαθήματα εκάστου ακαδημαϊκού έτους προσδιορίζονται το Μάιο του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους. Όλα τα μαθήματα είναι τριώρης διάρκειας και διδάσκονται επί δεκατρείς τουλάχιστον εβδομάδες.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να εκπονήσουν εργασίες σε πέντε σεμινάρια, καθώς και τη διπλωματική τους εργασία. Οι φοιτητές καλούνται επίσης στη διάρκεια των σπουδών τους να συμμετάσχουν σε επιτόπια άσκηση σε έναν από τους ακόλουθους φορείς: τοπικά αρχεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους, Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του ΙΤΕ, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Μουσεία κ.ά. πολιτιστικά κέντρα, ή σε ερευνητικά προγράμματα, υπό την εποπτεία ενός διδάσκοντος του ΠΜΣ. Η επιτόπια αυτή άσκηση είναι μέρος των ερευνών των μεταπτυχιακών φοιτητών για την προετοιμασία της τελικής διπλωματικής εργασίας.

Κάθε σεμινάριο, αντιστοιχεί σε 15 μονάδες ECTS (π.μ.), ενώ η τελική διπλωματική εργασία σε 75 π.μ. Σύνολο απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων 150.

Η σύνταξη της διπλωματικής εργασίας εποπτεύεται από τριμελή επιτροπή αποτελούμενη από τον επόπτη και δύο ακόμα καθηγητές, οι οποίοι ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.). Ο φοιτητής οφείλει: να υποβάλει γραπτή πρόταση όπου θα αναλύει τους στόχους και τη μέθοδο της εργασίας, να συμμετάσχει σε επιτόπια άσκηση, να παρουσιάσει προφορικά την πορεία συγγραφής της διπλωματικής εργασίας και τέλος να καταθέτει την εργασία αυτή προς κρίση στην τριμελή επιτροπή.

Ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών

1ο εξάμηνο: 2 σεμινάρια.

2ο εξάμηνο: 1 σεμινάριο και πρώτη φάση της διπλωματικής εργασίας (επιτόπια άσκηση).

3ο εξάμηνο: 1 σεμινάριο και δεύτερη φάση της διπλωματικής εργασίας (προετοιμασία της πρότασης).

4ο εξάμηνο: 1 σεμινάριο τρίτη φάση της διπλωματικής εργασίας (προφορική παρουσίαση).

5ο εξάμηνο: συγγραφή της διπλωματικής εργασίας.

2. Β' Κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών - Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Ο κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και ισότιμων πτυχίων άλλων πανεπιστημίων μπορεί να γίνει δεκτός στο Β' Κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος.

Σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να γίνουν δεκτοί υποψήφιοι χωρίς Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης εφόσον κριθεί από το Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος ότι καλύπτουν τις προϋποθέσεις του Μεταπτυχιακού διπλώματος Ειδίκευσης με το ερευνητικό και συγγραφικό τους έργο.

Ο υποψήφιος διδάκτορας γίνεται δεκτός για εγγραφή από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος, στην οποία υποβάλλει το θέμα της διδακτορικής του διατριβής με τη σύμφωνη γνώμη ενός μέλους Δ.Ε.Π. Η Γ.Σ.Ε.Σ. αποδεχόμενη την αίτηση ορίζει τριμελή επιτροπή από ειδικούς οι οποίοι εποπτεύουν την εργασία. Η διδακτορική διατριβή ολοκληρώνεται εντός διαστήματος **έξι έως**

οκτώ (6-8) εξαμήνων από την αποδοχή της αίτησης και υποστηρίζεται προφορικά ενώπιον επταμελούς εξεταστικής επιτροπής.

Στη διάρκεια των σπουδών του ο υποψήφιος διδάκτορας συμμετέχει υποχρεωτικώς:

- στο σεμινάριο υποψηφίων διδασκόντων που πραγματοποιείται μία φορά το μήνα στη διάρκεια της διδακτικής περιόδου.
- στο θερινό εργαστήριο θεωρίας και μεθοδολογίας της ιστορίας και των κοινωνικών επιστημών που διεξάγεται την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου με τη συμμετοχή των φοιτητών του προγράμματος και μεταπτυχιακών φοιτητών άλλων πανεπιστημίων του εσωτερικού και του εξωτερικού.

V. Υλικοτεχνική Υποδομή.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Προγράμματος έχει στη διάθεσή του μια από τις καλύτερες πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες της Ελλάδας. Η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο έχει 200.000 τόμους, 1.000 περίπου ελληνικά και ξένα περιοδικά και περιλαμβάνει σημαντικές ιδιωτικές συλλογές που έχουν περιέλθει σε αυτό με αγορά ή δωρεά (συλλογές Αρβανιτίδη, Κατσαράκη, Μοάτσου, Ορλάνδου, Παπακώστα, Πρεβελάκη, de Simony, κ.ά.).

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει επίσης πρόσβαση στην εξειδικευμένη στις Ισλαμικές Σπουδές και στο Μεσογειακό Πολιτισμό βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών (Ι.Μ.Σ.). Το Ι.Μ.Σ. διαθέτει επίσης πλούσια συλλογή ελληνικών και ξένων εφημερίδων καθώς και αρχείων σε μικροφίλμ, που συμπληρώνει την αντίστοιχη συλλογή του Πανεπιστημίου Κρήτης. Σημαντικά αρχεία και δημόσιες βιβλιοθήκες βρίσκονται επίσης στο Ηράκλειο και στα Χανιά.

Στους χώρους του Τμήματος φιλοξενείται το Εργαστήριο το οποίο είναι στη διάθεση των φοιτητών του Π.Μ.Σ. Το Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με ικανό αριθμό reader printer για την ανάγνωση αρχαιακού υλικού σε μικροφίλμ, καθώς και ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Ε Ρ Γ Α Σ Τ Η Ρ Ι Ο Νεότερης Ιστορίας

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2831-0-77369/77370

e-mail: Petmezas@phl.uoc.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

Μετακινήσεις Διδασκόντων Τμήματος Κοινωνιολογίας, ΠΚ

	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	Σύνολο (N)
<p>Πόσες φορές εντός του ακαδ. έτους μετακινήθηκε εσείς προσωπικά για σύντομη διδασκαλία στο εξωτερικό με το πρόγραμμα ERASMUS (δώστε αριθμό και προσδιορίστε τη χώρα)</p>	<p>4</p> <p>London Metro Uni (UK)</p> <p>PMF U of Grenoble (FR)</p> <p>UCL (UK)</p> <p>Universität Kassel (G)</p>	<p>4</p> <p>U. of Trento (IT)</p> <p>Παν. Κύπρου (CY)</p> <p>Universität Gottingen (G)</p> <p>Humboldt Universität (G)</p>	<p>5</p> <p>Uni of Wien (AU)</p> <p>London Metro U (UK)</p> <p>Universität Gottingen (G)</p> <p>Humboldt Universität (G)</p> <p>Universität Frankfurt am Main (G)</p>	<p>3</p> <p>ISCTE, Πανεπιστήμιο Λισαβόνας (PT)</p> <p>Παν. Κύπρου (CY)</p> <p>Humboldt Universität (G)</p>	<p>4</p> <p>Uni of Wien (A)</p> <p>KCL(UK)</p> <p>(F)</p> <p>Humboldt Universität (G)</p>	<p>20</p>

<p>Πόσες φορές εντός του ακαδ. έτους μετακινήθηκε εσείς προσωπικά για σύντονη διδασκαλία στο εξωτερικό ή το εσωτερικό με <i>άλλο</i> πρόγραμμα (δώστε αριθμό και προσδιορίστε το πού)</p>	<p>2 Konitsa/Ioannina. Network of Academics, in collaboration with the University of Ioannina Institut d’Ethnologie Méditerranéenne Européenne et Comparative. Aix-en-Provence (F)</p>		<p>1 ISEG, Technical U, Lisbon (PT)</p>			<p>3</p>
<p>Πόσες φορές μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού</p>	<p>3 David Benassi (IT) Κυριακός Δημητρίου (CY)</p>	<p>4 Mario Diani (IT) Florent Gaudez (FR)</p>	<p>2 Tom Selwyn (UK) Christopher Beates (UK)</p>	<p>2 Herbert Gottweis(A) Christopher Beates (UK)</p>		

<p>άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων με τα οποία έχετε την επαφή διδάξαν στο Τμήμα με το πρόγραμμα <i>ERASMUS</i> (δώστε αριθμό, ονόματα και χώρα προέλευσης)</p>	<p>Σάββας Κατσικίδη (CY)</p>	<p>Joao Graca (PT) Rafael Marques (PT)</p>	<p>Rootes (UK)</p>	<p>Rootes (UK)</p>		<p>11</p>
<p>Πόσες φορές μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων με τα οποία έχετε την επαφή διδάξαν στο Τμήμα με άλλο</p>	<p>1 Gabriela Maria Otilie Kütting (USA)</p>	<p>4 Torin Monahan (USA) Κατερίνα Σιδερή (HB) Χαράλαμπος Κασίμης (Γεωπονικό) Μαριάννα Ψύλλα (Πάντειο)</p>	<p>2 Ταστσόγλου Εύη (Καναδάς) Μαρία Οικονόμου (Παν. Αιγαίου)</p>	<p>5 Marc LORIOI, Laboratoire Georges Friedmann (F). Marie BUSCATTO, Université Paris I & Laboratoire Georges Friedmann (F). Antoine</p>	<p>1 Ευτυχία Βουτυρά (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)</p>	<p>13</p>

πρόγραμμα (δώστε αριθμό, ονόματα και προέλευση)				BEVORT, Conservatoire National des Arts et des Métiers (F). Frauke SANDERS, Soziologisches Forschungsinstitu t Göttingen (G) Annette JOBERT, Université Paris 10 (FR).		
Σύνολο (N)	10	12	10	10	5	47

